ശബ്ദതാരാവലി

(രണ്ടാം പതിപ്പ്, രണ്ടാം വാല്യം)

ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം ജി പത്മനാഭപിള്ള

ശബ്ദതാരാവലി.

വ്യുൽപത്തി ചരിത്രപ്രയോഗങ്ങൾ മുതലായവ അടങ്ങിയ ഒരു

മലയാളനിഘണ്ടു.

കൂടുതൽ വാക്കുകളും വിവരണങ്ങളും ചിത്രങ്ങളും

മററും ചേൎത്തു പരിഷ്കരിച്ച

രണ്ടാം പതിപ്പ്.

രണ്ടാം വാല്യം.

ധ മുതൽ ഴ വരെ

ഗ്രന്ഥകൎത്താവ്

ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം ജി. പത്മനാഭപിള്ള.

പ്രകാശകൻ

പി. ചന്ദ്രശേഖരൻനായർ.

—:o:—

പ്രതി ൧൦൦൦.

"ഭാസ്കര"പ്രസ്സ്—തിരുവനന്തപുരം.

൧൧൦൯.

വില ബ്രി. രൂപ 7.

(പകൎപ്പവകാശം പ്രകാശകനിലും മററും)

☞ ഒന്നാംവാല്യത്തിൻെറ ആദ്യവും രണ്ടാംവാല്യത്തിൻെറ ഒടുവിലും പ്രസാധകൻെറ മുദ്രയില്ലാത്ത പുസ്തകം വ്യാജനിൎമ്മിതമാകുന്നു.

ഭ്രൂ

ഭ്രൂ- പുരികം. ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

ഭ്രൂകുടി-കോട്ടുഞരമ്പു്, ചുളുക്കിയ പുരികം (ഭ്രുകുടി എന്നതു നോക്കുക)

ഭ്രൂകുംസൻ-സ്ത്രീയുടെ വേഷം ധരിച്ചു് നൃത്തംചെയ്യുന്നവൻ. (ഭ്രുകുംസൻ എന്നതു നോക്കുക).

ഭ്രൂചലനം-പുരികത്തിന്റെ ഇളക്കം.

ഭ്രൂണം-ശിശു, ഗർഭം, കുക്ഷിയിലിരിക്കുന്ന ഗർഭം. പുറത്തുപോയാൽ കൊല്ലുമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ഭൂമിയിൽ ചെന്നാൽ ഇനിയും പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുമോ എന്നു ശങ്കിക്കുന്നതു് എന്നുമാവാം.

ഭ്രൂണഹത്യ-ഗർഭത്തിലിരിക്കുന്ന ശിശുവിന്റെ വധം.

ഭ്രൂണഹാ-ഗർഭം അലസിപ്പിക്കുന്നവൻ.

ഭ്രൂഭംഗം-പുരികത്തിന്റെ ഇളക്കം.

ഭ്രൂഭേദം-പുരികംചുളുക്കൽ.

ഭ്രൂമധ്യം-പുരികത്തിന്റെ നടുവു്.

ഭ്രൂലത-പുരികക്കൊടി.

ഭ്രൂവല്ലി-പുരികക്കൊടി.

ഭ്രൂവിക്ഷേപം-പുരികം ഇളക്കുക.

പുരികംചുളുക്കൽ ഏഴുവിധമുണ്ടു്.

'ഉൽക്ഷേപഃ പാതനഞ്ചൈവ
ഭ്രുകുടീചതുരംഭ്രുവോഃ
കുഞ്ചിതംരേചിതംചൈവ
സഹജംചൈവസപ്തധാ'

ഭ്രൂവിഭംഗം-പുരികം ചുളുക്കുക.

ഭ്രൂസംജ്ഞ-പുരികംകൊണ്ടറിയിക്കൽ.

ഭ്രേ

ഭ്രേഷം-പു. സ്വസ്ഥാനത്തു നിന്നു വീഴുക. ഇളകുക എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. നടക്ക. ൩. ചേതം. ൪. ഒരമ എന്ന ഒരു കണക്കു്.

മ

മ-ഹല്ലുകളിൽ ഇരുപത്തഞ്ചാം അക്ഷരം.

മഃ-പു. ബ്രഹ്മാവു്. ൨. ശിവൻ. ൩. വിഷ്ണു. ൪. യമൻ. ൫. ചന്ദ്രൻ.

മകണി, മോണി-വാഴക്കുലയിൽ ഒട്ടുവിളയാത്ത പടലയിലുള്ള മുണ്ടങ്കായ്. (തമിഴിൽ മോണം=പഴവററൽ).

മകൻ-പുത്രൻ. (അടിതോൽ എന്നതു നോക്കുക).

രാജാക്കന്മാരോടും മററും കിടാത്തൻ എന്നു പറയണം.

മം-പു. സുഖം, സന്തോഷം. ൨. ജലം.

മകം-പു. പത്താമത്തെ നക്ഷത്രം, ഇരുപത്തേഴു നാൾ ഉള്ളതിൽ പത്താമത്തേതു്. (മഘം എന്നതാണു് മകമായതു്). ൨. ഓണം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷമുള്ള ഒരു വിശേഷനാൾ.

മകയിരം-അഞ്ചാമത്തെ നക്ഷത്രം, അഞ്ചാമത്തെ നാൾ (സം-മൃഗശീർഷം).

മകരകുണ്ഡലം-വിഷ്ണുവിന്റെ ഒരാഭരണം. (മകരാകൃതിയിലുള്ളതു്. കാതിലിടുന്നതാണു്).

'മകരകുണ്ഡലം പ്രതിബിംബിക്കുന്ന
കവിൾത്തടങ്ങളും മുഖസരോജവും'

(ഭാരതം)

മകരക്കഴ-ഒരുമാതിരി കർണ്ണാഭരണം. മത്സ്യാകൃതിയിലുള്ളതാണ്.

മകരകേതനൻ-കാമദേവൻ. മകരമാകുന്ന കൊടിയടയാളമുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം.

മകരകേതു-കാമദേവൻ.

മകരച്ചിറാക്—ഒരുമാതിരി ത്രാവു മത്സ്യം.

മകരതോരണം-കോലിന്റെ അററത്തു പൂവും മററും കെട്ടിത്തൂക്കി അടയാളമായിട്ടു മുമ്പിൽ കൊണ്ടുനടക്ക.

മകരത്തുറാവ്-കടലിലെ ഒരുവക മത്സ്യം, ചിറാക്.

മകരധ്വജൻ-കാമദേവൻ. മകരമത്സ്യമാകുന്ന കൊടിയടയാളമുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം.

മകരന്ദം-പ്ര. പൂന്തേൻ. കാമദേവന്റെ വാഹനമായ മകരത്തെപ്പോലും കാമപരവശമാക്കിത്തീർത്തു വലയ്ക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. (മരന്ദം എന്നുമാവാം). ൨. താമരയല്ലി. ൩. കുരുക്കുത്തിമുല്ല. ൪. വിശേഷമായ ഒരുമാതിരി മാവ് (വൃക്ഷം). ൫. തേനീച്ച. ൬. കുയിൽ.

മകരപ്പൂപ്പ്-മകരമാസത്തിൽ കൊയ്യുന്നതായ നെല്ലുകൃഷി.

മകരമത്സ്യ-മത്സ്യത്തിൽ ഒരു വലിയ ജാതി.

മകരം-പ്ര. ഒരുവക മത്സ്യം, മകരമത്സ്യം. മനുഷ്യരെ ഹിംസിക്കുന്നതു്, ജലത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതു്, ഭംഗിയുള്ളതു്, പ്രാണികളെ തിന്മാൻ വേണ്ടി മുഖം വിടർത്തുന്നതു്, ഒളിച്ചു കൊല്ലുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. തമിഴിൽ-ചുറമീൻ. ൨. മേടം മുതൽ പത്താംരാശി. ൩. പത്താം മാസം. ൪. വൈശ്രവണന്റെ നവനിധികളിൽ ഒന്നു്. മുതലയെപ്പോലെ പിടിപ്പാനശക്യമെന്നർത്ഥം. ൫. വരുണന്റെ വാഹനം. ൬. കാമദേവന്റെ ധ്വജം. മകരാകൃതിയിലുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണാഭരണം.

മകരംരാശി-പത്താമത്തെ രാശി.

മകരമാനിനി-പ്ര. പെണ്മകരമത്സ്യം. ൨. മത്സ്യവല്ലഭന്റെ അമ്മ.

മകരവ്യൂഹം-മകരമത്സ്യത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ സേനയെ നിരത്തുക.

അഗ്രത്തിങ്കൽ തേരുകളും അതുകളുടെ പിറകിൽ കുതിരകളും അതുകളുടെ പിറകിൽ കാലാളുകളും ഇരുഭാഗങ്ങളിൽ ആനകളുമായി വരും വിധത്തിൽ സൈന്യങ്ങളെ നിരത്തിയാൽ അതിനു വ്യൂഹമെന്നു പേർ. ഭാരതയുദ്ധത്തിൽ കൌരവന്മാർ സേനയെ നിരത്തിയതു മകരവ്യൂഹത്തിലാണ്.

മത്സ്യത്തിന്റെ മുഖത്തു്-കർണ്ണൻ.

,, കണ്ണുകളുടെ സ്ഥാനത്തു്-ശകുനി, ഉലൂകൻ.

,, ശിരസ്സിൽ-അശ്വത്ഥാമാവ്.

,, കഴുത്തിൽ- സഹോദരന്മാരെല്ലാം.

,, മദ്ധ്യപ്രദേശത്തു്- സൈന്യസമേതനായി ദുര്യോധനൻ.

,, ഇടത്തു പാദത്തിങ്കൽ-തെക്കരായ ഭടന്മാരോടുകൂടി ഭഗദത്തനും ത്രിഗർത്തനും.

[പാണ്ഡവന്മാർ സേനയെ നിരത്തിയതു് അർദ്ധചന്ദ്രവ്യൂഹത്തിലായിരുന്നു.]

ഇടത്തു വശത്തു്-ഭീമൻ.

വലത്തുവശത്തു്-ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ.

വ്യൂഹമദ്ധ്യം-ധർമ്മജനും അർജ്ജുനനും.

ധർമ്മപുത്രരുടെ പിറകിൽ-നകുലനും സഹദേവനും.

മകരസ്സംക്രാന്തി-ധനുവിൽ നിന്നു സൂൎയ്യൻ മകരത്തിലേയ്ക്കു കടക്കുന്ന സമയമോ ദിവസമോ.

മകരാകരം-കടൽ.

മകരാക്ഷൻ-പ്ര. ഒരു രാക്ഷസൻ. വ. കറുത്ത കണ്ണുള്ളവൻ. ന. വലിയ കണ്ണുള്ളവൻ.

മകരാങ്കൻ-പ്ര. കാമദേവൻ. വ. സമുദ്രം.

മകരാലയം-പ്ര സമുദ്രം. വ. നാല് എന്ന അക്കം.

മകരാവാസം-സമുദ്രം.

മകരാശ്രൻ-വരുണൻ.

മകരി-പ്ര. സമുദ്രം വ. ഒരു രാക്ഷസി.

ധന്യമാലി എന്ന അപ്സരസ്ത്രീ ദുൎവ്വാസസ്സ് മഹൎഷിയെ ഉപദ്രവിക്കയാൽ ശാപം ഹേതുവായിട്ടു് രാക്ഷസിയായി ഭവിച്ചു. അവളത്രേ മകരി.

മകരീപത്രം-ലക്ഷ്മിയുടെ മുഖത്തുള്ള ഒരടയാളം. (മകരീലേഖാ എന്നുമുണ്ടു്).

മകരേശ്വരൻ-വരുണൻ.

മകൾ-പുത്രി. (അടിയോൾ എന്നതു നോക്കുക).

മകളർ-പുത്രിമാർ. (മകൾ എന്നതിന്റെ ബഹുവചനം). [കം'

'മകളരിൽ മികവേറും പക്ഷപാതാതിരേ

(ഭാഷാനൈഷധചമ്പു)

'അക്കാലമവൾപെറ്റിട്ടാൻപത്തു

മകളരും' (ഭാഗവതം)

മകാരങ്ങൾ-തന്ത്രിയുടെ ശക്തിപൂജയ്ക്കു ആവശ്യമുള്ള മദ്യം, മാംസം, മത്സ്യം, മുദ്ര, മൈഥുനം.

മകിഴുക-സന്തോഷിക്കുക.

'കാമാന്തസരണത്തിനിന്നുൾക്കാൺപു

മകിഴമാറാം'

(കൈവല്യനവനീതം)

മകുടം-പ്ര. കിരീടം, ഇതുകൊണ്ടു് ശിരസ്സു അലങ്കരിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. മകുടവും കിരീടവും പൎയ്യായങ്ങളാണെങ്കിലും തമ്മിൽ അല്പം വ്യത്യാസമുണ്ടു്, ശിരസ്സിനെ അലങ്കരിക്കുന്നതു "മകുടം" നെററിമേൽ വയ്ക്കപ്പെടുന്നതു് "കിരീടം". (മ) വ. തൂണിന്റെയും മററും മുകളിലുള്ള ഒരു പണി. ന. മുകൾപ്പരപ്പു്.

മകുടമണി-പ്ര. ശിരോലങ്കാരത്തിലെ രത്നം. വ. ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായുള്ളതു്.

മകുരം-പ്ര. മുഖക്കണ്ണാടി. (മങ്കുരമെന്നും പാഠമുണ്ടെന്നു കാണുന്നു). വ. വിടരാത്ത പുഷ്പം ന. കുശവന്റെ ചക്രത്തിന്റെ കോൽ ര. താന്നി ല. ഇലഞ്ഞി. ന്ത. ഒരുമാതിരി മുല്ല.

മകുര(ല)ം-ഇലഞ്ഞി.

മകുഷ്ഠകം-കാട്ടുപയറ്, മകുട്ടപ്പയറ്. അലങ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. മകുഷ്ഠം എന്നുമാവാം.

(മകുഷ്ടകം എന്നു 'ട'കാരമായും ആവാമെന്നു അഭിപ്രായം കാണുന്നു).

മക്രൂലകം-പ്ര. ചെറിയ നാഗദന്തി. (വജ്രദന്തി എന്നും കാണുന്നു.) (ഭൂമിയെ അലങ്കരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വ. മൊട്ടു്.

മക്കൾ-പുത്രവൎഗ്ഗം.

മക്ക(ൾ)ത്തായം-മക്കാൾവഴി, മക്കൾക്കു മുതലവകാശമുള്ള ജാതിക്കാരുടെ മുറ. (ദായം എന്നതിന്റെ തത്ഭവം).

മക്കിപ്പൂ-ഒരു മരുന്നു്, മരുക്കൊഴുന്തു്.

വിഷം, കുഷ്ഠം, വിദ്രധി, ഗ്രഹണി, ചൊറി മുതലായവയ്ക്കു നന്നു് ഇതു ചെറിയ ചെടിയാണു്. സം-ദമനകം. ഇം-Worm-wood വൎംവുഡ്.

മക്കണം, മക്കാണം-മുട്ട.

മക്ലോടൻ-ഒരു അളവ്.
=1 കാപ്പാടൻ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ഇടങ്ങഴി അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നേകാൽ ഇളയത്. (1 ഇളയതു=൨ കോഴിക്കോട്ടുശേർ)

മക്ഷാ-പു. കൂട്ടം ൨. ക്രോധം.

മക്ഷണം-വെണ്ണ.

മംക്ഷണം-കാലിന്മേൽകെട്ടുന്ന കവചം,

മക്ഷിക-ഈച്ച. ജനങ്ങൾ ഇതിനോടു കോപിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി.

മക്ഷികാമലം-മെഴുക്.

മഖം-യാഗം. ദേവന്മാർ ഇതിലെക്കാഗമിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു.

മഖശാല-യാഗശാല.

മഗധൻ-പു. സ്തുതിപാടുന്ന കവിതക്കാരൻ, വംശപരമ്പരയെ പാടി സ്തുതിക്കുന്നവൻ. ൨. മഗധദേശത്തുള്ളവൻ.

മഗധം-പുരാതനമായ ഒരു രാജ്യം (തെക്കൻ ബീഹാർ). ഗംഗാനദിയുടെ തെക്കെഭാഗത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഗിരിവ്രജം, പാടലീപുത്രം (പാട്നാ), ഗയം, ഉരുബില്വം (ബുദ്ധഗയ) ഇവയത്രെ മഗധദേശത്തിലെ അക്കാലത്തെ പ്രധാന നഗരങ്ങൾ.

മഗധാ-തിപ്പലി.

മഗ്ന-വി. മുങ്ങിയ.

മഗ്നമാകുന്നു-മുങ്ങുന്നു, താഴുന്നു.

മഘ-പത്താമത്തെ നക്ഷത്രം, പത്താമത്തെ നാൾ.

മഘം-പു. ലോകത്തിന്റെ വിഭാഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്, ഒരു ദ്വീപ്. ൨. ഒരങ്ങാടിമരുന്ന്, ൩. ഭാഗ്യം, സുഖം, ൪. ഒരു പുഷ്പം.

മഘവാ-ഇന്ദ്രൻ.

മഘവാൻ-ഇന്ദ്രൻ, പൂജിക്കപ്പെടുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മങ്ക-പു. സ്ത്രീ. ൨. കുമാരി.

മങ്ക്-പതിർ.

മങ്കലം, മൺകലം-മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കലം.

മങ്കമക്കാപ്പൻ-ഒരുവക നെല്ല്.

മങ്കിലാ-കാട്ടുതീ.

മങ്കുടം, മൺകുടം-മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കുടം.

മങ്കുട്ടപ്പയറ്-കാട്ടുപയറ്.

മങ്കുഴിമാൻ-(നായാട്ടുപേർ) മുട്ടയ്.
രക്തദോഷം, ഛർദ്ദി, ജ്വരം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു. കൃമിപോക്കും. മലത്തെ പിടിപ്പിക്കും, ഇതു പാലിനോടൊരുമിച്ചു ഭക്ഷിക്കരുത്. സം-മകുഷ്ഠം. ത-കാട്ടുപ്പയറ്.

മംകുരം-കണ്ണാടി.

മംക്ഷു-അ. പു. വേഗം, ൨. വളരെ. ൩. സത്യമായിട്ട്.

മംഗം-ബോട്ടിന്റെ തല.

മംഗല-വി. ശുഭമായ, നല്ല.

മംഗലക്കാർ-കല്യാണത്തിനു ക്ഷണിച്ചു വന്നവർ.

മംഗലത്രയം-വസ്തുനിർദ്ദേശരൂപം, നമസ്കാരരൂപം, ആശീർവാദരൂപം ഇവ ൩-ം.

മംഗലദേവത-ലക്ഷ്മീദേവി. ശുഭസ്വരൂപിണിയായ ദേവി എന്നർത്ഥം.

മംഗലൻ-ചൊവ്വാ.

മംഗലപാഠകൻ-സ്തുതിപാടുന്ന കവിതക്കാരൻ.

മംഗലപ്പായ്-പന്തിപ്പായ്.

മംഗലപ്പാല-ഏഴിലമ്പാല

മംഗലപ്രദം-ശംഖ്.

മംഗലം-പു. ഭാഗ്യം, ശുഭം. ഭാഗ്യവാനെ പ്രാപിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. കാർത്തിക നക്ഷത്രം.

മംഗലവാദ്യം-നല്ലവാദ്യം, ചെറിയ ശബ്ദമുള്ള ചില വാദ്യം.

മംഗലസ്തുതി-നന്മയുള്ള സ്തോത്രം.

മംഗലസ്ത്രീ-വിവാഹംകഴിക്കപ്പെട്ടവൾ.

മംഗലഹേതു-മംഗല്യം.

മംഗല, മംഗല്യ-പാർവ്വതി ദുർഗ്ഗ.

മംഗലാംഗ-വി. നല്ല ശരീരമുള്ള, സൌന്ദര്യമുള്ള.

മംഗലാചരണം-കവിത ഉണ്ടാക്കുന്നതിനോ വേറെ വല്ല സൽക്കർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുന്നതിനോ തുടങ്ങുമ്പോൾ ചെയ്യുന്ന സ്തുതി.

മംഗലി-൧. വലിയ മൺകലം. ൨. ഒരു വക വാദ്യം.

മംഗല്യ-വി. ൧. വിശേഷമുള്ള. ൨. മംഗളമുള്ള. ൩. സൌഭാഗ്യമുള്ള.

മംഗല്യകം-൧. വെള്ളത്തുവര, വെൺകടല, ൨. കറുത്ത ചണംപയറ്.

മംഗല്യധാരണം-മംഗല്യത്തെ ധരിക്കുക, വിവാഹം.

മംഗല്യം-൧. ചെറുപയറ്. ൨. ഒതമം തിരി അകിൽ. ൩. വിവാഹത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന താലി. (മംഗല്യം ആഡംബരത്തിനുള്ളതല്ല. കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നതിൽ ഒന്നാണ്.) ൪. ചന്ദനം. ൫. സിന്ദൂരം. ൬. തൈര്. ൭. കുവളം. ൮. തെങ്ങ്. ൯. അരയാല്. ൧൦. വയ്കുർ മരം. ൧൧. മുരഞ്ഞി. ൧൨. നീരിരിപ്പ. ൧൩. ജീവകം. ൧൪. പൊന്ന്. ൧൫. വെള്ളത്തുവര.

മംഗല്യവതി-ഭാഗ്യമുള്ളവൾ.

മംഗല്യവാൻ-ഭാഗ്യമുള്ളവൻ.

മംഗല്യസൂത്രം - വിവാഹ കർമ്മത്തിൽ സ്ത്രീകളുടെ കഴുത്തിൽ കെട്ടുന്ന ചരട്.

മംഗല്യസ്ത്രീ-മംഗല്യമുള്ള സ്ത്രീ.

മംഗല്യാ-൧. ഞാഴൽ. ൨. ഗോരോചനം. ൩. വന്നി. ൪. ഓരിലത്താമര. ൫. കൊഴുപ്പ ൬. കരിങ്കുറുക. ൭. കറുത്ത ചണംപയറ്. ൮. മുല്ലപ്പൂനാറിഅകിൽ. മല്ലികാപുഷ്പത്തിന്റെ ഗന്ധത്തോടു തുല്യമായ ഗന്ധമുള്ള അകിൽ. ൯. വൃദ്ധി. ൧൦. ഋദ്ധി ൧൧. ശംഖപുഷ്പി. ൧൨. ശതകുപ്പ. ൧൩. ത്രായമാണ. ൧൪. വയമ്പു. ൧൫. മഞ്ഞൾ. ൧൬. കാട്ടുഴുന്ന്. ൧൭. അടവതിയൻ.

മംഗളം-ക്ഷേമം. മററു പര്യായങ്ങൾ-ശ്വഃശ്രേയസം, ശിവം, ഭദ്രം, കല്യാണം, മംഗലം, ശുഭം; ഭാവുകം, ഭവികം, ഭവ്യം, കുശലം, ക്ഷേമം, ശസ്തം.

മംഗിലി-൧. ബോട്ട്, വെള്ളം. ൨. കപ്പൽ.

മങ്ങ്-ചേററുകണ്ടത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കള.

മങ്ങലി-ഒരു വലിയ മൺപാത്രം. (മംഗലി എന്നതു നോക്കുക).

മങ്ങൽ-൧. ഇരുൾ. ൨. വാട്ടൽ.

മങ്ങാതെ-തളരാതെ, കുറയാതെ.

മങ്ങിതം, മങ്കിതം-൧. ചലം. ൨. മങ്ങൽ.

'മരിയാസ്സിൽ മങ്കിതവും
ചോരയും നീരും വരും'

(മമ്മാണി)

മങ്ങുന്നു-൧. ഇരുളുന്നു. ൨. വാട്ടുന്നു. ൩. മയങ്ങുന്നു. ൪. പ്രകാശം കുറയുന്നു.

തമിഴിലെയും മലയാളത്തിലെയും, മഴ, മഴ് എന്നതിൽ നിന്നുണ്ടായതു്.

മചക്-൧. പ്രകാശംകുറയുക. ൨. വണ്ടിമച്ചി, കറുപ്പ്. ൩. കുറവ്.

മച്ചിക-ശ്രേഷ്ഠതയുള്ളതു എന്ന അർത്ഥം

വരുത്തുവാനായി പദാന്ത്യത്തിൽ ചേർക്കുന്ന പദം. ഉ-ം. ഗോമച്ചിക=(നല്ല കാളയോ പശുവോ എന്നർത്ഥം). മാം-ശിവനെ പൂജിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മച്ചകം-തട്ടിട്ടമുറി, മേൽത്തട്ടുള്ള മുറി.

മച്ചം-പു. മാതിരി, വിധം. ൨. മാററു നോക്കുന്നതിനുള്ള പൊന്ന്.

മച്ചമ്പി-അളിയൻ എന്നതിന് പകരം ചില ജാതിക്കാർ പറയുന്ന വാക്ക്. (മൈ+തമ്പി = മച്ചമ്പി എന്നായിരിക്കാം).

മച്ചി-പ്രസവിക്കാത്ത സ്ത്രീ

മച്ചിങ്ങാ-വാടിവീണ ഫലം.

മച്ചിനൻ, മച്ചുനൻ-പെങ്ങളെ കെട്ടിയവൻ, അളിയൻ.

മച്ച്-പു. തട്ടുപലക. ൨. അറ. ൩. ഒരു മാതിരി വള്ളി.

മച്ചുപലക-പുരയ്ക്കകത്തു മുകളിലിടുന്ന പലക, തട്ടുപലക.

മച്ചുമ്പുറം-തട്ടുമ്പുറം.

മച്ചുനിച്ചി-പു. അമ്മയുടെ സഹോദരന്റെ മകൾ. ൨. അച്ഛന്റെ സഹോദരിയുടെ മകൾ.

മച്ഛം-മീൻ.

മജ്ജനം-പു. കുളി. ൨. മുങ്ങുക.

മജ്ജനശാല-കുളിപ്പുര.

മജ്ജാ-പു. കാതൽ. പരിശുദ്ധമെന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. ആറാമത്തെ ധാതു.

മജ്ജിക്കുന്നു-കുളിക്കുന്നു, മുങ്ങുന്നു.

മഞ്ച-പു. വലിയ എണ്ണത്തൊട്ടി. ൨. പഴകിയ വൃക്ഷങ്ങളിലുള്ള ദ്വാരം. ൩. കട്ടക്ക്, കണി.

മഞ്ചകം-കട്ടിൽ.

മഞ്ചകാശ്രയം-ഒരു മാതിരി മൂട്ട.

മഞ്ചാട്ടി-ഒരു മരുന്ന്, പൂവത്ത്.

പര്യായങ്ങൾ-മഞ്ജിഷ്ഠ, വികസാ, ജിംഗി, സമംഗാ, കാളമേഷികാ, മണ്ഡൂകപർണ്ണി, ഭണ്ഡീരീ, ഭണ്ഡീ, യോജനവല്ലീ.

(ജ്വരം, കുഷ്ഠം, കർണ്ണരോഗം രക്താതിസാരം മുതലായവയ്ക്ക് നന്ന്. ഇതു നാലു തരമുണ്ട്. ത-ചെവ്വള്ളിക്കൊടി. ഇം-Indian madder ഇൻഡ്യൻ മേഡർ.

മഞ്ചം-പു. കട്ടിൽ(ൾ). ൨. മേട. ൩. മാടം. ൪. തട്ട്. ഇതിനാൽ മനുഷ്യർ ധരിക്കപ്പെടുമെന്നർത്ഥം.

മഞ്ചൽ, മഞ്ചല്-ആളുകളെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു പോവാനുള്ള ഒരുതരം സുഖവാഹനം.

മഞ്ചാടി-പു. ഒരു വൃക്ഷം. ൨. (അതിൻ) കുരുവ്.

മഞ്ചാടിയിട-ത്രാസിൽ തൂക്കിയാൽ ഒരു മഞ്ചാടിക്കുരുവോടു സമം കനമുള്ള

മഞ്ചിക-പു. വലിയ കൊട്ട ൨. കസേര. ൩. മരത്തൊട്ടി.

മഞ്ചുന്നു-അതിപ്രകാശം നിമിത്തം കണ്ണു കൂസുന്നു.

മഞ്ജരം-പു. മുത്ത്. ൨. മയിലെള്ള്.

മഞ്ജരി-പു. പൂന്തൊത്ത്, പൂങ്കുല. തളിക്കല ഭംഗിയുള്ളത് എന്നർത്ഥം. ൨. തളിർ. ൩. രാമായണം 24 വൃത്തത്തിലെ 10-ം, 12-ം വൃത്തങ്ങൾ. ൪. മുത്ത്. ൫. മയിലെള്ള്. ൬. തുളസി.

മഞ്ജാ-ആട്ടിൻപേട.

മഞ്ജിമം-പു. ഭംഗി. ൨. സ്നേഹം.

മഞ്ജിഷ്ഠ-ഒരങ്ങാടിമരുന്ന്. മഞ്ചട്ടി. നിറപ്പറവുള്ളത് എന്നർത്ഥം.

മഞ്ജീരം-കാൽച്ചിലമ്പ്. ശബ്ദിക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം.

'പുത്രൻ മഞ്ജീര നാദം ചെവിയിലരുത്'
(ഉത്തരരാമായണം ചംപു)

മഞ്ജീരിക-ഒരുമാതിരി തുളസിയരി.

മഞ്ജു-വി. ഭംഗിയുള്ള, നല്ല. മഞ്ജു=മനോഹരം ദൂരത്തിൽ വ്യാപിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മഞ്ജുഗർത്തം-നേപാളരാജ്യം. Nepal

മഞ്ജുഘോഷം-മാടപ്രാവു്.

മഞ്ജുതാ-മനോഹരതാ, ഭംഗി.

മഞ്ജുനാശീ-സ്ത്രീ. ദുർഗ്ഗ. വ. ശചി.

മഞ്ജുപാഠകൻ-തത്ത.

മഞ്ജുപ്രാണൻ-ബ്രഹ്മാവു്.

മഞ്ജുഭാഷിണി-സ്ത്രീ. മധുരമായി സംസാരിക്കുന്നവൾ. വ. സമവൃത്തത്തിൽ ചേർന്ന ഒരു വൃത്തം. അക്ഷരം 13 'സജസാ കഴിഞ്ഞു ജഗമഞ്ജുഭാഷിണീ'.

മഞ്ജുവാണി-വി. നല്ലവാക്കുള്ള.

മഞ്ജുള-വി. മനോഹരമായുള്ള, ഭംഗിയുള്ള.

മഞ്ജുളം-ന. കരിമ്പായൽ. വ. നീർക്കാക്ക

മഞ്ജുളാംഗ-വി. നല്ല ശരീരമുള്ള, സൌന്ദര്യമുള്ള.

മഞ്ജുളാംഗി-സുന്ദരി.

മഞ്ജൂഷ-സ്ത്രീ. വലിയകൊട്ട. (കുട്ട). വ. വസ്ത്രങ്ങൾ ആഭരണങ്ങൾ മുതലായവ വച്ചു സൂക്ഷിക്കുന്ന പെട്ടി. പെട്ടിയുള്ളതു് എന്നർത്ഥം. ന. കല്ലു്. ർ. മഞ്ചട്ടി.

മഞ്ഞു്-പുകപോലെ കാണുന്നതായ ഒരു മാതിരി വെള്ളത്തുള്ളിക്കൂട്ടം, പനിവെള്ളം. പര്യായങ്ങൾ-പ്രാലേയം, മിഹികം, അവശ്യായം, നീഹാരം, തുഷാരം, തുഹിനം, ഹിമം

[മഞ്ഞിൻകൂട്ടം=ഹിമാനീ, ഹിമസംഹതി]

മഞ്ഞ-ന. മഞ്ഞൾ നിറം വ. മഞ്ഞൾ.

മഞ്ഞ-വി. മഞ്ഞളിന്റെ നിറമുള്ള.

മഞ്ഞക്കടമ്പു്-ഒരു വൃക്ഷം.

ഉളിക്കും മറവും നന്നു. ഇതു മിക്കവാറും മലകളിലുണ്ടാകുന്നു. സം-ഹാരിദ്രകം

മഞ്ഞക്കയ്യോന്നി-ആനക്കയ്യോന്നി.

ഗുണങ്ങൾകൊണ്ടു കയ്യോന്നിക്കു സമമാണു്. പൂമഞ്ഞനിറമാണു്. സം-സ്വർണ്ണഭൃംഗാരം. ത-പൊററലൈ കയ്യാന്തകരൈ.

മഞ്ഞക്കരു-മുട്ടയുടെ അകത്തു് ചെമന്നുള്ള വസ്തു.

മഞ്ഞക്കാമില-ഒരുമാതിരി ദീനം.

മഞ്ഞക്കുറിഞ്ഞി-ഒരുവക പച്ചമരുന്നു്. സം-ഹേമപുഷ്പികം.

ഹേമപുഷ്പിക എന്നതു് മഞ്ഞക്കു മുഴി മുല്ലയാണെന്നും അഭിപ്രായം കാണുന്നു.

മഞ്ഞക്കൂരി-ഒരുവക മത്സ്യം.

മഞ്ഞക്കൂവ-മഞ്ഞനിറമുള്ള കൂവ.

മഞ്ഞക്കൂവ-ഒരു വൃക്ഷം, കസ്തൂരിമഞ്ഞൾ.

മഞ്ഞക്കോര-ഒരുമാതിരി പുല്ലു്.

മഞ്ഞച്ചെമന്തി-ഒരുമാതിരി പൂച്ചെടി.

മഞ്ഞച്ചേര-ഒരുമാതിരി വിഷമില്ലാത്ത പാമ്പു്.

മഞ്ഞനിറം-മഞ്ഞളിന്റെ നിറം.

മഞ്ഞപ്പിത്തം-കണ്ണും മറവും മഞ്ഞളിക്കുന്ന ഒരുവക പിത്തദീനം.

മഞ്ഞപ്പീരം-ഒരുമാതിരിവള്ളി. (മഹാകാളി)

(പീരയ്ക്കു പീച്ചിൽ എന്നു ഭാഷ കാണുന്നു.)

മഞ്ഞപ്പൂന്തുകിൽ-മഞ്ഞപ്പൂവാട, മനോഹരമായ ഒരുതരം മഞ്ഞവസ്ത്രം.

മഞ്ഞപ്പൂമരം-മഞ്ഞമന്ദാരവും മറ്റും.

മഞ്ഞയടയ്ക്കാമണിയൻ-ഒരുമാതിരി [illegible].

മഞ്ഞളിക്കുന്നു-മഞ്ഞനിറമാകുന്നു.

മഞ്ഞളിപ്പ്-മഞ്ഞനിറമുള്ളതായി തീരുക

മഞ്ഞൾ-ഏകദേശം പൊന്നുപോലെ നിറമുള്ള ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങ്, ആ കിഴങ്ങുണ്ടാകുന്ന ചെടി. പര്യായങ്ങൾ-നിശം, കാഞ്ചനീ, പീതാ, ഹരിദ്രാ, വരവർണ്ണിനി. (രാത്രിയുടെ പര്യായങ്ങളെല്ലാം മഞ്ഞളിന്റെ പേരാകുന്നു).

മഞ്ഞൾ കഫം, പിത്തം, അരുചി, പാണ്ഡു, ചൊറി മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്. മലത്തെ ഇളക്കും. ത-മഞ്ചൾ. ഇം-Turmeric ടർമെറിക്.

മട-പ്ര. ഓക്. ൧. ഒരുമാതിരി വെള്ളച്ചാൽ. ൨. ചിറമുറി. ൩. ദ്വാരം ഉ-ം, എലിമട. ൪. ഒരുവക അളവിന്റെ പേർ

മടക്കൂട്ടുക-കന്നുകാലികളെ വയലിൽ കൊണ്ടുവരുക.

മടക്ക്-പ്ര. മടക്കുക. ൧. മടക്കിയിട്ടുണ്ടായ അടയാളം. ൨. മടക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നതിന്റെ ഓരോ ഭാഗം. ൩. കൈയുടെയും മറ്റും മടക്കുന്നതിനുള്ള ഭാഗം.

മടക്കം-പ്ര മടങ്ങുക ൧. തോലി, തിരിയെ പോരുക.

മടക്കുകത്തി-ഒരുമാതിരി പിച്ചാങ്കത്തി, മടക്കു പിച്ചാങ്കത്തി.

മടക്കുന്നു-പ്ര. വസ്ത്രം, കടലാസ്സ് മുതലായവയെ മുറിക്കാതെയും ചുരുട്ടാതെയും ഭംഗിയിൽ ചെറുതാക്കുന്നു. മടക്കുവരുത്തി വെക്കുന്നു. ൧. നിവിർന്നിരിക്കുന്ന കൈയുടെയും മറ്റും സന്ധിയിൽ വെച്ച് ചുരുക്കുന്നു. ൨. തോല്പിക്കുന്നു.

മടക്കുമണ്ട-അരിമാവും ശർക്കരയും കൊണ്ടുള്ള ഒരുവക പലഹാരം.

മടക്കുവാതിൽ-രണ്ടുപാളി കൂട്ടിച്ചേർത്ത ഒരുമാതിരി വാതിൽ

മടക്കോല-ദൂതന്റെ പക്കൽ കൊടുത്തയക്കുന്നതിന്നായിട്ടു എഴുതി മടക്കിക്കെട്ടിയ ഓലയും മറ്റും.

മടക്കോലക്കാരൻ-വർത്തമാനം അറിയിക്കുന്നതിനു എഴുതിക്കൊടുത്തയക്കുന്ന എഴുത്തുംകൊണ്ടു പോകുന്നവൻ, ദൂതൻ, ഭൃത്യൻ.

മടങ്ങ്-പ്ര. മടക്ക്. ൧ സമയം. ൨. ഉഴവ്.

മടങ്ങുന്നു-പ്ര. തോല്ക്കുന്നു, തോററു പിൻമാറുന്നു. ൧. നിവിർന്നിരിക്കുന്ന, കൈയും മററും സന്ധിയിൽവച്ചു ഒരു വശത്തേക്കു വളയുന്നു. ൨. വസ്ത്രവും മററും മടക്കപ്പെട്ടതായി തീരുന്നു. ൩. വാളിന്റെയും മററും മൂർച്ചയുള്ള ഭാഗം അല്പം പരക്കുന്നു. ൪. ഇരട്ടിയാകുന്നു. ൫. തിരിയെ വരുന്നു.

മടച്ചിൽ-പ്ര. മടയുക. ൧. ഒരുമാതിരി നെയ്ത്ത്, പിന്നൽ.

മടന്ത-പ്ര. ഒരുവക കാട്ടുചേമ്പ്. ൧. പത്തൊൻപതു വയസ്സായ യുവതി.

മടമ്പ്-പ്ര. കുതികാൽ.

'മടമ്പൂന്നിപ്പണിപ്പെട്ടു നടപ്പാനുണ്ട്'

൧. മാട്.

'ഞാണില്ലാതൊരു വില്ലും
മടമ്പില്ലാതൊരമ്പും'

(ഭാഗവതം)

മടപ്പള്ളി-രാജാക്കന്മാർക്കുവേണ്ടി ഭക്ഷണം തയാറാക്കുന്ന സ്ഥലം.

മടപ്പള്ളിക്കാരൻ - അടുക്കളക്കാരൻ. രാജാക്കന്മാർക്കുവേണ്ടി ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കുന്നവൻ.

മടപ്പാട്ട് - രാജാവിന്റെ നെല്ലുര.

മടപ്പുര - ഒരുവക ക്ഷേത്രമുള്ള ഭവനം.

മടയൻ - ഭോഷൻ.

മടയവർ - യുവതികൾ, സ്ത്രീകൾ.

മടയുന്നു - തെങ്ങോല പുരകെട്ടുവാൻ തക്കവണ്ണം പിണച്ചു ചേർക്കുന്നു, ഒരുമാതിരിയിൽ പിണച്ചു നെയ്യുന്നു.

മടൽ - ൧. പനയുടെയും മററും തണ്ട്. ൨. തേങ്ങാ പൊതിച്ചാലുള്ള തോട്, തൊണ്ട്, ചകരി, മടൽ.

മടൽത്തേങ്ങാ - മടലോടുകൂടിയുള്ള തേങ്ങ, പൊതിക്കാത്ത തേങ്ങ.

മടൽപ്രായം - വി. മടലിനോടു തുല്യമായ, ഉറപ്പില്ലാത്ത, സാരമില്ലാത്ത.

മടവ - ൧൬ വയസ്സുള്ള സ്ത്രീ.

മടവാർ - സ്ത്രീകൾ, യുവതികൾ, മടയവർ

'മടിയാതുടനെതന്നെ
മടവാർമുടിമാലികേ'
(പൂരപ്രബന്ധം)

മടവാൾ - മടൽകൊണ്ടു വാൾപോലെയുണ്ടാക്കിയത്, ചെറുതായ മഴു.

മടവി - ദാസി.

മടി, മടിവ് - ൧. വേലചെയ്യുവാൻ കഴികയില്ലെന്നുള്ള ഭാവം. ൨. മനസ്സുകേട്. പര്യായങ്ങൾ-തന്ദ്രി, പ്രമീല. ൩. തുടരണ്ടിന്റെയും മുൻഭാഗം. ൪. സംശയം. ൫. ലജ്ജ. ൬. വസ്ത്രം ഉടുത്താലുണ്ടാകുന്ന അററം. ൭. മടങ്ങ്.

മടിക്കുത്ത് - സ്ത്രീകൾ വസ്ത്രമുടുക്കുമ്പോൾ മുൻവശത്തുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്, കണക്കുത്ത്.

മടിക്കുന്നു - ൧. സംശയിക്കുന്നു. ൨. മനസ്സില്ലാതെയാകുന്നു. ൩. ലജ്ജിക്കുന്നു. ൪. ഭയപ്പെടുന്നു.

മടിച്ചൽ - മടിയുക.

മടിത്തോക്ക് - കൈത്തോക്ക്, ഒരുമാതിരി ചെറിയതോക്ക്.

മടിപ്പ് - ൧. പിന്നൽ, പിണച്ചുനെയ്യുക, പിണച്ചുകെട്ടുക. ൨. മടക്ക്. ൩. നീരസം.

മടിയൻ - മടിയുള്ളവൻ. പര്യായങ്ങൾ - മന്ദൻ, തുന്ദപരിമൃജൻ, ആലസ്യൻ, ശീതകൻ, അലസൻ, അനുഷ്ണൻ.

മടിയില്ലാത്തവൻ = ദക്ഷൻ, ചതുരൻ, പേശലൻ, പടു, സൂത്ഥാനൻ; ഉഷ്ണൻ.

മടിയുന്നു - ൧. ക്രമക്കേടായിട്ടു വളയുന്നു. ൨. ചുളുങ്ങിച്ചുരിയുന്നു. ൩. വെറുപ്പു കാണിക്കുന്നു, മടികാണിക്കുന്നു, മനസ്സുകേടു കാണിക്കുന്നു.

മടിവാതം - അന്യായക്കാരി, സങ്കടക്കാരി.

മടിശ്ശീല - ൧. ഒരുമാതിരി ചെറിയ സഞ്ചി. ൨. മൂലദ്രവ്യം, ഇരിപ്പുദ്രവ്യം. ഉ-ം, കുലകമടിശ്ശീലസ്വാധികാര്യക്കാർ.

മടിശ്ശീലക്കാരൻ - ൧. ഭണ്ഡാരവിചാരിപ്പുകാരൻ, സ്രാപ്പ്. ൨. സമ്പന്നൻ.

മട്ടു, മട്ടുവ് - ൧. തേൻ. ൨. നീർമട. ൩. ആഴമുള്ളസ്ഥലം.

മട്ടക്ക - ഒരുമാതിരി മരം.

മട്ടുക്കുന്നു - തോല്ക്കുന്നു. (മട്ടിക്കുന്നു. കാ. ക്രി).

മട്ടുത്താർ - മട്ടോടുകൂടിയ (തേനോടുകൂടിയ - അതിനാൽ പുതിയ) താർ (പുഷ്പം).

മട്ടുത്തൂകുംമൊഴി - തേനൊലിക്കുന്നതുപോലെ മധുരമുള്ള വാക്ക് (ഓടു കൂടിയവൾ).

മട്ടപ്പ്-൧ തെളി. ൨. വിലത്താഴ്ച. ൩. വെടിപ്പ്. ൪. അമേധ്യം.

മട്ടമലർ-തേനുള്ള പൂവ്.

മട്ടമൊഴി-തേന്മൊഴി, മനോഹരയായ സ്ത്രീ.

മടെക്കുന്നു-അദ്ധ്വാനപ്പെടുന്നു, അധികം വേലചെയ്യുന്നു.

മടെപ്പ്-മടയ്ക്കുക.

മട്ട്-൧. ഊറൽ. ൨. തേൻ. ൩. പ്രകൃതി, നടപ്പ്. ൪. അതിര്. ൫. ക്രമം, രീതി. ൬. അടിയിൽ ഊറിയിരിക്കുന്നത്.

'കള്ളിന്റെമട്ടുംകമ്മിളിന്റെപിട്ടും'
(പഴമൊഴി)

മട്ട-വി. ൧. വളഞ്ഞ. ൨. ചെവികേൾക്കാത്ത.

മട്ട-൧. വളവില്ലാത്ത ശാഖ (വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പ്). ൨. ഒരുവക അളവ്, നീളം. ൩. ബുദ്ധിയില്ലായ്മ.

മട്ടക്കണ-ഓലമടൽ കൊണ്ടുള്ള വടി.

മട്ടക്കതിര-നല്ല നടപ്പുള്ള ഒരുമാതിരി കൊച്ചു കതിര.

മട്ടക്കൊമ്പ്-പശുവിന്റെയും മറ്റും വളഞ്ഞ കൊമ്പ്

മട്ടച്ചാരം-മുക്കവർ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന ഒരുവക ചാരം.

മട്ടച്ചെകിടൻ-ഒട്ടും ചെവി കേൾക്കാത്തവൻ.

മട്ടച്ചേരുവ-മട്ടംചേർത്തുള്ള പൊന്ന്.

മട്ടത്താരം-ദുസ്സാമർത്ഥ്യം.

മട്ടപ്പണം-ചേരുവയുള്ള ഒരുവക നാണയം, പൊൻപണം.

മട്ടപ്പാവ്-കെട്ടിടത്തിന്റെ മുൻവശത്തു പണിഞ്ഞു ചേർത്തിട്ടുള്ള വിലാസസ്ഥലം.

മട്ടം-൧. ആശാരിമാർ വച്ചു വരയ്ക്കുന്ന ഒരു പലക. ൨. സ്വർണ്ണത്തിൽ ചേർക്കുന്ന ഒരു ചേരുവ. ൩. മട്ടക്കതിര.

മട്ടുക്കുന്നു-ലജ്ജിക്കുന്നു.

മട്ടലർ-തേനുള്ള പുഷ്പം.

മട്ടലർബാണൻ-കാമദേവൻ.

മട്ടി-വി. ൧ വശക്കേടായുള്ള. ൨. കട്ടിയുള്ള.

മട്ടി-അടിയിൽ ഉറഞ്ഞത്, കട്ടിയായത്.

മട്ടിച്ചുകളയുക-വട്ടത്തിലാക്കുക, തക്കിടികാണിക്കുക, വഞ്ചിക്കുക.

മട്ടിപ്പ്-തട്ടിപ്പ്, ഇന്ദ്രജാലം.

മട്ടിപ്പണി-മുറട്ടുവേല.

മട്ടിപ്പാൽ-ഒരുമാതിരി സുഗന്ധവസ്തു, ഒരുവക സാമ്പ്രാണി, മരത്തിന്റെ കറ.

മട്ടിയം-മുഖസ്തുതി, പ്രശംസ, ഉരുട്ട്.

മട്ടിയക്കാരൻ-സ്തുതിക്കുന്നവൻ, തക്കിടിക്കാരൻ, ഉരുട്ടൻ.

മട്ടോൽമൊഴി, മട്ടോലുംമൊഴി, മട്ടേൽമൊഴി, മട്ടോലുംവാണി-സുന്ദരി, തേൻവാണി.

മഠപതി-മഠത്തിൽ പാർക്കുന്ന സന്ന്യാസി.

മഠപ്പാട്-മഠം.

മഠപ്പുറം-മലയാളത്തിൽ സന്ന്യാസിമാരുടെ ഭവനത്തിനു പറയുന്ന ഒരു ബഹുമാനപ്പേർ.

മഠം-൧. ബ്രാഹ്മണർ വേദംപഠിക്കുന്ന സ്ഥലം. ൨. ശിഷ്യന്മാർക്കും ചില ബ്രാഹ്മണർക്കും മറ്റും പാർക്കുന്നതിനായിട്ടുള്ള ഭവനം. മറ്റൊരു പര്യായം-ഛാത്രാലിനിലയം. ൩. ബ്രാഹ്മണരുടെ വാസസ്ഥലം. ഉല്ലാസമായി പാർക്കുന്നിടം എന്നർത്ഥം. (മഠീ എന്നുമാവാം).

ഓത്തന്മാരുടെ മഠം, സഭാമഠം, സ്വാമിയാരന്മാരുടെ മഠം, കന്യാസ്ത്രീമഠം മുതലായവ.

൪. ക്ഷേത്രം. ൫. കാള വലിക്കുന്ന വണ്ടി. ൬. അറ, മുറി.

മഠീ-അറ, മുറി.

മഢ്ഢു-നെട്ടുത്തുടി, ഒരു വാദ്യം. 'മഡ്' എന്നു ശബ്ദിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മണക്കളം-മാപ്പിളക്കും പെണ്ണിനും (കെട്ടിയവനും കെട്ടിയവൾക്കും) ഉള്ള ഇരിപ്പിടം.

മണക്കാട്ടച്ചുണ്ടയ്ക്ക- പറങ്കിമാങ്ങപ്പച്ചയണ്ടി.

മണക്കുന്നു-ക്രി. മണമുള്ള വസ്തുക്കളെ മൂക്കിനോടടുപ്പിക്കുന്നു, ഘ്രാണിക്കുന്നു. ഉ. മണം പുറപ്പെടുന്നു. (കാ. ക്രി. മണപ്പിക്കുന്നു.) ന. ചുംബിക്കുന്നു.

മണക്കോലക്കട്ടിൽ-നായരുടെ മഞ്ചം. (ബഹുമാനസൂചകം).

മണങ്ങ്-ക്രി. ഒരുവക ചീത്ത മത്സ്യം. ഉ. മീൻചൂണ്ടലിൽ കൊരുത്ത ഇര.

മണറത്തക്കാളി-ഒരുമാതിരി തൈ.

മണത്തന്ന, മണത്തണ്ണ-ഒരു പ്രധാന ക്ഷേത്രം. (of Kotayam, sacred to കൊട്ടിയൂർ പെരുമാൾ whose feast lasts 22 days from ചോതി of മേടം till ഇടവച്ചോതി).

മണത്തരി-പൊടിമണൽ.

മണന്തം-ഭോഷത്വം.

മണപ്പുര-മണവാട്ടിക്കും മണവാളനുമുള്ള പുര.

മണം-പഞ്ചഭൂതങ്ങളിൽ ഭൂമിക്ക പ്രത്യേകമായുള്ള ഒരു ഗുണം, ഗന്ധം. ക്രി. സുഗന്ധം. ഉ. ദുർഗ്ഗന്ധം.

മണലമീൻ-കണയ്യ്.

മണലായ്മൻ-ഒരുവക നെല്ല്.

മണലി-ക്രി. ഒരുവക ചീര. ഉ. മരക്കാഴ്ഞ്ഞ്.

മണലൂർ, മണലൂരപുരി-പാണ്ടിയിലെ പഴയ പ്രധാന നഗരം.

മണൽ-ആററിലും കടപ്പുറത്തും മററമുള്ള ഒരുമാതിരി പൊടിമണ്ണ്.

മണലുള്ള ദേശം-സൈസകതം, സികതാവാൻ. മണൽ അധികമായ ദേശം- സികതാ, സികതിലം.

മണൽക്കമ്മായം — മണൽകൂട്ടിയ കമ്മായം.

മണൽക്കൂറ-വി. മണലുള്ള. (ഇതു ഭൂമിയോടു ചേരും).

മണ(ൽ)ത്തിട്ട-മണപ്പുറം, ആററിന്റെ നടുവിലും മററും മണൽ കൂട്ടമായി പൊങ്ങിക്കാണുന്നത്. പര്യായങ്ങൾ- പുളിനം, സൈസകതം.

മണ(ൽ)പ്പാടൻ-മണപ്പാട്ടുവസ്ത്രം.

മണൽവാരി-അഞ്ചാംപനി, പൊങ്ങൻപനി.

മണൽവീഥി-വി മണലുള്ള. (ഇതു ചില പ്രദേശത്തിനു ചേരും).

മണവറ-മണവാളപ്പുര.

മണവാട്ടി, മണാട്ടി-കല്യാണം കഴിക്കപ്പെട്ട പെണ്ണ്.

മണവാളൻ, മണാളൻ-ക്രി. ഭർത്താവ്.
'മധുരിപോ! മലർമകൾമണവാള'
(ഭാരതം)

ഉ. കല്യാണം കഴിച്ചാൽ അടുത്ത ദിവസങ്ങളിൽ ആ ഭർത്താവിനു പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മണാട്ടി-മണത്തവള, ഒരുവക തവള.

മണി-ക്രി. രത്നം. ഉ. മുത്ത്. ന. കൈയുടെ കഴ. ർ. ആട്ടിന്റെ കഴുത്തിൽ തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്ന വസ്തു. ൫. കിലുക്കുന്ന മണി. ൬. വിത്ത്, കുരു. ൭. കണ്ണിലെ കൃഷ്ണി. ൮. വലമണി. ൯. വൃഷണം. ൧൦. അരമണി. ൧൧. കാത്തുമണി, സമയം അറിയിക്കുന്ന ശബ്ദം. ൧൨. നല്ലത്. ൧൩. ആഭരണത്തിന്റെ സാമാന്യമായ പേർ. ൧൪. അയസ്കാന്തം.

'മണീ' എന്നു് ഈകാരാന്തമായിട്ടുമാവാം. പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതു് എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. ശിലാജാതികളായ പത്മരാഗ-മരതക-സ്ഫടികാദികളുടേയും മുത്തു, മണി, പവിഴം മുതലായതിന്റേയും പേർ. രത്നങ്ങൾ സ്ഥലജങ്ങളും ജലജങ്ങളും എന്നു രണ്ടുവകയുണ്ടു്. രത്നം എന്നും മണി എന്നും പറയുന്നതു് എല്ലാവിധം രത്നങ്ങളുടെയും സാമാന്യമായ പേരാകുന്നു.

മണികണ്ഠം-ഒരുമാതിരി പക്ഷി.

മണികണ്ഠകം-കോഴി.

മണികം-കുടം, മങ്ങ(ങ്ക)ലി, മിടാവു മുതലായ വലിയ പാത്രം. ഗംഭീരമായി ശബ്ദിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൨. രത്നം. ൩. സ്ഫടികക്കൊട്ടാരം.

മണികർണ്ണിക-൧. കാശിയിലെ ഒരു പുണ്യമുള്ള കുളം. ൨. രത്നമയമായ കർണ്ണാഭരണം.

മണികലശം-൧. നല്ല കുടം. ൨. രത്നപാത്രം.

മണികാഞ്ചി-ഒരു കിളിപ്പാട്ടുവൃത്തം.

മണികാരൻ-ഒരു റവന്യൂ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

മണിക്കഞ്ജകം-ഒരുമാതിരി ചെറിയ ഇലയുള്ള തുളസി. (സം-പ്രസ്ഥപുഷ്പം).

മണിക്കട്ടിൽ-൧. രത്നാവലചെയ്ത കട്ടിൽ. ൨. രാജാവിന്റെ മഞ്ചം.

മണിക്ക(കൊ)ണ്ടനീച്ച-ഒരുമാതിരി വലിയ ഈച്ച.

മണിക്കണ്ടം-മണിക്കെട്ടു്, കൈയുടെ കുഴ.

മണിക്കരിങ്ങാലി-ഒരുമാതിരി മുളയുടെ ഭവതു്.

മണിക്കാതില-രത്നംപതിച്ച കാതില. (ഒരു കർണ്ണാഭരണം).

മണിക്കാ(കാ)രൻ-൧. രത്നങ്ങളെ പണിയുന്നവൻ. ൨. മണിയടിക്കുന്നവൻ. ൩. ഒരു റവന്യൂഉദ്യോഗസ്ഥൻ; പാർവ്വത്യകാരനും മറ്റും.

മണിക്കാൽ-൧. കപ്പലിന്റേയും വള്ളത്തിന്റേയും മറ്റും അകത്തുള്ള ഒരുമാതിരി പണി, ൨. വല താഴുന്നതിനു ഈയത്തുണ്ടുകൾ കെട്ടിയ കയറു്.

മണിക്കിണർ-നല്ല വെള്ളമുള്ള കിണർ, ആഴമുള്ള കിണർ.

മണിക്കിരീടം-രത്നങ്ങളെ പതിച്ച കിരീടം.

മണിക്കുന്നു-൧. താരാട്ടുന്നു. (ഉ-ം, കുഞ്ഞിനെ മണിച്ചുറക്കി). ൨. മണിയടിക്കുന്നു, ൩. സന്തോഷിക്കുന്നു, സന്തോഷമുള്ള ശബ്ദമുണ്ടാക്കുന്നു, ൪. ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കി പരിശോധിക്കുന്നു. (ഉ-ം, റുപ്പിക മണിച്ചുനോക്കി).

മണിക്കുന്തുരുക്കം-ശുദ്ധിചെയ്ത കുന്തുരുക്കം. (കറുത്ത കുന്തുരുക്കമെന്നും പറയും)

മണിക്കൂറു-രണ്ടരനാഴിക കൂടിയ സമയം.

മണിക്കൂററു്-മണിനാദം.

മണിക്കെട്ടു്-കൈയുടെ കുഴ.

മണിഗ്രീവം-കാട്ടുകാക്ക.

മണിഗ്രീവൻ-വൈശ്രവണന്റെ ഒരു പുത്രൻ.

വൈശ്രവണനു രണ്ടു പുത്രന്മാരുണ്ടു്. ൧. നളകൂബരൻ ൨. മണിഗ്രീവൻ.

'നളകൂബരമണിഗ്രീവാവിതിഖ്യാതൌ ശ്രിയാന്വിതൌ'—(ഭാഗവതം).

മണിഗന്ധകം-ശുദ്ധിചെയ്ത ഗന്ധകം.

മണിഘട്ടനം-മണിയടിക്ക.

മണിച്ചാററി-നല്ല വിശറി.

മണിതം-രതികാലത്തിലെ വാക്ക്, രതികാലത്തിൽ അനുരാഗാധിക്യം നിമിത്തം കണ്ഠത്തിൽ നിന്നു പുറപ്പെടുന്നതും കപോതകൂജിതസദൃശവുമായ ഒരു ശബ്ദവിശേഷം.

മണിത്തക്കാളി-മുളകുതക്കാളി, മണത്തക്കാളി.

അർശസ്സ്, വിഷം, കുഷ്ഠം, ജ്വരം മുതലായവക്കു നന്ന്. മലത്തെ ഇളക്കും, രുചിയെ ഉണ്ടാക്കും. ഇതു തിപ്പലി, ശർക്കര, തേൻ, മുളക ഇവ ഓരോന്നിനോടൊരുമിച്ചു ഭക്ഷിക്കരുത്. മത്സ്യം വേവിച്ച പാത്രത്തിലോ ചുക്ക വെന്തിട്ടുള്ള പാത്രത്തിലോ പാകംചെയ്തു ഭക്ഷിക്കുന്നതും വിരുദ്ധമാണ്. സം-കാകമാചി. ത-കറുന്തക്കാളി. ഇം-Night-shade നൈററ് ഷേഡ്.

മണിത്തിരട്ട്-ചെറുതായിട്ടുരുട്ടുക.

മണിത്തിരട്ടുന്നു-മണിപ്പിടിക്കുന്നു.

മണിദ്വീപം-പു. അമൃതക്കടലിലെ ഒരു ദ്വീപം. ൨. അനന്തന്റെ പത്തി.

മണിധനുസ്സ്-മേഘവില്ല്.

മണിനാക്ക്-മണിയടിക്കുന്നതിന് അതിന്റെ ഉള്ളിൽ തൂക്കുന്ന വസ്തു.

മണിനാഗം-ഒരുമാതിരി സർപ്പം.

മണിനാദം-മണിയുടെ ശബ്ദം.

മണിപുഷ്പകം-സഹദേവന്റെ ശംഖം

മണിപൂരകം-നാഭി, പൊക്കിൾ.

മണിപൂരം-പു. ബഭ്രുവാഹനന്റെ നഗരം. ഷഡാധാരങ്ങളിൽ ഒന്ന്. (സ്വാധിഷ്ഠാനത്തിന് അര അംഗുലം മേൽ) (അതിന് എട്ടംഗുലംമേൽ അനാഹതം)

മണിപ്പാറ-കരിങ്കല്ല്. ഒരുമാതിരി ഉരുണ്ട ചെറിയ കല്ല്.

മണിപ്പിടിത്തം-ചെറിയ ഉരുളയാക്കുക.

മണിപ്പൂൺപ്പ്-നടക്കെട്ടു ശീല. ഉ-ം, "അക്കാനായത്തിൽ മണിപ്പൂൺച്ച്"(രാമായണസങ്കീർത്തനം).

മണിപ്പൊച്ചം-മേനിയുള്ള ഒരു തരം ചെറിയ കയർ.

മണിപ്രവാളം-പു. രത്നത്തോടു ചേർത്തുള്ള തളിരു. ൨. മലയാളവും സംസ്കൃതവും കൂടിയുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി കവിത. മണിയാകുന്ന മലയാള പദങ്ങളും, പ്രവാളമാകുന്ന സംസ്കൃതപദങ്ങളും ചേർന്ന ഒരു വിശേഷ പ്രസ്ഥാനം.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു രത്നങ്ങൾ കൂടി കലർന്നുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള പവിഴമാലപോലെ സരസമായും സാലങ്കാരമായും സംസ്കൃതപദങ്ങൾ കൂടി ചേർത്തുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള മലയാളകാവ്യമത്രേ മണിപ്രവാളം. മണിപ്രവാളത്തിനു വളരെ ശുദ്ധിവരുത്തി ആദ്യമായി ഭംഗിയിൽ പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നത് എഴുത്തച്ഛന്റെ ഭാരതത്തിലാണ്. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തുള്ളൽ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നത് അതിനെ അനുസരിച്ചാകുന്നു.

മണിപ്രാവ്-ഒരു മാതിരി പ്രാവ്.

മണിഭിത്തി-ശേഷസർപ്പത്തിന്റെ വാസസ്ഥലം. (മണിമണ്ഡപം എന്നും കാണുന്നു).

മണിബന്ധം-പു. മണിക്കെട്ട്. കൈയുടെ മണിക്കുഴ. ൨. ഇന്തുപ്പ്.

മണിമഞ്ചം-രത്നക്കട്ടിൽ.

മണിമദ്ധ്യം-ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ. 'ഭകരം മണിമദ്ധ്യം ഭം മസവും—അക്ഷരം 9.

മണിമന്ഥം-പു. ഒരു പർവ്വതം. (ഇതിൽ നിന്നെടുക്കുന്നതത്രേ മാണിമന്ഥം = ഇന്തുപ്പ്). ൨. ഇന്തുപ്പ്.

മണിമയ-വി. രത്നംകൊണ്ടുള്ള.

മണിമരുത് ഒരു വൃക്ഷം.

മണിമാൻ-വൈവസ്വതന്റെ സഭാംഗമാ
യ ഒരു രാക്ഷസൻ.
(ഇവനെ ഭീമൻ വധിച്ചു.

മണിമാല, മണിമാലിക-രത്നമാല.

മണിമാല-സമവൃത്തത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു വൃ
ത്തം. അക്ഷരം 12. 'ത്യാഗൗഗിഹ തം
യം തം യം മണിമാലം'.

മണിമാളിക-ന. നാഴികമണിയുംമറ്റും
വയ്ക്കുന്നതിന് പൊക്കത്തിൽ പണിത
ഒരു മാളിക. ൨. രത്നങ്ങളെ കൊണ്ടുണ്ടാ
ക്കിയ മാളിക.

മണിമുടി-രത്നം പതിച്ച കിരീടം, രത്നം
കൊണ്ടുള്ള കിരീടം.

മണിമേട-രത്നങ്ങൾകൊണ്ടലങ്കരിച്ച മാ
ളിക.

മണിമെയ്-നല്ല ശരീരം.

മണിയൻ-ന. ഒരു വക വലിയ കറുത്ത
ഈച്ച. ൨. ഒരു വക നെല്ല്. ൩. ഒരു
മാതിരി മസൂരി. ൪. ഒരു വക ചെറിയ
ഈച്ച, മണിയീച്ച.

മണിയം-അധികാരം, പാർവത്യകാരന്റെ
അധികാരവും മറ്റും.

മണിയറ-അലങ്കരിച്ച മുറി.

മണിയാക്കുന്നു-മെതിക്കുന്നു.

മണിയാണി-ന. നായരിൽ ഒരിനം,
കോവിലിൽ പാൽകൊടുക്കുന്ന ഒരു വക
ക്കാർ. ൨. ഊരാളി അല്ലെങ്കിൽ കോല
യാൻ എന്നപോലെയുള്ള ഒരു ജാതിക്കാ
രൻ.

മണിയ്ക്കുക-ശബ്ദമുണ്ടാക്കുക.

മണിവരം-വൈരം.

മണിവർണ്ണൻ-ന. ഇന്ദ്രനീലക്കല്ലിന്റെ
നിറത്തോടു കൂടിയവൻ. ൨. കൃഷ്ണൻ.

മണിവല-എറിയുന്ന വല, ഈയത്തുണ്ടു
കൾ കെട്ടിയിട്ടുള്ള വല.

മണിവാ-ചുണ്ട്.

മണിവിളക്ക്-ഒരു മാതിരി വിളക്ക്.

മണിവേധകസൂചി-രത്നങ്ങൾ തുളക്കു
വാനുള്ള കതിർ.

മണിസരം-മാല, കണ്ഠാഭരണം.

മണീചകം-ന. ചന്ദ്രകാന്തം. ൨. നീർ
കാക്ക. ൩. പുഷ്പം.

മണീബന്ധനം-കൈയുടെ മണിക്കുഴ.
'ഞാണടികിണത്തൂടെ
മണീബന്ധനാൽ'
(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

മൺമണത്തവൻ-ദുർബുദ്ധി.

മണ്മണപ്പ്-പുളിപ്പ്, ഉപ്പിപ്പ്, ഉവ
രുള്ളത്.

മണ്മണപ്പൊട്ടൻ-ദുർബുദ്ധി.

മണേഗാരൻ-അധികാരി. (മണിയഗാ
രൻ, മണിയകാരൻ,)

മൺ, മണ്ണ്-പഞ്ചഭൂതങ്ങളിൽ ഒന്ന്,
ഭൂമി.

മൺകട്ട, മണ്ണാങ്കട്ട-മണ്ണിൻകട്ട. പര്യാ
യങ്ങൾ-ലോഷ്ടം, ലേഷ്ടുവം.

മൺകഴിയൻ-ഉടമ്പിന്റെ(വേട്ടക്കുള്ള)
പേർ.

മൺകുമ്മായം-കല്ലോടിയും മണലും കൂട്ടി
കുഴച്ച കമ്മായം.

മൺകൂറ്-കല്ലും മണലും ഇല്ലാത്ത മാലി
യും മറ്റും.

മൺകൊട്ട-മണ്ണു ചുമക്കുന്നതിനുള്ള കൊ
ട്ട, കയ്യാലക്കൊട്ട.

മൺചായില്യം-മൺകമ്മായം.

മണ്ട്-മൂർച്ചയില്ലാത്ത ഭാഗം.

മണ്ട-ന. തലയോട്, തല. ൨. മൺ
പാത്രം. ൩. തെങ്ങ്, കവുങ്ങു മുതലായ
ചില വൃക്ഷത്തിന്റെ തലയ്ക്കു പറയുന്ന
പേർ. ൪. ഉടച്ച ധാന്യം. ൫. കഴച്ച
മാവ്.

മണ്ടൻ-ബുദ്ധികുറഞ്ഞവൻ.

മണ്ടൽ-മണ്ടുക, ഓട്ടുക, ഓട്ടം.

മണ്ടലം-മണ്ഡലം, ദിഗ്വലയം (മൺ + തലം).

മണ്ടപം-മണ്ഡപം (ജനാശ്രയം)

മണ്ടപത്തുംവാതിൽ - മണ്ഡപത്തിൻ വാതിൽ.

മണ്ടിയിട്ടിരിക്ക - കുതികാലിൽ ഇരുത്തുക.

മണ്ടുന്നു-ഓടുന്നു. (സ. ക്രി) മണ്ടിക്കുന്നു.

മണ്ഡന-വി. അലങ്കരിക്ക ശീലമുള്ള

മണ്ഡനം-പു. ആഭരണം, അലങ്കാരം ൧. സാഹിത്യസാഹ്യപ്രകാരം വിമൎശത്തിന്റെ ഉടപ്പിരിവുകളിൽ ഒന്ന്.

ഗ്രന്ഥകാരനെ പിൻതാങ്ങി അനുകൂലമായി ചെയ്യുന്ന വിമൎശം.

മണ്ഡനൻ-അലങ്കരിക്ക ശീലമായിട്ടുള്ളവൻ.

മണ്ഡപത്തിൻവാതിൽ, മണ്ഡപത്തുംവാതുക്കൽ (വാതിൽ)-പു തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തിന്റെ ഓരോ അംശങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുവരുന്നതിൽ ഒരു പേർ. ൧. അവിടത്തെ അധികാരികൾ ഇരിക്കുന്ന ഒരു കച്ചേരി, തഹശീൽദാരുടെ കച്ചേരിസ്ഥലം.

മണ്ഡപം-പു. ഇരിപ്പാനുള്ള സ്ഥലം. ൧. ക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു സ്ഥലം. മറെറാരു പൎയ്യായം—ജനാശ്രയം.

ഭഗവൽകീൎത്തനത്തിനായിട്ടു ഭക്തന്മാരും, രാജ്യകാൎയ്യാലോചനാൎത്ഥം മന്ത്രിപ്രഭൃതികളും ഒന്നാചരിപ്പാനായിട്ടു അമ്പലങ്ങളിലും രാജധാനികളിലും പ്രത്യേകമായ പണിചെയ്തിട്ടുള്ളതത്രേ മണ്ഡപം.

മണ്ഡം-പു. എല്ലാവിധ രസങ്ങളുടേയും തെളിയുടേയും മേൽ ഭാഗിയുള്ളതു് എന്നൎത്ഥം. ൧. അലങ്കരിക്കുന്നതു്. മണ്ഡി എന്ന ധാതുവിങ്കൽ നിന്നു 'മണ്ഡ' എന്ന ശബ്ദമുണ്ടായി. ൨. തെളിവെള്ളം. ൩. വെളുത്താവണക്ക്. ൪. തവള.

മണ്ഡലകൻ-പട്ടി.

മണ്ഡലകം-പു. ഒരുമാതിരി കുഷ്ഠരോഗം. വട്ടപ്പുണ്ണ്. മണ്ഡലാകാരമായിട്ടുള്ളതു് എന്നൎത്ഥം ൧. ഒരുമാതിരി മുഖക്കണ്ണാടി. ൨. അണിഭേദം.

മണ്ഡലത്രയം-അഗ്നിമണ്ഡലം, സൂൎയ്യമണ്ഡലം, ചന്ദ്രമണ്ഡലം ഇവ മൂന്നും.

മണ്ഡലം-പു. പരിവേഷം. സൂൎയ്യാദികളുടെ ബിംബം. ൧. ദിഗ്വലയം. ദിക്കുകളുടെ പൎയ്യന്തം അലങ്കരിക്കുന്നതു എന്നൎത്ഥം ൨. വണ്ടി. ൩. നാല്പതുയോജന സമചതുരമുള്ള ദിക്ക്. ൪. ചക്രവൎത്തി രാജാവിന്റെ രാജ്യം. ൫. കൂട്ടം. ൬. പലഹാരം. ൭. നാല്പതുദിവസം. ൮. വില്ലാളികളുടെ നിലഭേദം. ൯. അണിഭേദം. ൰. വൃത്തം (ഉണ്ട). ൰൧. തവള. ൰൨. നായ്.

മണ്ഡലവ്യൂഹം-ഒരുതരം വ്യൂഹം.

വ്യൂഹം എന്നതു യുദ്ധശാസ്ത്രപ്രകാരം സൈന്യത്തെ അതാതു നിശ്ചിതസ്ഥലങ്ങളിൽ വേണ്ടുംവണ്ണം നിറുത്തുന്നതാകുന്നു.

മണ്ഡലാകാര- വി. മണ്ഡലത്തിന്റെ ആകൃതിയുള്ള, വട്ടത്തിലുള്ള.

മണ്ഡലാഗ്രം-വളവുള്ള ഒരുതരം വാൾ, വാൾ, മണ്ഡലാകാരമായ (വളഞ്ഞ) അഗ്രത്തോടു കൂടിയതു് എന്നൎത്ഥം.

മണ്ഡലാധിപൻ-മഹാരാജാവു്.

മണ്ഡലായിതം-ഉരുള.

മണ്ഡലി-വി. മണ്ഡലമുള്ള. (സ്ത്രീ-മണ്ഡലിനി).

മണ്ഡലി-പു ഒരുവക പാമ്പ്. ൧. പൂച്ച. ൨. കൂട്ടം. ൩. നായ്. ൪. ചിറെറലു്. ൫. പേരാൽ.

മണ്ഡലേശ്വരൻ-മഹാരാജാവ്, ചക്രവർത്തിയുടെ കീഴിൽ ഏതാനും രാജ്യത്തിന്നുമാത്രം അധിപനായുള്ളവൻ.

മണ്ഡഹാരകൻ-മദ്യം ചെത്തിയുണ്ടാക്കുകയും കാച്ചുകയും വില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നവൻ. മദ്യം വാററിയെടുക്കുന്നവൻ എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. (ചോവൻ).

മണ്ഡാ-൧. നെല്ലി. ൨. മദ്യം.

മണ്ഡിത-വി. അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട.

മണ്ഡിതൻ-൧. ജിനന്മാരിൽ ഒരു പ്രധാനി. ൨. അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടവൻ.

മണ്ഡൂക-പെൺ തവള.

മണ്ഡൂകപർണ്ണം-പലകപ്പയ്യാനി. തവളയെപ്പോലെയുള്ള ഇലകൾ ഉള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മണ്ഡൂകപർണ്ണി-൧. മഞ്ചട്ടി. തവളയെപ്പോലെയുള്ള ഇലകൾ ഉള്ളതു് എന്നർത്ഥം. ൨. കടകൻ.

മണ്ഡൂകം-൧. തവള. ജലാശയത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതു്, ജലാശയങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. പലകപ്പയ്യാനി.

മണ്ഡൂകി-൧ പെൺതവള. ൨. ബ്രഹ്മി. ൩. മഞ്ചട്ടി. ൪. തൊഴുകണ്ണി. ൫. മുന്തിരി.

മണ്ഡൂരം-ഇരിമ്പിൻകിട്ടം (പഴകിയതു്). അലങ്കരിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മണ്ഡോദരി-രാവണന്റെ ഭാര്യ. (ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ അമ്മ).

മയന്റെ മകളാണ്. അഹല്യയെപ്പോലെ നല്ല പതിവ്രതയാകുന്നു. സീതയെ വിട്ടയപ്പാൻ ഇവൾ രാവണനോടു വളരെ ഗുണദോഷിച്ചു. ഫലിച്ചില്ല.

മണ്ണു്-൧. നിലം. ൨. ചളി. ൩. തുരുമ്പ് ൪. ചുവരു്. ൫ കയ്യാല.

മണ്ണിന്റെ പര്യായങ്ങൾ-മൃത്തു്, മൃത്തിക.

മണ്ണട്ട-ഒരുമാതിരി പ്രാണി, പുഴ, ചെറുപുഴ. പര്യായങ്ങൾ-ഭൂനാഗം, ദീർഘകോശിക.

അഭിപ്രായഭേദം കാണുന്നുണ്ടു്.

മണ്ണണിപ്പാമ്പ്— വാലിൽ മണ്ണുള്ള പാമ്പ്.

മണ്ണത്താൻ-ഒരു അലക്കുകാരൻ.

മണ്ണൻ-൧. ദുർബ്ബുദ്ധി. ൨. ചെറിയ മുതല. ൩. ഒരുവക താണതരം വാഴ, പട്ടുവാഴ.

മണ്ണാച്ചൻ-വണ്ണാൻ.

മണ്ണാത്തി-൧. അലക്കുകാരന്റെ സ്ത്രീ. ൨. മണ്ണാത്തിപ്പക്ഷി.

മണ്ണാത്തിപ്പീച്ചി-ഒരുവക പക്ഷി.

മണ്ണാൻ-൧. അലക്കുകാരിൽ ഒരു ജാതിക്കാരൻ. ൨. ചിലന്തി, ഒരു ചെറിയ പ്രാണി.

മണ്ണാന്തുറ-മണ്ണാൻ അലക്കുന്ന കടവു്.

മണ്ണാശ-നിലത്തിലുള്ള (ഭൂമിയിലുള്ള) ആഗ്രഹം.

മണ്ണിൻകട്ട-൧. കട്ടമണ്ണു്. ൨. ഉപകാരമില്ലാത്ത വസ്തു.

മണ്ണീരൽ-ശ്വാസനാഡി.

മണ്ണുടയോൻ-ജന്മി.

മണ്ണെണ്ണ-മൺതൈലം.

ഇതു് ഇപ്പോൾ വിളക്കുവെയ്പിന്നായി ധാരാളം ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നു.

മൺതാലം-മൺതളിക.

മൺതൈലം—മണ്ണിൽ നിന്നെടുക്കുന്ന എണ്ണ.

മൺപു്-൧. മയങ്ങൽ. ൨. സൌന്ദര്യം.

മൺപണി-മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള വേല.

മൺപലക-കട്ടളയുടെ മേല്പടിക്കും ചുവരിന്നും മദ്ധ്യേ വെയ്ക്കുന്ന പലക.

മൺപവിഴം-ഒരുമാതിരി പളുങ്കു്.

മൺപാത്രം—മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പാത്രം.

മൺപുര-മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വീട്.

മൺമകൾ-സീത. (ഭൂപുത്രി).

മൺവാശി-മണ്ണിന്റെ നല്ലതോ ചീത്തയോ ആയ സ്ഥിതി.

മൺവെട്ടി-തൂമ്പ, കൃഷിക്കുപയോഗമുള്ള ഒരു പണിയായുധം.

മണ്മറഞ്ഞവർ-മരിച്ചുപോയവർ.

മത-വി. ൧. അറിയപ്പെട്ട. ൨. സ്വീകരിക്കപ്പെട്ട. ൩. ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ട.

മതികരവേമ്പു്-ഒരു വൃക്ഷം, ദേവതാരം.

മതക്കാരൻ—ഏതെങ്കിലും ഒരു മതത്തെ അനുസരിച്ചു നടക്കുന്നവൻ.

മതങ്കം-ആന.

'മദംകിളർ മതങ്കനടയാൾ'

(രാമചരിതം)

മതംഗം-൧. ആന. ൨. മേഘം.

മതംഗജം-ആന. മതംഗമഹൎഷിയിൽ നിന്നുണ്ടായതു് എന്നൎത്ഥം.

മതംഗൻ-ഒരു ഋഷി.

മതംഗൻ ബ്രാഹ്മണനായി വളൎത്തപ്പെട്ട ചണ്ഡാളനാണ്. ഒരിക്കൽ ഒരു കഴുതക്കുട്ടിയെ മതംഗൻ അതികഠിനമായി ഉപദ്രവിച്ചു അനന്തരം അതിന്റെ തള്ള മതംഗൻ ചണ്ഡാളനാകയാൽ അവന്റെ പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു അത്ഭുതപ്പെട്ടുവാനില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. ഇതിന്റെ കാരണം ഗ്രഹിക്കണമെന്ന് മതംഗൻ ഉടൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. മതംഗന്റെ അമ്മ മദ്യപിച്ചിരിക്കവേ ഒരു ക്ഷുരകനുമായുണ്ടായ ചേൎച്ചയിൽ ജനിച്ചവനാണ് മതംഗൻ എന്നു കഴുത പറഞ്ഞു ഉടനെതന്നെ മതംഗൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാവാനായി കഠിനതപസ്സ് അനുഷ്ഠിച്ചു ദേവകൾക്കു ഭീതി പിടിച്ചു. എങ്കിലും അവനെ ഇന്ദ്രൻ ബ്രാഹ്മണനായി കൈക്കൊണ്ടില്ല തദനന്തരം മതംഗൻ തള്ളവിരലിന്മേൽ മാത്രം നിന്നു ൧൦൦ വൎഷം തപസ്സുചെയ്തു. ക്ഷയിച്ചു വീഴാറായപ്പോൾ ഇന്ദ്രൻ ചെന്നു താങ്ങിക്കൊണ്ടു ബ്രാഹ്മണനാകുന്ന കാൎയ്യം അസാദ്ധ്യമാകയാൽ ആ അഭീഷ്ടത്തെ തള്ളിക്കളയുന്നതിന് ഉപദേശിക്കയും പക്ഷികളെപ്പോലെ യഥേഷ്ടം സഞ്ചരിക്കുന്നതിനും രൂപം മാറുന്നതിനുമുള്ള ശക്തി നൽകയും ചെയ്തു. മതംഗന്റെ ആശ്രമം ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിലാണ്. രാമനും സീതയും ഒരിക്കൽ ഇവിടെ ചെന്നിട്ടുണ്ട്.

മതത്യാഗം—താൻ മുൻപിനാലെ അനുസരിച്ചുവന്ന മതത്തെ ഉപേക്ഷിക്ക.

മതത്യാഗി-തന്റെ മതത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചവൻ.

മതൻ-മനനം ചെയ്യപ്പെട്ടവൻ. മനനം ചെയ്യുക=നിശ്ചയിക്കുക.

മതഭേദം—൧. മതത്തിന്റെ വ്യത്യാസം. ൨. പക്ഷഭേദം.

മതം-൧. അഭിപ്രായം, അറിവ്. ൨. ആഗ്രഹം.

മതയുദ്ധം-മതക്കാർ തമ്മിൽ മതസംബന്ധമായ കാൎയ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു് തൎക്കിക്കയും പിണങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നതു്.

മതല്ലിക-വി. (പദാന്ത്യത്തിൽ) ശ്രേഷ്ഠതയുള്ള.

മതല്ലിക-ശ്രേഷ്ഠത മററുള്ളവരുടെ ബുദ്ധിയെ അലങ്കരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മതവിപരീത-വി. മതത്തിനു വിരോധമുള്ള.

മതസ്ഥാപനം--മതത്തെ സ്ഥാപിക്ക.

മതാചാരം—അതാതു മതക്കാരുടെ മൎയ്യാദ.

മതി-൧. ബുദ്ധി. അറിയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. ഇച്ഛ. ൩. ഭാവം. ൪. മാനം, ൫. വിലമതിപ്പ്.

മതി–അ. ൧. വേണ്ട ൨. തികഞ്ഞു്. ൩. ശക്തനായിത്തീരും, സാധിക്കും.

മതികല-ചന്ദ്രകല.

മതികെട്ടവൻ-ബുദ്ധിയില്ലാത്തവൻ.

മതികേടു്-ബുദ്ധിയുടെ കുറവു്.

മതിക്കിറിയ-അഹങ്കാരാധിക്യം, ബുദ്ധിഭ്രമം. (പ-മ.)

മതിക്കുന്നു-൧. വില നിശ്ചയിക്കുന്നു. ൨. വിചാരിക്കുന്നു. ൩. മാനിക്കുന്നു.

മതിഗുണം-ബുദ്ധിവൈഭവം.

മതിത്തെല്ലു്-ചന്ദ്രകല.

മതിനയനൻ-ബുദ്ധിയാകുന്ന കണ്ണുമാത്രമുള്ളവൻ.

'മതിനയനനായ്മരുവുംമന്നവ'
(കണ്ണുപവം)

മതിനേർ-വി. ചന്ദ്രനെപ്പോലെയുള്ള.

മതിപോരാതെ-മതിയാകാതെ.

മതിപോരുക-തൃപ്തിയാവുക.

മതിപ്പു്-വില നിശ്ചയിപ്പു്, ഉദ്ദേശത്തിൽ തീരുമാനപ്പെടുത്തുക.

മതിഭ്രമം-ബുദ്ധിയുടെ ഭ്രമം, ഭ്രാന്തി, ഭ്രാന്തു്.

മതിഭ്രാന്തി-ബുദ്ധിഭ്രമം, ഭ്രാന്തു്.

മതിമൽ-വി. ബുദ്ധിയുള്ള.

മതിമറക്കുന്നു-തന്റെ നില അറിയാതെ ബുദ്ധിക്കു ഇളക്കം തട്ടുന്നു.

മതിമാൻ-ബുദ്ധിമാൻ.

മതിയം-൧. നടുവു്. ൨. ചുഴിക്കുററി. ൩. കതകിന്റെ കുടുമ്മ.

മതിയാകുന്നു-൧. മതിവരുന്നു, തൃപ്തിയാകുന്നു. ൨. തികയുന്നു (സ. ക്രി.-മതിയാക്കുന്നു).

മതിയായ്മ-പ്രാപ്തി, ശേഷി, ത്രാണി, തൃപ്തി.

മതിർക്ക-മധുരിക്ക.

മതിലകം-മതിലിന്നകത്തുള്ള പ്രദേശം.

മതിലടി-൧. മതിലിന്റെ അടിസ്ഥാനം. ൨. ഏതുകെട്ടിടത്തിന്റെയും അടിവാരം

മതിലടിയൂർചാത്തൻ-പന്ത്രണ്ടു തരം ജാതികളിൽ ഒരുവൻ.

മതിൽ-ക്ഷേത്രത്തിന്റെയും മററും ചുററിലുള്ള കല്ലുകൊണ്ടുപണിയപ്പെട്ട ചുവരു്. പര്യായങ്ങൾ— പ്രാകാരം, വരണം, സാലം.

മതിവരുക-മതിയാവുക. തൃപ്തിയാവുക.

മൽ-വി. (പദങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ ചേർവരുമ്പോൾ) എന്റെ. ഉ-ം. മദ്വംശം-എന്റെ വംശം.

മത്കുണം-മൂട്ട.

മത്തു-ധരിച്ചു.

മത്തു്-കടകോൽ, കടകോലിന്റെ ചുവട്ടിലെ ഭാഗം. മത്തം എന്നതിന്റെ തദ്ഭവമാണു്. മഥി എന്നതിന്റേതു് എന്നും കാണുന്നു. ൨. കുമ്മായം കൂട്ടുന്നതിനു് ഇടിക്കുന്ന തടി. ൩. ആനയെ പിടിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു യന്ത്രം. ര. പിച്ച്.

മത്ത-൧. ഒരുമാതിരി കറിസ്സാധനവള്ളി. ൨. സമവൃത്തത്തിൽപെട്ട ഒരു വൃത്തം. അക്ഷരം-൧൦ 'മത്താവൃത്തം മഭസഗചേർന്നാൽ'. ൩. ലഹരിയുള്ള ഒരു വക മദ്യം.

മത്ത-വി. ൧. മദമുള്ള. ൨. സന്തോഷമുള്ള.

മത്തകാശിനീ-ഉത്തമസ്ത്രീ, ഭംഗിയും വശീകരണശക്തിയുമുള്ളവൾ. മദ്യപാനം ചെയ്യാതെതന്നെ മത്തയെപ്പോലെ ശോഭിക്കുന്നവൾ എന്നർത്ഥം.

'മത്തകാസിനി' എന്നുംകാണുന്നുണ്ട്. (അതിനു മത്തയെപ്പോലെ ഗമിക്കുന്നവൾ എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം).

മത്തകീശം-ആന.

മത്തഗജം-മദമുള്ള ആന.

മത്തഗാമിനി-ലക്ഷണമൊത്ത നടയോടുകൂടിയവൾ.

മത്തങ്ങാ - മത്തവള്ളിയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കായ്.

മത്തത-പ്ര. മദം. ദ്വി. സന്തോഷം. തൃ. മയക്കം, ലഹരി.

മത്താ-പ്ര. ഉന്മത്ത്. ദ്വി. പോത്ത്. തൃ. കയിൽ.

മത്തമതി - മദിച്ച ബുദ്ധിയോടുകൂടിയവൻ.

മത്തൻ-പ്ര. മദിച്ച ആന, മദംപൊട്ടിയ ആന. ദ്വി. മദിച്ചവൻ. തൃ. മത്തങ്ങാ. ച. പോത്ത്.

മദ്യം മുതലായവ കൊണ്ടു മത്തനായിട്ടുള്ളവന്റെ പേർ-മത്തൻ, ശൌണ്ഡൻ, ഉൽക്കടൻ, ക്ഷീബൻ.

പ. ഭ്രാന്തൻ.

മത്തമയൂരം-സമവൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്. അക്ഷരം 13. 'നാലാൽഛിന്നം മത്ത്യസഗം മത്തമയൂരം'

മത്തവാരണം-പ്ര. മദയാന. ദ്വി. വരാന്ത, തിണ്ണ. തൃ. വലിയകെട്ടിടത്തിന്റെ ചുററുമുള്ള മതിൽ. ച. വലിയ കെട്ടിടത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള ചെറിയ മുറി, മേൽമാളിക. പ. കൂടാരം, മന്ദിരം. ഷ. പാക്കിന്റെ പൊടി.

മത്തവാരണം എന്നതു 'മെത്താണം' എന്നു സാധാരണ പറഞ്ഞുവരുന്നതാണെന്ന് അഭിപ്രായം കാണുന്നുണ്ട്. മെത്താണം എന്നതു കിടക്കുന്നതിനും മററും ഉയർത്തി തയ്യാറാക്കിയ സ്ഥലമാണ്. പണ്ടു-കസകര മുതലായവ പ്രചരിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്-എഴുത്തുപള്ളികളിൽ ആശാന്മാർക്കിരിപ്പാൻ തറയിൽ നിന്നും അല്പം ഉയർത്തി മണ്ണുകൊണ്ട് ഒരാളിന് ഇരിപ്പാനും കിടപ്പാനും തക്ക വിശാലമായ സ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടാക്കാറുണ്ട്. അതു ഞാനും ധാരാളം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനു 'മെത്താണം' എന്നാണു പേർ, ഇതു ഇപ്പോഴും ഇല്ലെന്നില്ല.

മത്തവിലാസം-ഒരു കൂത്ത്.

മത്താ-പ്ര. ഒരു മത്സ്യം. ദ്വി. കയിൽപെട്.

മത്താപ്പ്-നിലാത്തിരി.

മത്താമ്പു്, മത്താമ്പുല്ല്-ഒരു മാതിരി പുല്ല്.

മത്താലാഭം-ഒരു തരം വേലിയോ, നടക്കാവോ.

മത്തി-ഒരു വക ചെറിയ മത്സ്യം.

മത്തിക്കുന്നു-ഇഷ്ടമാകുന്നു, മധുരിക്കുന്നു.

മത്തിപ്പ്-മധുരം.

മത്തുകള്ള്-കുടിക്കുന്നവർക്ക് ഭ്രാന്തുപിടിക്കാൻ തക്കതായ ചില വസ്തുക്കൾ കലക്കിയ കള്ള്.

മത്തേഭം-മദിച്ചയാന, മത്തഗജം.

മത്സരക്കാരൻ-പ്ര. ജയിപ്പാൻ ഇച്ഛയുള്ളവൻ. ദ്വി. അസൂയയുള്ളവൻ.

മത്സരം, മത്സരത -പ്ര. ജയിപ്പാനുള്ള ഇച്ഛ. ദ്വി. അസൂയ. തൃ. ദ്രോഹം. ച. സ്വാച്ഛന്ദ്യം. പ. അത്യാഗ്രഹം. ഷ. സ്വാത്ഥ്യത സ. ദൌഷ്ട്യം. അ. കലഹം

മത്സരി- മത്സരമുള്ളവൻ. (സ്ത്രീ-മത്സരിണീ).

മത്സരിക്കുന്നു - തോല്പിക്കുന്നതിനായിട്ട് വല്ലതും പ്രവൎത്തിക്കുന്നു, അസൂയ വിചാരിക്കുന്നു, തൎക്കിക്കുന്നു, എതിൎക്കുന്നു.

മത്സ്യഗന്ധാ-൧. മത്സ്യത്തിന്റെ ഗന്ധം പോലെ ഗന്ധമുള്ള ഒരു ചെടി. ൨. നീർതിപ്പലി. ൩. മീനാങ്ങാണി. ൪. ചെറിയ അടയ്ക്കാമണിയൻ. ൫. മീൻകണ്ണിക്കുറ്റ. ൬. സത്യവതി.

മത്സ്യഘാ-സത്യവതി.

മത്സ്യഘാതകൻ-മുക്കുവൻ.

മത്സ്യണ്ഡി-൧. മീൻകണ്ടിപ്പഞ്ചസാര, നീർക്കണ്ടിപ്പഞ്ചസാര. ൨. ശുദ്ധിചെയ്യാത്ത ശർക്കര. ൩. പഞ്ചസാര. ൪. കല്ക്കണ്ട്. സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മത്സ്യധാനി-൧. മീനിനെ പിടിക്കുന്ന കൊട്ട. ൨. മീൻകൂട്, ഒറ്റൽ, കരുത്തി ൩. മത്സ്യത്തെ പിടിച്ചിടുന്ന പാത്രം. (മീൻകണ്ടി). മത്സ്യങ്ങൾ ഇതിൽ ആധാനംചെയ്യപ്പെടുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു.

മത്സ്യധ്വജൻ-കാമദേവൻ.

മത്സ്യനാരി-സത്യവതി.

ആകൃതി പകുതി മത്സ്യത്തിന്റെയും പകുതി മനുഷ്യസ്ത്രീയുടേയുമാണ്.

മത്സ്യനാശകൻ, മത്സ്യനാശനൻ-ഒരു പക്ഷി.

മത്സ്യദ്വാദശി-മാർഗ്ഗശീർഷമാസത്തിലെ പന്ത്രണ്ടാം ദിവസം.

മത്സ്യപിത്ത-കടുകരോഹിണി.

മത്സ്യപുരാണം-18 പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്ന്. (മത്സ്യാവതാരത്തിൽ വിഷ്ണു മനുവിനുപദേശിച്ചത്. പുരാണങ്ങൾ, അഷ്ടാദശപുരാണങ്ങൾ എന്നീ ശബ്ദങ്ങൾ നോക്കുക).

മത്സ്യം-൧. മീൻ. മററു പര്യായങ്ങൾ-ഝഷം, മീനം, വൈസാരിണം, അണ്ഡജം, വിസാരം, ശകലീ, പൃഥുരോമാ (വ്). മാംസഭക്ഷണംകൊണ്ടു ഹർഷിക്കുന്നത്, പുളജലത്തിൽ തന്നത്താനേറിയം ഒരു മരിക്കുന്നത് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. വിഷ്ണുവിന്റെ ഒന്നാമത്തെ അവതാരം. ൩. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ പേര്. ൪. മീനം രാശിയും മീനമാസവും. ൫. ഒരു പുരാണം.

മത്സ്യം വളത്തിനു കൊള്ളാം, മലയാളത്തിലും വേറെ കടൽതീരപ്രദേശങ്ങളിലും ഇതു വളമായി ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നു, ഇതിൽ നിന്നും പ്രകാശിതവും മററും കിട്ടും.

മത്സ്യരംഗ(ക)ം-നീർകാക്ക.

മത്സ്യരാജൻ-ചെങ്കവരി മീൻ.

മത്സ്യരേഖ-മത്സ്യത്തിന്റെ ഭാഷയിൽ ഭാഗ്യമുള്ളവരുടെ കൈയിലോ കാലിലോ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരടയാളം.

മത്സ്യവേധനം, മത്സ്യവേധിനീ-൧. ചൂണ്ടൽ, മത്സ്യങ്ങളെ വേധിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. നീർകാക്ക.

മത്സ്യസംഘാതം-പാപ്പുമത്സ്യം. മത്സ്യക്കൂട്ടം.

മത്സ്യാശനം-നീർകാക്ക.

മത്സ്യാക്ഷി-൧. മീനാങ്ങാണി. മത്സ്യത്തിന്റെ കണ്ണുപോലെയുള്ള പൂവോടുകൂടിയതു് എന്നർത്ഥം. ൨. ബ്രഹ്മി ൩. മണിത്തക്കാളി. ൪. മീൻകണ്ണി ൫. നീർതിപ്പലി. ൬. സോമവല്ലി.

മത്സ്യാവതാരം-വിഷ്ണുവിന്റെ മീനായുള്ള അവതരണം, (അവതാരം എന്നതു നോക്കുക)

മത്സ്യോദരീ-സത്യവതി.

മഥനം-൧ കലക്കുക. ൨. കൊല്ലുക. ൩. അരയ്ക്കുക ൪. പഞ്ഞി ൫. മുഞ്ഞ

മഥനാചലം, മഥനപർവ്വതം-സമുദ്രമഥനത്തിന് ഉപയോഗിച്ച 'മന്ദരം' എന്ന പർവ്വതം.

മഥിത-വി. ൧. കലക്കപ്പെട്ട. ൨. മർദ്ദിക്കപ്പെട്ട. ൩. ഉപദ്രവിക്കപ്പെട്ട. ൪. കൊല്ല

ക്ഷപ്പെട്ട. ൫. പൊടിക്കപ്പെട്ട, അരയ്ക്കപ്പെട്ട.

മഥിതം-നീർക്കൂടാതെ കലക്കിയ മോര്, ഒട്ടും വെള്ളം ചേർക്കാത്ത മോര്. മഥനം ചെയ്യപ്പെട്ടത് എന്നർത്ഥം.

മഥുര-അഗ്രായിൽ കൃഷ്ണൻ ജനിച്ചതായ നഗരം.

മഥുര യമുനാനദിയുടെ വലത്തെ തീരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു നഗരമാണ്. പുണ്യസ്ഥലങ്ങളായ സപ്ത നഗരങ്ങളിൽ ഒന്നാകുന്നു. ശത്രുഘ്നൻ സ്ഥാപിച്ചതാണ്

മഥുരേശൻ-കൃഷ്ണൻ.

മഥ്യമാന-വി. ൧. കലക്കപ്പെടുന്ന. ൨. മർദ്ദിക്കപ്പെടുന്ന.

മദകടൻ-നപുംസകൻ, വൃഷണം ഉടച്ചവൻ.

മദകര-വി. മദത്തെയുണ്ടാക്കുന്ന.

മദകരി-മദയാന.

മദകരിവേമ്പ്-ഒരു വൃക്ഷം, ദേവതാരം.

മദകള-വി. മദമുള്ള

മദകളം-മദയാന. മദം ഹേതുവായിട്ടു ശബ്ദിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മദഗജം-മദിച്ച ആന.

മദഗന്ധാ-൧. മദ്യം. ൨. അഗശി.

മദജലം-ആനയുടെ കവിൾ പൊട്ടി ഒഴുകുന്ന വെള്ളം. പര്യായങ്ങൾ- മദം, ദാനം.

മദന(ക)ം-മെഴുക്.

മദനകാകുരവം-മാടപ്രാവ്.

മദനഗോപാലൻ-കൃഷ്ണൻ.

മദനദമനൻ-ശിവൻ.

മദനദഹനൻ-ശിവൻ.

മദനൻ-കാമദേവൻ. മദിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മദനനാശനൻ-ശിവൻ.

മദനപക്ഷി-കരിങ്കുരികിൽ.

മദനപാഠകം-കുയിൽ.

മദനപ്പൂ-ഒരു പൂ, ഒരങ്ങാടിമരുന്ന്.

മദനം-൧. ഉന്മത്തം, ഉമ്മത്ത്. മദത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. തേനീച്ച. ൩. ഇലഞ്ഞിവൃക്ഷം. ൪. മെഴുക്. ൫. മലങ്കാര. ൬. ചരളം. ൭. അഴിഞ്ഞിൽ, ൮. മുഴന്ത്. ൯. മക്കിപ്പൂവ്. ൰. കരിഞ്ഞാലി. ൧൧. കരുട്ടമാവ്. ൧൨. കാക്ക.

മദനമഞ്ജലി-ഒരുമാതിരി സർപ്പം.

മദനമോഹനൻ-കൃഷ്ണൻ.

മദനമോഹനവാഗ്വിലാസി— മാടപ്രാവ്.

മദനരിപു-ശിവൻ. മദനന്റെ (കാമന്റെ) രിപു (ശത്രു) എന്നർത്ഥം.

മദനശലാകാ-പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി.

മദനസാരികാ-പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി.

മദനാ-മദ്യം.

മദനാർത്താ- ൧. കാമാർത്തിയോടുകൂടിയവൾ. ൨. രാമായണം ൪൮ വൃത്തത്തിലെ ൨൩-ാം വൃത്തം.

മദനാഗ്രകം-വരക്.

മദനാന്തകൻ-ശിവൻ.

മദനാരി-ശിവൻ. കാമന്റെ ശത്രു എന്നർത്ഥം.

മദനാലയം-താമരപ്പൂവ്.

മദനി-൧. മദ്യം. ൨. കസ്തൂരി. ൩. അതിമുക്തം. ൪. താതിരി. ൫. ആരേണുകം.

മദനേച്ഛാഫലം-തേന്മാവ്.

മദം-൧. സന്തോഷം ൨. മദജലം ൩. ലഹരിയുള്ള മദ്യം. ൪. മത്തത. ൫. ഡംഭം. പര്യായങ്ങൾ- ദർപ്പം, അവലേപം, അവഷ്ടംഭം, ചിത്തോദ്രേകം, സ്മയം, മദം. ൬. ലഹരി. ൭. ഭ്രാന്ത്.

൮. കോപം. ൯. കസ്തൂരി. ൧൦. നായികാശ്രിതങ്ങളായ ൨൮ അലങ്കാരങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൧൧. എനിക്കു സമ്പത്തുണ്ട്; ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ എന്തും സാധിക്കും എന്നുള്ള ബുദ്ധി.

യൌവനം, പ്രിയന്റെ അനുരാഗം മുതലായതു കൊണ്ടുള്ള ഗർവ്വം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടായ വികാരമത്രെ മദം.

മദംപാട്ട്, മദപ്പാട്ട്-മദംപിടിച്ച ആനയുടെ അവസ്ഥ.

മദംപെടുന്നു-മദമുണ്ടാകുന്നു.

മദംപൊട്ടുന്നു-ആനയുടെ ചെന്നിയിൽ നീരുവന്നു പൊട്ടുന്നു.

മദമത്തൻ-മദം (അഹങ്കാരം) കൊണ്ടു മദിച്ചവൻ.

മദമത്സരം-൧. മദംകൊണ്ടുള്ള മത്സരം. ൨. കോപം. ൩. ഡംഭം.

മദയന്തി-൧. കന്മാഷപാദരാജാവിന്റെ പത്നി.

ഭർത്താവിന്റെ സമ്മതപ്രകാരം വസിഷ്ഠനോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്തു ഒരു പുത്രനെ സമ്പാദിച്ചു.

൨. വള്ളിമുല്ല.

മദയാന-മദമുള്ളയാന, മദിച്ചയാന.

മദലേഖാ-ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ. (സമവൃത്തത്തിൽ പെട്ടത്). അക്ഷരം ൭. 'മംസംഗംമദലേഖാ'.

മദവാരണം-മദയാന.

മദശൌണ്ഡകം-ജാതിക്ക.

മദസ്ഥലം, മദസ്ഥാനം-മദ്യം വില്ക്കുന്ന സ്ഥലം, കള്ളുഷാപ്പ്.

മദാഢ്യം-൧. കരിമ്പന. ൨. കടമ്പ്. ൩. മാവ്.

മദാത്യയം-ഒരു രോഗം.

മദാധിക-വി. അധികം മദമുള്ള.

മദാംബു-മദജലം.

മദായന്തി-വള്ളിമുല്ല.

മദാരം-൧. പന്നി. ൨. ആന, മദയാന.

മദാലാപി-കുയിൽ.

മദാഹ്വം-കസ്തൂരി.

മദിക്കുന്നു-൧. അഹങ്കരിക്കുന്നു. ൨. മദമുണ്ടാകുന്നു. ൩. ലഹരിപിടിക്കുന്നു. ൪. ഡംഭം ഉണ്ടാകുന്നു. ൫. സന്തോഷിക്കുന്നു.

മദിപ്പിക്ക-ഏററവും ആനന്ദിപ്പിക്ക.

മദിര-൧. മദ്യം. ഇതുകൊണ്ടു മദിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൨. ലഹരിയുള്ള മദ്യം. ൩. ദ്രാക്ഷ.

മദിരാക്ഷി-മനോഹരമായ കണ്ണുള്ളവൾ, മദിര (മദ്യം) പോലെ മയക്കുന്നതായ കണ്ണുള്ളവൾ, സുന്ദരി.

'തൊണ്ടിപ്പഴത്തിനെതിരാം
മദിരാക്ഷിതന്റെ
ചുണ്ടിൽപ്പരക്കുമൊരു
പുഞ്ചിരിയോടെതിർക്കും'
(കുമാരസംഭവം)

മദിരാഗൃഹം-മദ്യംവില്ക്കുന്ന വീട്, കള്ളുഷാപ്പ്.

മദിരാപാനം-മദ്യപാനം.

മദിരാസഖൻ-മാവ്.

മദിരേക്ഷണ-മനോഹരങ്ങളായ കണ്ണുള്ളവൾ, സുന്ദരി.

മദിഷ്ഠാ-മദ്യം.

മദീയം-വി. എന്റെ, എനിക്കുള്ള.

മദോൽക്കട-വി. മദം വർദ്ധിച്ച.

മദോൽക്കടം-൧. മദയാന. ൨. മാടപ്രാവ്.

മദോല്ലകടാ-മദ്യം.

മദോദ്ധത-വി. മദം വർദ്ധിച്ച.

മദോല്ലാപി-കുയിൽ.

മദ്ഗു-പു. നീർകാക്ക. ൨. പെരുങ്കയൽമീൻ, പെരുന്തലമീൻ. ജലത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൩. ഒരുവക സർപ്പം. ൪. ഒരുവക കാട്ടുജന്തു

മദ്ഗുരം-പെരുന്തലമീൻ, പെരുങ്കയൽമീൻ. ജലത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മദ്ഗുരീ-പെരുങ്കയൽ മീനിന്റെ സ്ത്രീ.

മദ്ദളം-ഒരുവക വാദ്യം.

മർദ്ദളം എന്നു പാരദേശിക പുസ്തകത്തിൽ പാഠം കാണുന്നു. മർദ്ദ(ന)ത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മദ്യകാര(ക)ൻ-മദ്യം വാററി എടുക്കുന്നവൻ, കള്ളുവില്ക്കുന്നവൻ.

മദ്യം ചെത്തിയുണ്ടാക്കുകയും കാച്ചുകയും വില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നവന്റെ പേരാണത്രേ ഇതു്.

മദ്യകുംഭം-പു. ചാരായക്കുടം. ൨. സദാ മദ്യം സേവിക്കുന്നവനെപ്പറയുന്ന പരിഹാസവാക്കു്.

മദ്യപ-വി. മദ്യത്തെ കുടിക്കുന്ന.

മദ്യപങ്കം-പല വസ്തുക്കളുടെ കലപ്പു്.

മദ്യപാത്രം—മദ്യം കുടിക്കുന്നതിനുള്ള പാത്രം.

മദ്യപാനം-കള്ളുകുടി

മദ്യപാനി, മദ്യപായി-കള്ളുകുടിക്കുന്നവൻ.

മദ്യപിക്കുന്നു-കള്ളുകുടിക്കുന്നു.

മദ്യപുഷ്പാ-താതിരി.

മദ്യപുഷ്പി-ഒരു ചെടി, മദ്യവാസിനി.

മദ്യഭാജനം-ചാരായപ്പാത്രം.

മദ്യഭാണ്ഡം-ചാരായപ്പാത്രം.

മദ്യം-പു. തെങ്ങു്, കരിമ്പന, ചൂണ്ടപ്പന ഇവയുടെ കുലയിൽനിന്നു് എടുക്കുന്ന ഒരു വെള്ളം. ൨. മുന്തിരിങ്ങ മുതലായ വസ്തുക്കളിൽനിന്നു് വാററി എടുക്കുന്ന വെള്ളം, ചാരായം. മദിര. മദിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. (മദ്യസാരം Alcohol)

മദ്യബീജം-ചുത്തപ്പുളി.

മദ്യമണ്ഡം-മദ്യത്തിന്റെ നുര.

മദ്യവാസിനി-ഒരുമാതിരി ചെടി, താതിരി.

മദ്യസന്ധാനം-ചാരായം വാററുക.

മദ്യഹാരകൻ-ചാരായം വാററുന്നവൻ.

മദ്യാമോദം-ഇലഞ്ഞി.

മദ്രകാര—വി. സന്തോഷത്തെക്കൊടുക്കുന്ന.

മദ്രഭർത്താവു്-മദ്രാസു ഗവർണർ.

മദ്രം-പു. സന്തോഷം. ൨. ഒരു രാജ്യം.

മദ്രസുതാ-മാദ്രി.

മദ്രാശി-മദ്രാസു്. Madras എന്ന സംസ്ഥാനം.

മദ്രേശൻ-മദ്രരാജ്യത്തെ രാജാവു്.

മധ്യ-വി. ഇടത്തരമായ, നടുവിലുള്ള.

മധ്യകക്ഷ്യം-നടുവിലേ കക്ഷ്യം, ഇടക്കെട്ടു്. [ണം'

'മധ്യകക്ഷ്യപതിനാലുപേർനിൽക്ക
(രാമായണം)

മധ്യകാലം-നടുവിലത്തെ കാലം.

മധ്യക്ഷാമാ- സമവൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്നു്. അക്ഷരം ൧൪.

മധ്യഗ-വി. നടുവിലുള്ള

മധ്യദേശം-പു. നടുപ്രദേശം. ൨. ഇന്ത്യയിലെ ഒരു ഭാഗം, ആര്യാവർത്തം. ഹിമവാന്റെയും വിന്ധ്യപർവതത്തിന്റെയും മദ്ധ്യയുള്ള സ്ഥലം.

മധ്യദേശം-ഹിമവാനിൽനിന്നു തെക്കോട്ടു വിന്ധ്യപർവതംവരെയും കുരുക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു കിഴക്കോട്ടു പ്രയാഗ

വരയ്ക്കുമുള്ള പ്രദേശത്തെ മദ്ധ്യദേശം എന്നു പറയുന്നു.

'ഹിമവദ്വിന്ധ്യയോർമ്മദ്ധ്യം
യൽ പ്രാഗ്വിനശനാദപി
പ്രത്യഗേവ പ്രയാഗാച്ച
മദ്ധ്യദേശഃ പ്രകീർത്തിതഃ'

എന്നുള്ള വചനം മേൽപറഞ്ഞതിന്റെ മൂലമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തിൽ വിനശനശബ്ദത്തിനു കുരുക്ഷേത്രം എന്നർത്ഥം.

മദ്ധ്യപഞ്ചമൂലം-കുറുന്തോട്ടിവേർ, തഴുതാമവേർ, ആവണക്കിൻവേർ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ, കാട്ടുപയററിൻവേർ ഇവ അഞ്ചും.

മദ്ധ്യപ്രദേശം-നടുവ്.

മദ്ധ്യം-ന. നടുവ്. ൨. അര, ശരീരമദ്ധ്യപ്രദേശം, അരക്കെട്ട്. ശോഭയെ ധരിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൩. ഇടത്തരം. ൪. താളത്തിന്റെ മാത്രാനിയമങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൫. ഒരു വലിയ തുക. ൬. കുതിരയുടെ പാർശ്വഭാഗം.

മദ്ധ്യമ-വി. ന. നടുവിലുള്ള. ൨. ഇടത്തരമായ.

മദ്ധ്യമപുരുഷൻ – (വ്യാകരണത്തിൽ. സംസാരത്തേ ബോധിക്കുന്നവൻ) ഉ-ം. നീ.

മദ്ധ്യമൻ-സാമാന്യമനുഷ്യൻ, നടുവിലുള്ളവൻ, ഉദാസീനൻ.

മദ്ധ്യമങ്ങൾ-(വ്യാകരണത്തിൽ)യരലവ ഇവ നാലും.

മദ്ധ്യമം-ന. സപ്തസ്വരങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൨. ഇൻഡ്യയിലെ പ്രധാന ഭാഗം, പുണ്യഭൂമി, മദ്ധ്യദേശം. ൩. നടുവിലെ (മദ്ധ്യത്തെ)സ്ഥിതി. (ഉത്തമം, മദ്ധ്യമം, അധമം ഇങ്ങിനെ മൂന്നുവിധം). ൪. ശരീരമദ്ധ്യപ്രദേശം.

വായു നാഭിയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട് ഉരഃകണ്ഠ്യങ്ങളിൽ തട്ടിമുട്ടി മഹാനാദമായിട്ടു മദ്ധ്യമസ്വരത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

മദ്ധ്യമലോകം-ഭൂമി.

മദ്ധ്യമാ-തിരണ്ടവൾ. ബാല്യയൌവനാവസ്ഥകളുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നവൾ; അരക്കെട്ടിൽ ശോഭയുള്ളവൾ, ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. നടുവിരൽ. മദ്ധ്യത്തിൽ ഭവിച്ചത് എന്നർത്ഥം.

മദ്ധ്യമാവതി, മദ്ധ്യമാദി, മദ്ധ്യമാ- ഒരു രാഗം.

മദ്ധ്യരാത്രം-അർദ്ധരാത്രി.

മദ്ധ്യരാത്രി-അർദ്ധരാത്രി, പാതിരാത്രിയായ സമയം.

മദ്ധ്യവയസ്കൻ- മദ്ധ്യവയസ്സു പ്രായമുള്ളവൻ.

മദ്ധ്യവൃത്തം-പൊക്കിൾ.

മദ്ധ്യസ്ഥ-വി. ന. നടുവിലിരിക്കുന്ന. ൨. ബന്ധുവും ശത്രുവുമല്ലാത്ത.

മദ്ധ്യസ്ഥത-മദ്ധ്യസ്ഥന്റെ ഭാവം.

മദ്ധ്യസ്ഥൻ-മൂന്നാമൻ.

മദ്ധ്യാഹ്നം-ഉച്ച, പതിനഞ്ചുനാഴിക പുലർന്ന സമയംമുതൽ പത്തുനാഴിക പകലുള്ള സമയംവരെയുള്ള പത്തുനാഴികയുടെ പേർ. പകലിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗം എന്നർത്ഥം.

ദിനരാത്രി പ്രമാണത്തിന്റെ ഏററക്കുറവിനെ അനുസരിച്ചു മേൽപറഞ്ഞ ൧൦-എന്നുള്ള സംഖ്യക്കും ഏററക്കുറവു വരും.

മദ്ധ്യാഹ്നസ്ഥാനം-ഉച്ചയുടെ ഒരു സ്ഥലം.

മദ്ധ്യേ-അ. നടുവെ.

മദ്ധ്യേമാർഗ്ഗം-അ. വഴിയുടെ നടുവിൽ.

മദ്ധ്യേസമുദ്രം-അ. സമുദ്രത്തിന്റെ നടുവിൽ.

മധു-വി. മധുരമുള്ള.

മധു-പ്ര. മദ്യം. ദ്വി. തേൻ തൃ. പൂന്തേൻ. ച. വെള്ളം. പ. പാൽ ഷ. ശർക്കര. സ. ചൈത്രമാസം. അറിയപ്പെടുന്നതു് എന്നർത്ഥം. വ്യ വസന്തം എന്ന ഋതു. ന. ഒരസുരൻ.

മധു എന്ന അസുരനെ വിഷ്ണുവാണ് വധിച്ചതു്. അതിനാൽ മധുസൂദനൻ, മധുമഥനൻ എന്നുംമററും പേരുണ്ടായി. ഈ അസുരനെയും ഈ പേരുള്ള വേറെ ഒരു അസുരനെയും ശത്രുഘ്നനും വധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

മധുക-വി. മധുരമുള്ള.

മധു(ധൂ)കം-എരട്ടിമധുരം.

മധുകൻ - മുൻപിൽ നടന്നു വാഴ്ത്തുന്നവൻ.

മധുകം-പ്ര. ഇരട്ടിമധുരം. ദ്വി. ഒരു പക്ഷി. തൃ. തകരം. ച. വെളുത്തീയം.

മധുകണ്ഠം-കയിൽ.

മധുകരപ്രിയം-മാവു്.

മധുകരം-പ്ര. തേനീച്ച. ദ്വി. വണ്ടു്. തൃ. കയ്യോന്നി. ച. തിരുതാമപ്പാല. പ. ജീവകം.

മധുകരിക-പെൺവണ്ടു്.

മധുകശാ-ആദിത്യരുടെ അമ്മ. വസുക്കളുടെ പുത്രി. സർവ്വജന്തുക്കളുടെയും ജീവൻ

മധുകാ-ചിററമൃതു്.

മധുകാനനം(വനം)-മധുവിന്റെ വാസസ്ഥലം.

മധുവിനെ കൊന്നശേഷം ശത്രുഘ്നൻ അവിടെ മധുരാപുരി സ്ഥാപിച്ചു.

മധുകോഷം-തേൻകൂടു്.

മധുക്രമം-പ്ര. മദ്യപാനം. ദ്വി. തേൻകൂടു്. തൃ. മദ്യപാനം ചെയ്യേണ്ട അവസരം, മദ്യപാനക്രമം.

മധുഗായനം-കയിൽ.

മധുഘോഷം-കയിൽ.

മധുജം-മെഴുകു്.

മധുജംബം-മധുര നാരകം.

മധുജിത്തു്-വിഷ്ണു. ('മധു' നോക്കുക).

മധുതൃണം-കരിമ്പു്.

മധുത്രയം-നെയ്യു്, പഞ്ചസാര, തേൻ ഇവ മൂന്നും.

മധുദൂതകം-കയിൽ.

മധുദ്രുമം-ഇരിപ്പവൃക്ഷം. ('മധു' വൃക്ഷം).

മധുദൈത്യാരി-വിഷ്ണു. ('മധു' നോക്കുക).

മധുദ്വേഷി-വിഷ്ണു.

മധുധൂളി-കൽക്കണ്ടു്.

മധുനാശനൻ-വിഷ്ണു.

മധുനിഷൂദനൻ-വിഷ്ണു. ('മധു' നോക്കുക)

മധുപൻ-പ്ര. തേനീച്ച. ദ്വി. വണ്ടു്.

മധുപർക്കം-അതിഥികളെ സൽക്കരിപ്പാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു മധുര പദാർത്ഥം.

"തൈരും നെയ്യും സലിലവും ക്ഷൌദ്രവും പഞ്ചസാരയും ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്ന പാനീയം ധരിക്ക മധുപർക്കമാം".

മധുപർണ്ണി-പ്ര. ചിററമൃതു്. ദ്വി. മധുര മാമത്തുളനാരകം. തൃ. കമിഴു് ച. അമരി. പ. പന്നിക്കിഴങ്ങു്. ഷ. കിണികിണിപ്പാല. സ. വള്ളി എരട്ടിമധുരം.

മധുപർണ്ണിക-പ്ര. അമരി. ദ്വി. ചിററമൃതു്. തൃ. കമിഴു്.

മധുപം-വണ്ടു്. തേനിനെ പാനം ചെയ്യുന്നതു എന്നർത്ഥം.

മധുപാനം-പ്ര. തേൻകുടിപ്പു്. ദ്വി. മദ്യപാനം.

മധുപാളി-പ്ര. തേനീച്ചക്കൂട്ടം. ദ്വി. വണ്ടിൻകൂട്ടം.

മധുഫലം-മാവു്.

മധുമക്ഷിക-തേനീച്ച. തേനുണ്ടാക്കുന്ന ഈച്ച.

മധുമതി-ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ. സമവൃത്തത്തിൽ പെട്ടതു്. 'മധുമതീ, നഭഗം' അക്ഷരം ൭.

മധുമതീനദി കാശ്മീരദേശത്തിലുള്ള ഒരു നദി.

മധുമഥനൻ-വിഷ്ണു.

മധുമല്ലി-പിച്ചകം.

മധുമാളരി-ഒരു തൈ.

മധുമാസം-വസന്തം.

മധുമൂലം-൧. ഇരട്ടിമധുരം. ൨. ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങു്, വാകച്ചേമ്പു്.

മധുമേഹം-ഒരു രോഗം.

മധുമേഹത്തിങ്കൽ മൂത്രം തേൻപോലെ ഇരിക്കും. ചികിത്സിക്കാതെയിരുന്നാൽ എല്ലാം പ്രമേഹവും കാലക്രമേണ മധുമേഹമായിത്തീരും.

മധുമൊഴി, മധുരമൊഴി-നല്ലവാക്കോടുകൂടിയവൾ, മനോഹരയായ സ്ത്രീ.

മധുയഷ്ടി-൧. കരിമ്പു്. ൨. ഇരട്ടിമധുരം.

മധുയഷ്ടിക-ഇരട്ടിമധുരം. മധുവിനോടു തുല്യമധുരമായ കോൽ എന്നത്ഥം.

മധുര-വി. ൧. സ്വാദുള്ള, മധുരമുള്ള. ൨. മനോഹരമായ.

മധുര-൧. ഒരുമാതിരി ചതകുപ്പ. ൨. ഒരു ദേശം. ൩. കണ്ടിവെണ്ണ ൪. തകരം.

മധുരകം-തിരുനാമപ്പാല

മധുരക്കള്ള-അക്കാനി.

മധുരക്കറി-ശക്കരയും തേങ്ങാപ്പാലും കൂട്ടിയുണ്ടാക്കുന്ന ചില ഭക്ഷണസാധനം, പ്രഥമൻ, പായസം.

മധുരക്കിഴങ്ങ്-മധുരമുള്ള ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങു്.

മധുരത-ഇനിപ്പു്.

മധുരമാതുളനാരകം-ഗണപതിനാരകം.

പഴുത്ത കായ് രക്തദോഷം, ഛദ്ദി, ക്ഷയം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. ഇതിന്റെ കായ് മാതുളനാരങ്ങയെക്കാൾ വലുതാണ്. മധുരം കൂടും. സം-മധുരബീജപൂരം. ഇം-A Kind of citron.

മധുരനാരകം-ഒരുമാതിരി നാരകം.

പഴുത്ത കായ് തണ്ണീർദാഹം, അരുചി, കൂട്ടുവിഷം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. മലത്തെ പിടിപ്പിക്കും. സം-മധുജംബീരം. ഇം-Sweet lime tree സ്വീറ്റ് ലൈം ട്രീ.

മധുരനാരങ്ങാ-മധുരമുള്ള നാരങ്ങാ.

മധുരം-൧. ഇനിപ്പു്. ൨. സാഹിത്യസാഹ്യപ്രകാരം രീതികളിൽ ഒന്നു്. ൩. മനോഹരം. ൪. വെള്ളത്തീയം. ൫. കാരീയം. ൬. നീരിരിപ്പ. ൭. തണ്ടൻചീര. ൮. മധുരനാരകം. ൯. തുവരി. ൧൦. ശക്കര. ൧൧. കരിമ്പു് (ചെമന്നതു്). ൧൨. വലിയ ലന്ത. ൧൩. ചെറിയ അമര. ൧൪. പെരുംപയറ്. ൧൫. പിലാവ്. ൧൬. ജീവകം. ൧൭. ചെമ്മരിങ്ങ. ൧൮. ഞെട്ടികഴിയൻ മാവ്.

മധുരസ-൧. മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം. ൨. കമിഴ്. ൩. കിണികിണിപ്പാല. ൪. പെരുംതുമ്പ.

മധുരസം-൧. കരിമ്പന. ൨. ഇരിപ്പ. ൩. കരിമ്പു്.

മധുരാനിരുദ്ധം-ഒരു നാടകം.

ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ശയനി ചന്ദ്രശേഖരനാണ്. ഉഷയുടെയും അനിരുദ്ധന്റെയും അനുരാഗമത്രെ വിഷയം.

മധുരാമ്ലകം-൧. അമ്പഴം. ൨. നാരകം.

മധുരാലാപാ-൧. കയിൽപ്പേട. ൨. പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി.

മധുരിക-കാട്ടുചതകുപ്പ.

മധുരിക്കുന്നു- മധുരമുണ്ടാകുന്നു, ഇഷ്ടമാകുന്നു.

മധുരിപു-വിഷ്ണു. മധു എന്ന പേരായ അസുരനെ നിഗ്രഹിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം.

മധുരിമ-മധുരരസം, മധുരിക്കുക.

മധുലിട(ട്)-പു. തേനീച്ച. 2. വണ്ടു്. തേനിനെ ആസ്വദിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മധുവനം-പു. ഒരു വിജനപ്രദേശത്തിന്റെ പേർ. 2. സുഗ്രീവപാലിതമായ ഒരു വനം. (രാമായണം സുന്ദരകാണ്ഡം നോക്കുക). 3. ധ്രുവൻ തപസ്സു ചെയ്യാൻപോയ വനം.

മധുവാണി-തേന്മൊഴി.

മധുവാരം-കൂടക്കൂടെ പദ്യപാനം ചെയ്ക, മദ്യപാനം ചെയ്യാനുള്ള അവസരം, മദ്യപാനക്രമം. മധുവിന്റെ വാരം (സമയം) എന്നൎത്ഥം.

മധുവ്രതം-പു. തേനീച്ച. 2. വണ്ടു്. മുട്ടാതെ തേനുണ്ണുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മധുശിഗ്രു-ചെമ്മുരിങ്ങ, പുനമ്മുരിങ്ങ.

മധുശ്രേണി(ണീ)-പെരുംകുരുമ്പ.

മധുഷ്ഠീലം-ഇരിപ്പവൃക്ഷം. മധുവിനെ വമിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മധുസൂദനൻ-വിഷ്ണു.

മധുസൂദനകവി-ഒരു സംസ്കൃതകവിയാണു്. മിഥിലാ രാജ്യക്കാരൻ. അച്ഛൻ പത്മനാഭൻ. അമ്മയ്ക്കു ശുഭ എന്നു പേർ. ഭദ്രതി (ഉപാതി) എന്നു വംശനാമം. അന്യാപദേശശതകത്തിന്റെ കൎത്താവു്.

മധുസ്രവ-ഒരു പച്ചമരുന്നു്, അടകൊതിയൻ, അടപതിയൻ. തേൻപോലെ മധുരമായ രസത്തെ സ്രവിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മധൂസാരം-കയിൽ.

മധൂകം-പു. ഇരിപ്പവൃക്ഷം. തേൻ ഇറിക്കുന്നേടം എന്നൎത്ഥം. മധുകം എന്നുമാവാം. 2. ഇരട്ടിമധുരം.

മധൂച്ഛിഷ്ടം-മെഴുക്.

മധൂലക-വി. മധുരമുള്ള.

മധൂലകം-മലയിരിപ്പ. തേൻ ഒലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മധൂലിക—പെരുംകുരുമ്പ. തേനുള്ളതെന്നൎത്ഥം.

മധൂളി-തേൻ.

മധ്യാ- വൃത്തശാസ്ത്രപ്രകാരം ഛന്ദസ്സുകളിൽ ഒന്നു്.

മധ്വൻ-ഒരു പ്രസിദ്ധനായ ആചാൎയ്യൻ. വൈഷ്ണവമതം കണ്ടുപിടിച്ച മഹാൻ. വേദാന്ത ശാസ്ത്രത്തിലെ ഭാഷ്യകൎത്താവു്.

മധ്വാസവം-ഇരിപ്പപ്പൂകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മദ്യം, തേൻ ചേൎത്തുണ്ടാക്കിയ മദ്യം.

മന-ചില ബ്രാഹ്മണഭവനത്തിന്റെ ഒരു പേർ.

മനക്കരുത്തു്-ധൈൎയ്യം, ഉള്ളുറപ്പു്.

മനക്കൽ-പു. മഠം, 2. വലിയ വീടു്.

മനക്കലക്കം-മനസ്സിന്റെ ഇളക്കം.

മനക്കാമ്പു്-മനസ്സ്.

മനക്കട-ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയുടെ കുട.

മനക്കരുന്നു്-(അകക്കരുന്നു് എന്നതു നോക്കുക).

മനക്കേടു്-മനസ്സുകേടു്, വെറുപ്പു്.

മനക്ഷോഭം-വല്ലായ്മ, മനസ്സിളക്കം.

മനച്ചൂൾ-ചില മൺപാത്രം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു പറയുന്ന പേർ.

മനഞ്ഞിൽ-ഒരുവക മത്സ്യം.

മനനം-വിചാരം, ഓൎമ്മ.

മനനം എന്നതു യുക്തിയോടുകൂടിയുള്ള പദാൎത്ഥചിന്തനമാകുന്നു. ഭഗവൽ

കാരണമോ ചേതന ശ്രുതിയിൽ ശ്രുതമായിരിക്കുന്ന അപ്രത്യക്ഷമായ വസ്തു ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന് ഒരു ശങ്ക വരുമ്പോൾ ഘടാദിപദാർത്ഥം സകർത്തൃകമായി കാണുന്നതിനാൽ കാര്യഭൂതമായ ജഗത്തിനു കർത്താവായി ഒരുത്തൻ സംഭവിക്കണം എന്നുള്ള ഊഹം (മനനം) കൊണ്ടു അസംഭവശങ്ക നിവർത്തിക്കുന്നു. ഇതിനായിട്ടാണ് മനനം.

മനനാട്-കേരളം.

മനപ്പകച്ച്-മനസ്സിന്റെ ഭാവഭേദം.

മനപ്പൊരുത്തം-മനസ്സിന്റെ ചേർച്ച.

മനം-പ്ര. മനസ്സ്. വ. ഹിതം, അഭിപ്രായം. ന. ആത്മാശയം.

മനംചൊല്ല്-ഊഹം.

മനംപിരട്ടൽ-ഛർദ്ദിലക്ഷണം.

ക്ലാവുപറ്റിയ സാധനം (തൈരോ മോരുമുതലായതോ) ഭക്ഷിച്ചുണ്ടാകുന്ന മനംപിരട്ടലിൽ സഹിക്കാവുന്ന ചൂടോടു കൂടി ചുക്കുവെള്ളമോ കാഞ്ഞവെള്ളമോ കുടിച്ചാൽ ഉടൻ ശമിക്കും.

മനംമടിച്ചൽ-മടിതോന്നുക.

മനംമറിച്ചൽ-ഓക്കാനം, ഛർദ്ദിക്കുന്നതിനുള്ള ഭാവം.

മനമാടുക-ഭയപ്പെടുക.

മനയൻ-കുശവൻ, ഒരുജാതി കൈത്തൊഴിലുകാരൻ.

മനയമ്മ-മൂസ്സതിന്റെ സ്ത്രീ (ഭാര്യ).

മനയാട്ടി, മനയാൾ-മനയവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട സ്ത്രീ, മനയിലുള്ള ഭാര്യ, ഗൃഹനായിക.

മനയാളി-പ്ര. ഒരു ജാതിക്കാരൻ, ഊരാളി. വ. മലയാളി.

മനയുന്നവൻ-കുശവൻ.

മനയുന്നു-നിർമ്മിക്കുന്നു, കലവും മറ്റും ഉണ്ടാക്കുന്നു. (കാ. ക്രി. മനയിക്കുന്നു.)

മനയോല-മഞ്ഞനിറമായ ഒരു ധാതു, മനശ്ശില. പര്യായങ്ങൾ-മനശ്ശിലം, മനോഗുപ്തം, മനോഹ്വാ, നാഗജിഹ്വിക, നൈപാലി, കുനടി, ഗോളം.

രക്തദോഷം, വിഷം, ചുമ, ചൊറി മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്. ഇതു് അരിതാരത്തിന്റെ ഭേദമാണ്. ഇതു ശുദ്ധിചെയ്യാതെ ഉപയോഗിക്കരുതു്. ത-മനോശിലൈ. ഇം-Bisulphite of arsenic, Red arsenic.

മനശ്ചലനം-മനസ്സിന്റെ ഇളക്കം.

മനശ്ശില-മനയോല, മനോല. മനശ്ശബ്ദം കൊണ്ടു പറയപ്പെടുന്ന ശില എന്നർത്ഥം.

മനശ്ശുദ്ധി-മനസ്സിന്റെ ശുദ്ധി.

മനസാ, മനസാദേവി-ശേഷസർപ്പത്തിന്റെ സഹോദരി. ജരൽക്കാരുവിന്റെ ഭാര്യ. കശ്യപന്റെ പുത്രി. ജഗൽഗൌരി, നിത്യാ, പത്മാവതി, വിഷഹരാ എന്നും പേരുകളുണ്ട്.

വിഷം ഇറക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിയിരിക്കകൊണ്ടാണ് 'വിഷഹരാ' എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചതു്.

മനസിജ-വി. മനസ്സിൽ ഉണ്ടാകുന്ന.

മനസിജൻ-കാമദേവൻ (ശൃംഗാരരൂപേണ) മനസ്സിൽ ജനിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. (മനസിശയൻ എന്നുമുണ്ട്.)

മനസ്കൻ-മനസ്സോടുകൂടിയവൻ. (സാധാരണമായി പദാന്തത്തിൽ ചേർത്തുവരുന്നു. ഉ-ം, ശുദ്ധമനസ്കൻ=ശുദ്ധമനസ്സോടുകൂടിയവൻ.)

മനസ്കരിക്കുന്നു-അറിഞ്ഞതിനെ മനസ്സിൽ ഉറപ്പിക്കുന്നു.

മനസ്കാരം-പ്ര. അറിഞ്ഞതിനെ മനസ്സിൽ ഉറപ്പിക്കൽ. വ. മനസ്സിനു സുഖാദികളിലുള്ള താല്പര്യം. മനസ്സിന്റെ

കാരം—വ്യാപാരവിശേഷം; വരാൻ പോകുന്ന ചിന്തയെപ്പററിയുള്ള നിശ്ചയം. ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം.

മനസ്താപം-മനസ്സിന്റെ ചൂട്, ദുഃഖം.

മനസ്താലൻ- ദേവിയുടെ വാഹനമായ സിംഹം.

മനസ്വീ-വി. ൧. ബുദ്ധിമാൻ. ൨. ഏട്ടിമാൻ.

മനസ്വി-൧. മനസ്സുറപ്പുള്ള. ൨. ബുദ്ധിശക്തിയുള്ള.

മനസ്വിനീ-൧. കാര്യസാദ്ധ്യങ്ങൾക്കായി കൊണ്ടു കൌശലം മുതലായവയെ ചിന്തയായവിധം ചെയ്യാതെയിരിക്കുന്ന അവസ്ഥായോടുകൂടിയവൾ. (പു—മനസ്വീ). ൨. ദുർഗ്ഗ. ൩. ചന്ദ്രന്റെ അമ്മ. ൪. കരുട്ടുപാവൽ.

മനസ്സ്-൧. അകത്തുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ ഒന്ന്, ഏററവും വേഗമുള്ള ഇന്ദ്രിയം, മാനസം. മനനം ചെയ്യപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. ആഗ്രഹം. ൩. അറിവ്. ൪. ഇഷ്ടം. ൫. അഭിപ്രായം.

മനസ്സന്നിധാനം—ആപത്തിലും ആലോചിച്ചു പ്രവർത്തിപ്പാനുള്ള മനസ്സുറപ്പ്.

മനസ്സമുത്ഥൻ-മനസ്സിൽനിന്നും ഉണ്ടായവൻ. (വിചാരമാത്രത്താൽ മനസ്സുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മാവു സൃഷ്ടിച്ചവൻ എന്നർത്ഥം).

മനസ്സുകേട്-ഇഷ്ടക്കേട്.

മനസ്സുതിരിവ്-അറിവ്, മനസ്സിന്റെ മാററം.

മനസ്സലിയുന്നു-ദയയുണ്ടാകുന്നു.

മനസ്സലിവ്-മനസ്സിന്റെ കടുപ്പമില്ലായ്ക, ദയ, ആർദ്രത.

മനസ്സാക്ഷി-മനസ്സുമാത്രം സാക്ഷിയായിരിക്കുക.

“ ‘മനോസാക്ഷി’ ‘മനോസുഖം’ എന്നിവയെ സമ്മതിക്കാൻ മനസ്സാക്ഷി സമ്മതിക്കുന്നില്ല. മനസ്സുഖവും കാണും. സംസ്കൃതപ്രകാരം ‘അസാക്ഷി’ എന്നും ‘അസുഖം’ എന്നും അർത്ഥം വിപരീതമായി വരുന്നതിനാൽ ഇതു രണ്ടും ഗ്രാഹ്യങ്ങളല്ല”. (മനഃസാക്ഷി=മനസ്സാക്ഷി. മനഃസുഖം=മനസ്സുഖം.)

മനസ്സുമുട്ട്-ഞെരുക്കം, ഇല്ലാഞ്ഞിട്ടും മററുമുള്ള ദുഃഖം.

മനസ്സുമുട്ടുന്നു-ചെലവിനില്ലാഞ്ഞിട്ടും മററും വിഷാദിക്കുന്നു, ഞെരുങ്ങുന്നു.

മനസ്സുരുക്കം-൧. ദുഃഖത്താലുണ്ടാകുന്ന ചൂടുകൊണ്ടു മനസ്സുരുകുക. ൨. മനസ്സലിവ്.

മനാകാ-പിടിയാന.

മനാക്-അ. അല്പം, കുറഞ്ഞൊന്ന്.

‘മനാഗനന്താസനനായ ദേവൻ’
(ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളം)

മനിഞ്ഞിൻ-ഒരുവക മത്സ്യം.

മനിച്ചം-വേലക്കാരൻ, അടിമക്കാരൻ.

മനിതം-വി. അറിയപ്പെട്ട.

മനിയുക-മനയുക.

മനിഷ്ഷം, മനുഷ്യം-ഒരു വേലക്കാരൻ, ഒരുത്തനു പകരമായുള്ള മറെറാരുത്തൻ.

മനീഷ-ബുദ്ധി. അറിയുന്നത്. മനസ്സിനെ ഈഷ (ചാംഗലദണ്ഡം-ഉഴുന്ന കരിയുടെ കോൽ)പോലെ സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം.

മനീഷി-വി. ബുദ്ധിയുള്ള.

മനീഷീ-വിദ്വാൻ. ബുദ്ധിയുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. (നകാരാന്തമാണ്.)

മനു-൧. സ്വായംഭുവൻ മനു തുടങ്ങിയുള്ള മനുക്കൾ പതിനാലുപേർക്കും കൂടെ പ്രത്യേകം പറയുന്ന ഒരു പേർ. (ചതുർദ്ദശ

മനുക്കൾ നോക്കുക. ബ്രഹ്മം, ധൎമ്മൻ, രുദ്രൻ എന്നവയ്ക്കു പകരം മേരുസാവൎണ്ണി, ഋഭു, വിഷ്വക്സേനൻ ഇങ്ങിനെയും കാണുന്നു).

കേവലം മാനവന്മാരിൽ മുഖ്യനുള്ളവ
നാവിൎഭവിച്ചാൻ മനുപ്രവരോത്തമൻ,
(ഭാഗവതം)

മന്വന്തരങ്ങൾ ഭാഗവതം അഷ്ടമസ്കന്ധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോഴത്തെ മനു സൂൎയ്യന്റെ പുത്രനും സൂൎയ്യകുലസ്ഥാപകനുമായ വൈവസ്വതൻ (സത്യവ്രതൻ) ആകുന്നു. ജലപ്രളയവും മത്സ്യാവതാരവും ഈ മനുവിന്റെ കാലത്തു ഭവിച്ചു—മന്വന്തരങ്ങൾ എന്ന പദം കൂടി നോക്കുക.

വ. മനുപത്നി. ന. മന്ത്രം.

മനുക്ക-തട്ടുക, താലോട്ടുക, താലോലിക്കു.

മനുജൻ-മനുഷ്യൻ. മനുവിങ്കൽനിന്നു ജനിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം.

മനുജാധിപൻ-രാജാവു്.

മനുജേശ്വരൻ-രാജാവു്.

മനുജേന്ദ്രൻ-രാജാവു്.

മനുനീതി-മനുവിനാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട നീതിശാസ്ത്രം.

മനുപ്രളയം-മനുവിന്റെ ജീവനകാലം.

മനുയുക്സംഖ്യ-ഉ.വ്യ. (ജ്യോതിഷം).

മനുഷ്യധൎമ്മാവു്-വൈശ്രവണൻ, മനുഷ്യരുടെ ധൎമ്മം (ആചാരം) പോലെയുള്ള ധൎമ്മത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നൎത്ഥം.

മനുഷ്യൻ-മാനുഷൻ, പുരുഷൻ, മററു പൎയ്യായങ്ങൾ—മാനുഷൻ, മൎത്ത്യൻ, മനുജൻ, മാനവൻ, നരൻ. (മനു = അറിയുക. അറിവുള്ളവൻ എന്നൎത്ഥം.

മാനുഷ്യശബ്ദത്തിനു സ്ത്രീത്വം വിവക്ഷിക്കുമ്പോൾ ‘മനുഷി’ എന്നു രൂപം. ‘മാനുഷി’ എന്നതു മാനുഷശബ്ദത്തിൽനിന്നു സ്ത്രീപ്രത്യയം ചെൎന്നുണ്ടായതാണു.

മനുഷ്യന്റെ ഒടുക്കങ്ങൾ - മരണം, ഒടുവിലത്തെ വിധി, നരകം, ആകാശമോക്ഷം. ക്രി-മതപ്രകാരം.

മനുഷ്യപ്പററു്-ജനരഞ്ജന, മാനുഷഭാവം.

മനുഷ്യയജ്ഞം-വഴിപോക്കരെ സൽക്കരിക്കു.

(പഞ്ചമഹായജ്ഞങ്ങൾ നോക്കുക.)

മനുഷ്യാകൃതി-മനുഷ്യന്റെ ആകൃതി.

മനുഷ്യാവതാരം-മനുഷ്യനായിതീരുക.

മനുഷ്യേശ്വരൻ-രാജാവു്.

മനുസംഹിതാ-മനുസ്മൃതി.

മനുസ്മൃതി-സ്മൃതി.

ഇതു മനു എന്ന മഹാരാജാവുണ്ടാക്കിയ ഒരു പുസ്തകമാണ്. ഇതിൽ രാജാവും പ്രജകളും അന്യോന്യം ചെയ്യേണ്ട ധൎമ്മങ്ങൾ, രാജ്യഭരണമുറ, വ്യവഹാരന്യായങ്ങൾ നടത്തൽ, പ്രജകൾക്കു് ആചാരങ്ങൾ ഇവയെ വിവരിക്കുന്നു, സ്മൃതികളിൽ വെച്ചു് ഇതു ഒന്നാമത്തേതാണ്. സ്വായംഭുവമനു ഉണ്ടാക്കിയതെന്നു വിചാരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ഹിന്ദുന്യായശാസ്ത്രങ്ങളുടെ മൂലഗ്രന്ഥം ഇതാണത്രെ.

മനോഗുണം-മനസ്സിന്റെ നന്മ (മനോഗുണങ്ങൾ എട്ടുവിധം-പരത്വം, അപരത്വം, സാംഖ്യ, പരിമാണം, പൃഥക്ത്വം, സംയോഗം, വിഭാഗം, വേഗം).

മനോഗുപ്ത-വി. രഹസ്യമായി വിചാരിക്കപ്പെട്ട.

മനോഗുപ്ത-മനയോല, മനോല. മനസ്സുകൊണ്ടു രക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മനോജ-വി. മനസ്സിൽനിന്നുണ്ടായ.

മനോജൻ-കാമദേവൻ. (മനസിജൻ എന്നതു നോക്കുക).

മനോജവ-വി. പിതൃസംബന്ധമായുള്ള ൨. മനോവേഗമുള്ള.

മനോജവം-മനോവേഗം.

മനോജവസ-വി. പിതൃസംബന്ധമായുള്ള, പിതാവിനോടു തുല്യനായ.

മനോജവസൻ, മനോജവസ്സ്-അച്ഛനോടു തുല്യനായിട്ടുള്ളവൻ.

മനോജവാ-ഒരു ദേവി, അഗ്നിജിഹ്വ.

മനോജ്ഞ-വി. ൧. സൌന്ദര്യമുള്ള. ൨. മനസ്സിൽ എല്ലാവരെക്കുറിച്ചും ദയയുള്ള

മനോജ്ഞാ-൧. മനയോല ൨. രാജപുത്രി. ൩. സുന്ദരി ൪. വെളുത്ത ജീരകം. ൫. മദ്യം. ൬. പിച്ചകം.

മനോജ്ഞകം-ആഴക്.

മനോജ്ഞം-൧. കരുക്കത്തിമുല്ല ൨. മനോഹരം. മനസ്സുകൊണ്ടു അറിയപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മനോദുഃഖം-മനസ്സിലെ ദുഃഖം.

മനോധർമ്മം-ആലോചനാശക്തി, കാര്യങ്ങളുടെ കിടപ്പ് കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള വിശേഷശക്തി.

മനോധൈര്യം-മനസ്സുറപ്പ്.

മനോനിരോധം-മനസ്സിനെ തടുക്കുക.

മനോബലം-മനസ്സിന്റെ ബലം ധൈര്യം.

മനോഭയം-മനസ്സിലെ ഭയം.

മനോഭവൻ-കാമദേവൻ.

മനോഭാവം-മനസ്സിന്റെ ഭാവം.

മനോമയകോശം-പ്രത്യേകം പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സത്വഗുണംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള ശ്രോത്രാദി ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളോടു കൂടിയതും പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സമഗുണം കൊണ്ടുണ്ടായതും സന്ദേഹാത്മകവുമായ മനസ്സ്.

മനോമയം-പഞ്ചകോശങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

മനോരഞ്ജന-മനസ്സു തമ്മിലുള്ള ചേർച്ച.

മനോരഥൻ-വിക്രമാദിത്യസദസ്സിൽ ഹിന്ദുക്കളുടെ വാദത്തിൽ തോററ ഒരുവൻ.

മനോരഥം-ഇഷ്ടം. മനസ്സാകുന്ന രഥത്തോടു ചേർന്നത്, മനസ്സിന്നു രഥംപോലെയുള്ളത്. ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം.

മനോരമ-വി. ഭംഗിയുള്ള.

മനോരമം-മനോഹരം. മനസ്സിനെ രമിപ്പിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മനോരമാ-ഒരു ദേവി. ൨. ഒരു വ്യാകരണഗ്രന്ഥം ൩. ഒരു വൃത്തം. ൪. ഗോരോചന

മനോരാജ്യം-൧. വിചാരം. ൨. ഇഷ്ടം.

മനോല മനയോല.

മനോവഞ്ചന-മനസ്സിലുള്ള ചതിവ്.

മനോവൃത്തി-മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥ.

മനോവേഗ-വി. ഏററവും വേഗമുള്ള.

മനോവേഗം-മനസ്സിന്റെ വേഗം.

മനോവ്യാപാരം-മനസ്സിന്റെ പ്രവൃത്തി

മനോഹത-വി ഇഷ്ടഭംഗമുള്ള, അഭിലാഷത്തിന്നു അന്യങ്കൽ നിന്നു ഭംഗം പ്രാപിച്ച

മനോഹര-വി. ൧. സൌന്ദര്യമുള്ള. ൨. ഇഷ്ടമുള്ള, മനസ്സിനെ ഹരിക്കുന്ന, ഇഷ്ടം തോന്നിക്കുന്ന.

മനോഹരം-൧. സ്വർണ്ണം. ൨. കരുക്കത്തിമുല്ല. ൩. സൌന്ദര്യം.

മനോഹരൻ-സുന്ദരൻ.

ഇതിന്റെ സ്ത്രീലിംഗം 'മനോഹര' എന്നാണ്. മനോഹരി എന്നു വരുന്നതല്ല.

മനോഹരാ-പിച്ചകം.

മനോഹാരി-സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നതിന്റെ പേർ.

മനോഹ്വാ-മനയോല. മനശ്ശബ്ദംകൊണ്ടു ഹ്വാനം ചെയ്യപ്പെടുന്നത്-പറയപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മനഃകലക്കം-മനസ്സിന്റെ ഇളക്കം.

മനഃകല്പിത-വി. മനസ്സുകൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെട്ട, നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട

മനഃകാഠിന്യം-മനസ്സിന്റെ ഉറപ്പ്.

മനഃപാഠം-ഹൃദിസ്ഥമാക്കിപ്പഠിക്കയെന്നുള്ളത്, കാണാതെ ചൊല്ലത്തക്കവണ്ണം പഠിച്ച ഭാഗം.

മനഃപിരിച്ചൽ-ചില ബ്രാഹ്മണരുടെ വിവാഹത്തിന് ചിലർ പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മനഃപീഡ-മനസ്സിലുണ്ടാകുന്ന ദുഃഖം.

മനഃപൂർവ്വം, മനഃപൂർവം-അ. മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചുംകൊണ്ട്.

മന്ത്-പു. പെരുക്കാൽ. ഉ. തൈർ കലക്കുന്ന മത്ത്. ന. ഇടുതടി.

മന്തൻ-വി. പു. പെരുക്കാലൻ. ഉ. മടിയൻ.

മന്താ-പു. മന്ദം. ഉ. ഓർമ്മകേട്.

മന്താറിച്ചൽ-മറവി.

മന്തൽമീൻ-ഒരുവക മത്സ്യം.

മന്താരം-പു. ചെമന്നപൂവുള്ള വലിയ എരിക്ക്.

ചൊറി, കുഷ്ഠം മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്.

സം-രാജാർക്കം.

ഉ. മന്ദാരം. ന. മറെറാരു വൃക്ഷം.

മന്തി-കരിങ്കുരങ്ങ്.

മന്തിരം-കതിർക്കൂട്ടം.

മന്തിരി, മന്തിരിയ-പുല്പായ്.

മന്ത്, മന്ത്ത്-കടക്കോൽ.

മന്തു-കുറ്റം, അപരാധം. കഷ്ടമെന്നു വിചാരിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മന്തുകാൽ-ഒരുമാതിരി നീരുള്ള കാൽ, പെരുക്കാൽ

മന്ത്രകാരൻ-പു. ആലോചനക്കാരൻ. ഉ. മന്ത്രവാദി.

മന്ത്രകൃത്ത്-മന്ത്രി.

മന്ത്രകോടി-കെട്ടുകല്യാണത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന മന്ത്രമുണ്ട്.

മന്ത്രജ-വി. മന്ത്രത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ച.

മന്ത്രജപം-മന്ത്രം ചൊല്ലുക.

മന്ത്രജ്ഞൻ-പു. ഗൂഢപുരുഷൻ. ഉ. മന്ത്രി. ന. പുരോഹിതൻ.

മന്ത്രതന്ത്രങ്ങൾ-മന്ത്രവും തന്ത്രവും.

മന്ത്രം-പു. വേദങ്ങളിലുള്ള ഓരോ ഭാഗം, മന്ത്ര ബ്രാഹ്മണാദി വേദവിശേഷം. ഉ. സ്വകാര്യം, കാര്യാലോചന. അന്യർ കേൾക്കാതെ പറയുന്നത് എന്നർത്ഥം. ന. വശീകരണം.

മന്ത്രമൂർത്തി-ശിവൻ.

മന്ത്രവാദം-മന്ത്രംകൊണ്ട് പിശാചിനേയും മററും മാററിക്കളയുന്ന ഒരു കർമ്മം.

മന്ത്രവാദം മുതലായ ആഭിചാരങ്ങൾ അഥർവ്വണ വേദത്തിന്റെ ഉപവേദങ്ങളാണ്.

കേരളബ്രാഹ്മണരിൽ ൧൮ ഇല്ലക്കാർക്ക് പരശുരാമൻ ആദ്യമേതന്നെ കേരളീയരുടെ രക്ഷക്കായി മന്ത്രം ഉപദേശിച്ചിരുന്നു. ൯ പേർക്ക് ദുർമ്മന്ത്രവും, ൯ പേർക്ക് സന്മന്ത്രവുമാണ് കൊടുത്തത്.

പുരാതന മന്ത്രവാദ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ

മന്ത്രസമുച്ചയം, തന്ത്രസമുച്ചയം, യന്ത്രചൂഡാമണി, പ്രയോഗസാരം, മന്ത്രസാരം, പ്രപഞ്ചസാരം, മന്ത്രകല്പസമുച്ചയം, മന്ത്രകല്പചിന്താമണി, യന്ത്രചിന്താമണി മുതലായവ.

മന്ത്രവാദി-മന്ത്രവാദം ചെയ്യുന്നവൻ.

മന്ത്രവ്യാഖ്യാകൃത്ത് - വേദാർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നവൻ, വേദാർത്ഥബോധകങ്ങളായ കല്പസൂത്രങ്ങൾ പ്രാതിശാഖ്യം മുതലായവയോടു കൂടെ വേദത്തെ അദ്ധ്യയനംചെയ്യുന്നവൻ.

മന്ത്രശക്തി-൧. മന്ത്രങ്ങളുടെ ശക്തി. ൨. ആലോചന, ശക്തിത്രയങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

സന്ധിവിഗ്രഹാദികളായ ഗുണങ്ങളേയും സാമാദ്യുപായങ്ങളേയും അതാതവസരങ്ങളിൽ വേണ്ടവിധം ആലോചിച്ചു പ്രവൎത്തിക്കുന്നതത്രേ മന്ത്രശക്തി.

മന്ത്രശാസ്ത്രം-മന്ത്രങ്ങളെ അറിയുന്നതിനുള്ള ശാസ്ത്രം.

മന്ത്രസേവ-ജപയജ്ഞം, മന്ത്രയജ്ഞം.

മന്ത്രാംഗപഞ്ചകം-മന്ത്രത്തിനുള്ള അഞ്ചംശങ്ങൾ.

'സാരമാം മന്ത്രത്തിനമാംശങ്ങളഞ്ചാകുന്നു കാര്യമാരംഭിപ്പാനുള്ളുപായം പ്രഥമാംശം * വിത്തവും പുരുഷാകാരങ്ങളും സ്വരൂപിപ്പാൻ ഉത്തമം വിചാരമെന്നുള്ളതു രണ്ടാമംശം * ദേശകാലങ്ങൾ വിചാരിപ്പതു മൂന്നാമംശം നാശത്തിൽ പ്രതിക്രിയാചിന്തനം നാലാമംശം * കാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തെക്കുറിച്ചുദ്യോഗമഞ്ചാമംശം'

മന്ത്രാലോചന-രഹസ്യക്കൂട്ടുകെട്ട്.

മന്ത്രി-൧. ആലോചനക്കാരൻ. ൨. രാജ്യകാൎയ്യസംബന്ധമായി രാജാവിനു ഗുണദോഷം കൊടുക്കുന്ന ആൾ, ദിവാൻ, പ്രധാനമന്ത്രി. സ്വകാൎയ്യം പറയുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. ൩. പെരുമാറുന്ന ഒരു ചൂതിന്റെ പേർ.

മന്ത്രിമാർ എട്ടുവിധം-ജയന്തൻ, ദൃഷ്ടി, വിജയൻ, സിദ്ധാൎത്ഥൻ, അൎത്ഥസാധകൻ, അശോകൻ, മന്ത്രപാലൻ, സുമന്ത്രൻ.

മന്ത്രിക്കുന്നു-൧. മന്ത്രം ചൊല്ലുന്നു. ൨. ആലോചനചെയ്യുന്നു, പതുക്കെ പറയുന്നു, മന്ത്രണം.

മന്ത്രിഗുണചതുഷ്ടയം-രാജാവിനോടു നിഷ്കളങ്കമായ സ്നേഹം, രാജാവിനു തുല്യമായ ജ്ഞാനം, മനോനിശ്ചയം, ധനാശയില്ലായ്മ ഇവ നാലും.

മന്ത്രീന്ദ്രൻ-പ്രധാനമന്ത്രി.

മന്ഥദണ്ഡകം-കടകോൽ. മഥനം ചെയ്യാനുള്ള ദണ്ഡം എന്നൎത്ഥം.

മന്ഥൻ-ആദിത്യൻ.

മന്ഥനം-൧. കലക്കുക, ൨. കടകോൽ.

മന്ഥനി-തൈക്കലം.

മന്ഥം-൧. കടകോൽ. മഥനം ചെയ്യുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. കൊല, നാശം. ൩. സൂൎയ്യരശ്മി. ൪. ഒരുവക മാൻ.

മന്ഥര-വി. ൧. മന്ദയായ, മന്ദമായി ചലിക്കുന്ന. ഉ-ം, മന്ഥരവിലോചനം. ൨. തടിച്ച. ൩. വളഞ്ഞ. ൪. മൂഢതയുള്ള. ൫. പതുക്കെ നടക്കുന്ന. ൬. അല്പമായുള്ള.

മന്ഥരൻ-൧. പതിഞ്ഞു (പതുക്കെ) നടക്കുന്നവൻ. കാലെടുത്തു വെക്കുന്നതു് ഒരു ക്ലേശമായി വിചാരിക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. ൨. ഒററക്കാരൻ.

മന്ഥരാ-ഒരു വിരൂപയായ സ്ത്രീ.

ത്രിവക്രയായ ഇവളാണ് ശ്രീരാമനെ വനത്തിൽ അയച്ചിട്ട് ഭരതനെ അഭിഷേകംചെയ്യിപ്പാൻ കൈകേയിയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതു്—അദ്ധ്യാത്മരാമായണം നോക്കുക.

മന്ഥരം-൧. മന്ദരപൎവ്വതം. ൨. ശേഖരിപ്പുസ്ഥലം. ൩. തലമുടി. ൪. കോപം. ൫. പുതുവെണ്ണ. ൬. കടകോൽ. ൭. വൈശാഖമാസം. ൮. കോട്ട. ൯. തടവ്, വിഘ്നം.

മന്ഥാനം-കടകോൽ. മഥനംചെയ്ക ശീലമായിട്ടുള്ളതു് എന്നൎത്ഥം.

മന്ദ-വി. ൧ സാവധാനമുള്ള. ൨. മങ്ങിച്ച. ൩. ദോഷതയുമുള്ള. ൪. കൊഴുത്ത,

൫. ഹീനമായ. ൬ ഭാഗ്യമില്ലാത്ത ൭ ദീനമുള്ള. ൮ മടിയുള്ള. ൯. മദ്യപാനം ചെയ്ത. ൰ ക്ഷീണിച്ച. ൰൧. കുരുള്ള. ൰൨. മറവിയുള്ള.

മന്ദകർണ്ണി-ദണ്ഡകവനത്തിൽ വസിച്ച ഒരു മുനി.

ആയിരംവർഷം നിരാഹാരനായി ജലത്തിൽനിന്നു തപസ്സാരംഭിച്ചു. അനന്തരം ഭയപ്പെട്ടു ദേവകൾ വശീകരണാർത്ഥം അഞ്ചു അപ്സരസ്ത്രീകളെ നിയോഗിച്ചു. കുറെക്കാലം ഇവർ അയാളുടെ പത്നിമാരായി ഒരു തടാകത്തിൽ ഒരു ഗൃഹത്തിൽ നിവസിച്ചു. ആ തടാകത്തിനെ ഇന്നും 'പഞ്ചാപ്സരസ്സ്' എന്നു വിളിച്ചുവരുന്നു.

മന്ദഗതി-വി. പതുക്കെ നടക്കുന്ന.

മന്ദഗതി-൧ പതിഞ്ഞനടപ്പ്. ൨. മന്ദബുദ്ധി.

മന്ദഗമന-വി. സാവധാനത്തിൽ പോകുന്ന.

മന്ദഗമനം-പതിഞ്ഞ നടപ്പ്.

മന്ദഗമനാ-൧. അന്നപ്പേട ൨. സുന്ദരി.

മന്ദഗാമി-വി. പതുക്കെ നടക്കുന്ന. (പുല്ലിംഗം-മന്ദഗാമീ. സ്ത്രീ-മന്ദഗാമിനീ).

മന്ദഗാമി-പതുക്കെ നടക്കുന്ന ഭടൻ.

മന്ദഗാമിനീ-സുന്ദരി. പതുക്കെ നടക്കുന്നവൾ എന്നർത്ഥം.

മന്ദത-൧. സാവധാനത. ൨. മൂഢത. ൩. അജ്ഞാനം.

മന്ദൻ-൧. മടിയൻ. ഉറങ്ങുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. മൂഢൻ. ൩. അല്പബുദ്ധി. ൪. ശനി. ൫. സാമർത്ഥ്യമില്ലാത്തവൻ. ൬. ഭാഗ്യമില്ലാത്തവൻ. ൭. യമൻ. ൮. ഒരുവക ആന.

മന്ദനം-സ്തുതി.

മന്ദപാലൻ—പുത്രനില്ലാത്ത ഒരു സന്യാസി.

വളരെക്കാലം തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചതിൽ പിന്നീടു യമലോകത്തെ പ്രാപിച്ചു. നരകത്തിൽ നിന്നു തന്നെ രക്ഷിക്കുന്നതിനു പുത്രനില്ലായ്കയാൽ 'ശാർങ്ഗികം' എന്ന പക്ഷിയുടെ രൂപത്തെ അവലംബിച്ച് അതിന്റെ സ്ത്രീയായ ജരിതയിൽ ൪ സുതന്മാരുടെ ജനകനായി. (ജരിത എന്ന പദം നോക്കുക).

മന്ദഭാഗ്യ-വി. ഭാഗ്യം കുറഞ്ഞ.

മന്ദം-അ. പതുക്കെ, സാവധാനത്തിൽ.

മന്ദം-൧. പാത്രം. ൨. ലോകനാശം. ൩. ഒരുതരം ആന.

മന്ദമന്ദം-അ. വളരെ സാവധാനത്തിൽ

മന്ദമാരുതൻ-ചെറിയ കാറ്റ്.

മന്ദയന്തീ-ദുർഗ്ഗ.

മന്ദര-വി. ൧. വലിപ്പമുള്ള. ൨. സാവധാനമുള്ള.

മന്ദരം-൧. മന്ദരപർവ്വതം.

പാലാഴിമഥനത്തിൽ ഇതായിരുന്നു മത്ത്.

൨. സ്വർഗ്ഗം. ൩. മന്ദാരവൃക്ഷം. ൪. മുത്തുമാല. ൫. കണ്ണാടി.

മന്ദരാഗം- മന്ദമായ (കുറഞ്ഞ) രാഗം (പ്രതിപത്തി), താൽപര്യക്കുറവ്.

മന്ദരമായ അഗം എന്നും അർത്ഥമാകാം. മന്ദരം = മന്ദരം. അഗം = പർവ്വതം.

മന്ദവാരം-ശനിയാഴ്ച.

മന്ദസഞ്ചാരം-പതിഞ്ഞ നടപ്പ്.

മന്ദസാനൻ-അഗ്നി.

മന്ദസാനു-൧. ജീവൻ. ൨. ഉറക്കം. ൩. അഗ്നി.

മന്ദസ്മിതം-പല്ലുകാട്ടാതെയുള്ള ചിരി, പുഞ്ചിരി.

മന്ദഹാസം, **മന്ദഹാസ്യം**-പുഞ്ചിരി.

മന്ദാകം-൧ ഒഴുക്ക്. ൨. സ്തുതി.

മന്ദാകിനി-ആകാശഗംഗ. മന്ദമായി അകിക്കുന്ന (ഗമിക്കുന്ന) വൾ എന്നു വ്യുൽപത്തി. മന്ദം വളഞ്ഞൊഴുകുന്നതു് എന്നുമാവാം.

മന്ദാക്രാന്താ-സമവൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്നു്. അക്ഷരം ൧൭. 'മന്ദാക്രാന്താ മഭനതത ഗംനാലുമാറേഴുമായ്ഗം'.

മന്ദാക്ഷം-ലജ്ജ. മന്ദങ്ങളായ വാഗാദീന്ദ്രിയ വ്യാപാരങ്ങളോടുകൂടിയതു് എന്നർത്ഥം.

മന്ദാഗ്നി-അല്പമായുള്ള അഗ്നി, ചൂടു കുറഞ്ഞ തീ.

മന്ദാരക്കാടു്-ഇരുട്ടു് അടഞ്ഞ കാടു്. മന്ദാരക്കാടു് > < പടൽക്കാടു്.

മന്ദാരദാരു-മന്ദാരവൃക്ഷത്തിന്റെ തടി.

മന്ദാരം-പു. (സ്വർഗ്ഗത്തിലെ) കല്പവൃക്ഷങ്ങളിൽ ഒന്നു്. സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. കോമളമാകയാൽ മൂർച്ചയുള്ള മുള്ളുകളില്ലാത്തതു് എന്നുമാവാം. ൨. മുരിക്കു്. സൂക്ഷ്മങ്ങളായ മുള്ളുകൾ ഉള്ളതു എന്നർത്ഥം. ൩. എരിക്കു്. മന്ദാഗ്നികളെ ഔഷധദ്വാരാ പ്രാപിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൪. സ്വർഗ്ഗം. ൫. ആന.

മന്ദിക്കുന്നു-പു. അമാന്തിക്കുന്നു, ബുദ്ധിമാന്ദ്യം വരുന്നു. ൨. സാവധാനമാകുന്നു. ൩. ഭോഷനാകുന്നു ൪. മടിക്കുന്നു ൫. കുളിരുന്നു. ൬. മങ്ങിക്കത്തുന്നു. ൭. ദഹനക്കേടുവരുന്നു ൮. ക്ഷീണിക്കുന്നു.

മന്ദിരപശു-പൂച്ച.

മന്ദിരമണി-ശിവൻ.

മന്ദിരം-പു. ഭവനം. ൨. നഗരം. ൩. ദേവാലയം. മടിക്കുന്നേടം, സ്തുതിക്കുന്നേടം, മോദിക്കുന്നേടം, ഗമിക്കുന്നേടം, ശോഭിക്കുന്നേടം, ഉറങ്ങുന്നേടം ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. ൪. കടൽ.

മന്ദിരാ-കുതിരലായം.

മന്ദിലി-തലപ്പാവു്. (അറബിഭാഷ).

മന്ദുര-കുതിരപ്പുര, കുതിരപ്പന്തി. സന്തോഷിക്കുന്നേടം എന്നർത്ഥം.

മന്ദേതരം-അ. വേഗത്തിൽ.

മന്ദേഹാസന്മാർ-ഒരുകൂട്ടം ഭയങ്കരരാക്ഷസന്മാർ.

ഇവർ സൂര്യനെ വിഴുങ്ങിക്കളയുന്നതിനു് യത്നിച്ചവരാണു്.

മന്ദോദരി-(മണ്ഡോദരി എന്നതു നോക്കുക).

മന്ദോദ്യമ-വി. ഉത്സാഹക്കുറവുള്ള.

മന്ദോഷ്ണ-വി. കുറഞ്ഞ ചൂടുള്ള.

മന്ദോഷ്ണം-വി. കുറഞ്ഞ ചൂടു്.

മന്ദ്രം-മേഘപടഹാദിഗംഭീര (മുഴക്കമുള്ള) ശബ്ദം. ഇതുകൊണ്ടു് കാലാദികൾ അറിയപ്പെടുന്നു. സന്തോഷത്തെ ചെയ്യുന്നതെന്നുമാവാം.

മന്ധരം-വി. കൊഴുത്ത.

മന്നു്-പു. ഭൂമി. ൨. മുപ്പതുറാത്തലുള്ള തൂക്കം. ൩. വിധി പ്രസ്താവിക്കുന്ന സ്ഥലം, സംഘം.

മന്നത്രം-പു. വഞ്ചന. ൨. ഉപായം. ൩. പരിഹാരം. ൪. ദുസ്ലീപം. ൫. മോഷണം.

മന്നൻ-പു. രാജാവു്. ൨. പരിഹാസക്കാരൻ ൩. സമർത്ഥൻ ൪. ചതിയൻ. ൫. മടയൻ (മന്ദൻ).

മന്നാ-പു. ചാരായക്കട ൨. വിധി പ്രസ്താവിക്കുന്നതിനോ വിസ്തരിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള സ്ഥലം.

മന്നവൻ-രാജാവു്.

മന്നാടി, മന്നാടിയാർ-നായർ വർഗ്ഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു ജാതിപ്പേര്.

മന്നാട്ടുക - അപേക്ഷിക്കുക, സങ്കടം ബോധിപ്പിക്കുക.

മന്നാട്ടപ്പൻ-മൂത്താൻ എന്നു പറയുന്ന ഒരുവകക്കാർക്ക് അവരിൽ താഴ്ന്നവർ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ബഹുമാനപ്പേർ. (സ്ത്രീ-മന്നാട്ടമ്മ).

മന്നിടദേവൻ-ബ്രാഹ്മണൻ.

മന്നിടം-ഭൂമി.

മന്നിരവ്-ആഭരണങ്ങൾ വായിപ്പവാങ്ങുക.

മന്നില-കൊള്ളുതെന്നു തള്ളിയ ഒരു വക ധാന്യം.

മന്നുക-ഉറച്ചുനില്ക്കുക, നിലനില്ക്കുക.

മന്മഥൻ-കാമദേവൻ. മനസ്സിനെ ഇളക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. (കാമശാസ്ത്രപ്രകാരം മന്മഥാവസ്ഥ 12 വിധം).

മന്മഥം-പു. വിളാവ്, വിളാമരം. ഭംഗിയുള്ള ഫലങ്ങളെ കാണുന്നവരുടെ മനസ്സിനെ മഥനം ചെയ്യുന്നതു എന്നർത്ഥം. ൨. കാമം, ആഗ്രഹം.

മന്മഥവർഷം-അറുപതിൽ ഇരുപത്തൊമ്പതാം വർഷം.

മന്മഥാ-ദാക്ഷായണി.

മന്മഥാനന്ദം-ഒരുവക മാവൃക്ഷം.

മന്യ-പിങ്കഴുത്തിലെ ഞരമ്പ്. പുറകെ നോക്കിക്കണ്ടറിയാവുന്നതു എന്നർത്ഥം.

ഇതു ഇടത്തും വലത്തും ഓരോന്നുണ്ട്. മരണകാലത്തിൽ ശ്വാസം വലിച്ചുകിടക്കുമ്പോൾ ഇതു സ്പഷ്ടമായി കാണാറുണ്ട്. പിൻകഴുത്തിൽ എന്നാൽ കഴുത്തിന്റെ പാർശ്വങ്ങളിൽ എന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളണം.

മന്യാസ്തംഭം-ഒരു വാതവ്യാധി.

പകലുറക്കം, അസമസ്ഥലത്തെ ശയനം, കണ്ണുതുറന്നു മേല്പോട്ടുള്ള നോട്ടം ഇവ ഏതെങ്കിലും ഹേതുവായിട്ടു വായു കോപിച്ചു കഫത്തോടുകൂടി ഈ രോഗം ഉണ്ടാകുന്നു.

മന്യു-പു. ദുഃഖം. അറിവില്ലാത്തതാക്കിത്തീർക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. അനർത്ഥം. ൩. ദീനസ്വഭാവം. ൪. യാഗം. ൫. കോപം. അറിയപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൬. അഹംകാരം. ൭. ശിവൻ. ൮. അഗ്നി.

മന്വന്തരം-ഒരു മനുവിന്റെ കാലം, നമ്മുടെ ൭൧ ചതുര്യുഗം ഒരു മനുവിന്റെ വാഴ്ചകാലം.

ഒരു മനുവിന്റെ ജീവകാലം ൪,൩൨൦,000 വർഷം. ഓരോ മനുവിനു ഇത്രയും കാലം അധികാരമുണ്ട്. ഇപ്രകാരം ബ്രഹ്മാവിന്റെ ഒരു ദിവസത്തിൽ ൧൪ മന്വന്തരങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ മനു സ്വയംഭൂവിൽ നിന്നു തന്റെ മകളായ ശതരൂപയിൽ ജനിച്ച സ്വായംഭുവനാണ്. ഈ മഹാൻ പത്തു പ്രജാപതികളുടെ പിതാവാകുന്നു. ബ്രഹ്മാവ് സ്ത്രീപുരുഷന്മാരായി തന്നെത്തന്നെ ഭാഗം ചെയ്തു എന്നും അവരിൽ നിന്നും സ്വായംഭുവമനു ജനിച്ചു എന്നുമാണു കഥ. ഒരു മനുവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലം കഴിഞ്ഞാൽ ആ സ്ഥാനത്തു വേറെ മനു നിയമിക്കപ്പെടും. ഇതു പുരാണപ്രസിദ്ധം.

ഇപ്പോഴത്തേതു വൈവസ്വത മന്വന്തരമാകുന്നു. അത്രി, വസിഷ്ഠൻ, കശ്യപൻ, ഗൌതമൻ ഭരദ്വാജൻ, വിശ്വാമിത്രൻ, ജമദഗ്നി, ഇവരാകുന്നു സപ്തർഷികൾ. 14 മനുക്കളുടെ കാലം കഴിയുമ്പോൾ ബ്രഹ്മാവിനു ഒരു പകൽ കഴിയും. അടുത്തുണ്ടാവാനിരിക്കുന്നതു സൂര്യസാവർണ്ണി മന്വന്തരമാണ്.

മന്വബ്ദം-പതിനാലുവർഷം.

'മന്വബ്ദപൂർണ്ണേ പ്രഥമദിനേ ദേവൻ'
(രാമായണം)

മമത-ഉതത്ഥ്യൻ എന്ന മഹർഷിയുടെ ഭാര്യ (ഉതത്ഥ്യന്റെ സഹോദരൻ ബൃഹസ്പതി). ബൃഹസ്പതി ഒരിക്കൽ ജ്യേഷ്ഠപത്നിയും ഗർഭിണിയുമായ മമതയെ കാംക്ഷിച്ചു.

മമതാ, മമത്വം-൧. സ്നേഹം. ൨. ഡംഭം (എന്റേതു് എന്നുള്ള വിചാരത്തിനു മമത്വം എന്നു പ്രസിദ്ധം).

മമ്മാന്തിരം-കോലാഹലം, അന്ധാളിപ്പു. (പ-മ).

മയക്കു്-൧. സംശയം, നിശ്ചയമില്ലായ്മ. ൨. വ്യത്യാസം, മാററം. ൩. മൂടൽ.

മയക്കം-൧. വഞ്ചന, ബുദ്ധിഭ്രമം. ൨. ഉറക്കം. ൩. തളച്ച്. ൪. ലഹരി പിടിത്തം. ൫. വശീകരണം. ൬. സന്ധ്യാസമയം.

മയക്കുന്നു-൧. പഴക്കുന്നു. ൨. മോഹിപ്പിക്കുന്നു. ൩. ഉടയ്ക്കുന്നു. ൪. മൃദുത്വം വരുത്തുന്നു.

മയങ്ങൽ-൧. ബുദ്ധിഭ്രമം. ൨. ഉറക്കം.

മയങ്ങുന്നു-൧. ബുദ്ധിഭ്രമമുണ്ടാകുന്നു. ൨. തളരുന്നു. ൩. ഉറങ്ങുന്നു. ൪. സന്ധ്യയാകുന്നു. ൫. വശീകരണത്തിൽ അകപ്പെടുന്നു. ൬. പഴകുന്നു. (സ. ക്രി-മയക്കുന്നു)

മയണ-നിസ്സാരൻ, മോശക്കാരൻ. (പ-മ)

മയൻ-അസുരന്മാരുടെ ആശാരി.

മയൻ മണ്ഡോദരിയുടെയും വജ്രകാമയുടെയും പിതാവാണു്. അസുരശില്പിയാകുന്നു. പാണ്ഡവർക്കു ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥവും ത്രിപുരന്മാർക്കു് ത്രിപുരവും പണി ചെയ്തതു മയനാണു്. നമുചിയുടെ സഹോദരനാണു്. ഖാണ്ഡവം ദഹിക്കുമ്പോൾ തക്ഷകാലയത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ഇയ്യാൾ രക്ഷിച്ചോടാൻ നോക്കി. പാർത്ഥൻ അഭയം നൽകി.

മയം-വി. മാർദ്ദവമുള്ള.

മയം-൧. മാർദ്ദവം. ൨. സമൃദ്ധി. (സം.) ൧. ഒട്ടകം. ഹിംസിക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം. ൨. കോവർകഴുത. ൩. കതിര. ൪. നിറഞ്ഞതു്.

മയൽ-മയക്കം.

'മയലോടുസംശയമെയ്തുവതല്ലൽ'
(ഗീത-മാധവപ്പണിക്കർ)

മയററു്-വശീകരണം, മോഹിപ്പിക്കൽ.

'പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചലും കണ്മയററങ്ങളും'
(ശിവപുരാണം).

മയററുന്നു-വശീകരിക്കുന്നു.

മയി-എങ്കൽ (സംസ്കൃതം).

മയി-പെൺകുതിര.

മയിടൻ-മഹിഷൻ, മഹിഷാസുരൻ (പഴയ മലയാളം).

മയിനാ-ഒരുവക പക്ഷി.

(ഇതു പഞ്ചവർണ്ണക്കിളിയിൽ ഒരു തരമാണു്. സം-മദനം).

മയിപ്പുൽ-ഉദയം, പ്രഭാതം.

മയിമ്പു-൧. മയങ്ങുന്നനേരം, ഇരുൾമയക്കം. ൨. തുഴ, പങ്കായം.

മയിർ-രോമം.

മയിർപ്പുടം-രോമംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വസ്ത്രം.

മയിർപ്പൂടി-ഒരു മരുന്നു്.

മയിർപ്പുട്ടു-തെററിപ്പൂട്ടം.

മയിർവാൾ-കത്തി.

'നിശിതമായൊരുമയിർവാളമ്പെട്ട-
ള്ളുചിതമെന്നു കാണ്മവൎക്കു തോന്നുമാർ'
(ഭാരതം)

മയില-പ്ര. ഒരുവക വൃക്ഷം. വ. വെളുപ്പും കറുപ്പും കൂടിയ നിറം.

മയിലാഞ്ചി-ഒരു വൃക്ഷം, മരുതോന്നി.

'മയിലാഞ്ചി പൂത്തില്ല കൈരണ്ടും
ചോന്നില്ല'
(ഒരു പഴയ പാട്ട്)

മയിലാടൻ മഞ്ഞൾ - ഒരുതരം മഞ്ഞൾ.

മയിലാടി-ഒരു ദേശം. (In Travancore),

മയിലാപ്പൂർ-ഒരു ദിക്കിന്റെ പേർ,

മയിലാരം-ഒരുതരം ചെറിയ ആഭരണം.

മയിലെള്ള-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മയിലോമ്പി-ഒരുവക കാട്ടുചെടി.

മയിൽ-ഒരുവക പക്ഷി, ഒരുവക കോഴി.

പൎയ്യായങ്ങൾ—മയൂരം, ബൎഹിണം, ബൎഹി, നീലകണ്ഠം, ഭുജംഗഭുക്ക്, ശിഖാവളം, ശിഖീ, കേകീ, മേഘനാദാനുലാസീ.

[പീലിക്കണ്ണ് = ചന്ദ്രകം, മേചക. മയിലിന്റെ ഒച്ച = കേകം. മയിൽക്കുടുമ = ശിഖ, ചൂഡ, ശിഖണ്ഡം. മയിൽപീലി = പിഞ്ഛം (പിച്ഛം), ബൎഹം]

ഇതിന്റെ മാംസം കണ്ണുരോഗം, ശിരോരോഗം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു. ബുദ്ധിയെ നന്നാക്കും. ത-മയിൽ. ഇം-Peacock പീക്കാക്ക്.

മയിൽത്തുത്തം-തുരിശു.

മയിൽപ്പണം-ഒരുവക നാണയം.

മയിൽപ്പീലി-മയിലിന്റെ വാൽ, മയിലിന്റെ വലിയ പൂട.

മയിൽപ്പേട-മയിലിന്റെ സ്ത്രീ.

മയിർവാളമ്പ്-മയിർവാൾ (കത്തി) പോലുള്ള അമ്പ്.

മയിലെണ്ണ-മയിലിന്റെ ഉള്ളിൽ നിന്നും എടുക്കുന്ന കൊഴുപ്പുരുക്കിയ നെയ്യ്.

മയിലെള്ള്-ഒരു വൃക്ഷം.

പൂവ് എള്ളിൻ പൂപോലെയിരിക്കും. ഇതിന്റെ തൊലി പല്ലിലുള്ള എല്ലാ രോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും. സം-തിലകം. ത-മഞ്ചാഞ്ചെടി.

മയിലോശിക-ഒരു ചെടി. പൎയ്യായങ്ങൾ-ഖരാശ്വാ, കാരവി, ദീപ്യം, മയൂരം, ലോചമസ്തകം.

അതിസാരം കൃമി മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്. വശീകരണത്തിനു നല്ലതാണ്. ഇതു ഉറച്ച കാനൽ ഭൂമിയിലുണ്ടാകുന്ന നന്നാച്ചെറിയ ക്ഷുപമാകുന്നു. പൂ മയൂരശിഖാകാരമായിരിക്കും. സം - മയൂരശിഖം.

മയിസ്സൂർ-ഒരു രാജ്യം. (മഹിഷാസുരം).

മയു-പ്ര. ഉപദേവന്മാരിൽ ഒരുവക, കിന്നരൻ. രൂപത്തെ മാറ്റുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. വ. ഒരുവക മാൻ.

മയൂരാജൻ-കുബേരൻ.

മയൂവ്യ(ഷ്ട)കം-കാട്ടുപയറ്. അലങ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മയൂകം-മയിൽ.

മയൂഖം-പ്ര. സൂൎയ്യരശ്മി, ഇരുട്ടിനെ കളയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. പരിമാണത്തെ ചെയ്യുന്നതു് എന്നുമാവാം. വ. പ്രകാശം. ന. അഗ്നിജ്വാല. ർ. ഭംഗി.

മയൂരകം-പ്ര. വലിയ കടലാടി. വ. തുരിശ്. ന. മയിൽ. ർ. തുത്ഥാഞ്ജനം. മയൂരതുല്യവൎണ്ണം എന്നൎത്ഥം.

മയൂരകേതു-കാൎത്തികേയൻ.

മയൂരഗ്രീവാഞ്ജനം—ഒരുവക അഞ്ജനം, തുരിശ്.

മയൂരചടകം-കോഴി.

മയൂരചൂഡ - മയിലിന്റെ തലയിലെ പൂവ്.

മയൂരൻ-ഒരു പ്രസിദ്ധ കവി.

ബാണഭട്ടൻ എന്ന മഹാകവിയുടെ സ്നേഹിതനും ശ്വശുരനും സഹജീവിയും മയൂരശതകത്തിന്റെ കർത്താവുമാകുന്നു. തന്റെ കുഷ്ഠരോഗ ശമനത്തിനായി 'സൂര്യശതകം' ഉണ്ടാക്കിയെന്നും പറയുന്നു.

മയൂരം-൧. മയിൽ. ഭൂമിയിൽ ശബ്ദിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. മയിലെംശിക. രോഗങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൩. സമയം അളക്കുന്ന ഒരു യന്ത്രം. ൪. ഒരുവക വൃക്ഷം.

മയൂരരഥൻ-കാർത്തികേയൻ.

മയൂരവർമ്മരാജാവ്-കദംബരാജ വംശത്തിന്റെ പ്രവർത്തകൻ.

മയൂരശിഖ-൧. ഒരുവക പുല്ല്. ൨. മയിലിന്റെ തലയിൽ നിൽക്കുന്ന പൂട.

മയൂരസാരണി-ഒരു വൃത്തം.

മയൂരി-൧. മയിൽപ്പേട. ൨. ചെഞ്ചീര.

മയ്ത്തൊണ്ടി-മഷി (അഞ്ജനം) എഴുതുന്നതിനുള്ള ശലാക (കമ്പി).

മയ്യ്-മഷി.

മയ്യം, മൈയം-മത്തിയം, മദ്ധ്യം, ഒരു നടുവ്.

മയ്യത്ത്-മൃതശരീരം (അറബിഭാഷ).

മയ്യലി, മയ്യരം-ആശാരിമാരുടെ ഒരു പണിയായുധം. A bamboo-compasses of carpenters

മയ്യൽ-൧. ദുഃഖം ൨. കറുത്ത നിറം. ൩. മഷി. ൪. സന്ധ്യാസമയം ൫. ഇരുട്ട്. ൬. മയക്കം ൭. ക്ഷീണം. ൮. മോഹം. ൯. വശീകരണം.

മരകതം-മരതകം.

മരക്കയിൽ-മരത്തവി.

മരക്കലഉപ്പ്-തോണി ഉപ്പ്.

കൃമി, ശൂലം മുതലായവക്കു നന്ന്. മലത്തെ ഇളക്കും. ഇത് ഉപ്പുവെള്ളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന തോണി മുതലായതുകളിൽ ഉണ്ടാകുന്നു. സം—ദ്രോണി ലവണം.

മരക്കലനാവാ-ഒരുമാതിരി പക്ഷി.

(സംസ്കൃതത്തിൽ പ്ലവം).

മരക്കലം-൧. കപ്പൽ, ഉരു. പര്യായങ്ങൾ—യാനപാത്രം, പോതം.

'അസ്സുവമാശുകടപ്പാൻ നല്ലൊരു
കപ്പൽ മരക്കലമെന്നുടെ ബാണം'
(കിരാതം തുള്ളൽ)

൨. തൈർ കലക്കുന്ന മരപ്പാത്രം.

മരക്കരം-മരംകൊണ്ടുള്ള കൈ.

മരക്കറി-൧. സസ്യാദികൾ കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന കറി. ൨. സസ്യാദികൾ.

മരക്കാതൽ—മരത്തിന്റെ അകത്തെ സാരം

മരക്കാനൽ-വൃക്ഷത്തിന്റെ തണൽ.

മരക്കാൻ, മരക്കയാൻ-൧. ഒരു താണ ജാതിക്കാരൻ. ൨. ചുക്കാൻ പിടിക്കുന്നവൻ.

മരക്കാൽ-൧. വൃക്ഷം. ൨. മുടന്തന്റെ വടി. ൩. മരത്തൂൺ. ൪. ഒരളവ് (തെക്കൻ ദിക്കിൽ പത്തു നാഴി കൂടിയത്).

മരക്കാറ്-കാട്.

മരക്കിഴങ്ങ്-ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങ്, മരച്ചീനി, ഏഴിലക്കിഴങ്ങ്.

മരക്കുറുമതി-തടിക്കുത്തക.

മരക്കൂട്-മരംകൊണ്ടു തീർത്ത കൂട്.

മരക്കൂട്ട്-പുരയുടെ ഉത്തരം, കഴുക്കോൽ, മുതലായതു.

മരക്കൂട്ടം-വൃക്ഷങ്ങളുടെ കൂട്ടം, നടക്കാവ്

മരക്കൂണ്-മരത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കൂൺ.

മരക്കൊട്ട-ഒരുമാതിരി മരവി

മരക്കൊത്തൻ-മരംകൊത്തി.

മരക്കൊത്തി-മരംകൊത്തി.

മരക്കൊമ്പ്-വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പ്.

മരംകൊത്തി-ഒരു പക്ഷി, മരക്കൊത്തി പര്യായങ്ങൾ-ശതപത്രകം, ദാർവാഘാടം.

ത-മരംകൊത്തി. ഇം-woodpecker വുഡ്പെക്കർ. ദ്രുനാദം, രത്നനിധി, കാഷ്ഠകുട്ടം, ശതച്ഛദം ഇവയും പര്യായങ്ങളാണ്.

മരച്ചെമ്പ്-ഒരുമാതിരി ലോഹം

മരച്ചൊടി-കരങ്ങ്.

മരണഗോഷ്ഠി-മരിക്കാറാകുമ്പോൾ കാണിക്കുന്ന ചില ചിത്തഭാവങ്ങളും മറ്റും.

മരണപത്രിക-മരിച്ചതിനെ കുറിച്ച് എഴുതുന്ന എഴുത്ത്.

മരണം-പു. ജീവനാശം, ചാകുക. പ്രാണനെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. മറ്റു പര്യായങ്ങൾ-പഞ്ചതാ, കാലധർമ്മം, ദിഷ്ടാന്തം, പ്രലയം, അത്യയം, അന്തം, നാശം, മൃത്യു, നിധനം. (അടിഞ്ഞാൽ എന്നതു നോക്കുക). വ. ഒരുവക വിഷം.

മരണവായു — മരിപ്പാറാകുമ്പോഴത്തെ ശ്വാസം

മരണാന്തം-അ. മരണംവരെയും.

മരതം-മരണം.

മരതകം, മരതകപ്പച്ച-വിലയേറിയ ഒരുമാതിരി പച്ചക്കല്ല്. മരണത്തെ നിവർത്തിപ്പിക്കുന്നത് എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. ('മരകതം' എന്നാണ് ഔത്തരാഹപാഠം). പര്യായങ്ങൾ—ഗാരുത്മതം, മരകതം, അശ്മഗർഭം, ഹരിന്മണി.

മരത്തച്ചൻ-ആശാരിപ്പണിക്കാരൻ.

മരത്തവള-മരത്തിലെ ഒരുമാതിരി തവള.

മരന്ദം-പുഷ്പങ്ങളിൽ നിന്നും ശേഖരിക്കാവുന്ന നീര്, പൂന്തേൻ.

മരനായ(യ്)-ഒരു ജന്തു, മരത്തിൽ കേറുന്ന ഒരുമാതിരി പട്ടി.

മരനീര്-മദ്യം.

'വഞ്ചിക്കേണം വലരെ മരനീ-
രുള്ളിലുണ്ടാകമൂലം,
(മയൂരസന്ദേശം).

ഇതു നീചന്മാരുടെ ഭാഷയെ അനുകരിക്കുന്നു.

മരപ്പട്ടി-മരംകരങ്ങ്, മരനായ(യ്).

സം-വൃക്ഷശായികാ. ത-മരനായ്. ഇം-Polecat പോൾക്കാററ്.

മരപ്പണി-മരംകൊണ്ടുള്ള വേല.

മരപ്പാച്ചി, മരപ്പാവ-മരംകൊണ്ടുള്ള രൂപം.

മരപ്പാത്തി-വെള്ളം ഒഴുകുന്നതിനു മരംകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു വസ്തു.

മരപ്പാത്രം-മരംകൊണ്ടുള്ള പാത്രം, മരവിയും മറ്റും.

മരപ്പുളി-ഒരു വൃക്ഷം.

ഈ വൃക്ഷം ഗോവ മുതലായ ദേശങ്ങളിൽ ഏറെയുണ്ടാകുന്നു. സം-വൃക്ഷാമ്ലം. ഇം-Kokum Butter tree കോകം ബട്ടർട്രി.

മരപ്പെട്ടി-മരംകൊണ്ടുള്ള പെട്ടി.

മരപ്പൊത്ത്-മരത്തിന്റെ ദ്വാരം.

മരഫലം-വൃക്ഷത്തിന്റെ കായ്.

മരം-പു. തടി, വൃക്ഷം. വ. ഒരുവകവാദ്യം.

മരംകൊത്തി, മരക്കൊത്തൻ-ഒരുമാതിരി പക്ഷി.

മരമഞ്ഞൾ-ഒരുവക മരുന്ന്.

പ്രമേഹം, വ്രണം, ചൊറി, വിഷം, വീക്കം മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്. സം-ദാവീ. ത-മരമഞ്ഞൾ.

മരമാൻ-ഒരുതരം മാൻ.

ഇതിന്റെ ശരീരം ചെമ്പന്നിറവും വൃഷണം മാത്രം കറുപ്പും ആകുന്നു. സം-ഋശ്യം.

മരമറി-മരംകൊണ്ടു പണിത പുരമുറി, ഭിത്തിക്കു പകരം മരപ്പലകകൊണ്ടു പണിതുള്ള പുരമുറി, നെല്ലുര, ധാന്യപ്പുര.

മരവട്ട-ഒരുവക ചെറിയ പുഴു.

മരവാഴ-ഒരുമാതിരി ചെടി.

ഇതിനു സാമാന്യം വാഴയുടെ ഗുണങ്ങൾ കാണും. സം-കാഷ്ഠകദളി. ഇം-Wild plantain.

മരവി-മരംകൊണ്ടുള്ള ചില പാത്രം. (മണ്ണുകൊണ്ടുള്ളതുമാവാം).

മരവിക്കുന്നു-ശരീരം മരംപോലെയാകുന്നു.

മരവുരി-മരത്തിന്റെ ഉരി (തോല്). വൃക്ഷത്തിന്റെ തൊലികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി വസ്ത്രം. മരവിരി എന്ന പ്രയോഗവും കാണുന്നു.

മരവെട്ടി-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മരാമത്ത്-പണിവേലകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയുക, അതിനു വേണ്ടസ്ഥലങ്ങൾ തോണ്ടിശ്ശരിപ്പെടുത്തുക മുതലായ വേലകൾക്കു പൊതുവെയുള്ള പേര്.

മരാമരം-ഒരുവക വലിയ വൃക്ഷം.

മരാരാ-പത്തായപ്പുര.

മരാള-വി. മാർദ്ദവമുള്ള.

മരാളൻ-കള്ളൻ.

മരാളം-പു. അരയന്നം. ഉ. വിളക്കുമഷി ന. കുതിര ർ. മേഘം. ൪. കുളക്കോഴി.

മരാളി-അന്നപ്പേട.

മരിക-മരവി.

മരിക്കം, മരുക്കം-ഇണക്കം.

'പേടിയില്ലിതിനേതുമെത്രയുമടുത്തുവ-
ന്നീടുന്നു മരുക്കമുണ്ടേത്രയുമെന്നുതാനും'
(അദ്ധ്യാത്മരാമായണം)

മരിക്കുന്നു-ചാകുന്നു.

രാജാക്കന്മാരോടു 'കാടുമറയുന്നു' എന്നാണ് പറയേണ്ടതു്.

മരിചം, മരീചം-മുളക്. നാവിനെ ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മുളക് എന്നതു കുരുമുളകാണ്. കപ്പൽമുളക് പിന്നീടു പറങ്കികൾ കപ്പൽമാർഗ്ഗം കൊണ്ടുവരികയാണു ചെയ്തതു്. അമരേശവ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ ഇങ്ങിനെയാണു കാണുന്നതു്.

മരിഞ്ഞാലായിരിക്ക-ക്രി. നെടുവീർപ്പിടുക. ഉ. ചഞ്ചലപ്പെടുക, ആടൽപെടുക.

മരിളുക-ഭയപ്പെടുക ('മരളുന്നു' നോക്കുക)

മരീചി-പു. ഒരു മഹർഷി, കശ്യപന്റെ പിതാവായ ഒരു പ്രജാപതി, ബ്രഹ്മാവിന്റെ പത്തു മാനസിക പുത്രന്മാരിൽ ഒരാൾ, സപ്തർഷികളിൽ ഒന്ന്. ഉ. ഒരു ന്യായമാതാവ്. ന. കൃഷ്ണൻ. ർ. രശ്മി. ഇരുട്ടിനെ നശിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മരീചിക-മൃഗതൃഷ്ണ, കാനൽജലം. രശ്മിപോലെയുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മരീചിമാലീ-സൂര്യൻ.

മരു-പു. ശൂന്യസ്ഥലം, വിതച്ചാൽ വിളയാത്ത ഭൂമി. ഉ. പർവതം. ന. നിർജ്ജലമായ പ്രദേശം. പ്രാണികൾ പിപാസനിമിത്തം മരിച്ചുപോകുന്ന സ്ഥലം എന്നർത്ഥം. ർ. കർപ്പൂരതുളസി.

മരുകം-പു. മയിൽ. ഉ. മാൻ.

മരുക്കുന്നു-ഇണങ്ങുന്നു.

മരുക്കൊഴുന്ത്-സുഗന്ധമുള്ള ഒരു ചെടി.

മരുങ്ങ്-പ്ര. ഇണക്കം, സ്നേഹം ദ്വി. ഒരു വശം. തൃ. പുരുഷരുടെ സ്ത്രീ

മരുങ്ങുന്നു-ഇണങ്ങുന്നു. (സ. ക്രി. മരുക്കുന്നു).

മരുത്-ഒരുവക വൃക്ഷം, പൂമരുത്, കരിമരുത്.

ഇത് അതിസാരം, കഫം, പ്രമേഹം, വിഷം മുതലായവയ്ക്ക് നന്ന്. മരുത് വളരെ വലിയ വൃക്ഷമാണ്. ഇതിന്റെ നിര്യാസമത്രേ ചെഞ്ചല്യം. സം-സാലം. ത-ആച്ചാമരുത്. മരാമരം. ഇം-Sal tree സാൽ ട്രീ. (വെണ്മരുത് എന്നും ഒന്നു കാണുന്നു).

മരുതം-പ്ര. ഒരു വൃക്ഷം. ദ്വി. പാടവും പാടത്തിനടുത്തുള്ള നിലവും.

മരുതൻ-പ്ര. വായു. ദ്വി. ദേവൻ.

മരുതനിലക്കാരൻ- മള്ളൻ (വള്ളൻ, ഉഴവൻ).

മരുത്ത്-പ്ര. വായു. മരിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം ദ്വി. ദേവൻ. തൃ. ചോനകപ്പുല്ല്.

മരുത്തനയൻ-പ്ര. ഹനുമാൻ. ദ്വി. ഭീമൻ.

മരുത്തൻ - സൂര്യവംശത്തിലെ ഒരു രാജാവ്.

രാവണൻ മരുത്തനോട് യുദ്ധത്തിനു ചെന്നത് മരുത്തൻ തപോനിഷ്ഠയിലിരിക്കുമ്പോഴാണ്. തപോമദ്ധ്യത്തിൽ ആയുധം തൊടുക അയുക്തമാകയാൽ രാവണനെ മരുത്തൻ വധിച്ചില്ല. ജയിച്ചു എന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ രാവണൻ തിരിച്ചുപോന്നു. ലോകത്തിൽ ആരും കഴിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു വിശിഷ്ടമായ യാഗം ഇദ്ദേഹം നടത്തി. ഇതിലെ പരിചാരകന്മാർ ദേവന്മാരായിരുന്നു. യാഗത്തിന്റെ ഒടുവിൽ മരുത്തനെയും ബന്ധുക്കളേയും പുരോഹിതനായ സംവർത്തൻ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി.

മരുത്തോന്നി-മയിലാഞ്ചി, ഒരു വൃക്ഷം.

മരുദ്ഗണങ്ങൾ-ഇന്ദ്രന്റെ ഇഷ്ടന്മാർ.

മിന്നലും ഇടിയും ഇവരുടെ ആയുധങ്ങളാണ്. ഇവരുടെ ലോകമായ മാരുതം വൈശ്യരുടെ സ്വർഗ്ഗമാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ മരുത്തുകൾ അസുരമാതാവായ ദിതിയുടെ പുത്രന്മാരാണ്. എങ്കിലും ഗർഭകൃന്തനാപരാധം നിമിത്തം പേടിച്ച ഇന്ദ്രൻ ദിതിയെ സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻവേണ്ടി മരുത്തുക്കളെ ദേവപക്ഷത്തിലേക്കു ചേർത്തു എന്നു പുരാണം.

മരുത്തുവച്ചി-വയററാട്ടി.

മരുൽപതി, മരുൽപാലൻ-ഇന്ദ്രൻ.

മരുൽപഥം-ആകാശം.

മരുൽപുത്രൻ—പ്ര. ഹനുമാൻ. ദ്വി. ഭീമൻ.

മരുൽപ്രസരം-കാററാടി.

മരുൽപ്രിയം-ഒട്ടകം.

മരുദ്രഥം-കുതിര.

മരുത്വാൻ-പ്ര. ഇന്ദ്രൻ. മരുത്തുക്കൾ ഉള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. മരുത്തുക്കൾ ഇന്ദ്രന്റെ സ്വാധീനത്തിലുണ്ടെന്നു താല്പര്യം. (മരുത്തുകൾ എന്നതു നോക്കുക). ദ്വി. ഹനുമാൻ. തൃ. മേഘം.

മരുദ്വാഹൻ-പ്ര. അഗ്നി. ദ്വി. ഇന്ദ്രൻ.

മരുൽപ്പുരം-സ്വർഗ്ഗം.

മരുൽസുതൻ-പ്ര. ഹനുമാൻ. ദ്വി. ഭീമൻ.

മരുത്സൂനു-പ്ര. ഹനുമാൻ. ദ്വി. ഭീമൻ.

മരുന്ന്-പ്ര. ഔഷധം. ദ്വി. വെടിമരുന്ന്. തൃ. ചാരായം.

മരുന്നറ-മരുന്നുവയ്ക്കുന്ന ശാല.

മരുന്മാല-ചോനകപ്പുല്ല്. വായുവിനാൽ ഇളക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മരുഭൂമി-നിർജ്ജലഭൂമി, ശൂന്യസ്ഥലം, ഒന്നും വിളയാത്ത സ്ഥലം, മണൽക്കാട്. പര്യായങ്ങൾ-മരു, ധന്വാ.

മരുഭ്രുവ്-മണൽക്കാട്.

മരുമകൻ-പ്ര. സഹോദരിയുടെ പുത്രൻ. ദ്വി. ചില ജാതിക്കാർക്ക് മകളെ കെട്ടിയവൻ.

മരുമകൾ-പ്ര. സഹോദരിയുടെ പുത്രി. ദ്വി. മകൻ കെട്ടിയ സ്ത്രീ.

മരുമക്കത്തായം-പെൺവഴി.

മരുലം-കുളക്കോഴി.

മരുവകം-പ്ര. മലങ്കാര. വായുവിനെ വമിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ഇതിന്റെ പൂവ് ഉപവിഷത്തിൽ പെട്ടതായതുകൊണ്ട് മരിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നും അർത്ഥമുണ്ട്. ദ്വി. മണിക്കഞ്ചകം, കർപ്പൂരതുളസി, സമുദ്രപ്പച്ച. ജലമില്ലാത്തേടത്തും വർത്തിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ച. കടുവാ.

മരുവലർ-ശത്രുക്കൾ.

മരുവുന്നു-പാർക്കുന്നു, ഇരിക്കുന്നു, വസിക്കുന്നു.

ഈ ശബ്ദത്തിനു കല്യാണം കഴിക്കുന്നു, അടുക്കുന്നു എന്നായിരുന്നു ആദ്യത്തെ അർത്ഥം. ആ അർത്ഥം ഇന്നും മരുമകനിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾ വന്നുകൂടിയിരിക്കുന്ന അർത്ഥം 'വസിക്കുന്നു' എന്നാണത്രേ.

മരുൾ-പ്ര. മയക്കം ദ്വി. ബുദ്ധിഭ്രമം, പൈത്ത്യം (മരിൾ, മെരിൾ ഇങ്ങിനെയും കാണുന്നു).

മരുളുന്നു-മെരിളുന്നു, ഭയപ്പെടുന്നു, പരിഭ്രമിക്കുന്നു, മയങ്ങുന്നു.

'മരുളാതെയിതുചെയ്കിൽ'

(മാധവപ്പണിക്കർ-ഗീത)

മൃഗകം-പ്ര. മയിൽ. ദ്വി. മാൻ. തൃ. തവള.

മൃഗവക-വി. ഭയങ്കരമായ.

മൃഗവകൻ-പ്ര. രാക്ഷ. ദ്വി. കടുവാ.

മൃഗവൻ-രാക്ഷ.

മരോട്ടി, മരവട്ടി, മരവെട്ടി-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മരോളി(ക)-മകരമത്സ്യം.

മർക്കകം-ചിലന്തി.

മർക്കടകം-പ്ര. കുരങ്ങ്. ദ്വി. ചിലന്തി. തൃ. ഒരുമാതിരി കായ്. ച. ഒരുവക മത്സ്യം. പ. ഒരുവക ധാന്യം.

മർക്കടം-പ്ര കുരങ്ങ്, കടന്നു പിടികൂടുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ദ്വി. ചിലന്തി. തൃ. ഒരു വലിയ പക്ഷി, കൊക്ക്. ച. ഒരു വിഷം.

മർക്കടമുഷ്ടിപിടിക്കുക — ശാഠ്യംപിടിക്കുക. (ശൈലി).

മർക്കടമുഷ്ടി എന്നതു് 'ഞാൻ പിടിച്ച മുയലിന് കൊമ്പു രണ്ട്' എന്നിങ്ങനെ മേലും കീഴും നോക്കാതെ വാശിപിടിക്കുന്നവർക്കുള്ള പ്രകൃതിയാകുന്നു — മർക്കടങ്ങൾ സർപ്പങ്ങളെ കണ്ടാൽ അവയുടെ തലയിൽ കടന്നു പിടികൂടും. പിടിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ അങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്കയില്ല. പിടിച്ച പാമ്പിനെ അവ വിടുകയുമില്ല. ചിലപ്പോൾ നാലും അഞ്ചും ദിവസങ്ങൾ ഒരേ നിലയിൽ ഇരിക്കുമത്രേ. ഈ പിടി വിടണമെങ്കിൽ ആ പാമ്പ് ചത്തു ചീഞ്ഞു് താനേതാൻ ഊരിപ്പോകണം. ഈ സമ്പ്രദായത്തിൽ നിന്നാണ് 'മർക്കടമുഷ്ടി' എന്ന ന്യായം ഉണ്ടായതു്.

മർക്കടി-പ്ര. നായ്ക്കുരണ. മർക്കടരോമതുല്യങ്ങളായ രോമങ്ങൾ ഉള്ളതു് എന്നർത്ഥം. ദ്വി. കഴഞ്ചി. തൃ. ഇഞ്ചിന്റെ വകഭേദം. മർക്കടനിറമുള്ളതു് എന്നർത്ഥം. ച. പെൺകുരങ്ങ്.

മക്കരാ-൧. പാത്രം. ൨. ഗുഹ, പൊള്ള. ൩. മച്ചി.

മർത്തൻ-മനുഷ്യൻ.

മർത്താ-ഭൂമി.

മർത്ത്യൻ-മനുഷ്യൻ. മരിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മർത്ത്യം-ശരീരം.

മർത്ത്യഭോജി-വി. മനുഷ്യനെ ഭക്ഷിക്കുന്ന.

മർത്ത്യമുഖൻ-മനുഷ്യന്റെ മുഖവും മൃഗത്തിന്റെ ശരീരവും ഉള്ള കുബേരന്റെ ദാസനായ ഒരു കിന്നരൻ.

മർത്ത്യാ-സ്ത്രീ, മനുഷ്യസ്ത്രീ.

മർദ്ദനം-൧. തിരുമ്മുക. കാൽ കൈ മുതലായ അംഗങ്ങളെ തലോടുക. ൨. ഞെരുക്കുക, അരയ്ക്കുക, പൊടിക്കുക. ൩. ഇടിക്കുക. ൪. കലക്കുക. ൫. ചതയ്ക്കുക.

മർദ്ദം-൧. കഠിനമായ അടി. ൨. ഞെരുക്കൽ. ൩. പൊടിക്കുക. ൪. അരക്കുക ൫. ഇടിക്കുക. ൬. കലക്കുക. ൭. തിരുമ്മുക. ൮. ചതയ്ക്കുക.

മർദ്ദളം-ഒരുവക വാദ്യം. (മദ്ദളം നോക്കുക)

മർദ്ദിക്കുന്നു-൧. തിരുമ്മുന്നു. ൨. ഇടിക്കുന്നു. ൩. കലക്കുന്നു.

മർദ്ദിത-വി. മർദ്ദിക്കപ്പെട്ട.

മമ്മടൻ-കാവ്യപ്രകാശം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കർത്താവ്.

മർമ്മഭേദി-വി. മർമ്മത്തെ മുറിക്കുന്ന, അത്യന്തം വേദനിപ്പിക്കുന്ന.

മർമ്മം-൧. ഏപ്പ്, ശരീരത്തിൽ ആപൽകരമായ ചില ഭാഗം.

ശരീരത്തിനു ൧൦൭ മർമ്മമുണ്ടു. കൈ രണ്ടിലും ൨ X ൧൧, കാൽ രണ്ടിലും ൨ X ൧൧, വയറ്റിന്മേൽ ൩, മാർ ൧൩, പിൻപുറത്തു ൧൪, പൂണെല്ലു, കഴുത്തു, തല ൩൭.

ഒരു ശരീരത്തിൽ ൯൦ മർമ്മങ്ങൾ ഉണ്ടു. ഏതാനും താഴെ പറയുന്നു.

1. നക്ഷത്രംനോക്കി-തൊണ്ണക്കുഴൽ മുഴയ്ക്കുമീതെ.

2. നാക്കുകടിപ്പൻ-നക്ഷത്രംനോക്കിയുടെ ചൊവ്വിൽ അങ്ങേപ്പുറം പിൻകഴൽക്കു നടുവെ.

3. ഒട്ടവലി-മൂക്കുക്രുച്ചത്തിനു താഴെ തടയ്ക്കുകൂടെ രണ്ടു കക്ഷത്തിന്നകത്തു കാലിളക്കിന്നരികെ.

4. ഒന്തന്ന-തോളുരത്തിനു താഴെ.

5. ഇരിപ്പൻ-കാലിളക്കിനു താഴെ കാലുമുട്ടിനു മീതെ തുടക്കു നടുവേ

6. ഉരുമണി-ജലപണ്ഡം എന്നും മലപണ്ഡം എന്നും പേരുള്ള ഒരു മർമ്മത്തിനു താഴെ വരിക്കുകത്തു.

7. ഓട്ടുഞെരമ്പ്- കൈയിളക്കത്തിന്നകത്തു.

8. കഴുത്തുകോച്ചി.

൯. കണ്ണുന്നി-മൂക്കടപ്പൻ മർമ്മത്തിന്നകത്തു കൺപുരികത്തിനു താഴെ മൂക്കിനു നേരെ.

10. കയ്യുതളപ്പൻ-കൈമുട്ടിനു മീതെ കക്ഷക്കുഴിക്കു താഴെ.

11. കക്ഷത്തിപ്പൂക്കരി-തുലുവലിപ്പന്ന കത്തു.

12. കൈതളപ്പൻ - കൈമുട്ടിന്നകത്തു കണ്ണുക്രുച്ചത്തിനു താഴെ.

13. കശാംകുപൃഷ്ഠം-മുലരണ്ടിനും നടുവെ.

14. കിറികോട്ടൻ-ചെവിക്കു നാൽവിരൽ താഴെ.

15. കീരിശൂമ-ചെവിക്കു ഇരുവിരൽ മുന്നിൽ, കണ്ണിന്നിരുവിരൽ പുറകെ.

16. ഛമ-തൊണ്ണക്കു താഴെ കഴിനടുവെ.
17. തള്ളക്കുഴി-വരവയററിന്നു നടുവെ.
18. ജലമൎമ്മം—പൊക്കിളിന്നു നാലു വിരൽ മീതെ, തള്ളക്കുഴിക്കു ആറുവിരൽ താഴെ.
19. മലമൎമ്മം-പൊക്കിളിന്നു മൂന്നു വിരൽ താഴെ.
20. രക്തതുംബി-മുലക്കു മൂവിരൽ മീതെയും മൂവിരൽ താഴെയും.
21. രോഹിത-പൂണെല്ലിന്നു ഇരുവിരൽ താഴെ.
22. മുരട്ടനാക്കി-ചെവിക്കു ഒരു വിരൽ താഴെ, താടിക്കരികെ.
23. നാക്കതിരിപ്പൻ-താട രണ്ടിന്നും നടുവെ.
24. ഫണ-കക്ഷക്കുഴിക്കു നടുവെ.
25. ശ്വാസം അടപ്പൻ-കക്ഷക്കുഴിക്കു താഴെ, മുലക്കു ചൊവ്വിൽ.
26. തരിപ്പൻ-മുലയ്ക്കു ആറു വിരൽ താഴെ, വാരിവയററിന്നരികെ.
27. തലഹൃത്ത്-കണ്ണിന്റെ പുരികം രണ്ടിന്നും നടുവെ.
28. കൊണ്ടകൊല്ലി-കക്ഷക്കുഴിക്കു താഴെ തുണിക്കത്തിന്നു പരിവാരി വലുവിന്നകത്തു്.
29. നടതിരിപ്പൻ-മുട്ടിന്നു മീതെ, കാലിളക്കിന്നു താഴെ.
30. മൂക്കടപ്പൻ-കൺപുരികം രണ്ടിന്നും താഴെ, മൂക്കരികെ.
31. വാതുറപ്പൻ-കവിൾത്തടത്തിന്നു നടുവെ.
32. തുല്യവലിപ്പൻ-തോൾ രണ്ടിന്നും താഴെ, മുലയ്ക്കുമീതെ.
33. നാഭിപത്തി-മണിക്കെട്ടിന്നു മീതെ, കൈമുട്ടിന്നു താഴെ.
34. വിരലുന്നി-കൈപത്തിക്കറിന്നു പുറത്തു്, ചൂണ്ടാണിയോടടുത്തു് (അതു രണ്ടു മൎമ്മങ്ങളാകുന്നു).
35. വായുച്ചിന്നി-തലക്കുത്തിന്നു നടുവെ.

൨. സാരമായ കാൎയ്യം. ൩. രഹസ്യം.

മൎമ്മയിളക്കം-മൎമ്മത്തിൽ മുറിഞ്ഞിട്ടും മററുമുള്ള ഒരു വേദന.

മൎമ്മരം-സ. വസ്ത്രങ്ങളുടേയും ഉണങ്ങിയ ഇലകളുടേയും ശബ്ദം. മൎമര് എന്നു അനുകരണശബ്ദം, ചേതനയില്ലാത്ത വസ്തുവിന്റെ ശബ്ദം എന്നൎത്ഥം. ൨. പിറുപിറുപ്പു, മുറുമുറുപ്പു്.

മൎമ്മരീ-മഞ്ഞൾ.

മൎമ്മരീകൻ-സ. ഇരപ്പാളി. ൨. ദുഷ്ടൻ.

മൎമ്മലക്ഷണം-മൎമ്മങ്ങളെ അറിവാനുള്ള ശാസ്ത്രം.

മൎമ്മവികാരം-മൎമ്മത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വേദന.

മൎമ്മവേധം-മൎമ്മത്തിന്റെ മുറിവു്.

മൎമ്മസ്പൃക്ക്-വി. ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നതായുള്ള, അത്യുപദ്രവകരമായുള്ള.

മൎമ്മക്ഷോഭം-മൎമ്മത്തിന്റെ ഇളക്കം.

മൎമ്മാണി-മൎമ്മലക്ഷണം പറയുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം.

മൎമ്മാവിത്ത്-മൎമ്മങ്ങളെ മുറിക്കുന്നതു്, അതിദുസ്സഹം.

മൎമ്മി-വി. മൎമ്മമുള്ള, രഹസ്യത്തെ മറയ്ക്കുന്ന.

മൎമ്മിക്കുന്നു-ഭേദിക്കുന്നു, ഉപദ്രവിക്കുന്നു.

മൎമ്മോപഘാതനം-മൎമ്മഭേദനം.

മൎത്ത്യൻ-സ. മനുഷ്യൻ. ൨. ചെറുപ്പക്കാരൻ. ൩. മോഹിപ്പിക്കുന്നവൻ.

മൎത്ത്യം-സ. മുടയ്ക്കാത്ത ആൺകുതിര. ൨. ഒട്ടകം.

മൎശം—പു. ഗുണദോഷം. വ. നിരൂപണം.

മൎയ്യാ—അ. സീമാർത്ഥകമായ ഒരു അവ്യയം.

മൎയ്യാ—അതിർത്തി, അതിര്.

മൎയ്യാദ—പു. നേരുള്ള നടപ്പ്. വ. ന്യായമായ മാൎഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും തെറ്റാതിരിക്കുക. പൎയ്യായങ്ങൾ—സംസ്ഥാ, മൎയ്യാദ, ധാരണ, സ്ഥിതി. ന. അതിര്. ർ. തീരം. ഇ. മാനം. ന്യ. ചട്ടം. ര. വഴി. വ്യ. ചന്ദ്രവംശത്തിൽ അരചീനനൃപന്റെ ഭാൎയ്യ. ൻ. ചന്ദ്രവംശത്തിൽ ദേവാതിഥിനൃപന്റെ ഭാൎയ്യ.

മൎയ്യാദാപൎവ്വതം—അഷ്ടാചലം.

മൎയ്യാദി—അയൽപക്കക്കാരൻ. (നകാരാന്തം).

മൎശനം—പു. സ്പൎശനം. വ. പ്രതിപാദനം.

മൎഷ(ണ)ം—ക്ഷമ.

മൎഷിക്കുന്നു—ക്ഷമിക്കുന്നു.

മൎഷിത—വി. ക്ഷമിച്ച.

മല—പൎവ്വതം, കുന്ന്.

മലഎരുമ—എരുമക്കള്ളി. പൎയ്യായങ്ങൾ—പടുപൎണ്ണി, ഹൈമവതി, സ്വൎണ്ണക്ഷീരി, ഹിമാവതി. (മലഎരുമയെ എരുമക്കള്ളിയെന്നു ചിലേടങ്ങളിൽ പറയുന്നു). കങ്കുട്ടം എന്നും ഉണ്ട്.

കുഷ്ഠം, വിഷം, ജ്വരം, വീക്കം മുതലായവക്കു നന്ന്. മിക്കവാറും ഹിമവൽപ്രസ്ഥത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്നു. ത-കകനിത്. ഇം-Gamboge Thistle ഗേംബോജ് തിസിൽ.

മലക്കം—മലച്ചു.

മലക്കറി—സസ്യാദികൾ.

മലക്ക—പു. ഒരു രാജാവ്. വ. ദൈവജ്ഞൻ.

മലങ്കടല—ഭോജ്യവൎഗ്ഗത്തിലെ ശിംബിധാന്യം.

സം-കളായം. ഇം-Field-pea ഫീൽഡ് പി.

മലങ്കര—മലയാളം.

മലങ്കരു—ചെറുപുഴ, തോട്.

മലങ്കറി—മരക്കറി, സസ്യാദികൾ.

മലങ്കാക്ക—ഒരുമാതിരി കാക്ക, കാട്ടുകാക്ക.

മലങ്കാര—ഒരുവക മുള്ളുള്ള ചെടി. പൎയ്യായങ്ങൾ—പിണ്ഡീതകം, മരുവകം, ശ്വസനം, കരഹാടകം, ശല്യം, മദനം.

പീനസം, ചുമ, ജ്വരം മുതലായവക്കു നന്ന്. ത മുരുക്കാരൈ. ഇം-Bushy gardenia ബുഷിഗാഡിനിയ.

മലങ്കുരികിൽ—ഒരുവക പക്ഷി.

മലങ്കൃഷി—കരകൃഷി, മലകളിലെ കൃഷി.

മലങ്കൊളുമ്പു—കൃഷിചെയ്യു താഴ്വര.

മലഞ്ചെരിവു—മലയുടെ ചരിവുള്ള വശം. പൎയ്യായങ്ങൾ—പ്രപാതം, അതടം, ഭൃഗു.

മലജ—വി. മലത്തിൽ ജനിച്ച.

മലജം—ചലം.

മലഞ്ചരക്ക്—മലയിലുണ്ടാകുന്ന ചില കച്ചവടവസ്തുക്കൾ.

മലഞ്ചുഴി—മലപ്രദേശങ്ങളിലുള്ള നീൎച്ചുഴി.

മലഞ്ചുള്ളി—ഒരു തൈ.

മലഞ്ചെമ്പു—ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങ്.

മലഞ്ചെരിയ്ക്കൽ—കൃഷിചെയ്യുന്ന മല.

മലഞ്ചോല—മലയിൽ വെള്ളമുള്ള ഒരുമാതിരി തടാകം.

മലത്താങ്ങി—ഒരു പച്ചമരുന്ന്, കന്നുമുക്കി.

മലത്താമര—ഒരുമാതിരി താമര, കൽത്താമര.

മലദം-ഗംഗാനദിയുടെ ദക്ഷിണതീരത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന രണ്ടു പട്ടണങ്ങളിൽ ഒന്നു്. മറെറാന്നു 'കരൂഷം'. ഈ പട്ടണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുവാൻ പൌരാണികന്മാർ പറയുന്ന കാരണം—"ഒരിക്കൽ ദേവേന്ദ്രൻ ബ്രഹ്മഹത്യാപാതകപീഡിതനായിത്തീർന്നു എന്നും, കാലാന്തരത്തിൽ അദ്ദേഹം ദേവവൃന്ദത്താൽ ചെയ്യപ്പെട്ട മന്ത്രാഭിഷേകം ഹേതുവാൽ പാതകനിർമ്മുക്തനായിത്തീർന്നു എന്നും ഈ അഭിഷേകം നടന്നസ്ഥലത്തു സന്തുഷ്ടനായ ദേവേന്ദ്രൻ രണ്ടു പട്ടണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു" എന്നുമാണ്. എന്നാൽ അഭിഷേകമേററപ്പോൾ ദേവേന്ദ്രന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുവീണ ബ്രഹ്മഹത്യാപാതകം കാലക്രമേണ താടക എന്നു പേരായ യക്ഷിയായാവിർഭവിച്ചു. താടകയുടെ പുത്രൻ ആണു 'മാരീചൻ'. ഇവർ രാക്ഷസരാവാൻ കാരണം അഗസ്ത്യന്റെ ശാപമാണ്.

മലദൂഷിത-വി. മുഷിഞ്ഞ, ചെളി പററിയ.

മലദൈവം-മലകളിലുള്ള ചില ദേവത

മലദ്വാരം-മലം ഒഴിയുന്ന ദ്വാരം. പര്യായങ്ങൾ — ഗുദം, അപാനം, പായു.

മലനാചെയ്യുക-കെട്ടുക

മലനാടു-മലംപ്രദേശം

നാട്ടുകാരായ തമിഴർ പാണ്ടിക്കും മധുരയ്ക്കും പടിഞ്ഞാറു കിടക്കുന്ന മലംപ്രദേശത്തിനു പറഞ്ഞുവരുന്ന പേർ.

മലനായർ—മലവേലൻ.

മലന്തകര-൧ ഒരുവക വൃക്ഷം. ൨. ഒരു ചെടി.

മലന്തുടലി-മുള്ളുള്ള ഒരുവക കാട്.

മലന്തുമ്പ-ഒരുവക തൈ.

മലപൂ-കാട്ടത്തിമരം, പേയത്തി. പാപത്തിൽ നിന്നു ശുദ്ധിവരുത്തുന്നതു എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം.

മലപ്പുറം-മലയുടെ മുകൾഭാഗം.

മലബന്ധം-മലത്തിന്റെ തടവ്.

മലബാധ-മലശോധന.

മലം-൧ കണ്ണിൽ പീള, ചെവിപ്പീ, മൂക്കിള, മൂത്രം, മലം മുതലായവ. ൨. പാപം. ൩. അഴുക്ക്. ൪. മട്ട്. ൫. തുരുമ്പ്. ധരിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. മറെറാരു പര്യായം—കിട്ടം.

ശരീരസംബന്ധമായ മലങ്ങൾ ൧൨—മേദസ്സ്, ശുക്ലം, രക്തം, മജ്ജ, മൂത്രം, മലം, ചെവിക്കായം, നഖം, കഫം, കണ്ണുനീർ, കണ്ണിലെ പീള, വിയർപ്പ്.

മലമകൾ-പാർവ്വതി.

മലമങ്ക-പാർവ്വതി.

മലമഞ്ഞൾ—മലയിലുണ്ടാകുന്നമഞ്ഞൾ.

മലമന്ദാരം—മലയിലുണ്ടാകുന്ന മന്ദാരം.

മലമാത്ത-വി. കറവുള്ള, മാനക്കേടുള്ള (അറബിഭാഷ).

മലമുരിങ്ങ-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മലമുഴ—പർവ്വതഗുഹ.

മലമുഴക്കി-ഒരു വലിയ പക്ഷി.

മലമ്പണി-മലയിലെ വേല.

മലമ്പടിഞ്ഞവകാശം—മലവാരം.

മലമ്പതി--മലയിൽ പാർക്കുന്നതിനുള്ള ചില സ്ഥലം.

മലമ്പനി-മലയിലെ താമസത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരുതരം പനി.

മലമ്പള്ളം-൧. മലയുടെ അടിവാരത്തിനടുത്ത സ്ഥലം. ൨. മലയുടെ പാർശ്വം.

മലമ്പാമ്പ്-മലയിലുള്ള ഒരുവക പാമ്പ്.

പര്യായങ്ങൾ—ഗോനസം, തിലിത്സം.

മലമ്പുന്ന—ഒരുവക വൃക്ഷം.

മലമ്പുള്ള്-ഒരു പക്ഷി. (സം-വല്ഗുലീ).

മലയകത്തി-കൊങ്ങുമന്ദാരം, മന്ദാരം, കൊങ്ങ്, കരിമന്ദാരം. പര്യായങ്ങൾ-കോവിദാരം, ചമരികം, കുദ്ദാലം, യുഗപത്രകം.

(തമിഴിൽ- മലൈയകത്തി).

മലയജം-ചന്ദനമരം. മലയപർവ്വതത്തിലുണ്ടാകുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മലയടി, മലയടിവാരം-മലയുടെ ചുവട്.

മലയണ്ണാൻ-ഒരുമാതിരി വലിയ അണ്ണാൻ.

മലയത്തി-ഒരുമാതിരി വൃക്ഷം, കാട്ടത്തി.

മലയൻ-പു. കടുവാ. ൨. മലയിൽ പാർക്കുന്നവൻ.

മലയം-പു. മലയപർവ്വതം. ൨. ചന്ദനവൃക്ഷം അധികമുള്ള ഒരു പർവ്വതം. മറെറാരു പര്യായം—ചന്ദനാലയം. ൨. മലയപർവ്വതത്തിൽ വിഷം ലയിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഈ പേരുണ്ടായി. (ഈ പർവ്വതത്തിൽ സർപ്പങ്ങൾ വളരെയുണ്ടെന്നു വർണ്ണിച്ചുകാണുന്നു).

മലയമനാട്-കേരളം എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്ന ചേരരാജ്യത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ഏഴു വിഭാഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

മലയമാരുതൻ-മലയപർവ്വതത്തിൽ നിന്നു വരുന്ന കാററ്.

മലയമുക്കി-വെളുത്ത ശംഖുപുഷ്പം.

കറുത്ത മലയമുക്കിയുടെ പൂവിന്റെ സ്വരസംവിശേഷാൽ എഴുതുന്നതിനുള്ള മഷിക്ക ഉപയോഗപ്പെടുന്നു. സം-അപരാജിതാ ത വെള്ളക്കാക്കണം.

മലയരയൻ-മലയിലെ ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മലയർ-കേരളത്തിലെ ആദിമനിവാസികളിൽ ഒരു വർഗ്ഗം.

മലയവതി-ജീമൂതവാഹനന്റെ ഭാര്യ. (നല്ല പാട്ടുകാരിയായിരുന്നു).

മലയവാസിനീ-ദുർഗ്ഗ.

മലയാട്-വരയാട്.

മലയാത്തി-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മലയായ്മ, മലയാഴ്മ-മലയാളത്തിലെ ഭാഷ, വാക്ക്, പഴയ മലയാള അക്ഷരം, മലയാളം.

മലയാവണക്ക്-ഒരുമാതിരി വൃക്ഷം.

മലയാളക്കറികൾ-എരിശ്ശേരി (എരിച്ച കറി), പുളിശ്ശേരി (പുളിച്ച കറി), ഉപ്പേരി (ഉപ്പുകറി, ഓലൻ, ഉപ്പിലിട്ടതു്, ഇനിച്ച കറി (പ്രഥമൻ മുതലായവ). പുളിശ്ശേരിയുടെ സ്ഥാനത്തു കാളൻ ചേർക്കാം

മലയാളം-പു. കന്യാകുമാരിക്കും ഗോകർണ്ണത്തിനും അകത്തുള്ള ഭൂമി ൨. ദ്രാവിഡഭാഷകളിൽ ഒന്ന്.

ഭാഷാഗ്രന്ഥചരിത്രം മൂന്നു പ്രത്യേക കാലങ്ങളായി പിരിച്ചിരിക്കുന്നു. പഴയ മലയാളകാലം—ഏകദേശം കലിവർഷം 2500-മുതൽ കൊല്ലവർഷാരംഭംവരെ. 2 മദ്ധ്യമലയാളകാലം—കൊല്ലവർഷാരംഭം മുതൽ കൊല്ലം 600 വരെ, 3, നവീന മലയാളകാലം—കൊല്ലവർഷം 600 മുതൽ ആരംഭിക്കുന്നു

മലയാളദേശം—തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി, മലബാർ ജില്ല ഇത്രയും കൂടിയ ഭൂഖണ്ഡം—മലയാളം, ത-മലൈനാട്.

മലയാളി-പു. മലയാളദേശക്കാരൻ. ൨. മലയിൽ പാർക്കുന്നവൻ.

മലയിഞ്ചി-ഒരുവക വലിയ ഇഞ്ചി, കാട്ടിഞ്ചി.

മലയിടുക്ക്-രണ്ടു മലയുടെ ഇട.

മലയിരിപ്പ-ഒരുവക വൃക്ഷം (മധൂലകം)

മലയിലഞ്ഞി-ഒരുവക വൃക്ഷം

മലയീന്ത-ഒരുമാതിരി ഈന്ത.

മലയുക-ഒരുമാതിരി വൃക്ഷത്തിന്റെ എണ്ണയുള്ള കുരു, എണ്ണയുള്ള കുരുവുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി വൃക്ഷം എന്നും കാണുന്നു. കാപ്പി എന്നു മറ്റൊരു പക്ഷം. പര്യായങ്ങൾ-അക്ഷോഡം, കന്ദരാളം.

ഈ വൃക്ഷം കാബൂൾ, പശ്ച്യം മുതലായ ദേശങ്ങളിൽ വളരെയുണ്ടാകുന്നു. അധികവും മലകളിൽ ഉണ്ടാകുന്നതിനാൽ 'മലയുക' എന്നു പറയുന്നു; ഇതിന്റെ പഴുത്ത കായ് പാലിനോടൊരുമിച്ചു ഭക്ഷിക്കരുതു്. ത-അക്കരോട്ടം. ഇം- Walnut-വാൽ നട്ട്.

മലയുടമ്പൻ-ഒരുവക ധാന്യം.

മലയുടൻ - മലയിലുള്ളവരുടെ പരദേവത.

മലയൂ-ഒരുമാതിരി അത്തിമരം, കാട്ടത്തി.

മലയെരിമ-ഒരു മരുന്നു്. (മല എരുമ നോക്കുക).

മലയ്ക്കുന്നു-പ്രയാസമെന്നു കരുതുന്നു, വിഷമിക്കുന്നു.

'മലയ്ക്കേണ്ട ചോന്നതിലൊന്നുണ്ടാക്കിയാലും'

(കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടു്)

മലരു്-ന. നെല്ലുപൊരിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഭക്ഷണസാധനം.

തണ്ണീർദാഹം, ഛർദ്ദി അതിസാരം, കഫം, പ്രമേഹം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു. ബലം വരുത്തും. മലമൂത്രങ്ങളെ കുറയ്ക്കും. സം-ലാജാ. ഇം-Fried grain ഫ്രൈഡ് ഗ്രേൻ.

വ. ആണി തറക്കുന്നതിനു ഇരിമ്പുകൊണ്ടും മററും ഉണ്ടാക്കുന്ന വസ്തു. ന. പുഷ്പം. മലരുന്ന (വികസിക്കുന്ന) ശീലമുള്ളതുകൊണ്ടു് ഈ പേർവന്നു.

മലരമ്പൻ-കാമദേവൻ.

മലരയൻ-മലരിങ്കൽ (താമരപ്പൂവിങ്കൽ) നിന്നു ജനിച്ച അജൻ (ബ്രഹ്മാവു്). ('മലരജൻ' എന്നതാണു ശരിയായ ശബ്ദം). മലരവൻ എന്നുമുണ്ടു്. (പഴയ മലയാളം).

മലരവൻ-ബ്രഹ്മാവു്.

മലരഹിത-വി. ന. പാപമില്ലാത്ത. വ. ചെളിയില്ലാത്ത, ശുദ്ധമുള്ള, കറയില്ലാത്ത.

മലരി-ഊററുവെള്ളം.

'വിദാഘ്യഭൂമിം നിമ്നായാ-
ന്മഹത്യാധാരയാസ്രവേൽ
തത്തോയ മൗദ്ഭിദന്നാമ
വദന്തീതിമഹർഷയഃ'

(ഭാവപ്രകാശം)

സം-ഔദ്ഭിസലിലം. ഇം-Spring water.

മലരുന്നു-ന. മലൎന്നുകിടക്കുന്നു. വ. വിടരുന്നു. ന. പൊരിയുന്നു.

മലർ-വി. ന. വിരിഞ്ഞ. വ. വലുതായ.

മലർ-പുഷ്പം (മലൎന്നുമലർ).

മലർക്കാവു്-പൂങ്കാവു്.

മലൎക്കുന്നു, മലൎത്തുന്നു-ന. മലൎത്തിവെയ്ക്കുന്നു, മലൎത്തിക്കിടത്തുന്നു. വ. വിടൎത്തുന്നു. ന. പൊരിക്കുന്നു.

മലർക്കുറ-പൂവട.

മലൎച്ച, മലൎപ്പു-ന. പൊരിച്ചിൽ. വ. മലരുക, വിടിച്ച. ന. മലൎന്നു കിടക്ക.

മലർതയ്യൽ-ലക്ഷ്മീദേവി, പൂമങ്ക.

മലർപ്പുവിത്തു്-പൊരിച്ചു മലരുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള നെല്ലു്.

മലർപ്പൊടി-മലരു പൊടിച്ച പൊടി.

മലർമകൾ-ലക്ഷ്മീദേവി.

മലർമങ്ക-ലക്ഷ്മീദേവി.

മലർമാത്ത്-ലക്ഷ്മി.

മലർമാനിനി-ലക്ഷ്മി.

മലർവില്ലി-മന്മഥൻ.

മലവരവ്-മലയിൽ നിന്നുള്ള വരവ്.

മലവാരം-മലവിതച്ചതിന്റെ കരം, മലവരവ്, മലയനുഭവം.

മലവാഴ-ഒരുമാതിരി വലിയ വാഴ.

മലവാഴി-മലയിലെ ദേവത.

മലവിചാരം-മലയിലുള്ള അധികാരം.

മലവിരിപ്പ്-മലയിൽ ചെയ്യുന്ന നെൽകൃഷി.

മലർവില്ലി-മന്മഥൻ.

മലവേപ്പ്-ഒരുമാതിരി വേപ്പുവൃക്ഷം.

മലവേലൻ-മലയിലെ ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മലശുദ്ധി-വയറിളക്കുക.

മലശോധന-൧. വയററിൽനിന്നു മലത്തെക്കളയുക. ൨. മലയിലെ വസ്തുക്കൾ ശോധന ചെയ്യുക.

മലഹരി-ഒരു രാഗം.

മലാകാ-൧. പിടിയാന. ൨. ദൂതി.

മലാക്ക-ഒരു ദിക്കിന്റെ പേർ.

മലാക്കച്ചെമ്പ-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മലാക്കപ്പേര-ഒരുമാതിരി വൃക്ഷം.

മലാക്കസാമ്പ്രാണി-ഒരുമാതിരി സുഗന്ധവസ്തു.

മലാമത്ത്-വി. കുറവുള്ള, മാനക്കേടുള്ള (അറബി ഭാഷ).

മലായി-മലാക്ക എന്ന ദേശത്തു പാക്കുന്നവൻ.

മലി-അനുഭവം.

മലി-ബുദ്ധൻ, അർഹതൻ.

മലികാ-ധാരാളമാവുക.

മലികൻ-രാജാവ്.

മലിന-വി. ൧. മുഷിഞ്ഞ. ൨. കറുത്ത. ൩. ഹീനമായ. ൪. അഴുക്കുള്ള. ൫. പാപമുള്ള.

മലിനകാന്തി-വി. തെളിവില്ലാത്ത.

മലിനത-൧. അഴുക്ക്. ൨. കറുപ്പ്. ൩. ഹീനത. ൪. പാപം.

മലിനപ്പെടുന്നു-അശുദ്ധിയാകുന്നു.

മലിനം-൧. കറ. ൨. മോര്. ൩. പൊൻകാരം. ൪. കറുപ്പ്. ൫. പാതകം. ൬. മുളക്. ൭. താമര. ൮. അഴുക്ക്.

മലിനമുഖ-വി. ക്രൂരതയുള്ള. ൨. ചീത്തയായ.

മലിനമുഖൻ-൧. കരിമന്തി. ൨. അസി. ൩. ദുഷ്ടൻ. ൪. ക്രൂരൻ. ൫. പിശാച്.

മലിനാംബര-വി. മലിനമായ അംബരത്തോടുകൂടിയ.

മലിനാംബരം-൧. മുഷിഞ്ഞ വസ്ത്രം. ൨. തെളിവില്ലാത്ത ആകാശം.

മലിനാംബു-മഷി.

മലിനീ-തീണ്ടായിരുന്നവൾ. മലമുള്ളവൾ എന്നർത്ഥം.

(ഇവിടെ മലത്തിനു ആർത്തവം എന്നോ ചളി എന്നോ അർത്ഥമാക്കാം).

'മൃജാലങ്കാരരഹിതാ' എന്ന വിധിയനുസരിച്ചു രജസ്വലയായിരിക്കുന്നവൾ മേൽതേച്ചുകളി വർജ്ജിക്കണം. ഇതു നോക്കുമ്പോൾ ചളിപിരണ്ടവൾ എന്ന അർത്ഥം യോജിക്കുന്നു.

മലിമചൻ-൧. കള്ളൻ. ൨. കാററ്.

മലിമ്ലുചൻ-൧. കള്ളൻ. ൨. കൊട്ടവേലി സമ്പാദിച്ചു സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചതിനെ കട്ടുകൊണ്ടുപോകുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൩. രാക്ഷസൻ. ൪. വായു. ൫. അഗ്നി. ൬. പഞ്ചയജ്ഞങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ.

മലിമ്ലുചം–മഞ്ഞു്. ൨. കൊതുക്.
മലിയുന്നു–വഴിയുന്നു.
മലിവു്–ഉഴി.
മലീമസ–വി. ൧. മലിനമായുള്ള. ൨. ഇരുട്ടുള്ള.
മലീമസം–൧. ഇരിമ്പു്. ൨. പുഷ്പകാസീസം. ൩. മലിനമായിട്ടുള്ളതു്.
മലെക്കുന്നു–൧. വ്യാകുലപ്പെടുന്നു. ൨. അതിശയിക്കുന്നു. ൩. മലൎന്നുകിടക്കുന്നു.
മലെപ്പു–൧. കലക്കം. ൨. ആശ്ചൎയ്യം. ൩. മലൎന്നുകിടക്കുക. ൪. സംഭ്രമം.
മല്പാൻ–മതസംബന്ധമായ ഒരു ക്രിസ്തീയ സ്ഥാനപ്പേരു്.
മല്പിടി–൧. പോരാട്ടം. ൨. ബലം പരീക്ഷിക്കുക.
മല്പിടിക്കുന്നു–൧. മുഷ്ടിയുദ്ധംചെയ്യുന്നു, തമ്മിൽ പിടിച്ചു യുദ്ധംചെയ്യുന്നു.

'ബാലിയുമല്പിടിച്ചീടുവാനായുള്ള സാലങ്ങൾ
(അദ്ധ്യാത്മരാമായണം)

മല്പിടിത്താ–തമ്മിൽ പിടിച്ചും അടിച്ചും യുദ്ധം ചെയ്ക.
മല്മൽ–നല്ല വെണ്മയും മിനുസവും ഉള്ള ഒരുതരം തുണി.
മല്ലു്–൧ പോരാട്ടം. ൨. ബലം, ശക്തി. ൩. മൊന്താനം പിടിക്കുന്ന തടി. ൪. മല്ലിക.
മല്ല വി. ൧. സൌന്ദൎയ്യമേറിയ ൨. ബലമുള്ള.
മല്ല–മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കുഴികിണ്ണം.
മല്ലകം–൧. എണ്ണക്കുടുക്ക. ൨. ഇടിഞ്ഞിൽ വിളക്ക്. ൩ ഒരു പൂച്ചെടി. ൪. വിളക്കിന്റെ കാൽ. ൫. വിളക്ക്. ൬. ചിരട്ടകൊണ്ടുള്ള പാത്രം. ൭. പല്ല്. ൮. ഒരുവക മുല്ല
മല്ലജം–മുളക്.
മല്ലതൂൎയ്യം–മല്ലന്മാരുടെ ഒരുവക വാദ്യം, പെരുമ്പറ.
മല്ലൻ–൨. ബാഹുയുദ്ധത്തിൽ സാമൎത്ഥ്യമുള്ളവൻ. ൨. തടിച്ചു ബലമുള്ളവൻ.
മല്ലഭൂ(വു്)–മുഷ്ടിയുദ്ധംചെയ്യുന്ന സ്ഥലം.
മല്ലം–൧. മഷി. ൨. അഞ്ജനം. ൩. മനോഹരം. ൪. ബലമുള്ളതു്. ൫. ചിരട്ടകൊണ്ടുള്ള പാത്രം, കപ്പ്. ൬. കവിൾത്തടം.
മല്ലയാത്ര–മുഷ്ടിയുദ്ധത്തിനുള്ള പുറപ്പാട്.
മല്ലയുദ്ധം–മല്ലന്മാരുടെ യുദ്ധം.
മല്ലരംഗം–മല്ലന്മാരുടെ യുദ്ധക്കളം. പണ്ടു രാജസ്ഥാനങ്ങളിലും മററും ഗുസ്തി മുറ, വടിവീശുക, വെട്ടും തടയും മുതലായ അഭ്യാസങ്ങൾ നടത്തിവന്നിരുന്നു. ജയിക്കുന്നവൎക്കു സമ്മാനദാനവും പതിവായിരുന്നത്രെ.
മല്ലലോചന–വി. കറുത്ത കണ്ണോടുകൂടിയ, സൌന്ദൎയ്യമുള്ള.
മല്ലഴി–വേലക്കാൎക്കു കേറിനിന്നു വേലചെയ്വാൻ വെച്ചു കെട്ടിയ ചട്ടം മുതലായതു.
മല്ലാ–൧. സ്ത്രീ. ൨. അറബിമുല്ല.
മല്ലാക്ഷി–സുന്ദരി.
മല്ലാർ–൧. നല്ല. ൨. യുദ്ധക്ഷമമായ.
മല്ലാരി–൧ കൃഷ്ണൻ, വിഷ്ണു. ൨. ശിവൻ.
മല്ലി–൧. പഞ്ഞിയുടെ പശ. ൨. മുല്ല. ൩. കൊത്തമല്ലി.
മല്ലികം–൧. ഒരുമാതിരി അരയന്നം. ൨. മാഘമാസം.
മല്ലികാ–൧. മുല്ല, വള്ളിമുല്ല. ശിരസ്സിൽ ധരിക്കപ്പെടുന്നതു എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം. നല്ല ഗന്ധത്തെ ധരിക്കുന്നതു എന്നുമാവാം. ൨. രാമായണം ൨൪ വൃത്തത്തിലേ ൬൦ വൃത്തം.
മല്ലികാക്ഷം; മല്ലികാഖ്യം–൧. ഒരുമാതിരി അരയന്നം. ശരീരം വെളുത്തും

കൊക്കും കാലും മലിനമായും ഇരിക്കുന്ന ഹംസം. ൨. കണ്ണിനു ചുററും വെളുപ്പുള്ള കുതിര.

മല്ലികാർജ്ജുനൻ-ശിവൻ.

മല്ലിഗന്ധി-മല്ലികാപുഷ്പത്തിൻെറ ഗന്ധത്തോടു സദൃശമായ ഗന്ധമുള്ള അകിൽ.

മല്ലിട-മുന്നടവ്.

മല്ലിടുന്നു-യുദ്ധംചെയ്യുന്നു, കലഹിക്കുന്നു.

മല്ലിപത്രം-കൂൺ.

മല്ലീകരൻ-കള്ളൻ.

മല്ലീനാഥൻ-പ്രസിദ്ധനായ ഒരു വ്യാഖ്യാതാവും കവിയും.

(രഘുവംശം മുതലായി പലതിനും വ്യാഖ്യാനം ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്.

മല്ലീവല്ലി-മുല്ലവള്ളി.

മല്ലു-കരടി.

മല്ലുളി-ഒരു പണിയായുധം. (ചിററുളിയിൽ അല്പം വലുത്).

മല്ലൂരം-ഇരിമ്പിൻ തുരുമ്പ്, ഇരിമ്പിൻെറ കറ.

മവക്കാല്യ-രോമം. (പ-മ).

മവിപുലാ-ഒരു വൃക്ഷത്തിൻെറ പേർ.

മശകം-കൊതുക്.

'വല്ലാതെ കൃശമശകാദികളതുകണ്ട്'
(ഭാഗവതം)

മശകി-൧. കൊതുക്. ൨. ഒരുവക വൃക്ഷം.

മശിർ-മയിർ.

മശീഹാ-ക്രിസ്തുവിൻെറ ഒരു പേർ.

മശുചി-വസൂരി.

മശുചിക-വസൂരി.

മഷി-൧. ദീപത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന കറുത്ത പൊടി. ൨. എഴുതുന്ന മഷി. ൩. അഞ്ജനം. ൪. ഇല്ലിറക്കരി, പുകയറ.

മഷിക്കാരൻ-൧. മഷിയുണ്ടാക്കുന്നവൻ. ൨. മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെ കാണിക്കുന്ന ഒരു വിദ്യക്കാരൻ.

മഷിക്കുപ്പി-മഷിവെക്കുന്ന പാത്രം.

മഷിക്കോൽ-൧. എഴുതുന്ന തൂവൽ. ൨. ചായമിടുന്നതിനുള്ള ഒരു വസ്തു.

മഷിത്തുത്ഥം-മയിൽത്തുത്ഥം.

മഷിനോട്ടക്കാരൻ-അപ്രത്യക്ഷ വസ്തുക്കളെ മഷിനോക്കിപ്പറയുന്നവൻ.

മഷിനോട്ടം-മഷിനോക്കിപ്പറയുന്ന ഒരു വിശേഷവിദ്യ.

മഷിയിടുന്നു-മഷിതേക്കുന്നു.

മഷ്ടു-മട്ട്, കിട്ടം, ഊറൽ.

മസാരം-മരതകം, ഇന്ദ്രനീലക്കല്ല്.

മസാല, മസ്സാല-പലവ്യഞ്ജനം, അരച്ചുചേർത്ത കറിക്കൂട്ട്. (അറബിഭാഷ).

മസാല-കൊല്ലമുളക് (മുളകുവററൽ), നല്ലമുളക്, കൊത്തമ്പാലയരി, കർവാപ്പട്ട, ചുവന്നുള്ളി, തക്കോലപ്പുട്ടൽ, പെരുഞ്ചീരകം, കശകശ. ഈ എട്ടും ചേർന്നതു്. മസാല മാംസപാകത്തിനാണ് അധികം നന്ന്.

മസി-൧. മഷി. ൨. കണ്ണിലെഴുതുന്ന മഷി. ദീപകിട്ടം.

മസികാ-പാമ്പിൻെറ പൊത്ത്.

മസികൂപി-മഷിക്കുപ്പി.

മസിധാനം-മഷിക്കുപ്പി.

മസിധാനി-മഷിപ്പാത്രം.

മസിധാരം-മഷിക്കുപ്പി.

മസിന-വി പൊടിച്ച, അരച്ച.

മസിപഥൻ-പേന.

മസിപ്രസൂ-൧. പേന. ൨. മഷിക്കുപ്പി.

മസിമണി-മഷിക്കുപ്പി.

മസൂനം-പൊത്ത്.

മസൂരം-൧. കറുത്ത ചണംപയറ്. ൨. വെൺകടല. ൩. വെളുത്ത അമര. അന്യഥാ പരിണമിക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം. (മസൂര, മസൂശ-ഇവ പാഠങ്ങൾ)

മസൂരവിദള-നാൽക്കാപ്പക്കൊന്ന. കറ

ത്ത ചണംപയറിന്റെ ഇലയോടു തുല്യമായ ഇലയുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മസൂരാ-വ്യഭിചാരിണി.

മസൂരി-വസൂരി. ൨. നാല്ക്കോപ്പക്കൊന്ന.

മസൂരിക-വസൂരി.

മസൃണ-വി. മൃദുത്വമുള്ള.

മസൃണം-൧. മൃദുത്വമുള്ളതു്, മിനുസമുള്ളതു്. ൨. സാഹിത്യശാസ്ത്രപ്രകാരം രീതികളിൽ ഒന്നു്. ൩. നെയ്യ് മുതലായതു ചേർത്തു് സ്നിഗ്ധതവരുത്തിയ അന്നം മുതലായതു്.

മസ്കരം-൧. മുള. ൨. നെല്ലിമുള. ആടുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മസ്കരി-൧. സന്യാസി. മുളദണ്ഡുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ചന്ദ്രൻ.

മസ്കീൻ-വി. പാവപ്പെട്ട, താഴ്മയുള്ള.

മസ്തകം-തലമണ്ട. വാൎദ്ധക്യത്തിൽ വേഷം മാറുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മസ്തകഭാഗം-മനുഷ്യരുടേയും മററും മൂൎദ്ധാവ്.

മസ്തകമൂലകം-കഴുത്തു്.

മസ്തം-തല.

മസ്തസ്നേഹം-തലയിലുള്ള എണ്ണ, തലയോടുള്ള സ്നേഹം.

മസ്തി-അളവു്, തൂക്കം.

മസ്തിഷ്കം-തലച്ചോറു്. ജ്ഞാനാത്മനാ പരിണമിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം ശിരോദേശത്തെ ഗമിച്ചതു് എന്നുമാവാം. (ശിരസ്സിലിരിക്കുന്ന ഘൃതാകാരമായ സ്നേഹവിശേഷം).

മസ്തു-തൈരിൻ വെള്ളം, മോര. പുളിപ്പുള്ളതായി പരിണമിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മസ്തുലുംഗം-തലച്ചോറു്.

മഹകൻ-൧. ശ്രേഷ്ഠ. ൨. വിഷ്ണു.

മഹകം-ആമ.

മഹച്ഛത്രകം-ചുക്കു്.

മഹൽ-വി. ൧. വലിയ. ൨. ഏററവും നല്ല.

മഹൽപഞ്ചമൂലം-കൂവളം, കുമിഴു്, പാതിരി, വയ്യാഴാന്ത, മുഞ്ഞ ഇവ അഞ്ചും.

മഹതി-൧. നാരദന്റെ വീണ. പൂജിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൨. ഒരു തൈ, ചെറുവഴുതിന. ൩. ഒരു രോഗം. ('ഇക്കിൾ' നോക്കുക).

ഈ രോഗം ഹിക്കാനിദാനത്തിൽ പെട്ടതാണു. ദേഹം പുളയുക, കണ്ണു മേല്പോട്ടു പോവുക, ക്ഷീണം, ആഹാരദ്വേഷം, തുമ്മൽ ഇവ അധികമായുണ്ടാകും ഈ ലക്ഷണമുള്ള ഗംഭീരയേയും മഹതിയേയും വൎജ്ജിക്കണം.

മഹത്തു്-൧. രാജ്യം ൨. തത്വങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ൩. വിശാലം, വിസ്താരമുള്ളതു്. പൂജിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മഹത്വക്കേടു്-വലിപ്പക്കുറവു്, അപമാനം, ഇളപ്പം.

മഹത്വപ്പെടുന്നു-വലിപ്പമുണ്ടാകുന്നു.

മഹത്വം-൧. വലിപ്പം. ൨. ഉൽകൎഷം.

മഹനീയ-വി. വന്ദിക്കപ്പെടുവാൻ തക്ക.

മഹം-൧. ഉത്സവം. ൨. പോത്തു്. ൩. കാന്തി, ശോഭ.

മഹമ്മദീയ-വി. മഹമ്മദു് എന്ന ആൾ സ്ഥാപിച്ച മതം അനുസരിക്കുന്ന, മഹമ്മദിനെ സംബന്ധിച്ച.

മഹർല്ലോകം-മേല്പോട്ടുള്ള ലോകങ്ങൾ ഏഴിൽ ഒന്നു്, ഭൂമിയിൽ നിന്നു മേല്പോട്ടു നാലാമത്തെ ലോകം.

മഹർഷി-വളരെ തപസ്സു ചെയ്തവൻ, വസിഷ്ഠൻ മുതൽ പേർ.

മഹസ്സ്-൧. തേജസ്സു്, ശോഭ. ൨. ഉത്സവം. പൂജിക്കുന്നതു്-തൃപ്തിയെ ചെയ്യുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൩. യാഗം. ൪. വ

ലിപ്പം. ൭. സന്തോഷം. ൮. ശക്തി. ൯. ജലം.

മഹസ്സർ-യാമാസ്സു.

മഹളാ-സ്ത്രീ. (മഹിള എന്നതിന്റെ പാഠം).

മഹാ-വി. വലിയ, വലുതായ.

മഹാകച്ഛം-കടൽ.

മഹാകന്ദം-൧. വെള്ളുള്ളി. ൨. ഒരു മാതിരി കിഴങ്ങ്, വെട്ടുചേമ്പ്. ൩. വലിയ മുള്ളങ്കി.

മഹാകംബു-ശിവൻ.

മഹാകല്പം-ബ്രഹ്മപ്രളയം.

മഹാകവി-വലിയ വിദ്വാൻ.

മഹാകവികൾ-കാളിദാസൻ, ഭവഭൂതി, ഭാരവി, ബാണൻ, ദണ്ഡി, സുബന്ധു, ഭർത്തൃഹരി മുതലായവർ.

മഹാകവിചതുഷ്ടയം - കാളിദാസൻ, ഭവഭൂതി, ബാണൻ, ഭാരവി ഇവർ നാലുപേരും.

മഹാകാന്തൻ-ശിവൻ.

മഹാകായൻ-൧. ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി. ൨. ശിവൻ. ൩. ആന.

മഹാകാലൻ-൧. സംഹാരരുദ്രൻ. ൨. ശിവന്റെ വാതിൽ കാവൽക്കാരൻ.

മഹാകാവ്യകാലം — കലി 1701-2101.

മഹാകാവ്യലക്ഷണം-മഹാകാവ്യത്തിന വേണ്ടതായ ലക്ഷണം.

'സർഗ്ഗബന്ധോമഹാകാവ്യമുച്യതേതസ്യലക്ഷണം * ആശീർന്നമസ്ക്രിയാവസ്തുനിർദ്ദേശോ വാപിതന്മുഖം * ഇതിഹാസകഥോൽഭൂതമിതരദ്വാസദാശ്രയം ചതുർവർഗ്ഗഫലായത്തം ചതുരോദാത്തനായകം * നഗരാർണ്ണവശൈലർത്തുചന്ദ്രാർക്കോദയവർണ്ണനൈഃ * ഉദ്യാനസലിലക്രീഡാമധുപാനരതോത്സവൈഃ * വിപ്രലംഭൈർവിവാഹൈശ്ച കുമാരോദയവർണ്ണനൈഃ * മന്ത്രദൂതപ്രയാണാജിനായകാഭ്യുദയൈരപി * അലംകൃതമസംക്ഷിപ്തം രസഭാവനിരന്തരം * സർഗ്ഗൈരനതിവിസ്തീർണ്ണൈഃ ശ്രാവ്യവൃത്തൈസ്സുസന്ധിഭിഃ * സർവ്വത്രഭിന്നവൃത്താന്തൈരുപേതം ലോകരഞ്ജനം * കാവ്യം കല്പാന്തരസ്ഥായി ജായതേ സമലംകൃതി * ന്യൂനമപ്യത്രയൈഃ കൈശ്ചിദംഗൈഃ കാവ്യം ന ദുഷ്യതി *

''പൂങ്കാവാഴിവിവാഹമദ്രിനഗരം
ദൌത്യം കുമാരോദയം
ശൃംഗാരം മൃഗയാവിനോദമതുമു-
ള്ളൂട്ടും ജലക്രീഡനം,
ചന്ദ്രാർക്കോദയമാഹവം നിശയുമ-
സ്സാമന്ത്രണം നായകോ-
ല്ക്കൃഷം തൊട്ടമനോജ്ഞവസ്തുനിവഹം
വർണ്ണിക്കിൽ വൻ കാവ്യമാം '

മഹാകാവ്യങ്ങൾ — രഘുവംശം, കുമാരസംഭവം, കിരാതാർജ്ജുനീയം, മാഘം, നൈഷധം. ഇവയോടു ചിലർ മേഘദൂതും കൂട്ടാറുണ്ട്. ഭട്ടികാവ്യം, വിക്രമാങ്കദേവചരിതം, ഹരവിജയം മുതലായവയ്ക്കും മഹാകാവ്യയോഗ്യതയുണ്ടെന്നും അപൂർവ്വം അഭിപ്രായം കാണുന്നു.

തമിഴിലെ അഞ്ചു മഹാകാവ്യങ്ങൾ ൧. ചിലപ്പതികാരം. ൨. മണിമേഖല. ൩. ചിന്താമണി. ൪. കുണ്ഡലകേശി. ൫. വളയാപതി.

മഹാകാളൻ-ശിവൻ.

മഹാകാളി-ഭദ്രകാളി, ദേവി, ദുർഗ്ഗ.

മഹാകുല-വി. ശ്രേഷ്ഠവംശത്തിലുള്ള നല്ല വംശത്തിൽ ജനിച്ച.

മഹാകുലീന, മഹാകൂല-വി. ഉത്തമകുലത്തിൽ ജനിച്ച.

മഹാകേതു-ശിവൻ.

മഹാകേശൻ-ശിവൻ.

മഹാകോടി-ഒരു വലിയ തുക.

മഹാക്രോധൻ-ശിവൻ

മഹാക്ഷൻ-ശിവൻ.

മഹാഖർവ്വം-ഒരു വലിയ തുക. Ten billions).

മഹാഗർത്തൻ-ശിവൻ

മഹാഗർഭൻ-ശിവൻ.

മഹാഗളം-ഒട്ടകം.

മഹാഗീതൻ-ശിവൻ.

മഹാഗുരുക്കൾ-അച്ഛൻ, അമ്മ, ആചാര്യൻ ഇവർ മൂവരും.

മഹാഗ്രഹൻ-രാഹു.

മഹാഗ്രീവം, മഹാഗ്രീവി-ഒട്ടകം.

മഹാഗ്രീവൻ-ശിവൻ,

മഹാംഗ-വി. വലിയ ശരീരമുള്ള.

മഹാംഗം-പു. ഒട്ടകം. വ. പെരുച്ചാഴി.

മഹാംഗൻ-ശിവൻ.

മഹാചണ്ഡാ-ദേവി.

മഹാചാര്യൻ-ശിവൻ.

മഹാജംഭം-ഒട്ടകം.

മഹാജട-ശിവന്റെ ജട.

മഹാജടൻ-ശിവൻ.

മഹാജത്രു-ശിവൻ.

മഹാജനം-പു. സജ്ജനം. വ. വലിയ കച്ചവടക്കാരൻ.

മഹാജാലി-വരിപ്പീച്ചിൽ. വ. ചുരച്ചി.

മഹാജിഹ്വൻ-ശിവൻ.

മഹാജ്വാലൻ-ശിവൻ.

മഹാടവി-വലിയ കാട്.

മഹാതിക്ത-വി. ഏററവും കയ്പുള്ള.

മഹാതിക്തകം-ഒരു ഔഷധയോഗം.

മഹാതിക്തം-വേപ്പുവൃക്ഷം.

മഹാതീക്ഷ്ണ-വി. പു. കഠിനമായ, വ. ക്രൂര

മഹാതീക്ഷ്ണാ-ചേക്കുരു.

മഹാത്മാവ്-വി. പു. ഏററവും ബുദ്ധിയുള്ള. വ. വലിയ ശരീരമുള്ള, ധൈര്യമുള്ള.

മഹാത്മാ ശബ്ദം സംസ്കൃതത്തിൽ നകാരാന്തമാണ്. മലയാളത്തിൽ 'മഹാത്മാ' എന്ന ശബ്ദത്തെ മൂന്നു ലിംഗങ്ങളിലും ഉപയോഗിക്കാം.

മഹാത്യാഗൻ-ശിവൻ.

മഹാദന്തൻ-ശിവൻ.

മഹാദംഷ്ട്രൻ-ശിവൻ.

മഹാദേവൻ-ശിവൻ. സർവ്വോൽകൃഷ്ടനായ ദേവൻ എന്നർത്ഥം. നൃത്താദിരൂപമായിരിക്കുന്ന വലിയ ക്രീഡയുള്ളവൻ എന്നുമാവാം.

മഹാദേവി-പാർവ്വതി.

മഹാദൈവം-വലിയ ദൈവം.

മഹാദ്രുമം-ഒട്ടകം.

മഹാധന-വി. പു. അധിക സമ്പത്തുള്ള വ. വിലയേറിയ.

മഹാധനം-പു. അധികം വിലയുള്ള വസ്തു. വ. വളരെ വിലപിടിച്ച വസ്ത്രം. ന. പൊൻ. ര. കൃഷി.

മഹാധാതു-ശിവൻ.

മഹാനടൻ-ശിവൻ.

മഹാനന്ദാ-മദ്യം.

മഹാനന്ദം-പു. പരമാനന്ദം, മോക്ഷം. വ. ഏററവും സന്തോഷം.

മഹാനവമി-കന്നിമാസത്തിൽ സരസ്വതിയെ സേവിക്കുന്ന ഒരു ദിവസം.

മഹാനസം-പു. അടുക്കള, മടപ്പള്ളി. അരി, കറി സാമാനങ്ങൾ ഉള്ളത് എന്നർത്ഥം.

'അനുകമ്പായദിതവമാനസേ-എനിക്കനുമതിതരികമഹാനസേ'

(നളചരിതം കഥകളി)

വ. വലിയതായ വണ്ടി.

മഹാനാടകം-ഹനുമന്നാടകം.

മഹാനാദൻ-ശിവൻ.

മഹാനാദം-പു. ഒട്ടകം വ. ആന ന. സിംഹം.

മഹാനാസൻ-ശിവൻ.

മഹാനിംബം-മലവേപ്പ്.

മഹാനിശ-൧. അർദ്ധരാത്രി. ൨. ദേവി.

മഹാനീലം-ഒരു രത്നം. ഇന്ദ്രനീലക്കല്ല്. നീലക്കയ്യോന്നി.

മഹാനുഭാവ-വി. ശക്തിയും സമ്പത്തും ഐശ്വര്യംമറ്റും ഉള്ള.

മഹാനുഭാവൻ-൧. മഹാത്മാവ്. ൨. ശ്രേഷ്ഠൻ.

മഹാനേത്രൻ-ശിവൻ,

മഹാന്തകൻ-ശിവൻ.

മഹാൻ-൧. വലിയവൻ, പൂജ്യൻ, ശ്രേഷ്ഠൻ. ൨. ഒടുക്കത്തെ അഞ്ചു വായുക്കളിൽ ഒന്ന്. ൩. പെരുഞ്ചെന്നെല്ല്.

മഹാപഞ്ചവിഷം-അഞ്ചു വലിയ വിഷയങ്ങൾ.

'ശൃംഗീചകാളകൂടശ്ച
മുസ്തകോവത്സനാഭകഃ
ശംഖകർണ്ണീതിയോഗോയം
മഹാപഞ്ചവിഷാഭിധഃ'

മഹാപഥൻ-ശിവൻ

മഹാപത്മം-൧ നവനിധികളിൽ ഒന്ന്. മഹത്വമുള്ളതാകയാൽ അർത്ഥാർത്ഥികളാൽ സേവിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. ഒരു വലിയതുക.

മഹാപത്മൻ-൧. നാരദൻ. ൨. ഒരു ദിഗ്ഗജം. ൩. നന്ദൻ. ൪. കുബേരന്റെ ആശ്രിതനായ ഒരു കിന്നരൻ. ൫. അഷ്ടനാഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

മഹാപാതകം-വലിയ പാപം; ബ്രഹ്മഹത്യ മുതലായ മഹാപാപങ്ങൾ അഞ്ചിനും കൂടെയുള്ള പേർ.

മഹാപാതകി- മഹാപാതകമുള്ളവൻ.

മഹാപാദൻ-ശിവൻ.

മഹാപുരാണങ്ങൾ- വിഷ്ണുപുരാണംവും ഭാഗവതപുരാണവും.

മഹാപൃഷ്ഠം-ഒട്ടകം.

മഹാപ്രഭു-൧. ഒരു ദൈവഭക്തൻ. ൨. രാജാവ്. ൩. ഇന്ദ്രൻ. ൪. ശിവൻ. ൫ വലിയ പ്രഭു.

മഹാപ്രസ്ഥാനം-൧. വലുതായ യാത്ര. ൨. ഭാരതത്തിലെ ഒരുപർവ്വം.

മഹാപ്രളയം-ബ്രഹ്മാവിന്റെ അവസാനത്തിങ്കലെ പ്രളയം.

ഒരു കല്പാവസാനത്തിൽ ലോകങ്ങൾ മനുഷ്യർ, ദേവകൾ, ബ്രഹ്മാവ് എന്നിവർ നശിച്ചു പോകുന്ന കാലം. മഹാനക, ക്ഷിതി, സംഹാരം എന്ന പേരുകളും ഉണ്ട്.

മഹാപ്രാണം-(മണിദീപികപ്രകാരം) ഉറപ്പിച്ച് ഉച്ചരിയ്ക്കുന്ന വർണ്ണം.

മഹാഫലാ-വാഴ.

മഹാബലൻ-൧. കാറ്റ്, ൨. ബുദ്ധമഹർഷി.

മഹാബലം-ഈയം.

മഹാബലാ-ഒരുമാതിരി കുറുന്തോട്ടി.

മഹാബലി - ഒരസുരരാജാവ്, ചക്രവർത്തി.

പ്രഹ്ളാദപുത്രനായ വിരോചനന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ച ഒരു ദൈത്യരാജാവായിരുന്നു മഹാബലി. ഇദ്ദേഹം തപസ്സുചെയ്തു ഇന്ദ്രനെ തോല്പിച്ച് മൂന്നു ലോകത്തിനും രാജാവായി. ദേവകളുടെ സങ്കടം നിമിത്തം വിഷ്ണു ഒരു വാമനൻ (കുട്ടി) ആയി വന്നു മൂന്നടിസ്ഥലം തരികെ തരണമെന്നു വഞ്ചനയായി അപേക്ഷിച്ചു. ബലി സമ്മതിച്ചു. അപ്പോൾ വാമനൻ തന്റെ ശരീരം വലുതാക്കി ഒരടി ഭൂമിയിലും, ഒരടി സ്വർഗ്ഗത്തിലും, മൂന്നാമത്തെ അടി ബലിയുടെ തലമേലും ചവുട്ടി ബലിയേയും കൂട്ടരേയും പാതാളത്തിലേക്ക താഴ്ത്തിക്കളഞ്ഞു. മഹാബലി മഹാഭക്തനും ധർമ്മിഷ്ഠനുമായിരുന്നു.

മഹാബാഹു- വി. നീണ്ടകൈകളുള്ള.

മഹാബിലം- ആകാശം

മഹാംബുകൻ-ശിവൻ.

മഹാഭാഗ-വി. ഭാഗ്യവും മഹത്വവും മററുമുള്ള.

മഹാഭാഗത-മഹത്വം.

മഹാഭാഗവതം-പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

മഹാഭാഗ്യ-വി. വളരെ ഭാഗ്യമുള്ള.

മഹാഭാരതം-ലോകത്തിലെ ഏററവും വലിയകാവ്യം.

മഹാഭാരതത്തിലെ മുഖ്യവിഷയം പാണ്ഡവരും കൌരവരും തമ്മിലുണ്ടായ മഹായുദ്ധമാകുന്നു. മഹാഭാരതത്തിന്റെ കർത്താവു് കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ (വ്യാസൻ) ആണെന്നു പറയുന്നു. അദ്ദേഹം മുയുണ്ടായിരുന്ന കഥകളെ കൂട്ടിച്ചേർക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തിട്ടുള്ളു എന്നു വിചാരിപ്പാൻ കാരണങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ടു്. നളചരിതം, രാമചരിതം മുതലായ പല കഥകളും ഭഗവൽഗീത, ഹരിവംശം മുതലായ കാവ്യങ്ങളും മഹാഭാരതത്തിൽ അടങ്ങുന്നുണ്ടു്. മഹാഭാരതത്തെ വ്യാസൻ സ്വശിഷ്യനായ വൈശമ്പായനനെ പഠിപ്പിക്കയും അദ്ദേഹം ഒരു ദിവസം ജനമേജയരാജാവിന്റെ മുമ്പാകെ പറയുകയും ചെയ്തു.

ഭാരതത്തിൽ (എഴുത്തച്ഛന്റെ തർജ്ജമയിൽ) അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന പർവ്വങ്ങളുടേയും മററും വിവരം.

1. പൌലോമം — സംഗ്രഹവിവരണം, ഉദങ്കോപാഖ്യാനം, ഭൃഗുകുലവിസ്താരം, ച്യവനോൽഭവവും, വഹ്നിശാപവും, രുരുമുനിയുടെ അഭ്യർത്ഥനവും വിവാഹവും, സഹസ്രപാദന്റെ ശാപമോചന

2. ആസ്തീകം — ആസ്തീകോത്ഭവം കഥാസംക്ഷേപം, നാഗഗരുഡാരുണോല്പത്തി, പാലാഴിമഥനകഥാസംക്ഷേപം, അമൃതത്തിന്നായിട്ടു ഗരുഡന്റെ യാത്ര, ഗരുഡനെ തടുക്കേണ്ടതിനായി ദേവകളുടെ സന്നാഹം, ഇന്ദ്രാപരാധം, ഗരുഡന്റെ ദേവലോകപ്രാപ്തിയും, സുധാഗ്രഹണവും, സർപ്പങ്ങളുടെ ഭേദം പ്രകൃതവും മററും, അനന്തന്റെ തപസ്സ്, ശാപഭയം ഒഴിപ്പാൻ ഭോഗികളുടെ അഭിപ്രായഭേദം, ശ്രീപരീക്ഷിത്തിനുണ്ടായ ശാപവൃത്താന്തം മുതലായതു്, ആസ്തീകോത്ഭവവും ജരൽക്കാരുവിന്റെ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമനിവൃത്തിയും, സർപ്പസത്രം.

(പൌലോമവും ആസ്തീകവും പരിഭാഷാരൂപങ്ങൾ മാത്രമാണു്, മൂലത്തിൽ ഇല്ല.)

3. സംഭവം — സോമവംശരാജോല്പത്തി, വേദവ്യാസോല്പത്തി, പരശുരാമൻ ഒടുക്കിക്കളഞ്ഞ ശേഷം ക്ഷത്രിയ രാജാക്കന്മാർ വീണ്ടും വർദ്ധിച്ചതു്, ദേവാദികളുടെ ഉത്ഭവം, അംശാവതരണം, പൂരുവംശോല്പത്തി, പൂർവ്വരാജോല്പത്തി, ദേവയാനീചരിതം—കചന്റെ മൃതസഞ്ജീവനി വിദ്യാഭ്യാസം, ശർമ്മിഷ്ഠയുടെ ദാസ്യം, ദേവയാനീപരിണയം, യയാതിയുടെ ശർമ്മിഷ്ഠാപ്രാപ്തി, ജരാനരവിനിമയം, ശാകുന്തളം, ഭരതോല്പത്തി, ശകുന്തളോല്പത്തി, ശകുന്തളോദ്വാഹം—ഗാന്ധർവ്വവിവാഹം, ശകുന്തളയുടെ ഭർത്തൃസമീപത്തിലേക്കുള്ള യാത്ര, ശകുന്തളയുടെ രാജമന്ദിരപ്രാപ്തി, ഭരതന്റെ രാജ്യഭരണം,

ശന്തനുവിന്റെ ഉത്ഭവചരിത്രം, ഗംഗാദേവി മാതാവാകണമെന്നു വസുക്കളുടെ അപേക്ഷ, വസുക്കളുടെ ശാപകാരണവൃത്താന്തം, സത്യവതീപരിണയം, അംബോപാഖ്യാനം, അനപായനാശം കണ്ടു സത്യവതിയുടെ ദുഃഖവും ആലോചനയും; ഭീഷ്മതമോദന്തം, ധൃതരാഷ്ട്രൻ മുതലായവരുടെ ഉല്പത്തി, മാണ്ഡവ്യശാപവും വിദുരോല്പത്തിയും, ധാർത്തരാഷ്ട്രോല്പത്തി, പാണ്ഡുപുത്രോല്പത്തി, പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠാസ്ഥാപനം, പാണ്ഡുവിന്റെ ചരമഗതി, കൗരവന്മാർക്ക പാണ്ഡവന്മാരോടുള്ള സ്പർദ്ധാരംഭം, വിദ്യാഭ്യാസവും ശരദ്വതോല്പത്തിയും, ഭാരദ്വാജോല്പത്തി, അഭ്യാസപരീക്ഷ, ഗുരുദക്ഷിണ, ധൃഷ്ടദ്യുമ്നോല്പത്തി, ജതുഗേഹനിർമ്മാണം, കാനനപ്രവേശം, ഹിഡിംബവധവും ഹിഡിംബിസംയോഗവും, ഏകചക്രാവാസവും ബകനിഗ്രഹവും, പാഞ്ചാലീസ്വയംവരകീർത്തനം, പാഞ്ചാലീസ്വയംവരയാത്ര, അംഗാരവർണ്ണോപാഖ്യാനം, സംവരണോദന്തം, വാസിഷ്ഠോപാഖ്യാനം, കല്മാഷപാദചരിതം, ഔർവ്വോത്ഭവവും ശാന്തിമഹത്വവും, പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം, രാജസംഘവിജയം, കുന്തീവാക്യം, പാഞ്ചാലിയുടെ പൂർവ്വജന്മവൃത്താന്തം, പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം, പഞ്ചൈനെതന്തവചരിതം, ധാർത്തരാഷ്ട്രന്മാരുടെ കുണ്ഠിതം, കൗരവപാഞ്ചാലയുദ്ധം, അർദ്ധരാജ്യാഭിഷേകം, സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം, അർജ്ജുനന്റെ തീർത്ഥയാത്ര, സുഭദ്രാഹരണം, സുഭദ്രയ്ക്കു സ്ത്രീധനം കൊടുപ്പാൻ രാമകൃഷ്ണാദികളുടെ ആഗമനം, ഖാണ്ഡവദാഹം, മന്ദപാലോപാഖ്യാനം, ശാർങ്ഗപക്ഷികളുടെ ജാതവേദസ്തുതി, ദേവേന്ദ്രന്റെ ശേവൽസ്തുതി.

(സംഭവപർവ്വത്തിനു മൂലത്തിൽ ആദിപർവ്വം എന്നുപേർ).

4. സഭാ — രാജസൂയം, ജരാസന്ധവധം, ദിഗ്ജയം, വിശ്വരൂപപ്രദർശനം, ശിശുപാലവധം, ദ്യൂതക്രീഡ, ദ്രൗപദീവസ്ത്രാക്ഷേപം, (ഹസ്തിനപുരത്തിലെ രാജസഭാവഞ്ചനകൊണ്ടു ദുര്യോധനൻ മുതലായവർ രാജ്യം കൈക്കലാക്കി പാണ്ഡവന്മാരെയും പാഞ്ചാലിയെയും വനത്തിൽ അയക്കുക.)

5. ആരണ്യം — പാണ്ഡവന്മാരുടെ കാനനവാസം, നളോപാഖ്യാനം, കല്യാണസൗഗന്ധികം; നഹുഷന്റെ ശാപമോക്ഷം, നാഗരാജന്റെ ഘോഷയാത്ര, രാമായണകഥാനിവേദനം, ഭീമാദികളുടെ മരണവും പുനർജ്ജനനവും (പാണ്ഡവരുടെ വനവാസവും മഹർഷിമാരുമായുള്ള സന്ദർശവും— 12 വർഷം).

(ആരണ്യത്തിനു മൂലത്തിൽ വനപർവ്വം എന്നുപേർ).

6. വിരാടം — പാണ്ഡവന്മാരുടെ അജ്ഞാതവാസം, കീചകവധം —(ഒരുവർഷം).

7. ഉദ്യോഗം — (മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിനുള്ള ഒരുക്കം) കൗരവപാർത്ഥ

ന്മാരുടെ ഭഗവച്ഛരണം, യുദ്ധോദ്യമനിരൂപണം, സഞ്ജയയാ ഗമനം, വിദുരവാക്യം, ഭഗവദ്ദൂതു്, വിശ്വരൂപദർശനം, യുദ്ധോദ്യോഗം.

8. ഭീഷ്മം—ഭീഷ്മർ കൌരവരുടെ സേനാനായകനായിരുന്നു യുദ്ധം നടത്തിയ കഥ. ഇദ്ദേഹം പത്തു ദിവസം യുദ്ധം ചെയ്തു മടങ്ങി.

9. ദ്രോണം—അഭിമന്യുവിന്റെ യുദ്ധവും മരണവും, സൃഞ്ജയോപാഖ്യാനം, പാർത്ഥപ്രതിജ്ഞയും ജയദ്രഥവധവും, രാത്രിയുദ്ധവും ഘടോൽക്കച മരണവും, ഭീഷ്മക്ക് ശേഷം ദ്രോണരാണ് സേനാധിപത്യം ഏററതു്. രണ്ടുദിവസം കഴിഞ്ഞു മരണം.

10. കർണ്ണം—ത്രിപുരദഹനം - ധാത്തു സാരഥ്യം. കർണ്ണൻ സേനാപതിയായി മൂന്നു ദിവസം യുദ്ധം നടത്തി. (കർണ്ണന്റെ സേനാധിപത്യം)

11. ശല്യം—ശല്യന്റെ സേനാനായകത്വം, ദുര്യോധനന്റെ മുറിവേൽപ്പു്, യുദ്ധത്തിന്നു് പ്രാപ്തരായി കൌരവരിൽ മൂന്നുപേർ ശേഷിക്കുന്നു.

12. സൌപ്തികം — കുരുപക്ഷത്തിൽ ശേഷിച്ച മൂന്നു നായകന്മാർ കൂടി രാത്രിയിൽ പാണ്ഡവവാസസ്ഥലങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നു. അവരുടെ മരണത്തോടുകൂടി യുദ്ധം അവസാനിക്കുന്നു.

13. ഐഷികം—ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ, പാഞ്ചാലീപുത്രന്മാർ മുതലായവർ മരിച്ചുപോയി എന്ന വൃത്താന്തംകേട്ടു പാഞ്ചാലിയുടെ വിലാപവും മററും.

മൂലത്തിലെ സൌപ്തികപവ്വത്തെ സൌപ്തികമെന്നും ഐഷികമെന്നും രണ്ടായി തിരിച്ചിരിക്കയാണു്.

14. സ്ത്രീ—ഗാന്ധാരിയും മററു സ്ത്രീകളും യുദ്ധത്തിൽ വീണുപോയവക്കുവേണ്ടി വിലപിക്കുന്നു.

15. ശാന്തി—യുധിഷ്ഠിരനെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിന്നായി ഭീഷ്മർ രാജനീതിയെ കുറിച്ചും മററും പ്രസംഗിക്കുന്നു.

16. അനുശാസനികം — ഭീഷ്മന്റെ പ്രസംഗം തുടച്ച്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണം.

17. അശ്വമേധികം — യുധിഷ്ഠിരന്റെ അശ്വമേധയാഗം കഴിപ്പു്.

18. ആശ്രമവാസം — ധൃതരാഷ്ട്രർ, ഗാന്ധാരി, കുന്തി മുതലായവർ വനവാസം ചെയ്വാനുള്ള യാത്ര, കാട്ടുതീയിൽപ്പെട്ടു മരണം.

19. മൌസലം—എന്നാൽ മുസലത്തെ സംബന്ധിച്ചതു് എന്നത്ഥം. മുസലം=ഉലക്ക ഇരിമ്പുലക്കയുടെ ഉല്പത്തി, ആ ഉലക്ക ഏരകപ്പുല്ലുകളായതു്, ആ ഏരകപ്പുല്ലുകൊണ്ടുണ്ടായ യുദ്ധം, ആ യുദ്ധത്തിൽ യാദവന്മാരിൽ അധികം പേരുടേയും നാശം, മുസലായുധനായ ബലരാമന്റേയും ഇരിമ്പുലക്കയിൽ ശേഷിച്ച കഷണംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ അസ്ത്രംകൊണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണന്റേയും പരഗതി, ദ്വാരക സമുദ്രാക്രമണത്തിൽ നശിക്കുന്നതു്.

20. പ്രസ്ഥാനം—യുധിഷ്ഠിര ചക്രവർത്തി സിംഹാസനത്യാഗം ചെയ്തിട്ടു് ദ്രൌപതിയോടും സഹോദരന്മാരോടും കൂടെ ഇന്ദ്രസ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ള യാത്ര.

21. സ്വർഗ്ഗാരോഹണം — യുധിഷ്ഠിരനും സഹോദരന്മാരും ദ്രൌപതിയും സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്യുക.

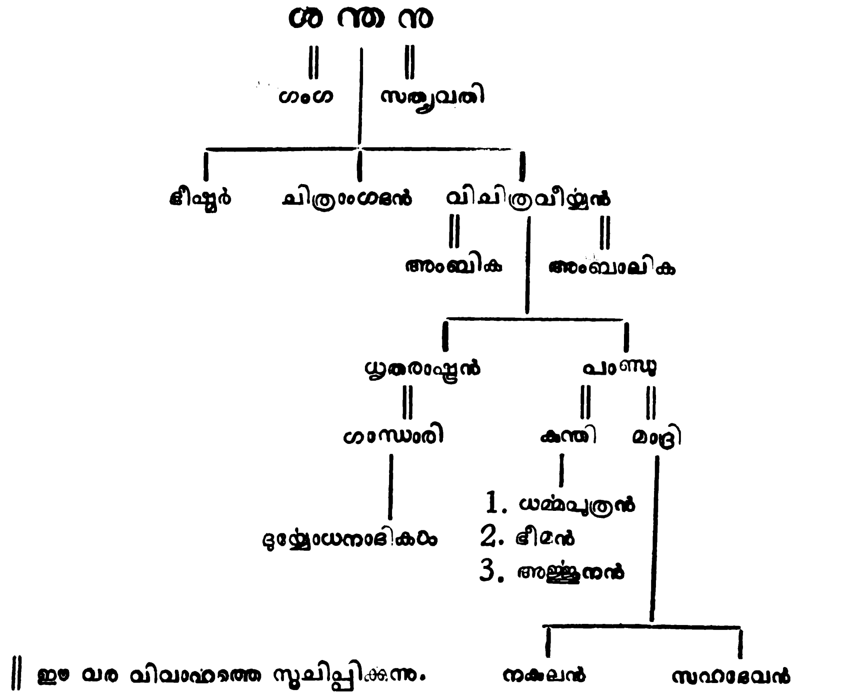

മഹാഭാരതംമൂലം.

നമ്പർ	പർവ്വത്തിന്റെ പേർ	അദ്ധ്യായങ്ങൾ എണ്ണം	ശ്ലോകത്തിന്റെ എണ്ണം
1	ആദിപർവ്വം	228	8948
2	സഭാ	72	45[illegible]1
3	വനപർവ്വം	269	10664
4	വിരാടം	67	3500
5	ഉദ്യോഗം	126	6938
6	ഭീഷ്മം	118	7884
7	ദ്രോണം	174	10909
8	കർണ്ണം	69	4900
9	ശല്യം	59	3220
10	സൌപ്തികം	18	870
11	സ്ത്രീ	27	775
12	ശാന്തി	329	14525
13	ആനുശാസനികം	236	12000
14	ആശ്വമേധികം	133	4420
15	ആശ്രമവാസികം	40	1906
16	മൌസലം	8	300
17	മഹാപ്രസ്ഥാനം	3	32
18	സ്വർഗ്ഗാരോഹണം	5	200

ഇതിൽ ഒരു 'ഗ്രന്ഥം' എന്നതു് ഒരു അനുഷ്ടുപ്പ് ശ്ലോകമാണ്. എഴുത്തച്ഛന്റെ ഭാരതത്തിൽ 22500 ശീലുകൾ വരികൾ മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ഇതു നോക്കുമ്പോൾ മൂലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒൻപതിലൊരംശമേയുള്ളൂ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതി. ഭീഷ്മം, ദ്രോണം, കർണ്ണം, ശല്യം, സൌപ്തികം ഈ പർവ്വങ്ങളിലായി മഹാഭാരതയുദ്ധം വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ലോകമഹാകാവ്യങ്ങളിൽ ഏററവും വലുതാണു മഹാഭാരതംമൂലം. ഇതിൽ ലക്ഷത്തി ഇരുപതിനായിരം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്.

'പർവ്വവും മൂവാറതിൽ
ഗ്രന്ഥവും നൂറായിരം
ദിവ്യവുമദ്ധ്യായവുമ
ണ്ടോരീരണ്ടായിരം'

മഹാഭാഷ്യം - പതഞ്ജലിയുടെ പ്രധാന ഗ്രന്ഥം.

കാത്യായനൻ പാണിനിയുടെ വ്യാകരണത്തിൽ ചില സംഗതികളെ ആക്ഷേപിച്ചതിന് ഒരു സമാധാനമായിട്ടാണ് പതഞ്ജലി ഭാഷ്യത്തെ എഴുതിയത്.

മഹാഭിഷക് – ഇക്ഷ്വാകുവംശത്തിലെ ഒരു രാജാവ്.

ഈ രാജാവ് ഗംഗയെ മോഹിക്കയാൽ മർത്ത്യനായി പിറക്കുക എന്നു ബ്രഹ്മാവു ശപിച്ചു. അതിനാൽ ഭൂമിയിൽ ജനിക്കയുണ്ടായി. ഇദ്ദേഹമത്രേ ശന്തനു.

മഹാഭുജ-വി. മഹാബാഹു.

മഹാഭോഗ-ദേവി.

മഹാമഖവേല-മാമാങ്കം.

എല്ലാ 12 വർഷങ്ങൾക്കും 28 ദിവസം കേരളത്തിൽ നടത്തുന്ന ഒരു വിശേഷം.

മഹാമണി-ശിവൻ.

മഹാമതി-വി. ബുദ്ധി അധികമുള്ള.

മഹാമനസ്കത(ത്വം) – ഉദാരബുദ്ധിയോടുകൂടിയ സ്ഥിതി, അല്പബുദ്ധിയില്ലായ്മ, അറിഞ്ഞതിനെ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിൽ ഉറപ്പിക്കുന്ന ശീലം, വിശാല മനസ്ഥിതി; ക്ഷമയെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടതരമായ ആത്മസംയമനസമ്പ്രദായം.

മഹാമനസ്കൻ– ഉദാരബുദ്ധിയോടുകൂടിയവൻ.

പര്യായങ്ങൾ-മഹേച്ഛൻ, മഹാശയൻ മഹാഭിലാഷന്റെ പേർ എന്നും പക്ഷമുണ്ട്.

മഹാമനസ്സ്-വി. മഹാമതി.

മഹാമാത്രൻ-പ്ര. പ്രധാനൻ. ദ്വി. ധനവാൻ. തൃ. രാജസഹായജനങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യമുള്ളവൻ.

മേലവം മുതലായ ചില ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്ക് മഹാമാത്രന്മാർ എന്നു പേരുള്ള പ്രകാരം കാണുന്നു.

മഹാമായ-പ്ര. ദുർഗ്ഗ, പാർവ്വതി, ദ്വി. ലക്ഷ്മി. തൃ. ലോകമായ.

മഹാമായൻ-ശിവൻ.

മഹാമാരി-പ്ര. ദുർഗ്ഗ, ദേവി. ദ്വി. നീക്ക്യ എന്ന ദീനം, തൃ. പകരുന്ന വ്യാധി.

മഹാമാലൻ-ശിവൻ.

മഹാമാംസം-നരമാംസം.

മഹാമുനി-മഹർഷി. (പ്ര. വ്യാസൻ. ദ്വി. ബുദ്ധൻ. തൃ. അഗസ്ത്യൻ).

മഹാമൂല്യം-മാണിക്യം.

മഹാമൃഗം-ആന.

മഹാമൃത്യു-ശിവൻ.

മഹാമേദാ-ഒരുവക കിഴങ്ങ്.

മഹാമേധൻ-ശിവൻ.

മഹാമേധാ-ദേവി.

മഹാമേരു-ഒരു വലിയ പർവ്വതം.

'ഇതിന്റെ നടുവിലായ്ച്ചൊല്ലേഴും
മഹാമേരു* വതിന്റെയുയരമായോരു
ന്നൂറായിരം* മുകളിൽ മുപ്പത്തീരാ
യിരം യോജനവഴി* സുഖമേസമവൃത്ത
മായിരിപ്പോന്നതാനും* നീളത്തിൽ പതി
നാറായിരംയോജനവഴി* മേലത്തിൽ
കഴിനാട്ടുണ്ടായിരം മററതെല്ലാം*'

(ഭാഗവതം)

പര്യായങ്ങൾ-മേരു, സുമേരു, ഹേമാദ്രി, രത്നസാനു, സുരാലയം, കർണ്ണികാചലം, അമരാദ്രി, ദേവപർവ്വതം, കനകാചലം.

ലോകത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള പർവ്വതമാണ്. ഇന്ദ്രസ്വർഗ്ഗം ഇതിന്മേൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

പൊന്നും രത്നങ്ങളും കൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു.

മഹാമോഹാ-ദേവി.

മഹായജ്ഞം-വലിയ യാഗം. ഒരു ഗൃഹസ്ഥൻ ദിനംപ്രതി ചെയ്യേണ്ടുന്ന അഞ്ചു ഭക്തിവിഷയപ്രവൃത്തികൾ (പഞ്ചമഹായജ്ഞം എന്നതു നോക്കുക.

'അദ്ധ്യാപനം ബ്രഹ്മയജ്ഞഃ
പിതൃയജ്ഞസ്തു തർപ്പണം,
ഹോമോ ദൈവോ ബലിർഭൗതോ-
നൃയജ്ഞോഽതിഥിപൂജനം'.

മഹായശസ്സ്-ജീനന്മാരിൽ ൰-ാമത്തെ പ്രധാനി.

മഹായുഗം-കൃത, ത്രേത, ദ്വാപര, കലി ഈ നാലുയുഗവും കൂടിയതു. (കല്പം എന്ന ശബ്ദം നോക്കുക).

മഹായുധൻ-ശിവൻ.

മഹായോഗി-പു. യോഗശാസ്ത്രം പഠിച്ചു ശീലിച്ചവൻ. ൨. ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി. ൩. ശിവൻ. ൪. കോഴി.

മഹാരജതം-സ്വർണ്ണം.

മഹാരജനം-പു. ഒരു വൃക്ഷം, കുസുംഭം, ചപ്പങ്ങം. വസ്ത്രത്തിൽ ചായം പിഴിയുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൨. സ്വർണ്ണം. വെള്ളിയെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠമായുള്ളതു എന്നർത്ഥം.

മഹാരണ്യം-കൊടുങ്കാട്.

മഹാരഥം-വലിയ തേര്.

മഹാരഥൻ-മഹാരാജക്കന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഒരു വലിയ സ്ഥാനമാനം സിദ്ധിച്ച രാജാവു. ൨. വലിയ യോദ്ധാവും അസ്ത്രശസ്ത്രപ്രവീണനായി പതിനായിരം വില്ലാളികളോടു ഒറ്റനായി എതിർത്തുനിന്നു പൊരുന്നവനും. തന്നേയും സാരഥിയേയും കുതിരകളേയും രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു യുദ്ധംചെയ്യുന്നവൻ 'മഹാരഥൻ' എന്നു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്. മഹാരഥനേക്കാൾ പത്തുമടങ്ങു ഗുണമുള്ളവൻ 'അതിരഥൻ'.

"ഏകോ ദശ സഹസ്രാണി
യോധയേദ്യസ്തു ധന്വിനാം
ശസ്ത്രശാസ്ത്രപ്രവീണശ്ച
മഹാരഥ ഇതി സ്മൃതഃ"

'ആത്മാനം സാരഥിം ചാശ്വാൻ
രക്ഷൻ യുദ്ധ്യേത യോ നരഃ
സ മഹാരഥ സംജ്ഞഃസ്യാ-
ദിത്യാഹുർന്നീതികോവിദാഃ'

മഹാരാജൻ-രാജരാജൻ.

മഹാരാജികന്മാർ- ഗണദേവതമാരിൽ ഒരുകൂട്ടം ഒന്നിച്ചു സഞ്ചരിക്കുന്ന ദേവന്മാർ എന്നർത്ഥം.

(മഹാരാജികന്മാർ-220).

മഹാരാജ്ഞി-ദേവി, റാണി.

മഹാരാഷ്ട്രം, മറാഷ്ട്രകം, മാറാട്ടി-ഒരു രാജ്യം, ആ ദേശത്തെ ഭാഷ.

മഹാരുദ്രൻ-ശിവൻ.

മഹാരൂപൻ-ശിവൻ.

മഹാരോഗം-വാതരോഗം മുതലായവ (8)

'ഉന്മാദോരാജയക്ഷ്മാച
ശ്വാസത്വഗ്ദോഷ ഏവച
മധുമേഹശ്ചാശ്മരീ ച
തഥോദരഭഗന്ദരൌ'

മഹാരൌദ്രി-ദേവി.

മഹാരൌരവം-ഒരു നരകം. രുരുവിന്റെതു എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. രുരു പ്രാണിവിശേഷം.

ഈ നരകത്തിൽ വീഴുന്നവർ രുരുക്കൾ അല്ലെങ്കിൽ മഹാരുരുക്കൾ എന്ന പ്രാണികളാൽ കടിക്കപ്പെടുന്നു.

മഹാൎഘം-ചീവൽപക്ഷി.

മഹാൎണ്ണവൻ-ശിവൻ.

മഹാൎണ്ണവം-വലിയ സമുദ്രം.

മഹാൎഹ-വി. വളരെ വിലമതിക്കത്തക്ക.

മഹാലിംഗൻ-ശിവൻ.

മഹാലോകർ-മഹാജനങ്ങൾ, മഹത്വമുള്ള ആളുകൾ.

മഹാലോഹം-കാന്തക്കല്ലു്.

മഹാവാക്യം-(വ്യാകരണപ്രകാരം) 'സമപ്രധാനങ്ങളായ വാക്യങ്ങളുടെ (ചൂൎണ്ണികകളുടേയും സങ്കീൎണ്ണകങ്ങളുടേയും) യോഗംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതു മഹാവാക്യം.

മഹാവാതം-കൊടുങ്കാററു്.

മഹാവിഭൂതി-ശിവൻ.

മഹാവീരചരിതം-ഭവഭൂതിയുടെ ഒരു നാടകം (രാമായണം കഥ).

മഹാവീരൻ-പു. വിഷ്ണു, ൨. ഗരുഡൻ. ൩. ഹനൂമാൻ. ൪. ഇന്ദ്രന്റെ വജ്രായുധം. ൫. സിംഹം. ൬. വൈരം. ൭. മഹാവിക്രമൻ.

മഹാവീരം-പു. വൈരം. ൨. കയിൽ.

മഹാവീൎയ്യൻ-ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി.

മഹാവ്രതി-ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി.

മഹാശക്തി-ശിവൻ.

മഹാശംഖ്-കുബേരന്റെ നവനിധികളിൽ ഒന്നു്.

മഹാശംഖം-ഒരു വലിയ തുക. ('വെള്ളം' എന്നതു നോക്കുക).

മഹാശയ-വി. വലിയ ആശയമുള്ള.

മഹാശയൻ-പു. അതിബുദ്ധിമാൻ, മഹാമനസ്കൻ, മഹത്തായ അഭിപ്രായത്തോടു കൂടിയവൻ എന്നർത്ഥം. മഹാഭിലാഷൻ എന്ന അർത്ഥവും കാണുന്നു. മററൊരു പൎയ്യായം-മഹേച്ഛൻ. ൨. കടൽ.

മഹാശയം-കടൽ.

മഹാശല്കം-ചെമ്മീൻ.

മഹാശാഖി-വലിയവൃക്ഷം.

മഹാശുക്തി-മുത്തുച്ചിപ്പി.

മഹാശുഭ്രം-വെള്ളി.

മഹാശൂദ്രി-ഇടച്ചി, ഇടയത്തി.

ഇടയന്റെ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവളായാലും ഇടയന്റെ ഭാൎയ്യയായാലും ഈ രൂപംതന്നെ.

മഹാശൃംഗം-കടമാൻ.

മഹാശ്വേത-പു. വെൺമുതക്കു്, പാൽമുതുക്കു്, ൨. ദേവി.

മഹാശോഫം-ഒരു വലിയ നീരു്.

മഹാശ്രാവണി-നിലത്തു പടരുന്ന ഒരു കഷായദ്രവ്യം.

മഹാശ്ലക്ഷ്ണാ-കടൽ.

മഹാശ്വാപദങ്ങൾ-ജന്തുക്കളെ ഭക്ഷിക്കുന്ന സിംഹാദി വലിയ മൃഗങ്ങൾ.

മഹാശ്വാസം-ഒരു രോഗം.

ഹിക്കാ നിദാനത്തിലുള്ളതാണു്. മദിച്ച കാളയേപ്പോലെ സദാ വലിയ ശബ്ദത്തോടു കൂടി ശ്വാസംവിടും. ജ്ഞാനം നശിക്കും. കണ്ണു ഭ്രമിക്കും. മലമൂത്ര

തടയും. വാക്ക പുറപ്പെടുകയില്ല. ശ്വാസത്തിന്റെ ശബ്ദം ദൂരെ കേൾക്കാം. എളുപ്പം മരിക്കും.

മഹാസത്യൻ-യമൻ.

മഹാസനം - സിംഹാസനം, വലിയ ആസനം.

മഹാസഹ-൧. കാട്ടുഴുന്നു. മഹാരോഗശക്തിയെക്കൂടി സഹിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. വൻകുറുഞ്ഞി, വാടാക്കുറുഞ്ഞി. ൩. വാടാമല്ലിക. ൪. പെരുങ്കാണം. (മഹാസഹ എന്നതു കുരവക കുരണ്ടകങ്ങളുടെ സാമാന്യമായ പേരെന്നും അഭിപ്രായം കാണുന്നു).

മഹാസാരഥി-അരുണൻ.

മഹാസിംഹം-എട്ടടിമാൻ.

മഹാസുരി-ദേവി.

മഹാസേനൻ-൧. സുബ്രഹ്മണ്യൻ. ൨. വലിയ സൈന്യത്തിന് നായകൻ.

മഹാസൌഷിരം-ഒരു രോഗം.

പല്ലുകൾ അവയുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നിളകും; അണ്ണാക്കും ഓഷ്ഠങ്ങളും നുറുങ്ങും. ഈ രോഗമുള്ളവൻ ൭ രാത്രിക്കകം മരിക്കുമെന്നു ഭോജൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

മഹാഹസ്തൻ-ശിവൻ.

മഹി-ഭൂമി, പൂജിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. വലിപ്പം. ൩. ബുദ്ധി.

മഹികാ-മഞ്ഞ്. രാഗികളാൽ പൂജിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. (മിഹികാ എന്നതിന്റെ പാഠമാണ്).

മഹിത-വി. ൧. യോഗ്യതയുള്ള. ൨. വന്ദിക്കപ്പെട്ട, പൂജിത.

മഹിതം-൧. ശിവന്റെ ശൂലം. ൨. പൂജിക്കപ്പെട്ടത്.

മഹിന്ധകം-൧. എലി. ൨. കീരി.

മഹിമ-മാഹാത്മ്യം, ശ്രേഷ്ഠത.

മഹിമാവ്-൧. വലിപ്പം, മഹത്വം. ൨. അഷ്ടൈശ്വര്യങ്ങളിൽ ഒന്ന്. (എത്രയെങ്കിലും വലുതാകാൻ കഴിയുക).

മഹിരൻ-൧. സൂര്യൻ. ൨. എരിക്ക്.

മഹിഷമർദ്ദിനി-ദുർഗ്ഗ.

മഹിഷധ്വജൻ-യമൻ.

മഹിഷൻ-ഒരസുരൻ.

മഹിഷാസുരനെ സുബ്രഹ്മണ്യൻ വധിച്ചു. ഈ പേരുള്ള മറ്റൊരസുരനെ ദുർഗ്ഗാദേവിയും കൊന്നിട്ടുണ്ട്.

മഹിഷം-൧. പോത്ത്. യമന്റെ വാഹനം. തടിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. (കാട്ടുപോത്തിന്റെയും നാട്ടുപോത്തിന്റെയും പേരാണ്). സ്ത്രീ-മഹിഷി.

എരുമയുടെ പാൽ, തൈർ, വെണ്ണ, ചാണകം, മൂത്രം ഇവക്ക് 'മാഹിഷപഞ്ചകം' എന്നുപറയുന്നു.

മഹിഷവാഹനൻ-യമൻ.

മഹിഷീ-൧. എരുമ. ൨. പട്ടംകെട്ടിയ രാജഭാര്യ, പട്ടമഹിഷി-പൂജിക്കപ്പെടുന്നവൾ എന്നർത്ഥം.

പട്ടാഭിഷേകസമയത്തിങ്കൽ ഭർത്താവിനോടു കൂടെ സിംഹാസനത്തിലിരുന്നു അഭിഷേകം ഏറ്റ സ്ത്രീക്ക് പട്ടമഹിഷി എന്നുപേർ.

മഹിളാ-൧. സ്ത്രീ. ആദരിക്കപ്പെടുന്നവൾ എന്നർത്ഥം. ൨. കാമുകി. ൩. ഞാഴൽ.

മഹിളാഹ്വയ-ഞാഴൽ.

മഹീ-൧. ഭൂമി. ൨. കാമ്പെ എന്ന ഉൾക്കടലിൽ വീഴുന്ന ഒരു നദി. ൩. ഒരു രാജ്യം. ൪. ഒരു വലിയ സൈന്യം ൫. നിലം, മണ്ണ്.

മഹീക്ഷിത്ത്-രാജാവ്. ഭൂമിയിൽ ഐശ്വര്യമുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം.

മഹീജൻ-൧. നരകാസുരൻ. ൨. ചൊവ്വാ എന്ന ഗ്രഹം.

മഹീജം-൧. ഇഞ്ചി. ൨. വൃക്ഷം.

മഹീജാ-സീത.

മഹീതലം-ഭൂമി.

മഹീദേവൻ-ബ്രാഹ്മണൻ.

മഹീധരൻ-വിഷ്ണു.

മഹീധരം-പൎവ്വതം.

മഹീധ്രൻ-വിഷ്ണു.

മഹീധ്രം-൧. പൎവ്വതം. ഭൂമിയെ ധരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. ഏഴ എന്ന അക്കം.

മഹീപതി-രാജാവു്.

മഹീപൻ-രാജാവു്.

മഹീപാലൻ-രാജാവു്.

മഹീപുത്രൻ-൧. ചൊവ്വാ. ൨. നരകാസുരൻ.

മഹീപുത്രീ-സീത.

മഹീപ്രാചീരം-കടൽ.

മഹീഭൃത്തു്-രാജാവു്.

മഹീമണ്ഡലം - മണ്ഡലാകാരമായുള്ള ഭൂമി, ഭൂഗോളം.

മഹീമയ-വി. മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള.

മഹീയസ്സ്-വി. ഏറ്റവും മഹത്വമുള്ള, വലിപ്പമുള്ള. (പു-മഹീയാൻ. സ്ത്രീ-മഹീയസീ).

മഹീരുഹം-൧. വൃക്ഷം. ൨. തേക്കമരം. ൩. മരപ്പുളി. ഭൂമിയിൽ മുളച്ചുണ്ടാകുന്നതു എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം.

മഹീലത-ഞാഞ്ഞൂൽ. ഭൂമിയിൽ ഒരു വള്ളിപോലെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നതു എന്നൎത്ഥം.

മഹീശൻ-രാജാവു്.

മഹീസുതൻ-൧. ചൊവ്വാ. ൨. നരകാസുരൻ.

മഹീസുതാ-സീത.

മഹിളാ-സ്ത്രീ.

മഹേച്ഛ-വി. മഹാത്മാവായ.

മഹേച്ഛൻ-മഹാമനസ്കൻ.

മഹേന്ദ്രകദളി-നേന്ത്രവാഴ.

മഹേന്ദ്രജാലം-ഒരു വലിയ വിദ്യ, ഒരു മാന്ത്രിക കൺകെട്ടുവിദ്യ.

മഹേന്ദ്രൻ-ഇന്ദ്രൻ.

മഹേന്ദ്രനഗരി-അമരാവതി.

മഹേന്ദ്രപൎവ്വതം-സഹ്യപൎവ്വതത്തിന്റെ തെക്കെതലയ്ക്കൽ തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തിന്റെ തെക്കെ അതിരിങ്കൽ ഉള്ള പൎവ്വതം.

മഹേന്ദ്രമന്ത്രി-ബൃഹസ്പതി.

മഹേരണാ, മഹേരുണ-മലയീന്ത, ഈന്തു്. ആനകൾക്ക സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു എന്നൎത്ഥം.

മഹേശൻ-ശിവൻ.

മഹേശബന്ധു-കൂവളം.

മഹേശാനി-ദേവി.

മഹേശ്വരൻ-ശിവൻ.

മഹേശ്വരീ-൧. പാൎവ്വതി. ൨. നല്ല പിച്ചള.

മഹേളാ -സ്ത്രീ. ഉത്സവത്തിന്നിരിപ്പിടം എന്നൎത്ഥം. മഹിളാ എന്നതിന്റെ പാഠമാണു്.

'മഹിതതരമഹേളാമധുരിമാ'

(കൃഷ്ണാട്ടം)

മഹേളികാ-സ്ത്രീ.

മഹോക്ഷം-വലിയ കാള.

മഹോത്സവം-വലിയ ഉത്സവം.

മഹോത്സാഹ-വി. ഏറ്റവും ഉത്സാഹമുള്ള.

മഹോത്സാഹം-വലിയ ഉത്സാഹം.

മഹോദധി-കടൽ.

മഹോദയം-൧. ഒരു നഗരം. ൨. ഉയൎച്ച. ൩. മോക്ഷം.

മഹോദരൻ-ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി.

മഹോദരം-വയറുവീക്കുന്ന ഒരുവകദീനം

മഹോദ്യമ-വി. വലിയ ഉത്സാഹമുള്ള.

മഹോരസ്കൻ-ശിവൻ.

മഹോല്പലം-താമരപ്പൂ, താമര

മഹൌഷധം-൧. ചുക്കു്. ൨. അതിവിടയം. ൩. വെളുള്ളി. ൪. വത്സനാഭം. ൫. ഇഞ്ചി. ൬. തിപ്പലി. ൭. പന്നിക്കിഴങ്ങ്. ൮. കടുകരോഹിണി.

മഹൌഷധി-൧. ചുക്കു്. ൨. ഉള്ളി.

മഹോഷ്ണൻ-ശിവൻ.

മഴ-ആകാശത്തിൽനിന്നു തുള്ളി തുള്ളിയായി വീഴുന്ന വെള്ളം. പര്യായങ്ങൾ-വൃഷ്ടി, വർഷം.

മഴക്കൽ-൧. കഴുകുക. ൨. വൃഥാ വാക്കു പറഞ്ഞു താമസിപ്പിക്കു.

മഴക്കാല്ു് - മഴവെള്ളം പോവാനുള്ള വഴി.

മഴക്കാലം-വർഷകാലം.

മഴക്കാറു്-മഴപെയ്യുന്നതിനുള്ള കറുത്ത മേഘം.

മഴക്കുന്നു-൧. കഴുകുന്നു. ൨. വൃഥാ വാക്കു പറഞ്ഞു താമസിപ്പിക്കുന്നു.

മഴക്കോൾ-മഴക്കാർ ഉണ്ടാകുക.

മഴങ്കരു-ചെറുപുഴ, തോടു്. (മലങ്കരു).

മഴത്താര-ഇടവിടാതെയുള്ള മഴ.

മഴനാഴി-മഴ അളക്കുന്ന ഒരുമാതിരി യന്ത്രം.

മഴമുല്ല-ഒരുവക മുല്ല.

(കണ്ണുരോഗം, നേത്രരോഗം, വിഷം മുതലായവക്കു നന്നു്. നീണ്ടും ഉരുണ്ടും പൂവുള്ളതായി പല ഇനമുണ്ടു്. നല്ല ഗന്ധം കാണും. സം-വാർഷികി).

മഴൽ-മയൽ, മയങ്ങൽ.

മഴപ്പു്-മഴക്കൽ.

മഴറുന്നു-൧. മയക്കുന്നു, മയറുന്നു. ൨. ചുഴറുന്നു. ൩. ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നു.

മഴു-൧. ഒരുമാതിരി കോടാലി. പര്യായങ്ങൾ-വൃക്ഷഭേദനം, വൃക്ഷഭേദി. ൨. കല്ലു വെട്ടുന്ന മഴു. ൩. വെണ്മഴു.

മഴുക്കാർ-കല്ലാശാരിമാർ.

മഴുന്നനേ-മൂർച്ചയില്ലാതാക്കുക.

മറ-൧. വേദം. ൨. ഓലശീല മുതലായതുകൊണ്ടു മറച്ചതു, മറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്, തിര. ൩. രഹസ്യം. ൪. നിഴൽ.

[മറയെടുക്കുക=തുറന്നു സ്പഷ്ടമായി പ്രവർത്തിക്കു—ശൈലി.]

മറക്കൽ-ഓർമ്മകേടു.

മറക്കലം-ബ്രാഹ്മണന്റെ കലം.

മറക്കാതൽ - ൧. വേദാന്തസ്വരൂപി, ഈശ്വരൻ. ൨. വേദസാരം.

മറക്കാർ-രാജാവിന്റെ ശരീരം കാക്കുന്നവർ.

മറക്കുട-ചില ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീകളുടെ കുട.

മറക്കുന്നു-ഓർമ്മയില്ലാതാകുന്നു, ക്ഷമിക്കുന്നു, മനസ്സിൽനിന്നു വിട്ടുകളയുന്നു.

മറക്കുഴി - ചുറവും മറച്ചു കെട്ടിയിട്ടുള്ള കുഴി, മറപ്പുര, മലശോധനക്കുള്ള കുഴി.

മറതി-൧. മറവി, ഓർമ്മകേടു്. ൨. രഹസ്യം.

മറപൊരുൾ-൧. രഹസ്യകാര്യം, തിരിച്ചറിയാൻ പ്രയാസമുള്ള കാര്യം. ൨. വേദാർത്ഥം. ൩. മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന സംരങ്ങൾ.

മറപ്പുര-മറക്കുഴി.

മറം-സമ്മതക്കേടു്.

മറയത്തു്-അ. കാണാത്ത സ്ഥലത്തു.

മറയത്താട്ടുന്നു-ആട്ടിക്കളയുന്നു.

മറയവർ; മറയോർ-ബ്രാഹ്മണർ.

മറയുന്നു-൧. കാണാതെയാകുന്നു. ൨. ചാകുന്നു. ൩. ഒളിച്ചിരിക്കുന്നു. (സം ക്രി.-മറയ്ക്കുന്നു.)

മറയ്ക്കുന്നു-൧. ഒളിക്കുന്നു, മൂടുന്നു. ൨. ശവവും മററും കുഴിച്ചിടുന്നു.

മറലി-യമൻ.

മറൽ-൧. മാൻ, മാനി. ൨. മരണം.

മറവ്-നിഴൽ, മറ, മറച്ചുചെയ്ക, ഒളിക്കൽ.

മറവൻ-ദക്ഷിണ ഇൻഡ്യയിലെ പൂർവ്വനിവാസികളായിരുന്ന ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മറവി-ഓർമ്മക്കേട്, മറതി, മറക്കൽ.

തെക്കൻദിക്കിൽ 'മറവി' എന്നും വടക്കൻ ദിക്കിൽ 'മറക്കൽ' എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു.

മറി-൧. കൊച്ചുമാൻ. ൨. കല ൩. വഞ്ചന, മറിവ്. ൪. ചെറിയജന്തു.

മറികടക്കുന്നു – മീതെക്കൂടെ കവച്ചുകടക്കുന്നു.

മറികടൽ-തിരകൾ അലയ്ക്കുന്ന കടൽ.

മറികണ്ണ് - ചരിഞ്ഞുനോക്കുന്ന കണ്ണ്, കോങ്കണ്ണ്.

മറികണ്ണൻ-ഒരു വശത്തോട്ടു ചരിഞ്ഞുനോക്കുന്നവൻ, കോങ്കണ്ണൻ.

മറിക്കുന്നി-ഒരുമാതിരി മരം, പൊന്തിക്കീര. (പൊന്തിച്ചീര) പര്യായങ്ങൾ- ഉക്ഷഗന്ധാ, മംഗലാന്ത്രി, ആദവഗീ, വൃദ്ധദാരകം, ജുംഗം.

വാതം, വീക്കം, വായുമുട്ടൽ മുതലായതിനു നന്ന്. ത-പൊന്തിക്കീരമെ.

മറിക്കുന്നു-൧. കീഴ്മേലാക്കുന്നു. ൨. തിരിക്കുന്നു. ൩. മാററുന്നു. ൪ മറിപ്പിലാക്കുന്നു, തടയുന്നു.

മറിച്ചൽ-൧. മാററം. ൨. രഹസ്യം. ൩. കഴക്ക്. ൪. വഞ്ചന. ൫. തെററ. ൬. തിരിയുക. ൭. കീഴ്മേലാകുക. ൮. കരണം മറിക.

മറിച്ചുഴിവ്-൧. നീർച്ചുഴി. ൨. തലമുടിയുടെ ചുഴി. ൩. വട്ടം ചുററൽ.

മറിതീർക്ക-ഒരു കെട്ടിടത്തിൻെറ അളവ്. (പരിമിതി) അടയാളപ്പെടുത്തുക.

മറിപ്പ്-൧. തടവ്. ൨. പാറാവ്, ഉപദ്രവം.

മറിപ്പൻ-പിടലിതട്ടൻ, ഒരു പകരുന്ന ദീനം. (വിഷൂചിക)

മറിപ്പിലാക്കുന്നു-പാറാവിലാക്കുന്നു, തടവിലാക്കുന്നു.

മറിമാൻ-൧. കഴുത്തുമറിച്ചു പുറകോട്ടു നോക്കുന്ന മാൻ, തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്ന മാൻ, കരുമാൻ. (സം-ശംബരം). ൨. വേഗമുള്ള മാൻ.

മറിമായം-വ്യാജം, ചതിവ്.

മറിയൻ-വിശ്വാസംകെട്ടവൻ.

മറിയം-ക്രിസ്തുദേവൻെറ അമ്മ.

മറിയുന്നു-൧. ഉരുളുന്നു. ൨. തിരിയുന്നു; മടങ്ങുന്നു ൩. വശംതിരിയുന്നു. ൪. കരണംമറിയുന്നു. ൫. വീഴുന്നു. ൬. മാറുന്നു. ൭. വിപരീതമാകുന്നു. (മറിക്കുന്നു-സ. ക്രി.)

മറിവ്-൧. മറിച്ചൽ, തിരിച്ചൽ. ൨. വ്യാജം, കപടം. ൩. കൌശലം

മറിവാതിൽ – ഒരുമാതിരി വാതിൽ, ഇട്ടുകഴിവാതിൽ.

മറു-വി. ൧. മറെറാരു ൨. അടുത്ത, പിന്നത്തെ.

മറു-അ. വീണ്ടും

മറു-നാ. ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി കറുത്ത അടയാളം. പ. കറ, കറ്റം. നു. വ്യാജം. ര. വഞ്ചന. ഇ. കറുപ്പു നിറം.

മറുക്-ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി കറുത്തോ ചെമന്നോ ഉള്ള അടയാളം.

മറുകടം-ഒരുത്തന്റെ കടം തീൎപ്പാൻ മറ്റൊരുത്തനോടു വാങ്ങിക്കുന്ന കടം.

മറുകടിഞ്ഞൂൽ-രണ്ടാമത്തെ പ്രസവം.

മറുകൽ-പരിഭ്രമം.

മറുകര-നാ. ആറ്റിന്റെയും മറ്റും എതിൎക്കര. പ. അടുത്തദേശം.

മറുകാൽ-നാ. മുന്നു. പ. കൈത്തോട്.

മറുകുന്നു-ക്രി. പീഡയേല്ക്കുന്നു, വേദനപ്പെടുന്നു, വ്യസനിക്കുന്നു.

'മറുകിത്തളന്നുകിടന്നീടുംനമ്മുടെ'
(രാമായണം ഒർ വൃത്തം)

പ. പരിഭ്രമിക്കുന്നു.

മറുകൂടരി-മറുതുടരി, ഒരുതരം വേലിപ്പരുത്തി. (സം-ബസ്താന്ത്രി).

മറുകുരുവു്-വസൂരിവന്നു കുളിക്കാറാകുന്നതിനുമുമ്പിൽ കുളിച്ചാൽ പിന്നെയുണ്ടാകുന്ന കുരുവു്.

മറുക്കൂട്ടം-മറ്റൊരുക്കൂട്ടം.

മറുക്കൂട്ടംപിള്ള-മറ്റൊരുക്കൂട്ടം എഴുതുന്ന എഴുത്തുകാരൻ.

മറുകെ-നാ. പ്രതിക്രിയ, ഒന്നിനുപകരം ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തി പ. പ്രത്യൗഷധം.

മറുക്കൊരക്ക-ഒരുവക കായു്.

മറുക്കുന്നു-ക്രി. വിരോധിക്കുന്നു, തടയുന്നു. പ. വിരോധത്തെ അതിക്രമിച്ചു ചെയ്യുന്നു. നു. എതിൎക്കുന്നു. ര. നിഷേധിക്കുന്നു. ഇ. വെറുക്കുന്നു.

മറുചട്ടം-നാ. മറ്റൊരുചട്ടം. പ. മറ്റൊരു പ്രമാണം.

മറുചാലു-നാ. രണ്ടാമത്തു ഉഴുക. പ. മറ്റൊരു തോടു്.

മറുചെവി- മറ്റെച്ചെവി, മറ്റൊരുത്തന്റെ ചെവി.

മറുജന്മം-മറ്റൊരു ജനനം, പുനൎജ്ജന്മം.

മറുജാതി-വേറെ ഒരു ജാതി.

മറുതല-എതിർവശം, ശത്രുപക്ഷം.

മറുതലർ-ശത്രുക്കൾ, മറുപക്ഷക്കാരൻ.

മറുതലിക്ക-എതിൎക്ക.

മറുതാക്കോൽ-നാ. കള്ളത്താക്കോൽ. പ. വേറെയുള്ള താക്കോൽ.

മറുതായി-ഘോരാകൃതിയിലുള്ള ഒരുതരം പിശാചു്.

മറുതാശിങ്കി-ഒരു മരുന്നു്.

മറുതുടരി-മറുകടരി, ഒരുതരം വേലിപ്പരുത്തി. (സം-ബസ്താന്ത്രി).

മറുദേശം-അന്യദേശം, മറ്റൊരു ദിക്കു്.

മറുനായു്-നാ. ഒരുവക ചെറിയ മൃഗം. പ. ഒരുവക പിശാചു്.

മറുനാൾ-അടുത്ത ദിവസം.

മറുപക്ഷം-നാ. മറ്റൊരു പക്ഷം. പ. ശത്രുപക്ഷം.

മറുപടി, മറുവടി-എഴുത്തിന്റെ ഉത്തരമായുള്ള എഴുത്തു്.

മറുപണയം-പണയം തന്നിരിക്കുന്ന വസ്തു പണയംവെയ്ക്കു.

മറുപഥ്യം-ചില മരുന്നു സേവിച്ചാൽ അതിന്റെ ഫലം വരുന്നതിനു വേണ്ടി കുറെ ദിവസം കാറ്റും വെയിലും കൊള്ളാതെയും വിരോധപദാൎത്ഥങ്ങൾ ഭുജിക്കാതെയും സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുക.

മറുപനി-വീണ്ടും വന്ന പനി.

മറുപലർ-ശത്രുക്കൾ.

മറുപാടു്-മറുവശം, മറെറപ്പുറം.

മറുപാട്ടം-നിലം പുരയിടങ്ങൾ ഒരുത്തനു് എഴുതിക്കൊടുത്തു അവൻ അനുഭവിച്ചു വരുമ്പോൾ മറ്റൊരുവനു എഴുതി കൊടുക്കുക.

മറുപിരി-ഒരുമാതിരി പിരിയാണി.

മറുപിള്ള-മറുകട്ടി, പ്രസവിച്ചു വീണ പൈതലിൻെറ പൊക്കിൾക്കൊടിയുടെ അററത്തുള്ള ഒരു മാംസം, മാസ്തു, നീള ത്തിൽ ഗർഭാശയത്തിനുള്ളിൽ പററിച്ചിട്ടുള്ള പൊങ്ങുപോലെയുള്ള ഒരു സാധനം.

മറുപിള്ള പിറക്കുന്നതു നോവിൻെറ മൂന്നാംസന്ധിയിലാകുന്നു ശിശു പിറ ന്നാൽ വേദനകൂടാതെ അല്പം ഇളപ്പു സാധാരണയാണ്. തള്ളക്ക് അധിക സന്തോഷം ഉണ്ടെങ്കിലും തളച്ച് തോന്നു ന്നു. അറിവില്ലാത്ത വയററാട്ടികൾ പ്രജ പിറന്നാലുടനെ കൈ അകത്തു കടത്തി മറുപിള്ളയെ വലിച്ചെടുക്കാറുണ്ട്. ഗ ർഭാശയത്തിൽ മറുപിള്ളക്കരികെ വലിയ രക്തസിരകൾ ഉണ്ട്. അതു വേഗ ത്തിൽ വലിച്ചു ചാടിച്ചാൽ വൈഷമ്യ മായ രക്തമൊഴിവു മിക്കപ്പോഴും ഉണ്ടാ കുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഒട്ടും വെളിയിൽ കാണുന്നില്ല എങ്കിലും ഗർഭപാത്രം നിറ ഞ്ഞുകിടക്കുന്നു. ഗർഭപാത്രം അകം പുറ മാവാനും ഇടയുണ്ട്. മറുപിള്ളയെ ഒ രിക്കലും പൊക്കിൾ കൊടിയാൽ പിടി ച്ച് വലിക്കരുത്. വയററാട്ടി നോവ് ആരംഭിക്കുന്നതുവരെ കാൽ മണിക്കൂ റോളം ക്ഷമയോടെ പാർത്തിരിക്കണം. ഗർഭപാത്രം ചുരുങ്ങിവരുമ്പോൾ അതു മറുപിള്ളയെ ചാടിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ അതു മുഴുവനും പുറത്തു ചാടുന്നു. എ ന്നാൽ മിക്കപ്പോഴും ഇതിനുള്ള വഴിയു ടെ മേൽഭാഗം വരെയ്ക്കുമേ വരികയുള്ളൂ; അന്നേരം മറുപിള്ളയെ കൈകൊണ്ടെ ടുക്കാം—ഗർഭം ഒരു ചർമ്മത്താൽ വേഷ്ടി തമായിട്ടാണ് കുക്ഷിയിൽ സ്ഥിതിചെ യ്യുന്നത്. അതിനെ മറുപിള്ള എന്നു പ റയുന്നു. പിള്ള പുറത്തേക്കു വന്നാൽ ഉടൻ ഈ ചർമ്മകോശവും പുറത്തേക്കു പോരുക പതിവാണ്. അതിനാലത്രേ ഇതിന് 'മറുപിള്ള' അല്ലെങ്കിൽ 'മറു കട്ടി' എന്നു പേരുണ്ടായതു്.

(പൊക്കിൾ കൊടി മറുപിള്ളയോടു കുട്ടിയെ സംയോജിക്കുന്നു).

മറുപുറം-മറേറവശം.

മറുപേരെച്ചം-(വ്യാകരണത്തിൽ) നി ഷേധ നാമാംഗം. ഉ-ം, വരാത്ത, പോ കാത്ത ഇത്യാദി.

മറുപൊരുൾ-മറെറാരർത്ഥം.

മറുപോരു്-ഒരുത്തൻെറ ബുദ്ധികൊണ്ടു കാണുന്നതിനെ അറിഞ്ഞു അതിൻെറ പകരമായിട്ടു കാണുന്ന ഉപായം.

മറുപ്പു്-പ്ര. വിരോധം, നേരിടുക അ തിക്രമിച്ചുചെയ്ക. പ. നിഷേധം.

മറുഭാഗം-പ്ര മറുവശം. പ. ശത്രുപക്ഷം

മറുഭാഗി-ശത്രു, വിരോധി.

മറുഭാഷ-പ്ര. അന്യഭാഷ പ. മറെറാരു രൂപം.

മറുമരുന്നു-പ്രത്യൌഷധം, ഒരു മരുന്നു കൊണ്ടുണ്ടായ ദോഷം തീരുന്നതിനു പി ന്നെ കൊടുക്കുന്ന മരുന്നു്.

മറുമാസം കഴിഞ്ഞതോ വരുവാനുള്ളതോ ആയ മാസം.

മറുമുടി-ചില സ്ത്രീകൾ തലമുടി പോരാ ഞ്ഞാൽ വച്ചുകെട്ടുന്ന ചമരി മൃഗത്തി ൻെറ വാൽ. (തിരിപ്പൻ).

മറുമൂലക്കാരൻ-ചില്ലറക്കച്ചവടക്കാരൻ. പ. മറെറാരുത്തൻെറ മൂലധനംകൊണ്ടു കച്ചവടം ചെയ്യുന്നവൻ.

മറുമൊഴി-ഉത്തരം.

മറുരാജ്യം-അന്യരാജ്യം.

മറുരൂപം-മറെറാരു രൂപം.

മറുവടി-മറുപടി.

മററു്-വി. വേറെ.

മറ്റന്നാൾ-അ. നാളെ കഴിഞ്ഞുവരുന്ന ദിവസം.

മററം-മെച്ചിൽസ്ഥലം, ആററരികെയുള്ള ഒരുവകയുള്ള ചില കണ്ടത്തിനു പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മററവൻ-മററെ അവൻ. ഒരു കൂട്ടത്തിൻ പിൻപിൽ പറയപ്പെട്ടതല്ലാതെ പിന്നെയുള്ളവൻ.

മററും-അ. വേറെയും.

മററെ-അ. വേറെയും.

മറേറതു്-അ. ഇതല്ലാത്തതു്.

മറെറാരു-വി. വേറൊരു.

മാ.

മാ-സ്ത്രീ. ലക്ഷ്മി. ൨. സമ്പത്തു്.

മാ എന്ന പദത്തിനു് ഒരു സ്വരമേയുള്ളൂ. അതിനാൽ ഹ്രസ്വം ഇല്ല. ശ്രീ, ഭ്രൂ ഇത്യാദി കാണ്ക. അന്ത്യസ്വരത്തിനു് ഹ്രസ്വം വരുന്നതു ഒന്നിലധികം സ്വരമുള്ള ശബ്ദങ്ങളിലാണു്. 'അനേകാക്ഷരങ്ങളിലന്ത്യം കുറുകും.' (കേ. പാ. 355)

ഭക്തന്മാരുടെ ഭക്തിയെ കണക്കാക്കുന്നവൾ എന്നർത്ഥം.

മാ-വി. വലുതായ.

മാ-അ. അരുതു്, വേണ്ട, അത്ഭുതം.

മാകന്ദം-തേന്മാവു്, മാവു്.

മാകന്ദി-ശാകവർഗ്ഗത്തിൽ ചേർന്ന മൂല ശാകം.

വെളുത്തും കറുത്തും രണ്ടുതരമുണ്ടു്. കാച്ചിക്കൊടിക്കിഴങ്ങു് എന്നു പറയുന്നുണ്ടു്.

മാകലി-ഇന്ദ്രസാരഥിയായ മാതലി.

മാക്കല്ലു്-കല്പലക.

മാക്കാൻ-കാട്ടുപൂച്ച.

മാക്കിറി-ചാടുന്ന ഒരുമാതിരി ചെറിയ ജന്തു, തവള.

മാക്കീരക്കല്ലു്-ഒരു ഔഷധം, ഒരുവക കല്ലു്.

കുഷ്ഠം, അർശസ്സ്, പ്രമേഹം, വ്രണം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. ഇതു സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ഉപധാതുവാണു്. ശുദ്ധിയും മാരണവും ശരിയാകാതെ ഇരിക്കുന്ന മാക്കീരക്കല്ലു് അറിയാതെ ഭക്ഷിച്ചുണ്ടാകുന്ന വികാരത്തിൽ മുതിരക്കഷായം സേവിക്കുക.

മാക്ഷി(ക്ഷീ)കം-പു. തേൻ.

[നിറം നല്ലെണ്ണയുടേതാണു്.]

മാക്ഷികം എന്നതിനു മക്ഷികകളാൽ കൃതം എന്നർത്ഥം. ൨. മാക്കീരക്കല്ലു്.

മാഗധ-വി. മഗധരാജ്യത്തെസംബന്ധിച്ച

മാഗധൻ-പു. രാജാക്കന്മാരുടെ വംശപരമ്പരയെ പാടി സ്തുതിക്കുന്നവൻ. യാചിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ക്ഷത്രിയജാതിസ്ത്രീയിൽ വൈശ്യനുണ്ടായ പുത്രൻ.

മാഗധി-സ്ത്രീ. കുറുമൊഴിമുല്ല. മഗധദേശത്തുണ്ടായതു എന്നർത്ഥം. ൨. ഒരു ഭാഷ. ൩. മഗധരാജാവിന്റെ പുത്രി. ൪. മഗധദേശത്തെ രാജസ്ത്രീ. ൫. തിപ്പലി. ൬. പന്നിക്കിഴങ്ങു്. ൭. പഞ്ചസാര. ൮. ചിറ്റേലം. ൯. ഒരു നദി.

മാംഗല്യ(ക)ം-ഒരുവക പയർ.

മാഘൻ-ഒരു പ്രസിദ്ധ കവി.

മാഘം (ശിശുപാലവധം) കാവ്യം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണു്.

'ഉപമാ കാളിദാസസ്യ
ഭാരവേരർത്ഥഗൌരവം,
ദണ്ഡിനഃ പദലാളിത്യം
മാഘേ സന്തി ത്രയോ ഗുണാഃ'

മാഘപുരാണം-ഒരു പുരാണഗ്രന്ഥം.

മാഘം-പു. മകരമാസത്തിനും കുംഭമാസത്തിനും കൂടി പറയുന്ന ഒരു പേർ.

പാപം ഇല്ലാത്തതു് എന്നർത്ഥം. ഉ. ശിശുപാലവധം എന്ന കാവ്യം. (മാഘൻ എന്നതു നോക്കുക).

മാഘമാ-പെൺ ഞണ്ടു്.

മാഘമാസം-മകരമാസം.

മാഘ്യം-കുരുക്കത്തിമുല്ല മാഘമാസത്തിൽ പൂക്കുന്നതു്.

മാങ്ങാ-മാവിന്റെ കായു്.

മാങ്ങയുടെ മജ്ജയിൽനിന്നെടുക്കുന്നതാണു് മാങ്ങ എണ്ണ.

മാങ്ങാനാറി-ഒരു പച്ചമരുന്നു്.

വാതം, വായുമുട്ടൽ മുതലായതിനു നന്നു്. കറികളിൽ ചേർത്താൽ വാസനയുണ്ടാകും. സം-നവ്യാമ്രം.

മാചലം-ചീങ്കണ്ണി, മുതല.

മാചലൻ-പു. വഴിയിൽ നിന്നു പിടിച്ചു പറിക്കുന്നവൻ, കൊള്ളക്കാരൻ, ഉ. കള്ളൻ.

മാചം-വഴി, റോട്ടു്.

മാചികാ-മക്ഷിക.

മാചിക്ക-കുരങ്ങാടിമരുന്നു്, മായക്കാ.

മാച്ചു്-പു. അഴുക്കു്, ക്ലാവു്.

അപ്പോഴും പ്രസവിച്ച ചില കുട്ടികളുടെ ദേഹത്തിൽ പററിയിരിക്കുന്ന സാധനത്തിനും മാച്ചു് എന്നു പറയാറുണ്ടു്. കഴുകിയാൽ പോകും.

ഉ. മറുപിള്ള. ന. പാപം, ര്. കറ്റം. ഇ. വഞ്ചന.

മാച്ചൽ-പു. മായുക, തൂത്തുകളയുക, ഉ. മറഞ്ഞിരിപ്പു്. ന. മറവി.

മാച്ചാക്കുന്നു-അഴുക്കാക്കുന്നു.

മാച്ചാങ്കളി-ഒരുമാതിരി കളി.

മാച്ചുവള്ളി-മറുപിള്ളയെ ഗർഭാശയവുമായി ബന്ധിക്കുന്ന ഞരമ്പുകെട്ടു്.

മാജലം-ഒരുവക പക്ഷി.

മാഞ്ചി-കുരങ്ങാടിമരുന്നു്, ജടാമാഞ്ചി.

ത്രിദോഷം, വിഷം, കുഷ്ഠം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. സം-ജടാമാംസി. ത-ചടാമാഞ്ചിൽ.

മാഞ്ചെവി-എരിമക്കള്ളി, ഇലക്കള്ളി.

മാഞ്ഞാലം-കഴഞ്ഞാടിപ്പറയുന്നതു്(പ-മ)

മാട്ടു്-പു. കാള, പശു മുതലായതു്. ഉ. പിച്ചാങ്കത്തിയുടെയും മററും മൂർച്ചയില്ലാത്ത വശം. ന. പൊങ്ങിയ സ്ഥലം, മല, കുന്നു്. ഉ-ം 'മാടൊത്ത മുലയാൾ' ര്. കൈയാല, ഈടു്.

മാട-കൊമ്പു കീഴ്പ്പോട്ടുള്ള പശു.

മാടനമ്പി-മാടമ്പി.

മാടൻ-പു. ദോഷൻ, ഉ. ഒരു ദേവൻ.

മാടപ്രാവു്-ഒരുമാതിരി പ്രാവു്.

മാംസം ചുട്ടനീറലിനും മററും നന്നു്. മാടപ്രാവു് എന്നാൽ വീടുകളിൽ വളർത്തുന്നതാകുന്നു. സാ-പാരാവതം. ത-മാടപ്പുറാവു്. Domestic Pigeon.

മാടഭൂപതി-കൊച്ചീമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ഒരു പേർ.

മാടഭൂമി-കൊച്ചീരാജ്യം.

മാടം-പു. ചെറിയ വീടു്. ഉ. കാക്കുന്ന പുര. ന. പുലക്കുടി. ര്. മാളിക, തട്ടു്. ഇ. പിച്ചാത്തിയുടെയും മററും മൂർച്ചയില്ലാത്ത വശം

മാടമ്പു്-പു. മാടമ്പിയുടെ അതിർത്തിയിൽപെട്ട സ്ഥലം, ഉ. രാജത്വം, ന. മേലധികാരം.

മാടമ്പി-ഇടപ്രഭു.

മാടമ്പി-ഈഴവരിൽ താണ ഒരു ജാതിക്കാർ.

മാടണി-വി, കുന്നുപോലെ കട്ടിയും ഉയരവുമുള്ള.

മാട്ട്-മേട്, ൨. കുന്ന്.

മാടിൻ-വി. പിൻവാങ്ങിയ.

മാട്ടീട്ടുക-൧. അടിച്ചാക്കുക, അടിച്ചു നിർത്തുക. ൨. കൈ കാട്ടി വിളിക്കുക.

മാട്ടുന്നു-൧. കൈ കമഴ്ത്തി ഉന്തുന്നു. ൨. കയ്യാല കോരുന്നു. ൩. കൈകാട്ടി വിളിക്കുന്നു.

'നരവീരനെമാടിവിളിച്ചും'

(കിരാതം തുള്ളൽ)

മാട്ടോട്ട്-പുരമേയുന്നതിന് മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി സാധനം, ഓട്.

മാട്ട്-ക്ഷുദ്രപ്രയോഗം.

മാട്ടം-൧ മൺകോട്ട ൨. മൺചിറ ൩. കള്ളുകുടം. ൪. കൈകൊണ്ടടിക്കുക. ൫. ചിറയിടുകയും മററും.

മാട്ടാൻ-കാളയെ തെളിക്കുന്നവൻ.

മാട്ടി-ഒരാഭരണം.

കമ്മലിൽ നിന്നും മുകളിൽ വാളിയിൽ കൊണ്ടു കെട്ടുന്നതാണ്.

മാട്ടുന്നു-൧. ക്ഷുദ്രംചെയ്യുന്നു. ൨. ആമത്തിലിടുന്നു ൩. കള്ളൂട്ടപ്പാൻ കുടം തൂക്കുന്നു

മാട്ടുബാധ-ക്ഷുദ്രബാധ

മാഠം-റോട്ട്, വഴി.

മാഠരൻ-൧. സൂര്യന്റെ പാർശ്വവർത്തികളിൽ ഒരുവൻ.

സൂര്യൻ വളരെ ദയവുള്ളവനാകകൊണ്ടു രാക്ഷസന്മാർക്കു വരം കൊടുത്തേക്കുമോ എന്നു പേടിച്ചു, യമൻ, അഗ്നി, രുദ്രൻ ഇവർ മാഠരൻ, പിംഗളൻ, ദണ്ഡൻ എന്ന പേരുകളോടു കൂടിയവരായി സൂര്യന്റെ സമീപത്തിൽ വസിക്കുന്നു.

൨. വൈശ്യൻ. ൩. ബ്രാഹ്മണൻ.

മാഠാപത്യം-മഠപതിയുടെ അവസ്ഥ.

മാഠീ-ഇരിമ്പുചട്ട.

മാഢി കൊട്ടാരം

മാഢി-൧. അങ്കുരം. ൨. ഞെരുക്കം. ൩. ഇലമേലുള്ള ഞരമ്പ്. ൪. ദുഃഖം, ൫. ദാരിദ്ര്യം. ൬. കോപം. ൭. ഇർട്ടപ്പല്ല്

മാണം-വാഴക്കിഴങ്ങ്.

മാണവകൻ-൧. ബാലകൻ മനുവിന്റെ ചെറിയ അപത്യം എന്നർത്ഥം. ൨. മൂഢൻ. ൩. വേദം പഠിക്കുന്നവൻ.

മാണവകം-൧. ഇരുപതു ഇഴയുള്ള മുത്തുമാല. ബാലനെപ്പോലെ കൌതുകമുള്ളതു എന്നർത്ഥം. ൨. ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ.

മാണവൻ-ബാലകൻ, ബ്രഹ്മചാരി, വിദ്യാർത്ഥി.

മാണവം-പതിനാറചുററുള്ള മാല.

മാണവീന-വി. മാണവനെസംബന്ധിച്ച.

മാണവ്യം-൧. മാണവന്മാരുടെ സമൂഹം, ബ്രഹ്മചാരിക്കൂട്ടം. ൨. ബാലത്വം.

മാണാരി-ശൂദ്രരിൽ ഒരിനക്കാർ.

മാണി-ബ്രാഹ്മണബാലന്മാരിൽ ചിലക്കു പറയുന്ന ഒരു പേർ, ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി.

ഇപ്പോൾ ചിലർ മററു കുട്ടികളേയും വിളിച്ചുവരുന്നതായി കാണുന്നു.

മാണിക്യം-രത്നവിശേഷം. ജനങ്ങൾ ഇതിനെ 'മണി' എന്നു പറയുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി. ചെമപ്പുരത്നം, മാണിക്യക്കല്ല്, മാണിക്യരത്നം.

വാതം, വ്രണം, ക്ഷയം മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്. സം-പത്മരാഗം. ത-കെമ്പുകല്ല്, മാണിക്കം. ഇം-Ruby റൂബി

മാണിബന്ധം, മാണിമന്ഥം-ഇന്തുപ്പ്. മണിമന്ഥപർവ്വത്തിൽ നിന്നെടുക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി.

മാണിയൂർനമ്പിടി-600 നായന്മാരുള്ള ചെമ്പകശ്ശേരിയിലെ ഒരു ഇടപ്രഭു.

മാണ്ടവൻ-മരിച്ചവൻ.

മാണ്ടു-മരിച്ചു. (പ-മ.)

മാണ്ഡലിക-വി. മണ്ഡലത്തെ സംബന്ധിച്ച.

മാണ്ഡലികൻ-ഒരു സ്ഥലത്തെ ഭരണാധികാരി.

മാണ്ഡവി-കുശധ്വജന്റെ പുത്രി, ഭരതന്റെ ഭാര്യ.

മാണ്ഡവ്യൻ-ഒരു ഋഷി, വിഖ്യാതനായ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ. (ആണിമാണ്ഡവ്യൻ നോക്കുക).

മാൺപു്-പു. മയങ്ങൽ. പ. ഭംഗി, സൌന്ദര്യം. [ള്ള'
'മാൺപാർന്നകാന്തിതൻ കാമ്പായിനിന്നു
(കൃഷ്ണഗാഥ)
ന. കീർത്തി.

മാതു്-പു. പെൺ. ഉ-ം, അല്ലിത്താർമാതു്. പ. മാതാവു്.

മാതംഗൻ-പു. ചണ്ഡാലൻ, പറയൻ. മതംഗന്റെ അപത്യം എന്നർത്ഥം. പ. കാട്ടാളൻ, കിരാതൻ.

മാതംഗം-ആന. മതംഗ മഹർഷിയെ സംബന്ധിച്ചതു് എന്നർത്ഥം.

മാതംഗദിവാകരൻ-സുപ്രസിദ്ധനായ ഒരു കവി.

മാതംഗലീല-ഒരു പുസ്തകം, ആനപ്പുംവു് പഠിക്കുന്നതിനുള്ള ശാസ്ത്രം.

മാതംഗി-പു. ഒരു ദേവി, പാർവ്വതി. പ. പിടിയാന.

മാതൃപുരുഷൻ-പു. ഭീരു. പ. അമ്മയുടെ അടുക്കൽമാത്രം പുരുഷന്റെ ഭാവം കാണിക്കുന്നവൻ.

മാതരിശ്വാവു്-വായു, കാറ്റു്. ആകാശത്തിൽ വർദ്ധിക്കുന്നവൻ, അമ്മയുടെ ഗർഭത്തിങ്കൽ വർദ്ധിക്കുന്നവൻ എന്നുമാവാം. ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം.

മാതരിശ്വാൻ—ഭൃഗുക്കൾക്കുവേണ്ടി ആകാശത്തിൽനിന്നു അഗ്നികൊണ്ടുവന്ന ആൾ.

മാതർ-സ്ത്രീകൾ.

മാതലി-ഇന്ദ്രന്റെ തേരാളി. സൂതകർമ്മങ്ങളിലുള്ള മതങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചവനായ മതലൻ എന്നവന്റെ പുത്രൻ എന്നർത്ഥം. (മതങ്ങൾ=സൂതകർമ്മങ്ങൾ. ലതി=അറിയുന്നവൻ).

മാതളനാരകം, മാതളം-ഒരുമാതിരി നാരകം.

ഇതിലെ കായ്-മാതളനാരങ്ങ-പഴുത്തു വാതം, ചുമ, കഫം, വീക്കം, അജീർണ്ണം, അരുചി മുതലായവക്കു നന്നു്. സം-ബീജപൂരം. ത-കമ്മട്ടിമാതുളൈ, തുരിഞ്ചു നാരത്തം. ഇം-Citron tree സൈട്രൺ ട്രീ.

മാതളനാരങ്ങാ—മാതളനാരകത്തിലെ കായ്.

മാതാ-പു. എലിച്ചെവി. പ. ചെറിയ കാട്ടുവെള്ളരി. ന. മഞ്ചി. ര്, കറവാഴ.

മാതാപിതാക്കന്മാർ-അമ്മയും അച്ഛനും കൂടെയുള്ള പേർ.

മാതാമഹൻ-അമ്മയുടെ അച്ഛൻ, അമ്മാത്തെ മുത്തച്ഛൻ.

മാതാമഹി-അമ്മയുടെ അമ്മ.

മാതാ(വു്)-പു. അമ്മ. പൂജിക്കപ്പെട്ടവൾ എന്നർത്ഥം. പ. പാർവ്വതി. ന. രേവതി. ര്. ലക്ഷ്മി. ഇ. ദുർഗ്ഗ. യൗ. ആകാശം. ൦. പശു. (പുല്ലിംഗം) മാനം ചെയ്യുന്നവൻ. താരതമ്യവിവേചനം ചെയ്യുന്നവൻ.

മാതിരി-വിധം, തരം, വക, മട്ടം.

മാതു വടക്കേമലയാളത്തിൽ ഇതു സ്ത്രീകൾക്കുള്ള പേരാണ്. അമ്മുണ്ണി, ക

ങ്ങിക്കുട്ടി, മാതൃ–എന്നീ മൂന്നു പേരുകളും ചില ദിക്കിൽ പുരുഷന്മാർക്കും മറ്റു ചില ദിക്കിൽ സ്ത്രീകൾക്കും ധാരാളം ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.

മാതൃധാനൻ–ഒരുമാതിരി പാമ്പ്, മണ്ഡലി. (മാല്യധാനൻ എന്ന ശബ്ദമാണ് അധികം നടപ്പ്). ചിത്രസർപ്പം, പച്ചിലപ്പാമ്പ്, കൺകൊത്തിപ്പാമ്പ്.

മാതുലൻ–അമ്മാവൻ.

മാതുലപുത്രകം–ഉമ്മത്തിൻകായ്. അമ്മാവന്റെ പുത്രനെപ്പോലെയുള്ളത് എന്നർത്ഥം. പേപ്പട്ടി വിഷത്തിനെ ജംഗമത്തെയോട്ടു രക്ഷിക്കുന്നതിനാൽ ഈ അർത്ഥം സിദ്ധിച്ചു. മാതുലം എന്ന ചെടിയുടെ കായ് എന്നുമാവാം.

മാതുലം–പു. ഉമ്മത്തം. സാദൃശ്യമില്ലാത്തത് എന്നർത്ഥം. ലക്ഷ്മീദേവിയോടു സദൃശം എന്നുമാവാം. ഉ. ചെറുകയ്യുന്നെല്ല്. ന. മലംകാര.

മാതുലാനി–സ്ത്രീ അമ്മാവന്റെ ഭാര്യ, മാതുലീ (അമ്മായി). ഉ. ചെറുകയ്യുന്നെല്ല്. ന. കഞ്ചാവ്.

മാതുലാഹി–മണ്ഡമണ്ഡലി.

മാതുലി–അമ്മാവന്റെ ഭാര്യ.

മാതുലുംഗ(ക)ം–വള്ളിനാരകം, മാ(ത)തുലുനാരകം. ഹിംസിക്കപ്പെടുന്നതും ശോഭിക്കുന്നതും എന്നർത്ഥം. (മാതുലിംഗം എന്നും ഉണ്ട്).

മാതൃക–വി. മാതാവിനെസംബന്ധിച്ച.

മാതൃക–സ്ത്രീ. അമ്മ ഉ. വളർത്തമ്മ. ന. അകാരാദ്യക്ഷരങ്ങൾ. ർ. ഒരു ദേവി.

മാതൃകൻ–അമ്മാമൻ.

മാതൃക്കൾ–സ്കന്ദന്റെ ഏഴു വളർത്തമ്മമാർ

'ബ്രാഹ്മീമാഹേശ്വരീചൈവ
കൌമാരീവൈഷ്ണവീതഥാ,
മാഹേന്ദ്രീചൈവവാരാഹീ
ചാമുണ്ഡാസപ്തമാതരഃ'

എട്ടുപേരുണ്ടെന്ന് ചിലരും പതിനാറുപേരുണ്ടെന്ന് വേറെ ചിലരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

൧൬ മാതൃക്കൾ–ഗൌരി, പത്മാ, ശചി, മേധാ, സാവിത്രി, വിജയാ, ജയാ, ദേവസേനാ, സ്വധാ, സ്വാഹാ, ശാന്തി, പുഷ്ടി, ധൃതി, തുഷ്ടി, കുലദേവ, ആത്മദേവത.

മാതൃഗുപ്തൻ–ഒരു പ്രസിദ്ധകവിയായ കാശ്മീരരാജാവ്.

കാശ്മീരരാജാവായിരുന്ന 'ഹിരണ്യൻ' മരിച്ചപ്പോൾ വിക്രമാദിത്യൻ തന്റെ രാജധാനിയിലുണ്ടായിരുന്ന മാതൃഗുപ്തനെയാണ് അഭിഷേകം ചെയ്ത് കാശ്മീരത്തിലേക്കയച്ചത് എന്നു രാജതരംഗിണിയിൽ കാണുന്നു. ഇദ്ദേഹം കാളിദാസൻ തന്നെയായിരിക്കണമെന്ന് ചില പണ്ഡിതന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

മാതൃഘാതകൻ–പു. അമ്മയെ കൊന്നവൻ. ഉ. ഇന്ദ്രൻ.

മാതൃബന്ധുക്കൾ–മാതാവിനെ സംബന്ധിച്ച ബന്ധുക്കൾ.

'മാതുഃപിതുഃസ്വസുഃപുത്രാ
മാതുർമാതുഃസ്വസുഃസുതാഃ,
മാതുർമാതുലപുത്രാശ്ച
വിജ്ഞേയാമാതൃബന്ധവഃ'

മാതൃഷ്വസാവ്–ചിറ്റമ്മ, പേരമ്മ.

മാതൃഷ്വസേയൻ, മാതൃഷ്വസ്രീയൻ–അമ്മയുടെ സഹോദരിയായ ചിറ്റമ്മയുടേയോ പേരമ്മയുടേയോ മകൻ

മാതൃഹത്യ–അമ്മയെക്കൊന്ന പാപം.

മാതൃഹൻ–വി. അമ്മയെക്കൊന്ന.

മാതൃഹനനം–അമ്മയെ കൊല്ലുക.

മാത്ര–സ്ത്രീ. നിമിഷം.

ഒരു ലഘ്വക്ഷരം ഉച്ചരിപ്പാൻ വേണ്ടി വരുന്ന സമയത്തിനു 'മാത്ര' എന്നു

പേർ. അ, ഇ, ഉ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഹ്രസ്വാക്ഷരങ്ങൾ തന്നെ ലഘ്വക്ഷരങ്ങൾ.

൨. അല്പം. ൩. അളവ്. ൪. കവിതാമാത്ര (ഒരു ലഘുവിനെ ഉച്ചരിപ്പാനുള്ള കാലം). ൫. ഉപകരണം. ൬. ക്രമം. ൭. ഗുളിക. ൮. സമ്പത്ത്. ൯. അഥാംച്ച്. ൧൦. കണ്ഡലം. ൧൧. സൂക്ഷ്മം.

മാത്രക്കോൽ-ഒരുമാതിരി കളിക്കാക്ക കയറിയിരുന്നു കളിപ്പാനുള്ള ഒരു യന്ത്രം

മാത്രം-അ. ൧. തന്നെ. ൨. തനിച്ച്. ൩. മുഴുവൻ.

മാത്രാവൃത്തം-ഒരു പാദത്തിനു ഇത്രമാത്രയെന്നു നിയമമുള്ള വൃത്തം.

മാത്രാശനം-ഭക്ഷണവസ്തുവിന്റെയും സമയത്തിന്റെയും അവസ്ഥപോലെ ഭക്ഷിക്കുക,

മാത്രാസമകം—മാത്രാവൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

മാത്സര-വി. മറ്റൊരുവന്റെ സൌഖ്യത്തെക്കുറിച്ചു അസൂയയുള്ള.

മാത്സര്യം - മറ്റൊരുത്തന്റെ സൌഖ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അസൂയ, വൈരം, മറ്റൊരുത്തൻ നന്നാകുന്നതു കണ്ടോളം സഹിച്ചുകൂടായ്മ.

മാത്സികൻ-മീൻ പിടിക്കുന്നവൻ.

മാത്സ്യം-പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്ന്. കല്പാരംഭത്തിൽ മത്സ്യരൂപിയായ മധുസൂദനൻ വേദങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ നരസിംഹചരിതത്തെ വിഷയീകരിച്ചു ഏഴു കല്പങ്ങളിലെ അവസ്ഥ മനുവിനോടു അരുളിച്ചെയ്തതു്. ശിവനെ വാഴ്ത്തുന്നു. വിഷ്ണുവിന്റെ അവയവം മേദസ്സ്. താമസപ്രധാനം. ഗ്രന്ഥം 14,000.

മാഥം-൧. കൊല. ൨. വഴി, റോട്ട്. ൩. കടയുക, കലക്കുക.

മാദന-വി. ൧. അഹങ്കാരമുള്ള. ൨. ലഹരിയുള്ള.

മാദം, മാദനം, മദം-൧. സന്തോഷിക്കുക. ൨. അഹങ്കാരം. ൩. ലഹരി (കിറുക്കം).

മാദകം-൧, മദം ഉണ്ടാക്കുന്നതു്, സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതു്. ൨. നഞ്ഞു്.

മാദനൻ-കാമദേവൻ.

മാദിനി-കഞ്ചാവ്.

മാദൃക്കുകൾ-എന്നെപ്പോലെയുള്ളവർ.

മാദൃശ-വി. എന്നെപ്പോലെയുള്ള.

മാദ്ര-ഒരു രാജ്യം (ഇപ്പോൾ ബൂട്ടാൺ).

മാദ്രി-൧. മദ്രരാജാവിന്റെ പുത്രി, പാണ്ഡുവിന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യ, നകുലസഹദേവന്മാരുടെ അമ്മ. ൨. അതിവിടയം.

മാദ്രേയൻ-മാദ്രിയുടെ പുത്രൻ. സഹദേവൻ അല്ലെങ്കിൽ നകുലൻ.

മാദ്രേശൻ- ശല്യർ, മദ്രരാജാവ് എന്നർത്ഥം.

മാധവ-വി. തേൻകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ.

മാധവകം - ഇരിപ്പവൃക്ഷത്തിന്റെ പൂവിൽനിന്നും ചമച്ച മദ്യം, മദ്യം. (മധുകാ-ഇരിപ്പ).

മാധവദ്രുമം-മാവ്.

മാധവനിദാനം-ഒരു വൈദ്യ ഗ്രന്ഥം.

ഇതു മാധവാചാര്യൻ എഴുതിയതാണ്. ഇദ്ദേഹം ൧൪-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി പറയുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെ കുറിച്ചു ജൈമിനീയന്യായമാലാവിസ്താരത്തിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം കാണുന്നു.

'ശ്രുതസ്മൃതസദാചാര
പാലകോമാധവോബുധഃ
സ്മാർത്താംവ്യാഖ്യായസർവാർത്ഥം
ദ്വിജാർത്ഥഃശ്രൌതമുദ്ധൃതഃ'

മാധവൻ-പു. വിഷ്ണു. മായുടെ (ലക്ഷ്മിയുടെ) ധവൻ (ഭർത്താവ്). വ. കൃഷ്ണൻ. ന. ഇന്ദ്രൻ. ര. പരശുരാമൻ. ഉ വസന്തൻ, കാമദേവന്റെ ഇഷ്ടൻ. ന്ത. ഒരു സുപ്രസിദ്ധകവി.

മാധവം-പു. ഇടവമാസം, വൈശാഖമാസം. പുഷ്പരസമുള്ള കാലം എന്നർത്ഥം. വ. ഒരു ഋതു, വസന്തകാലം. ന. തേനിനു തുല്യമായ മധുരം. ര. ഇരിപ്പ ഉ. കറുത്ത ചെറുപയറ്.

മാധവാചാര്യൻ - ഒരു വൈഷ്ണവ പണ്ഡിതൻ.

മായനാചാര്യന്റെ പുത്രനും സായനാചാര്യന്റെ സഹോദരനുമാണ്. സർവദർശനസംഗ്രഹം, സംക്ഷേപശങ്കരവിജയം മുതലായവ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളാകുന്നു. സായനാചാര്യനൊന്നിച്ചു ഋഗ്വേദ വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചു. പതിനാലാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു.

മാധവീ-സ്ത്രീ. കുരുക്കുത്തി മുല്ല. സമയത്തിൽ (വസന്തത്തിൽ) പൂക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. വ. കൃഷ്ണന്റെ സോദരി. ന. ഒരു മദ്യം. ര. ഒരുമാതിരി ശക്കര. ഉ ലക്ഷ്മി ന്ത. വെളുത്ത വലിയ പിച്ചകം. ൭. ശതകുപ്പ വ. തേൻ കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന പഞ്ചസാര. ൻ. മധുരനാരകം.

മാധവീലതാ-കുരുക്കുത്തിമുല്ല.

മാധുകരി-ചില സന്യാസികൾ അഞ്ചു സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു വാങ്ങിക്കുന്ന ഭിക്ഷ.

മാധുരം-ഒരുമാതിരി മുല്ല.

മാധുരി-സ്ത്രീ. മദ്യം. വ. മധുരത.

മാധുര്യം-ന. മധുരത, രുചിയുടേയും സ്വഭാവത്തിന്റേയും ഒരു വിശേഷം. വ. ഏതവസ്ഥാവിശേഷങ്ങളിലും നിലനിൽക്കുന്നതായ രമണീയത്വം. ഉ-ം,

'ഫുല്ലാംബുജത്തിനുരമ്യതയ്ക്കുകുറവോ
പായൽപതിഞ്ഞീടിലും
ചൊല്ലാർന്നോരഴകില്ലയോപനിമതി-
ക്കങ്കം കറുത്തെങ്കിലും,
മല്ലാക്ഷീമണിയാൾക്കുവല്ക്കലമിതും
ഭ്രൂയിഷ്ഠശോഭാവഹം
നല്ലാകാരമതിന്നലംകരണമാ-
മെല്ലാംപദാർത്ഥങ്ങളും'
(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

ന. കാവ്യഗുണങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ര. നായകന്റെ സാത്വിക ഗുണങ്ങളിൽ ഒന്നു്, അലങ്കാരങ്ങൾ കൂടാതെയുള്ള രമ്യത്വം. (വിലാസം നോക്കുക.)

മാധൂക-വി. മധുരമുള്ള, മധുരമായി സംസാരിക്കുന്ന. (കൻ, കീ, കം). (ഇതു വാക്കിനോടുമാത്രം ചേരും).

മാധൂകരം-യാചിതധനം.

മാധ്യ-വി. മധ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച.

മാധ്യന്ദിനഭോജനം-മുത്താഴം.

മാധ്യന്ദിനം-പു. ഉച്ചസമയം. വ. ഉച്ചമലരി.

മാധ്യസ്ഥം-പു. പക്ഷഭേദമില്ലായ്മ. വ. ഉദാസീനത. ന. മധ്യസ്ഥത.

മാധ്യാഹ്നിക-വി. പു. മധ്യാഹ്നകാലത്തുള്ള. വ. ഉച്ചയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന.

മാധ്വൻ-വിഷ്ണുമതക്കാരിൽ പ്രധാനി.

മാധ്വം-വിഷ്ണുമതം.

മാധ്വി-സ്ത്രീ. മദ്യം. (തേൻ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതു്) വ. തേനീച്ച.

മാധ്വികൻ-തേൻ ശേഖരിക്കുന്നവൻ.

മാധ്വീകം-ഇരിപ്പപ്പൂവിൽ നിന്നു ചമച്ച മദ്യം.

മാധ്വീകഫലം-ഒരുവക തേങ്ങ.

മാനഗ്രന്ഥി-തെറ്റ.

മാനദണ്ഡം-അളവുകോൽ.

മാനധാനികാ-വെള്ളരിക്കായ്.

മാനന-മാനിക്കൽ.

മാനനം-ബഹുമാനിക്കയെന്നുള്ളത്.

മാനനീയ-വി. മാനിക്കത്തക്ക.

മാനൻ-ആരാപ്പർ.

മാനഭംഗം-മാനനാശം, അപമാനം.

മാനമദം-അഹങ്കാരം, ഡംഭം.

മാനം-നാ. കീൎത്തി. ൨. ബഹുമാനം, തന്നെത്താൻ പൂജിക്കുക. ൩. ആകാശം. ൪. അളവ്.

സ്വൎണ്ണം മുതലായവയെ തൂക്കുകയും, വസ്ത്രാദികളെ അളക്കുകയും (മുഴം വാര മുതലായതു കൊണ്ടുള്ള അളവാണ്) ധാന്യാദികളെ അളക്കുകയും (നാഴി മുതലായതു കൊണ്ടു) ചെയ്യുന്ന ത്രാസ് മുഴക്കോൽ പറ മുതലായതിനു പൊതുവിൽ പറയുന്ന പേരാത്രേ 'മാനം'.

൫. അഹങ്കാരം. ൬. സ്ത്രീകളുടെ ഒരു മാതിരി കോപം.

ഭൎത്താവ് അന്യസ്ത്രീയിങ്കൽ അനുരാഗമുള്ളവനായി കണ്ടാൽ അസൂയ നിമിത്തം സ്ത്രീകൾക്കുണ്ടാകുന്ന കോപമാത്രേ 'മാനം'.

ഈൎഷ്യാകോപം. ൭. പത്താംരാശി.

മാനംചാടി-ഒരുവക മത്സ്യം.

മാനംപാടി-ഒരുവക പക്ഷി.

മാനവകല്പസൂത്രം-വൈദികാചാരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു പുസ്തകം. (മനുവിന്റെതാണ്.)

മാനവതി-ഈൎഷ്യാകോപമുള്ള സ്ത്രീ.

മാനവധൎമ്മശാസ്ത്രം-മനു ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ധൎമ്മശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം.

മാനവൻ-മനുഷ്യൻ. മനുവിങ്കൽ നിന്നു ജനിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം.

മാനവൎജ്ജിത-വി. മാനമില്ലാത്ത.

മാനവിക്രമൻ-കോഴിക്കോട്ടു രാജാവിന്റെ ഒരു സ്ഥാനപ്പേർ.

മാനവീ-നാ. സ്ത്രീ ൨. മനുവിന്റെ ഭാൎയ്യ.

മാനവേദൻ-കോഴിക്കോട്ടു ഇളയരാജാവിന്റെ സ്ഥാനപ്പേർ.

മാനശാലി-വി. മാനമുള്ള, ഗൎവ്വമുള്ള.

മാനസ-വി. മനസ്സിനെ സംബന്ധിച്ച.

മാനസൻ-നാ. പരമാത്മാവ്. ൨. വിഷ്ണു

മാനസപുത്രർ-പ്രജാപതികൾ.

മാനസം-നാ. മനസ്സ്. മനനം ചെയ്യുന്നത് (ആലോചിക്കുന്നത്) എന്നൎത്ഥം. ൨. ദേവനദി. ൩. വലിയ പന്തൽ. ൪. മാനസസരസ്സ്.

മാനസമന്ദിരം-അരയന്നം.

മാനസസരസ്സ്—ഹിമവാനിലുള്ള തടാകം.

ആകാശത്തിൽ നിന്നു മഹാമേരുപൎവ്വതത്തിന്മേൽ വീണ സമുദ്രം നാലുഭാഗങ്ങളായി ഒഴുകി അരുണോദം, സിതോദം, മഹാഭദ്രം, മാനസം എന്നു നാലു തടാകങ്ങളായി ഭവിച്ചു എന്നു വായുപുരാണം പറയുന്നു. പുരാണം അനുസരിച്ചു ഗംഗാനദിയുടെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനം മാനസസരസ്സാണ്. യഥാൎത്ഥത്തിൽ യാതൊരു നദിയും അതിൽ ഉത്ഭവിക്കുന്നില്ല. ഹംസങ്ങളുടെ ജന്മസ്ഥലം എന്നു കാണുന്നു.

മാനസസരോവരം-മാനസസരസ്സ്.

മാനസാന്തരം-ദൈവത്തോടു പശ്ചാത്തപിച്ചു ക്ഷമായാചനം ചെയ്യുന്ന മനഃസ്ഥിതി.

മാനസിക-വി. മനസ്സിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള.

മാനസി-നാ. ജിനന്മാരുടെ ഒരു പ്രധാന ദേവി. ൨. ഒന്നാമത്തെ മനുവിന്റെ പുത്രി.

മാനസീവ്യഥാ-മനഃപീഡ.

മാനസോത്തരം-ഒരു പർവതം.

ഇതു പുഷ്കരദ്വീപിന്റെ മദ്ധ്യയാണ്.

മാനസൌകസ്സ്-അരയന്നം. മാനസം സരസ്സ് ഗൃഹമായിട്ടുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മാനാത്തി-പരദേശത്തുള്ള അലക്കുകാരി. (സ്ത്രീ മൈനാത്തി. പു-മൈനാത്തൻ).

മാനായി-മനുവിന്റെ ഭാര്യ, മാനവി.

മാനാർത്ഥക-വി. മാനത്തിനു വേണ്ടുന്ന.

മാനി-വി മാനമുള്ള, ഗർവ്വും മററുമുള്ള.

മാനി-സിംഹം.

മാനികാ-ഫ ഒരുവക അളവു്. വ ഒരു വക ലഹരിയുള്ള മദ്യം.

മാനിക്കുന്നു-ക്രി. ബഹുമാനിക്കുന്നു. വ. അഹങ്കരിക്കുന്നു. ന. തൂക്കുന്നു. ര. അളക്കുന്നു.

മാനിത-വി. ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ട.

മാനിതവ്യ-വി. മാനിക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ള.

മാനിനീ-ഫ. സ്ത്രീ. വ. പ്രണയകോപമുള്ളവൾ, മാനമുള്ള സ്ത്രീ, ഈർഷ്യയുണ്ടാകയാൽ ഭർത്താവിനോടു കോപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ. (മാനം എന്ന പദത്തിന്റെ നാ-ാമത്തെ അർത്ഥത്തിന്റെ വിവരണം നോക്കുക).

മാനുരിങ്ങ-ഒരു തടി വൃക്ഷം.

മാനുഷ-വി. മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ച.

മാനുഷത്വം-ഫ മനുഷ്യസ്വഭാവം. വ. പുരുഷത്വം.

മാനുഷധർമ്മങ്ങൾ-(൧൦ വിധം). സ്വാദ്ധ്യായം, ബ്രഹ്മചര്യം, ദാനം, യജ്ഞം, ആയാസവും പിശുക്കും ഇല്ലായ്മ, ദയ, അഹിംസ, ക്ഷമ, ജിതേന്ദ്രിയത്വം, ശൌചം, ദൈവഭക്തി.

മാനുഷൻ-മനുഷ്യൻ. മനുവിന്റെ അപത്യം എന്നർത്ഥം.

മാനുഷീ-സ്ത്രീ. മാനുഷജാതി സ്ത്രീ. മാനുഷ ഈ=മാനുഷി.

മാനുഷീദധി-മുലപ്പാലിൽ നിന്നുണ്ടാക്കുന്ന തൈർ.

മാനുഷ്യകം-മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടം.

മാനുഷ്യം-മനുഷ്യത്വം, മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ചതു്.

മാനോജ്ഞകം-ഫ. ഭംഗി. വ. സ്നേഹം, പ്രേമം.

മാൻ-ഫ. ഒരുമാതിരി മൃഗം.

ഇതിന്റെ നായാട്ടുപേർ—വല്ലപ്പോത്തു്.

(മാൻ ഉറക്കമായിരുന്നാലും ഇരുനൂറടി അകലെ നില്ക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ മണം പിടിക്കുന്നു—ശാരദ).

വ. അഞ്ചാമത്തെ നക്ഷത്രം. ന. മേന്മ.

മാന്തൽ-ഫ. നഖംകൊണ്ടു അള്ളുക. വ. ഒരുവക മീൻ.

മാന്തല-ഫ. മാനിന്റെ തല. വ. മകയിരം.

മാന്തളിർപ്പച്ച-ഒരുമാതിരി പച്ചക്കല്ലു്.

മാന്താമാൻ-ചെറിയ ശരീരവും വലിയ വയറുമുള്ളതും കൊമ്പില്ലാത്തതുമായ ഒരുവക മാൻ.

മാംസം—ചർമ്മവും മററും നന്നു്. സം—മൃഗമാതൃകം, മുണ്ഡീ.

മാന്തുന്നു-ഫ നഖംകൊണ്ടു അള്ളുന്നു. വ. കിളച്ചു തോണ്ടുന്നു.

മാന്ത്രികൻ-മന്ത്രവാദി.

മാന്ദ്യം-പൈതങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ഒരുദീനം.

മാന്ദ്യസന്നി-പൈതങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി സന്നി.

മാന്ദി-ഗുളികൻ.

മാന്ദ്യം-ന. ഏററവും സാവധാനശീലം, ജഡത്വം, ൨. ഒരുമാതിരി ദീനം.

മാന്ധാതാവ് - സൂര്യവംശരാജാവായ യുവനാശ്വന്റെ പുത്രൻ.

'യുവനാശ്വൻ പുത്രനില്ലാതെ വ്യസനിച്ചിരുന്നു. കൃപാലുക്കളായ ചില മുനിമാർ രാജാവിന്നു പുത്രനുണ്ടാവാനായി ഇഷ്ടി ഒന്നു തുടങ്ങി. അതു നടന്നുവരവെ ഒരു ദിവസം ഇഷ്ടിശാലയിൽവെച്ചു രാത്രിയിൽ രാജാവിന്നു സഹിക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ദാഹമുണ്ടായി. വേദിമദ്ധ്യെ ഒരു കലശത്തിൽ ഇരുന്ന വെള്ളം രാജാവ് എടുത്തു കുടിച്ചു. അതു മന്ത്രപൂതമായ ജലമായിരുന്നു. ഉറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന മുനിമാർ എണീററു കലശം നോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ വെള്ളം ഇല്ലെന്നു കണ്ടു. അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ അതു രാജാവ് എടുത്തു കുടിച്ചു എന്ന് അവർ അറിഞ്ഞു. ആ ജലം യുവനാശ്വന്റെ പത്നി കുടിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അവളിൽ മഹാരാജാവിന്നു അതിപരാക്രമിയായ പുത്രൻ ഉണ്ടാകുമായിരുന്നു എന്നു അവർ പറഞ്ഞു. യുവനാശ്വൻ ഗൎഭം ധരിച്ചു. വഴിയെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലത്തുവശം വയറു പിളൎന്നു ഒരു ആൺകുട്ടി ജനിച്ചു. 'കുട്ടിക്കു ആർ പാലൂട്ടും' എന്നു സന്നിഹിതരായിരുന്ന മുനിമാർ ചോദിച്ചു. 'മാം അയം ധാസ്യതി' എന്നു ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു കുട്ടിയുടെ വായ്ക്കകത്തു പ്രദേശിനി (ചൂണ്ടാണി) വിരലിനെ വെച്ചുകൊടുത്തു. ആ വിരൽ കുടിച്ചു 12 ദിവസം കൊണ്ടു 12 വൎഷത്തെ വളൎച്ച കുട്ടിക്കുണ്ടായി. 'മാം ധാസ്യതി' എന്നു ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞതിനാൽ കുട്ടിക്കു 'മാന്ധാതാ' എന്ന പേർ ലഭിച്ചു. ഇദ്ദേഹം വലിയ ചക്രവൎത്തിയായി ഒരു ഒററദിവസംകൊണ്ടു ലോകം മുഴുവനും ജയിച്ചു കീഴടക്കി. ആയിരം അശ്വമേധവും ഒരു നൂറു രാജസൂയവും അദ്ദേഹം കഴിച്ചു. വിപ്രരെ കനകാഭിഷേകത്തിൽ മുക്കി

മാന്ധാതാവിന്നു മൂന്നു പുത്രന്മാരും അമ്പതു പുത്രിമാരും ഉണ്ടായിരുന്നതായും ഒരിക്കൽ സൌഭരി എന്നു പേരായ ഒരു വൃദ്ധസന്ന്യാസി രാജാവിന്റെ പുത്രിയെ വിവാഹം കഴിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞതിൽ മകൾക്കു മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ ആകാമെന്നു രാജാവ് പറഞ്ഞതായും വൃദ്ധനെ സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ സ്ത്രീ വിസമ്മതം കാണിച്ചതിനാൽ സന്ന്യാസി ഒരു നല്ല യുവാവിന്റെ രൂപം ധരിച്ചതായും പുത്രിമാർ എന്നെ എന്നെ എന്നു തൎക്കം തുടങ്ങുകയാൽ അദ്ദേഹം എല്ലാവരേയും വേട്ടതായും കൂടി കാണുന്നു.

മാന്നി-വാഴക്കുലയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന അല്ലി.

മാന്നിക്കായ് - വാഴക്കുലയുടെ അററത്തെ കൊച്ചു കായ്.

മാന്യ-വി. മാനിക്കപ്പെടത്തക്ക.

മാന്യമാനിത്വം-മാനിക്കേണ്ടവരെ മാനിക്കുന്ന സ്വഭാവം.

മാപത്യൻ-കാമദേവൻ.

മാപനം-ന. അളവ്. ൨. തുലാസ്.

മാപതി-വിഷ്ണു.

മാപാപം-മഹാപാപം.

'മാപാപം പോക്കുന്നാനെന്നു കേൾപ്പു'
(കൃഷ്ണഗാഥ)

മാപ്പ്-ന. ക്ഷമ. ൨. ഒഴിവ്. ൩. പിഴ പൊറുക്കുക. (അറബിഭാഷ).

മാന്മഥ-വി. മന്മഥനെ (കാമനെ) സംബന്ധിച്ച.

മാപ്പിള-ന. മണവാളൻ. ൨. ഭൎത്താവ്. ൩. മരുമകൻ. ൪. സുറിയാനിക്കാർ മുതലായ ചില ജാതിക്കാൎക്കു പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മാം-എന്നെ. (സം).

മാമ്പഴം-മാവിന്റെ പഴം, മാങ്ങാപ്പഴം.

മാമക-വി. എനിക്കുള്ള.

മാമകൻ-പ്ര. ലുബ്ധൻ. ദ്വി. അമ്മാവൻ.

മാമഖം-കുംഭമാസത്തിൽ വെളുത്തവാവും വ്യാഴവും കൂടുന്ന ദിവസം.

മാമത്തുക്കൾ-ഏകദേശം ആനയുടെ ആകൃതിയുള്ളതും ആനയെക്കാൾ വലുതുമായ ഒരുതരം ജന്തു. (ഇപ്പോൾ ഒരിടത്തും കാണുന്നില്ല).

മാമൻ, മാവൻ-അമ്മാവൻ.

മാമയൻ-മായാമയൻ.

മാമരം-പ്ര. വലിയ മരം ദ്വി. ചൂതവൃക്ഷം.

മാമല-വലിയ പർവതം.

മാമറയോൻ - പ്ര. ബ്രാഹ്മണൻ. ദ്വി. ചന്ദ്രൻ.

മാമാങ്കം-ഒരു മഹോത്സവം

"മലയാളത്തിൽ ടിപ്പുസുൽത്താന്റെ ആക്രമത്തിനു മുമ്പുവരെ തിരുനാവാമണൽപ്പുറത്തു വെച്ചു ചിങ്ങം വ്യാഴകാലങ്ങളിൽ ആഘോഷിച്ചു വന്നിരുന്ന ഒരു മഹോത്സവമാണ് 'മാമാങ്കം' അല്ലെങ്കിൽ 'മാമകം'. മാഘമാസത്തിലെ മകം നക്ഷത്രം ഇതിലെ പ്രധാന ദിവസമാകയാൽ 'മാഘമകം' എന്നതു ചുരുങ്ങി 'മാമാങ്കം' എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചു. മാഘമാസത്തിലെ മകം സാധാരണ വെളുത്തവാവു സംബന്ധിച്ചു മാത്രമേ വരികയുള്ളു".

'കാണ്മാൻവിധിയില്ലാത്തജനത്തിനു
മാമാങ്കത്തിനുപോയാലുംശരി'
(രുക്മിണീസ്വയംവരം തുള്ളൽ)

മാമുനി-മഹർഷി.

മാമൂൽ-അടിസ്ഥാനമായ ആചാരം (അറബിഭാഷ).

മാംസഗ്രന്ഥി-മാംസത്തിലുണ്ടാകുന്നമുഴ.

മാംസപിണ്ഡം-മാംസത്തിന്റെ ഉരുള.

മാംസപുഷ്ടി-മാംസത്തിന്റെ വണ്ണം.

മാംസപേശി-മാംസ ഉണ്ട. Muscle.

മാംസഭോജി-വി. മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്ന.

മാംസഭോജ്യകൃത്ത്-പരുന്ത്.

മാംസം-ഇറച്ചി. ബലകരം എന്നറിയപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം. മററു പര്യായങ്ങൾ-പിശിതം, തരസം, പലലം, ക്രവ്യം, ആമിഷം.

മാംസരോഹിണി-ഒരു വൃക്ഷം.

ഇല കൊന്നയിലപോലെ ചെറുതായിരിക്കും.

മാംസള-വി. പ്ര. നല്ല ബലമുള്ള. ദ്വി. വണ്ണമുള്ള, തടിച്ച, മാംസപുഷ്ടിയുള്ള.

മാംസാശനം-മാംസഭക്ഷണം.

മാംസാശി-വി. മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്ന.

മാംസി-മഞ്ചി. മാംസതുല്യമായ അവയവമുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മാംസികൻ-പ്ര. മാംസം വിററുപജീവിക്കുന്നവൻ. ദ്വി. കണിവെച്ചു പക്ഷികളെ പിടിക്കുന്നവൻ. തൃ. ആടുമാടുകളെ അറക്കുന്നവൻ.

മാംസേക്ഷണങ്ങൾ- മാംസമയങ്ങളായി പുറമേ കാണുന്ന കണ്ണുകൾ.

മാംസോഷ്ഠാ-മലംപുള്ള്.

മാംസോത്തര-വി. മാംസം അധികമായിട്ടുള്ള.

മായ-പ്ര. ചതിവു. ദ്വി. ലക്ഷ്മി. തൃ. സൃഷ്ടിപ്പ്. ൪. ഗയ എന്ന നഗരം. ൫. കൺകെട്ടുവിദ്യ. വിശേഷത്തെ അളക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൬. മനുഷ്യബുദ്ധി. ൭. ദോഷം. ൮. ക്ഷുദ്രക്കാരി. ൯. ബുദ്ധന്റെ അമ്മ. മായാദേവി.

മായ—യാ മാ സാ=യാതൊന്നു ഇല്ലാത്തതോ അതു 'മായ'.

മായയുടെ രണ്ടു ശക്തികൾ—ആവരണം, വിക്ഷേപം.

മായചേർ-വി. മായചേരുന്ന, മായാവിയായ.

മായൻ-പു. ചെപ്പടിക്കാരൻ. ൨. ഒരസുരൻ. ൩. മായാവൻ, മായാമനുഷൻ, ശ്രീനാരായണൻ.

മായം, മായത്തരം-പു. വഞ്ചന, ചതിവ്. ൨. കൺകെട്ടുവിദ്യ.

മായവൻ-ശ്രീനാരായണൻ, മായൻ.

മായാകാരൻ-പു. മായയെ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നവൻ, ഈശ്വരൻ. ൨. മായക്കാരൻ, ഇന്ദ്രജാലക്കാരൻ.

മായാക്കു്-ഒരങ്ങാടിമരുന്നു്, മായക്കാ.

അർശസ്സ്, ജ്വരം, അതിസാരം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. സം—മായാഫലം. ത—മാചുക്കായ്. ഇം—Gall-nut.

മായാതീത-വി. മായയെ കടന്നിട്ടുള്ള, ഈശ്വരത്വം ലഭിച്ച.

മായാദേവി-ബുദ്ധന്റെ അമ്മ.

മായാദേവീസുതൻ-ബുദ്ധൻ.

മായാമയ-വി. മായാരൂപമുള്ള. (സ്ത്രീ-മായാമയി).

മായാമയൻ-പു. ഈശ്വരൻ. ൨. മായയിൽ പ്രസിദ്ധനായ മയൻ എന്ന അസുരൻ.

'മയശംബര മാരീച വിദ്യുജ്ജിഹ്വേന്ദ്രജിത്തുകൾ മായാവികൾ എന്നു പ്രസിദ്ധം'.

മായാമോഹം-ദൈവത്തിന്റെ മായകരണത്താൽ ലോകത്തിലുണ്ടാകുന്ന മോഹങ്ങൾ.

മായാവതി, മായാദേവി-ശംബരാസുരന്റെ ഭാര്യ. (കൃഷ്ണപുത്രനായ പ്രദ്യുമ്നൻ കാമദേവന്റെ അവതാരമാണെന്നും മായാവതി രതിയാണെന്നും കാണുന്നുണ്ട്).

മായാവി-പു. കൺകെട്ടുകാരൻ, മായയുള്ളവൻ. ൨. പൂച്ച. ൩. ഒരു അസുരൻ, ദുന്ദുഭിയുടെ ജ്യേഷ്ഠൻ, മയന്റെ പ്രഥമപുത്രൻ.

മായിക-വി. മായയുള്ള.

മായികൻ-പു. മായാവി, മായയോടുകൂടിയവൻ, സൂത്രശാലി (വേഷം മാറുന്നതിനും മറ്റും അറിവുള്ളവൻ). ൨. കള്ളൻ.

മായു-പു. പിത്തം. ദേഹത്തിന്റെ ഊഷ്മാവിനെ പ്രക്ഷേപിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൨. സൂര്യൻ.

മായുന്നു-ഇല്ലാതാകുന്നു, മറയുന്നു, നശിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മായിക്കുന്നു).

മായൂരം-പു. മയിലിന്റെ കൂട്ടം. ൨. വലിയ കടലാടി. ൩. ഒരു നഗരം.

മായൂരകൻ-മയിലിനെ പിടിക്കുന്നവൻ.

മായൂരി-പു. വലിയ കടലാടി. ൨. അജമോദകം.

മായോൻ-മായയോടുകൂടിയവൻ, വിഷ്ണു.

'ചൂഴവേനിറഞ്ഞീടിന മായോനേ'
(സന്താനഗോപാലം[illegible]ന)

മായ്ക്കൽ-ഇല്ലാതാക്കുക, മറയ്ക്കൽ, നശിപ്പ്.

മായ്ച്ചൽ-മായുക.

മാരകൻ-പു. കൊല്ലുന്നവൻ. ൨. പുള്ള്. ൩. കാമൻ.

മാരകം-പു. പരുന്ത്. ൨. ചായില്യം. ൩. മരണം വരുത്തുന്നതു്. ൪. പകരുന്ന വ്യാധി.

മാരചതുഷ്ടയം-ബൌദ്ധശാസ്ത്രം അനുസരിച്ചുള്ള നാലുവിധം കാമദേവന്മാർ-സ്കന്ധമാരൻ, ക്ലേശമാരൻ, മൃത്യുമാരൻ, ദേവപുത്രമാരൻ.

മാരജിത്തു്-ഛ. കാമദേവനെ (കാമക്രോധാദി മനോദോഷങ്ങളെ) ജയിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം. വ. ബുദ്ധൻ.

മാരണക്രിയ- ആഭിചാരത്തിലുള്ള ഒരു കൎമ്മം.

മാരണദേവത - ഒരു കൂട്ടപ്പെട്ട പിശാചു്.

മാരണം-ഛ. കൊല്ലുക. വ. ഒരുവക വിഷം. ന. ശത്രുവിനെ കൊല്ലുന്നതിനുള്ള ഒരു ആഭിചാരക്രിയ. ൪. നാശനം.

മാരധനാശി-ഒരു രാഗം.

മാരൻ-കാമദേവൻ. വിരഹികളെ മരിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

ഒരു ശാസ്ത്രപ്രകാരം മാരന്മാർ-൪· സ്കന്ധമാരൻ, ക്ലേശമാരൻ, മൃത്യുമാരൻ, ദേവപുത്രമാരൻ.

മാരബാണം-കാമന്റെ അസ്ത്രം.

മാരം-ഛ. ഉമ്മത്തു്. വ. കാള. ന. കൊല. ൪. രാഗം.

മാരമാൽ-കാമവികാരം.

മാരാത്തി-മാരാന്റെ സ്ത്രീ.

മാരാൻ-ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ വാദ്യം കൊട്ടുകയും പാടുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മാരാശ്ശൻ-മാരാൻ.

മാരാരി-ശിവൻ. മാരന്റെ—കാമദേവന്റെ—ശത്രു എന്നൎത്ഥം.

മാരാൎത്തി-കാമവികാരം.

മാരി-ഛ. മഴ. വ. പകരുന്ന വ്യാധി. ന. ദുൎഗ്ഗ. ൪. ആപത്തു്, നാശം.

മാരികാ-പകരുന്ന വ്യാധി.

മാരിത-വി. കൊല്ലപ്പെട്ട.

മാരിഷൻ-ഛ. നാട്യത്തിൽ രണ്ടാമത്തെ പ്രധാന നടൻ. വ. ആൎയ്യൻ, മാന്യൻ. (മാൎഷൻ, മൎഷകൻ ഇങ്ങിനെയുമാവാം)

മാരിഷാ-പ്രാംലോചാ എന്ന അപ്സരസ്ത്രീയിൽ കണ്ഡുമഹൎഷിയുടെ പുത്രി, ദക്ഷന്റെ അമ്മ. (പ്രാംലോചാ എന്നതു നോക്കുക).

മാരീചൻ-ഛ. ഒരു രാക്ഷസൻ.

രാവണന്റെ അമ്മാവൻ. സീതയെ ചതിപ്പാൻ രാവണൻ അയച്ചതനുസരിച്ചു പൊന്മാനായി പോയി രാമനാൽ ഹതനായി. താടകയിൽ സുന്ദാസുരന്നുണ്ടായവനാണു്.
(മലദം എന്ന ശബ്ദം നോക്കുക).

വ. കശ്യപപ്രജാപതി. ന. വലിയ ആന.

മാരീചി-ശാക്യമുനിയുടെ അമ്മ.

മാരുണ്ഡം-ഛ. സൎപ്പത്തിന്റെ മുട്ട. വ. ചാണകം. ന. വഴി, റോട്ടു്.

മാരുതൻ-വായു. മരിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. വായു വൎദ്ധിച്ചാലൊ, ഇല്ലാതായാലൊ ജനങ്ങൾ മരിച്ചുപോകുന്നതിനാൽ ഈ പേർ ഉണ്ടായി.

മാരുതാശനം-ഛ. പാമ്പു്. വ. വായു ഭക്ഷണം.

മാരുതം-തുമ്പിക്കൈ.

മാരുതി-ഛ. ഹനുമാൻ. വ. ഭീമൻ.

മാൎക്കണ്ഡൻ, മാൎക്കണ്ഡേയൻ-ഒരു മഹൎഷി, മൃകണ്ഡന്റെ പുത്രൻ. മാൎക്കണ്ഡേയ പുരാണത്തിന്റെ കൎത്താവു്. വളരെക്കാലം ജീവിച്ചിരുന്നതിനാൽ 'ദീൎഘായുസ്സ്' എന്നും വിളിക്കുന്നു.

മാൎക്കണ്ഡികാ-നിലത്തു പടരുന്ന ഒരു തരം വള്ളി.

മാൎക്കണ്ഡേയം-പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നു്. പക്ഷികളെപ്പറ്റി ജൈമിനി ചോദിച്ചപ്പോൾ ധൎമ്മചാരികളായ മുനിമാരാൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ട ധൎമ്മാധൎമ്മങ്ങൾ മാൎക്കണ്ഡേയൻ പറഞ്ഞതു്.

ബ്രഹ്മാവിനെ പുകഴ്ത്തുന്നു. വിഷ്ണുവിന്റെ അവയവം വർണ്ണിക്കുന്നു. രാജസഗുണപ്രധാനം. ഗ്രന്ഥം 9,000.

മാർക്കവം-കയ്യുണ്ണി, കയ്യന്യം, കറുപ്പുണ്ടാക്കുന്നതിൽ (നര വരാതിരിക്കുന്നതിൽ) പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളത് എന്നർത്ഥം

മാർഗ്ഗകല്യാണം-മഹമ്മദീയരുടെ ചേലാകർമ്മം എന്ന ക്ഷേമനകൃത്യം സംബന്ധിച്ച അടിയന്തിരം.

മാർഗ്ഗക്കാരൻ-മാർഗ്ഗത്തിൽ അനുസരിച്ചു നടക്കുന്നവൻ.

മാർഗ്ഗണ-വി. ഭിക്ഷ യാചിക്കുന്ന. (സ്ത്രീ-മാർഗ്ഗണി).

മാർഗ്ഗണ(ക)ൻ-ഇരക്കുന്നവൻ.

മാർഗ്ഗണം-൧. അമ്പ്. അന്വേഷിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. അന്വേഷണം. ൩. സ്നേഹം. ൪. യാചന.

മാർഗ്ഗപ്പെടുത്തുന്നു-ചൊവ്വേ നടത്തുന്നു.

മാർഗ്ഗഭ്രംശം-മാർഗ്ഗംപോക്കുക, വഴിയിൽ വീഴുക.

മാർഗ്ഗം-൧. വഴി. ജനങ്ങൾ പദാർത്ഥങ്ങളെ ഇതിൽ അന്വേഷിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൨. അന്വേഷണം. ൩. ധനുമാസം, മാർഗ്ഗശീർഷമാസം. ൪. മൃഗമദ. ൫. മതം.

മാർഗ്ഗംകളി-സുറിയാനിക്കാരുടെ ഇടയിൽ കല്യാണത്തിനും മററും കളിക്കുന്ന ഒരു മാതിരി കളി.

മാർഗ്ഗമാക്കുക-ക്രമപ്പെടുത്തുക.

മാർഗ്ഗവിരോധം-൧. മാർഗ്ഗത്തെ തടയുക, വഴിയടയ്ക്കുക. ൨. മതവിരോധം.

മാർഗ്ഗശീർഷം-൧. ധനുമാസം, മാർഗ്ഗശീർഷമാസം, മാർഗ്ഗശീർഷം (മകയിരം) നക്ഷത്രത്തോടു കൂടിയ (പൂർണ്ണിമാ) വെളുത്തവാവുള്ള മാസം. ൨. മകയിരം നക്ഷത്രം.

മാർഗ്ഗിത, മൃഗിത-വി. അന്വേഷിക്കപ്പെട്ട, തേടപ്പെട്ട.

മാർജ്ജനാ-൧. ചെണ്ടയുടെ ശബ്ദം. ൨. ശുദ്ധിയാക്കൽ.

മാർജ്ജനാ, മൃജാ-മേൽ തേച്ചുംമററും ശരീരം ശുദ്ധിവരുത്തുക.

മാർജ്ജനം-൧. ശുദ്ധിയാക്കുക, വെടിപ്പാക്കുക. ൨. ഒരു പച്ചമരുന്ന്, ചെമന്ന പാച്ചോററി. ശുദ്ധിയെ ചെയ്യുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മാർജ്ജനി-ചൂൽ

മാർജ്ജാരകണ്ഠം-മയിൽ

'രക്തസക്തശീരമാർജ്ജാരകണ്ഠ'

(മയൂരസന്ദേശം)

മാർജ്ജാരം-൧. പൂച്ച. എലിയെ ഓടിച്ചുവേനം ശുദ്ധിവരുത്തുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ഓടമരം. ൩. മരപ്പട്ടി.

മാർജ്ജാരകം-മയിൽ.

മാർജ്ജാര(ല)ം-൧. പൂച്ച. ൨. വെരു. ൩. ചെമന്ന കൊടുവേലി,

മാർജ്ജാരീ-൧. കസ്തൂരി. ൨. പച്ചപ്പുഴ.

മാർജ്ജാരീയ(ല)ം-പൂച്ച.

മാർജ്ജാരീയം-ഹവിസ്സിന്റെ ഉച്ഛിഷ്ടം മുതലായതു നിക്ഷേപിക്കുന്ന സ്ഥലം.

മാർജ്ജിക്കുന്നു-൧. ദേഹത്തെയും മററും വെടിപ്പാക്കുന്നു. ൨. അടിച്ചുവാരുന്നു. ൩. തുടച്ചുകളയുന്നു.

മാർജ്ജിത-വി. ൧. വെടിപ്പാക്കപ്പെട്ട. ൨. അടിച്ചുവാരപ്പെട്ട, നന്നാക്കപ്പെട്ട.

മാർജ്ജിത-തൈരും തേനും മററും കൂട്ടിയ ഒരു കറി, രസാള.

മാർത്താണ്ഡം-പന്നി.

മാർത്താണ്ഡൻ-൧. ആദിത്യൻ. മാർത്താണ്ഡൻ=മൃതാണ്ഡന്റെ പുത്രൻ, മൃതമായ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ ജീവിപ്പിക്കുന്നവൻ;

മൂതമായിരിക്കുന്ന അണ്ഡത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചവൻ ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. മാൎത്താണ്ഡൻ എന്നുമാവാം.

'അഥമാൎത്താണ്ഡമാൎത്താണ്ഡൌ'
(നാമലിംഗാനുശാസനം)

വ. എരിക്ക്.

മാൎത്താണ്ഡാത്മജാ-കാളിന്ദി.

മാൎത്താണ്ഡാത്മജൻ-പു. സൂൎയ്യൻ. വ. കൎണ്ണൻ. ന. സുഗ്രീവൻ.

മാൎത്തിക-വി. മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള, മണ്ണുസംബന്ധമായുള്ള. (മൃത്ത് = മണ്ണ്.)

മാൎത്തിക-പു. കലത്തിന്റെ ഒരുമാതിരി അടപ്പ്. വ. ഒരുമാതിരി കലം.

മാൎദ്ദംഗൻ-മൃദംഗക്കാരൻ.

മാൎദ്ദംഗം-ഒരു പട്ടണം, നഗരം.

മാൎദ്ദംഗികൻ-മദ്ദളക്കാരൻ, മൃദംഗക്കാരൻ, മിഴാവടിക്കുന്നവൻ. മൃദംഗം കൊട്ടുവാൻ ശീലമുള്ളവൻ എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം.

മാൎദ്ദവം-പു. മൃദുത്വം. വ. സാധുത്വം, സൌമ്യത്വം, ശാന്തത.

മാൎദ്ദ്വീകം-പു. ഇരിപ്പപ്പൂവിൽ നിന്നുണ്ടാക്കിയ മദ്യം. വ. മുന്തിരിങ്ങാ മദ്യം.

മാൎപ്പാപ്പാ-റോമാ ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ പ്രധാന മേലദ്ധ്യക്ഷൻ.

മാൎഷ(ക)ൻ-ആൎയ്യൻ (മാന്യൻ).

മാൎഷ്ടി-പു. മേൽ തേച്ചും മററും ദേഹത്തെ വെടിപ്പാക്കുക. വ. ശുദ്ധിവരുത്തുക, നന്നാക്കുക.

മാൎവ്വ്-മാറിടം, മാറ്.

മാല-പു. പുഷ്പങ്ങൾ നാരിൽ കോൎത്തുണ്ടാക്കിയത്, നാരുകൊണ്ടു കെട്ടിയോ പിരിച്ചോ ഉണ്ടാക്കിയത്. വ. രത്നങ്ങളും മററും കോൎത്തുണ്ടാക്കിയത്. ധരിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

പവൻമാല, എരിക്കിലത്തുമ്പമാല, പവിഴമാല, കടലക്കൂമാല, ശരപ്പൊളിമാല, അവൽമാല, എക്സ്മാല, എസ്മാല ഇങ്ങിനെ പല വിധം മാലകൾ ഉണ്ട്. അവൽമാല മുതൽ താഴെയുള്ളവ ഈയിടയുണ്ടായ പുതിയ തരങ്ങളാകുന്നു.

ന. പരസ്പരം സംബന്ധമുള്ള അംശങ്ങളോടു കൂടിയ സമൂഹം. ഉ-ം, പുഷ്പമാല, കാവ്യമാല, ഗദ്യമാല ഇത്യാദി. ര. ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ ഉ. (മാൽ) ഇരുട്ട്, രാത്രി.

മാലക-വി. മലയ പൎവ്വതത്തിൽ നിന്നു വരുന്ന.

മാലക-മാല.

മാലകം-വേപ്പുവൃക്ഷം. കാൎക്കൂട്ടത്തെ ധരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മാലകാ, മാലകം-പൂമാല.

മാലക്കൂട-ഒരു രാജ്യം (ഇപ്പോൾ തിരുവിതാംകൂർ).

മാലക്കണ്ണ്-ഒരുമാതിരി കണ്ണിളീനം.

മാലക്കാററ്-കിഴക്കൻ കാററ്.

മാലക്കിഴങ്ങ്-ഒരുവക കിഴങ്ങ്.

വള്ളി അധികം പടരും. ഇലയ്ക്കു മൂന്നു ശാഖകൾ ഉണ്ട്.

മാലതി-പു. പിച്ചകം. ശ്രീയെ ധരിച്ചതു്, സുഗന്ധത്തെ ധരിക്കുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. ഇതുകൊണ്ടു മാല കെട്ടുന്നതിനാലും ഈ അൎത്ഥം വരാം. വ. ഒരു നദി. ന. മണിത്തക്കാളി. ര. പെൺകുട്ടി. ഉ. രാത്രി. ന്ന ചന്ദ്രിക.

മാലതീമാധവം-ഭവഭൂതിയുടെ ഒരു വിശേഷപ്പെട്ട നാടകം.

മാലൻ-പു. മനുഷ്യൻ. വ. വിഷ്ണു. ന. മലയിലുള്ള ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മാലം-പു. വയൽ. വ. പൎവ്വതം. ന. ബങ്കാളത്തിനു തെക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള ഒരു രാജ്യം. ര. ചതി. ഉ. മാല.

മാലയ-വി. മലയപൎവ്വതത്തിൽ നിന്നുവന്ന.

മാലയം-ചന്ദനം.

മാലവാർകുഴൽ-മാല ചൂടുന്നതും ദീൎഘവുമായ തലമുടി.

മാലവിളക്ക്-ഒരു തുടരിന്മേൽ മാലപോലെയുണ്ടാക്കിയ വിളക്ക്.

മാലാക-മാല.

മാലാകാരൻ-മാലകെട്ടുന്നവൻ, പുഷ്പകനും മററും, മാലകെട്ടി വിററുപജീവിക്കുന്നവൻ. [പ്പോലെ' 'ആരാമത്തിങ്കൽ ചെന്ന മാലാകാരനെ' (ഭാരതം)

മാലാതൃണ(ക)ം-കണ്ടപ്പുല്ല്, പൂതണക്കപ്പുല്ല്. മാലാകാരമായ പുല്ലുകളോടുകൂടിയത് എന്നൎത്ഥം.

മാലാൻ-മാലാമീൻ.

മാലാമതല്ലി-നല്ലമാല.

മാലാമയക്ക്-സന്ധ്യാമയക്കം.

മാലാമല-പൎവ്വതപങ്ക്തി.

മാലാമീൻ, മാലാവ്—ഒരുമാതിരി മത്സ്യം.

മാലി-നാ. മാലാകാരൻ. ൧. ഒരു രാക്ഷസൻ. (രാക്ഷസോല്പത്തി നോക്കുക). ൨. മാല ധരിക്കുന്നവൻ. ൩. ആററിന്നടുത്ത ഭൂമി. ൪. കയറുവല.

മാലിക-വി. മാലയെ സംബന്ധിച്ച. (സ്ത്രീ-മാലികീ)

മാലിക-നാ. മാല. ൧. ഒരുവക മുല്ല. ൨. കഴുത്തിൽകെട്ടുന്ന ഒരാഭരണം. ൩. പുഷ്പമാല. ൪. മദ്യം. ൫. എള്ള്. ൬. പുത്രി. ൭. രാജധാനി. ൮. ഒരാറ്.

മാലികൻ-മാല കെട്ടുന്നവൻ, മാലകെട്ടി] വിററുപജീവിക്കുന്നവൻ.

മാലിനീ-നാ. ശ്ലോകത്തിനുള്ള ഒരു വൃത്തം

'മുതലിലഗുരുവായിട്ടാറു
വൎണ്ണങ്ങൾപത്താ-
മതുമതുലഗുണാഢ്യേ!
പത്തിനോടൊത്ത മൂന്നും,
യതിയതുവരുമെട്ടാലേഴിനാൽ
ചന്ദ്രബിംബ
പ്രതിമമുഖികൾചൂടുംമാലികെ !
മാലിനിയ്ക്കു'

(കാന്തവൃത്തം)

൧. മാലാകാരന്റെ സ്ത്രീ. ൨. അജ്ഞാതവാസത്തിൽ പാഞ്ചാലിയുടെ പേർ. ൩. ദുൎഗ്ഗ. ൪. ആകാശഗംഗ. ൫. ഒരു നഗരം. ൬. ഒരു നദി. (കണ്വാശ്രമത്തിന്നടുത്തുള്ള). ൭. വിഭീഷണന്റെ അമ്മ. ൮. ആട്ടുനാറിവേള. ൯. മേത്തോന്നി. ൧൦. ചെങ്കൊടിത്തൂവ. ൧൧. ഗംഗാനദി.

മാലിന്യം-നാ. മലിനത, അഴുക്ക്. ൧. പാപം. ൨. കറുപ്പ്. ൩. ഉപദ്രവം.

മാലീസ്സ്, മാലീസ്-കുതിരയെ പതിവായി തേക്കുന്നതിനുള്ള പേർ. (പെൎഷ്യൻ ഭാഷ).

മാല്യ-നാ. നീചൻ. ൧. സ്ത്രീ.

മാല്യധാനം - മദനമണ്ഡലി, ചിത്രസൎപ്പം (പച്ചിലപ്പാമ്പ്), കൺകൊത്തിപ്പാമ്പ്, മാല്യ എന്ന ഔഷധിയിലിരിക്കുന്നവൻ, നീചരാൽ വളൎത്തപ്പെടുന്നവൻ, മാല്യധാനി എന്ന ലതയിലിരിക്കുന്നവൻ ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ.

മാല്യമി-കപ്പലിന്റെയും മററും അമരക്കാരൻ.

മാല്യമിശാസ്ത്രം — കപ്പലോട്ടത്തിന്റെ വിദ്യ.

മാല്യൂരം-പു. കൂവളം. ദേവന്മാരാൽ ധരിക്കപ്പെടുന്നത്, ലക്ഷ്മിയെ നശിപ്പിക്കുന്നത്. (ഭഗവൽഭക്തന്മാർ ശ്രീമദാന്ധന്മാരായിത്തീരുമെന്നു ശങ്കിച്ചു അവരുടെ സമ്പൽസമൃദ്ധിയെ കളഞ്ഞ് അവരെ കൈവല്യമാർഗ്ഗത്തിലേക്കു തിരിക്കുന്നത് എന്നു താൽപര്യം). ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥങ്ങൾ. വ. വ്ളാർമരം.

മാലേയപങ്കം-ചന്ദനക്കൂട്ട്.

'മാലേയപങ്കമണിഞ്ഞതിൽ
പററീടാകുരളുവും'
(രാമായണം)

മാലേയ-വി. മലയെ സംബന്ധിച്ച.

മാലേയം-പു. ചന്ദനം. വ. ഏലത്തരി.

മാലേയാ-പേരേലം.

മാലോകർ-മഹാജനങ്ങൾ, മഹാലോകർ

മാലോപമ-ഒരലങ്കാരം.

മാൽ-പു. ദുഃഖം. വ. വാണിയന്മാർ തേങ്ങപൊതിച്ചിടുന്ന വലപോലെയുള്ള ഒരു വസ്തു. ന. കറുപ്പ്, ഇരുൾ, രാത്രി.

മാല്യ-വി. മാലയ്ക്കു കൊള്ളാവുന്ന.

മാല്യം-മാല, പൂമാല. ധരിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മാല്യവാൻ-പു. ഒരു പർവ്വതം. വ. ഒരു രാക്ഷസൻ.

മാല്യവാൻ പർവ്വതം കിഷ്കിന്ധക്കു സമീപമാണ്. ഇതിനെ 'പ്രസ്രവണം' എന്നും പറയും.

മാല്യവാൻ എന്ന രാക്ഷസൻ സുകേശന്റെ പുത്രനാണ്. തപസ്സുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മാവ് സന്തോഷിച്ച് ലങ്കാനഗരം പണിയിച്ചുകൊടുത്തു. വളരെക്കാലം അവിടെ താമസിച്ചു. കുബേരനാണു പിന്നീടു അവിടെ താമസിച്ചത്. അനന്തരം രാവണൻ ആ സ്ഥലം കൈക്കലാക്കി. അപ്പോൾ മാല്യവാൻ വന്നു ചേർന്നു രാവണനു വേണ്ട സഹായങ്ങൾ ചെയ്തു. (രാക്ഷസോല്പത്തി നോക്കുക).

മാല്യാ-ഒരുവക പുല്ല്.

മാവ്-പു. മാങ്ങയുണ്ടാകുന്ന ഒരു വൃക്ഷം.

പച്ചക്കായ്-ത്രിദോഷങ്ങളെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. പഴുത്തകായ്-വാതത്തെ ശമിപ്പിക്കും. പഴുത്തമാങ്ങയുടെ പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീര്-ഗുരുവാണ്. ഈ നീരു തുണിയിലോ പരമ്പിലോ നിരത്തി ഒഴിച്ചു നല്ല വെയിലിൽ ഉണക്കിയെടുത്താൽ അതിന് 'ആമ്രാവർത്തം' എന്നു പേർ. മാങ്ങാ പാലിനോടൊന്നിച്ചു ഭക്ഷിക്കരുത്. ഭക്ഷിച്ചുപോയാൽ ആ വികാരത്തിൽ ചുക്കുവെള്ളമോ ജീരകവെള്ളമോ തുവച്ചിലയുപ്പു ചേർത്തു കുടിക്കുക. വ. അരിപ്പൊടി.

മാവൻ-നായന്മാരുടെ ഒരു ദേവത.

മാവി-കെട്ടിനില്ക്കുന്ന ജലത്തിന്റെ മീതെ പച്ചനിറത്തിൽ കാണുന്ന ഒരുവസ്തു.

മാവിലായി - വേണാട്ടു നായന്മാരുടെ പാരമ്പര്യപ്രമാണി.

മാവിലാവ്-കൂവളം.

മാവി(യി)ലോൻ-വേലൻ.

മാവുത്തൻ-ആനക്കാരൻ.

മാശിക്ക, മാശിക-മായ്ക്ക്.

മാശ്രു-പു. മരപ്പിള്ള. വ. പൊക്കിൾക്കൊടി.

മാഷപർണ്ണി-പു. പെരുങ്കാണം. വ. കാട്ടുഴുന്ന്.

മാഷ(ക)ം-പു. ഉഴുന്ന്. വ. ഒരു തൂക്കം. ന. ഒരു ദീനം.

മാഷൻ-മണ്ടൻ, ദുർബുദ്ധി.

മാഷവർദ്ധകൻ-തട്ടാൻ, പൊൻപണിക്കാരൻ.

മാഷാളം—ആമ.

മാഷാശം—കുതിര.

മാഷാശി—കുതിര.

മാഷീണം, മാഷ്യം—ഉഴുന്നു വിളയുന്ന സ്ഥലം.

മാസക്കുളി—തീണ്ടായിരിക്കുളി.

മാസൻ—ചന്ദ്രൻ.

മാസപ്പടി—പ്ര. ശമ്പളം, മാസംതോറുമുള്ള ശമ്പളം. ഉ. ഒരു ഉദ്യോഗം.

മാസപ്പടിക്കാരൻ—പ്ര. മാസശമ്പളക്കാരൻ, ഉ. ഒരു ശിപായി.

മാസം—വർഷത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടിൽ ഒരു ഭാഗം. കണക്കാക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ചിങ്ങവും മറ്റും. (പട്ടിക നോക്കുക).

മാസം മുതലായവ.

എണ്ണം	മാസങ്ങൾ: മലയാളം	തമിഴ്	ഇംഗ്ലീഷ്	സംസ്കൃതം	ഋതു	അയനം
1	ചിങ്ങം	ആവണി	ആഗസ്റ്റ്	ശ്രാവണം	വർഷം	ദക്ഷിണായനം
2	കന്നി	പുരട്ടാശി	സെപ്റ്റംബർ	പ്രോഷ്ഠപദം		
3	തുലാം	അല്പശി	ഒക്ടോബർ	ആശ്വിനം	ശരത്ത്	
4	വൃശ്ചികം	കാർത്തിക	നവംബർ	കാർത്തികം		
5	ധനു	മാർകഴി	ഡിസംബർ	മാർഗ്ഗശീർഷം	ഹേമന്തം	
6	മകരം	തൈ	ജനുവരി	പൌഷം		
7	കുംഭം	മാശി	ഫെബ്രുവരി	മാഘം	ശിശിരം	ഉത്തരായനം
8	മീനം	പങ്കുനി	മാർച്ച്	ഫാൽഗുനം		
9	മേടം	ചിത്തിര	ഏപ്രിൽ	ചൈത്രം	വസന്തം	
10	ഇടവം	വൈകാശി	മേ	വൈശാഖം		
11	മിഥുനം	ആനി	ജൂൺ	ജ്യേഷ്ഠം	ഗ്രീഷ്മം	
12	കർക്കടകം	ആടി	ജൂലൈ	ആഷാഢം		

ഇംഗ്ലീഷ് വത്സരം കണക്കാക്കുന്നതു് 365¼ ദിവസംകൊണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു അവക്കു് നന്നാലു വത്സരം കൂടുമ്പോൾ ഫെബ്രുവരി മാസത്തിൽ 29 തീയതി വരുന്നതു്. അവരുടെ മാസങ്ങൾക്കു് നല്ല അടുക്കുണ്ടു്.

'പലഹാരേ പാല്യുനല്ല
പുലർന്നാലോ കലക്കിലാം
ഇല്ലംപാരമെന്നു ഗോപാലൻ
തീയതിക്രമമിങ്ങനെ'

പല—ജനുവരിമാസത്തിൽ തീയതി 31
ഹാരേ—ഫെബ്രുവരിയിൽ ,, 28
പാല്യു—മാർച്ച് ,, 31
നല്ല—ഏപ്രിൽ തീയതി 30
പുല—മേയ് ,, 31
നാലോ—ജൂൺ ,, 30
കല—ജൂലൈ ,, 31
കിലാം—ആഗസ്റ്റ് ,, 31
ഇല്ലാം—സെപ്റ്റംബർ ,, 30
പാരെ—ഒക്ടോബർ ,, 31
നഗോ—നവംബർ ,, 30
പാലൻ—ഡിസംബർ ,, 31

ഇതിൽ നന്നാലു കൊല്ലം കൂടുമ്പോൾ ഫെബ്രുവരിമാസം മാത്രം വ്യത്യാസപ്പെടും.

മാത്ര അല്ലെങ്കിൽ നിമേഷം എന്നതു ഒരു ലഘ്വക്ഷരം ഉച്ചരിപ്പാൻ വേണ്ടി വരുന്ന സമയമാകുന്നു.

18 നിമേഷം / മാത്ര } 1 കാഷ്ഠ
30 കാഷ്ഠ —1 കല
30 കല—1 ക്ഷണം
12 ക്ഷണം-1 മുഹൂർത്തം (രണ്ടരനാഴിക)
30 മുഹൂർത്തം—1 അഹോരാത്രം
15 അഹോരാത്രം—1 പക്ഷം
2 പക്ഷം—1 മാസം
2 മാസം—1 ഋതു
3 ഋതു—1 അയനം
൧൦ നിമേഷം (മാത്ര)—ഒരു ഗുർവ്വക്ഷരം
൬൦ ഗുർവ്വക്ഷരം—൧ വിനാഴിക
൬൦ വിനാഴിക—൧ നാഴിക.

പക്ഷം രണ്ട്=ശുക്ലപക്ഷം, കൃഷ്ണപക്ഷം. ഉത്തരായനം—ആദിത്യൻ വടക്കോട്ടു ഗമിക്കുന്നതു്. ദക്ഷിണായനം—ആദിത്യൻ തെക്കോട്ടു ഗമിക്കുന്നതു്. മകരത്തിലെ കറുത്തവാവു കഴിഞ്ഞാൽ വെളുത്ത പ്രതിപദം മുതൽ മാഘമാസമാകുന്നു. കുംഭത്തിലെ വെളുത്ത പ്രതിപദം മുതൽ ഫാൽഗുനമാസം.

ന. മരിച്ചവർക്കുവേണ്ടി മാസന്തോറും കഴിക്കുന്ന ചാത്തം. ർ. പന്ത്രണ്ടാം മാസം.

മാസ് (മാച്ച)-ഒരുവക ഉണക്കമത്സ്യം.

മാസരം-വാർത്തകഞ്ഞി ദ്രവദ്രവ്യമായി പരിണമിച്ചതു് എന്നർത്ഥം.

മാസലം-വർഷം, വത്സരം.

മാസവിശേഷം- മാസന്തോറുമുള്ള വിശേഷ ദിവസം.

മാസാന്തം-മാസത്തിന്റെ ഒടുക്കം.

മാസാർദ്ധം-മാസത്തിൽ പാതി, 15 നാൾ.

മാസിക-വി. മാസത്തെ സംബന്ധിച്ച, മാസാന്തോറുമുള്ള.

മാസിക-ന. മാസന്തോറും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന ഒരുവക ഗ്രന്ഥം. വ. ഒരു മാസത്തേക്കുള്ള കൂലിയും മറ്റും.

മാസാനുമാസിക-മാസന്തോറും.

മാസികം-ന. മാസന്തോറുമുള്ളതു്. വ. ബന്ധുക്കളിൽ ഒരാൾ മരിച്ചാൽ ൩൦ ദിവസം കഴിഞ്ഞുള്ള അടിയന്തിരം.

മാസീന-വി. ഒരു മാസമായ.

മാസൂൽ-ധാന്യം. (അറബിഭാഷ).

മാസ്മ-അ. നിഷേധത്തിങ്കൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന ഒരവ്യയം.

മാസ്മരവിദ്യ-ഒരുവക വിദ്യ. മനശ്ശക്തി അധികമുള്ളവരെ ഈ വിദ്യകൊണ്ടു ഉറക്കുവാൻ കഴികയില്ല.

മാസ്യ-വി. മാസസംബന്ധമായുള്ള, ഒരു മാസം പ്രായമുള്ള.

മാഹറാൻ-ബ്രാഹ്മണൻ.

മാഹാ-പശുക്കളിൽ നല്ലവ, പശു.

മാഹാണി, മാകാണി-ഒന്നിന്റെ പതിനാറിലൊരംശം.

മാഹാത്മ്യം-മഹാത്മാവിന്റെ അവസ്ഥയും ഭാവവും, വലിപ്പം, മഹിമ, ശ്രേഷ്ഠത.

മാഹാരാജിക - വി. മഹാരാജാവിനെ സംബന്ധിച്ച.

മാഹിനം-രാജ്യം.

മാഹിരൻ-ഇന്ദ്രൻ.

മാഹിഷ-വി. മഹിഷത്തെ സംബന്ധിച്ച

മാഹിഷം-രക്തചന്ദനം.

മാഹിഷ്മതി-നർമ്മദാ നദിയുടെ തീരത്തുള്ള മഹേശപുരം എന്ന പട്ടണം. ഹൈഹയ രാജാക്കന്മാരുടെ പ്രധാന നഗരം.

മാഹിഷ്യൻ, മാഹിഷൻ-വൈശ്യസ്ത്രീയിൽ ക്ഷത്രിയനൽപാദിച്ചവൻ. പൂജിക്കപ്പെടുന്നവൻ എന്നർത്ഥം,

മാഹേന്ദ്രപ്പൊരുത്തം-ഒരു പൊരുത്തം

സ്ത്രീയുടെ ജന്മനക്ഷത്രത്തിന്റെയും അനുജന്മനക്ഷത്രങ്ങളുടേയും ൪-൭-൰ ഈ നക്ഷത്രങ്ങളിൽ പുരുഷൻ ജനിച്ചാൽ 'മാഹേന്ദ്രപ്പൊരുത്തം' ഭവിക്കുന്നു. പുരുഷ നക്ഷത്രം സ്ത്രീയുടെ നക്ഷത്രത്തിങ്കൽനിന്നു അതിദൂരെയായാൽ അധികം ശുഭമാകുന്നു.

മാഹേയ-വി. ഭൂമിയെ സംബന്ധിച്ച. (സ്ത്രീ-മാഹേയീ).

മാഹേയം-൧. പവിഴം, ൨. ഒരു നരകം

മാഹേയീ-പശു. മഹയുടെ അപത്യം എന്നർത്ഥം.

മാഹേശ്വരൻ-ശിവഭക്തൻ.

മാഹേശ്വരി-൧. സപ്തമാതൃക്കളിൽ ഒന്ന്. ൨. കീരിവള്ളി.

മാളയം-മരിച്ച ആറിനുള്ള വിരുന്ന്.

മാളവം-ഒരു ദേശം. (ഇപ്പോഴത്തെ മാൾവാ). Malva.

മാളവി-ഒരു രാഗം.

മാളവികാഗ്നിമിത്രം-ഒരു നാടകം.

കാളിദാസന്റെ കൃതിയെന്നു പറയുന്നു.

മാളം-പാമ്പു മുതലായ ഇഴജന്തുക്കൾ ഇരിക്കുന്ന വിളവുസ്ഥലം, വങ്ക്.

മാളവിക-൧. ത്രികോല്പക്കൊന്ന. ൨. നാല്ക്കോപ്പക്കൊന്ന.

മാളി-ഗൂഢസ്ഥലം, കള്ളുമുറി, മുള്ളൻപന്നിയും മറ്റുമിരിക്കുന്ന ഗുഹ.

മാളിക-൧. ഒരുമാതിരി കെട്ടിടം. (ഒരു നിലയിൽ അധികം കാണും). ൨. ഒരു മാതിരി രാജധാനി. ൩. ഭവനത്തിന്റെ മേൽ മുറി.

'മേടാഹർമ്മ്യഞ്ച മാളിക' എന്നു വൈജയന്തി. മാളിക എന്നാൽ ധനികന്മാർ താമസിക്കുന്ന ഗൃഹം എന്നർത്ഥം. ധനികന്മാരുടെ മാളികയ്ക്കു 'ഹർമ്മ്യം' എന്നും, രാജാക്കന്മാരുടെ മാളികയ്ക്കു 'പ്രാസാദം' എന്നും പറയുന്നു.

മാളുക-൧. മരിക്കുക. ൨. വാടുക.

മാഴ്കൽ-൧. മടി. ൨. ക്ഷീണം.

മാഴ്-വി. സൌന്ദര്യമുള്ള.

മാഴ്കുന്നു-൧. കരയുന്നു. ൨. ക്ഷീണിക്കുന്നു. ൩. മടിക്കുന്നു. ൪. മങ്ങുന്നു.

മാഴ-സൌന്ദര്യമുള്ളത്. (പ-മ).

മാഴ്ക-വാടുക.

മാറ്-൧. നെഞ്ച്. ൨. കൈ രണ്ടും നിവർത്തിപ്പിടിച്ചുള്ള ഒരളവ്.

രണ്ടു കൈയും വിലങ്ങത്തിൽ നീട്ടിപ്പിടിച്ചുവെന്നാൽ അതിലൊതുങ്ങുന്ന നീളം. സംസ്കൃതത്തിൽ-വ്യാമം.

൩. എതിരു, തുല്യൻ.

മാറടിക്കുന്നു-൧. മാറിൽ അടിക്കുന്നു. ൨. വഴക്കടിക്കുന്നു.

മാറടിപ്പ്-൧. വഴക്ക്. ൨. നെഞ്ചിൽ അടിക്കുക.

മാറളവ്-രണ്ടുകൈയും പരത്തി അളക്ക,

മാറാടുന്നു-൧. ക്രമക്കേടാകുന്നു. ൨. മൃഗങ്ങൾ കൂടി പിണയുന്നു. ൩. ചതിവു ചെയ്യുന്നു.

മാറാട്ടം-൧. വഞ്ചന. ൨. ക്രമക്കേട്. ൩. ചില ജന്തുക്കൾ പിണയുക.

മാറാട്ടി-മഹാരാഷ്ട്രം.

മാറാൻ-ഒരുമാതിരി ചൊറിയുന്ന കിഴങ്ങ്

മാറാപ്പ്-വസ്ത്രംകൊണ്ടു കെട്ടിയ ഒരു മാതിരി കെട്ട്, ഭാണ്ഡം.

മാറാപ്പുകാരൻ-മാറാപ്പുള്ളവൻ, ഭാണ്ഡക്കാരൻ.

മാറാംപ്-ശാകവർഗ്ഗത്തിൽ ചേർന്ന മഹാകന്ദം.

മാറല-ചുക്കിച്ചിലല.

മാറാൽ-ചിലന്തിവല.

മാറിടം-നെഞ്ചു് (ത്തു്).

മാറിടുക-൧. ഇടയുക. ൨. ചുമതല ഒപ്പിടുക.

മാറുതാലി-ഈഴവർ തെങ്ങിൽ കയറുമ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന മടൽക്കിട്ട്.

മാറുന്നു-൧. ഒഴിയുന്നു, അകന്നുപോകുന്നു. ൨. ഒന്നുകൊടുത്തു മറ്റൊന്നിനെ വാങ്ങിക്കുന്നു. ൩. നീങ്ങുന്നു. ൪. ഇല്ലാതാകുന്നു. ൫. ഒളിച്ചുപോകുന്നു. ൬. മറുരൂപമാകുന്നു. ൭. മാഞ്ഞുപോകുന്നു. ൮. അകന്നുപോകുന്നു. ൯. പൊറുക്കുന്നു ൧൦. വേറെ വസ്ത്രം ധരിക്കുന്നു. ൧൧. ഭാഷാഭേദം വരുത്തുന്നു. ൧൨. വേർതിരിക്കുന്നു. ൧൩. നടപ്പിന്നു വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നു.

മാറുപാടു്-പ്രതികൂലം, കലക്കം, മാറ്റം.

മാറ്റു്-൧. അലക്കിയ വസ്ത്രം.

'കലവില്ലം ചുമലിലെടുത്തുനി-
മ്മലമായുള്ള മാറ്റുമെടുത്തുടൻ'

(സന്താനഗോപാലം പാന)

൨. അലക്കുന്നവനോടു് ഇരവലായിട്ടു വാങ്ങിക്കുന്ന വസ്ത്രം. ൩. സ്വർണ്ണത്തിന്റെയും മറ്റും ഗുണം. ൪. പകരം വാങ്ങിക്കുന്ന വസ്തു. ൫. ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ ജാതിക്കാരുടെ സ്ത്രീകൾ ഋതുവായാൽ നാലാംദിവസം ശുദ്ധിക്കായിട്ടു വാങ്ങിച്ചുടുക്കുന്ന വസ്ത്രം.

മാറ്റക്കാരൻ-൧. മാറ്റമുള്ളവൻ, സ്ഥിരമില്ലാത്തവൻ. ൨. ചെറിയ കച്ചവടക്കാരൻ. ൩. വഞ്ചകൻ, ചതിയൻ.

മാറ്റം-വ്യത്യാസം.

മാറ്റലർ-ശത്രുക്കൾ.

മാറ്റൽ-ദേവമാറ്റു്, മാറ്റുക, മലയന്മാർ പിശാചുക്കളേയോ ഒരുവക ദീനങ്ങളെയോ മാറ്റുക.

മാറ്റാണി-ഒരുമാതിരി ആപ്പ്.

മാറ്റാൻ-ശത്രു.

'മാറ്റാരിൽ കനിവേറ്റമുള്ളൊരു'

(ഘോഷയാത്ര തുള്ളൽ)

മാറ്റി-൧. ചതിയൻ. ൨. ഭാഗ്യഹീനൻ.

മാറ്റിത്തം-൧. ആപത്തു്, ൨. കേടു.

'മാറ്റിത്തം വന്നതിനാവതുമില്ല'

(ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം തുള്ളൽ)

മാറ്റുകന്നു-മാറ്റിക്കെട്ടിയ കന്നു്.

മാറ്റുന്നു-൧. മറുസ്ഥലത്താക്കുന്നു. ൨. ഒഴിപ്പിക്കുന്നു. ൩. വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നു. ൪. വേർതിരിക്കുന്നു. ൫. വിടുന്നു. ൬. സ്ഥാനകംവെച്ചു കെട്ടുന്നു. ൭. മാറ്റാണിവെക്കുന്നു, സംക്ഷേപിക്കുന്നു.

മാറ്റുവസ്ത്രം-൧. മാറിയ വസ്ത്രം. ൨. മാറ്റായിട്ടു വാങ്ങിച്ച വസ്ത്രം.

മാറ്റൊലി-പ്രതിശബ്ദം, പ്രതിധ്വനി, മുഴക്കം.

മി

മിക-പെരിക.

മികക്കുന്നു-൧. പരിപൂർണ്ണമാകുന്നു. ൨. വർദ്ധിക്കുന്നു. ൩. ഒന്നിനെ കവിഞ്ഞു മുമ്പെട്ടുനില്ക്കുന്നു.

മികച്ച-വി. വർദ്ധിച്ച.

'മന്നിൽമികച്ചൊരുബുധനല്ലേനീ'

(നളചരിതം തുള്ളപ്പാട്ട്)

'മികച്ച' എന്നതു 'മികക്ക' എന്നതിൽ നിന്നാണ രൂപം. മികക്ക=ഒന്നിനെ കവിഞ്ഞു മുമ്പോട്ടുനില്ക്ക.

മികരുന്നു-വളരുന്നു.

മികവു്-൧. പരിപൂർണ്ണത. ൨. അധികത്വം. ൩. ഒന്നിനെ കവിഞ്ഞു മുമ്പോട്ടുള്ള നില.

'പകല്പംരാവുമഹംകാരത്തിനു
മികവുള്ളവരിവരെന്തൊരുകഷ്ടം'
(ഘോഷയാത്ര തുള്ളൽ)

മികന്നു-പെരുകുന്നു.
'കൊടുമമികും നിശാചരന്മാർ'

മിക്ക-വി. അധികമായ, പ്രാബല്യമുള്ള.

മിക്കതും-അ. പാതിയിൽ അധികം.

മിക്കവാറും-അ. മിക്കതും, ഏകദേശം.

മിക്കുക-൧. മുക്കുക, ൨. വിക്കുക.

മിക്കൊളി-വി. അതികാന്തിയുള്ള.

മിച്ചം-ശേഷിപ്പ്, ലാഭം.

മിച്ചവാരം-കുടിയാൻ ദ്രവ്യം കൊടുത്ത് എഴുതി വാങ്ങിച്ച നിലത്തിന് ആണ്ടുതോറും ജന്മിക്കു കൊടുപ്പാനുള്ള പാട്ടത്തിൽ കൊടുത്ത ദ്രവ്യത്തിന്റെ പലിശ നീക്കി കൊടുക്കുന്ന പാട്ടം.

മിഞ്ചൽ-വർദ്ധന, അധികത്വം.

മിഞ്ചാമ്പുറം, മിഞ്ചാമ്പരം-പുറയിള്ളി. Balcony.

മിഞ്ചി-സ്ത്രീകൾ കാലിന്റെ വിരലിൽ ഇടുന്ന ആഭരണം. (മോതിരംപോലെയിരിക്കും).

മിഞ്ചിപ്പ്-൧. എച്ചിൽ, ൨. മിച്ചം.

മിഞ്ചുന്നു-൧. ശേഷിക്കുന്നു. ൨. അതിക്രമിക്കുന്നു. ൩. വർദ്ധിക്കുന്നു. (നാമം-മിഞ്ചിപ്പ്, മിഞ്ചൽ).

മിഞ്ജികൻ, മിഞ്ജിക-രുദ്രബീജം ഒരു പർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽ വീണു ജനിച്ചവൻ.

മക്കളുടെ ഗുണം ഹേതുവായിട്ടു ചിലർ ഇവരെ പൂജിക്കുന്നുണ്ട്.

മിട-൧. മുടിച്ചി, കെട്ട്. ൨. പക്ഷികളുടെ തീൻപണ്ടം.

മിടന്നുക-വല്ലതും നീക്കുന്നതിനു ഉറക്കെ അടിക്കുക.

മിടമ-മിടുക്ക്, സാമർത്ഥ്യം.
'മിടമയോടുപോരുചെയ്തു'
(സീതാസ്വയംവരം കഥകളി)

മിടമൻ-മിടുക്കൻ, സമർത്ഥൻ.

മിടല-ഓലമറ.

മിടയുക-൧. പൊതിയുക, ൨. കെട്ടുക, ൩. ചുരുട്ടുക, ൪. പിന്നുക ൫. മടക്കുക.

മിടറ്-൧. തൊണ്ട.
'മിടററിടറെച്ചൊൽതുടിഞ്ഞു' Voice stifled. (രാമചരിതം)
൨. വിഴുങ്ങുക. ൩. തുള്ളി.

മിടാവ്-മങ്ങലി.

മിടി-൧. മിടിപ്പ്. ൨. വളരെ ചെറിയ കായ്, അല്പം.

മിടിക്കുന്നു-൧. തട്ടുന്നു. ൨. നാഡി ഇളകുന്നു.

മിടിപ്പ്-൧. തട്ടുക, ൨. നാഡിയിളക്കം.

മിടില-൧. തൊണ്ട. ൨. കുടിക്ക.

മിടിലക്ഷണം-ചലനശാസ്ത്രം.

മിടിൽ-മിടി.

മിടുക്ക്-ഒരുമാതിരി പൊൻവള.
'പട്ടും മിടുക്കും നൽകി
പെട്ടെന്നു തെളിയിച്ചു'
(പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം തുള്ളൽ)

മിടുക്ക്-൧. സാമർത്ഥ്യം, ചൊടിപ്പ്. ൨. പ്രാപ്തി.

മിടുക്കൻ-൧. സമർത്ഥൻ, ൨. ചൊടിപ്പുള്ളവൻ.

മിടുക്കം-ചൊടിചൊടിപ്പ്.

മിടുക്കി-സാമർത്ഥ്യമുള്ളവൾ.

മിടുക്കുക-നിർബന്ധിക്കുക.

മിടുമൻ-സമർത്ഥൻ.
'മിടുമന്മാരവരെത്രയുംപാർക്കുമ്പോൾ'
(പതിന്നാലുവൃത്തം)

മിട്ടമിതാ, മിട്ടമതാ-സാമൎത്ഥ്യം, മിടുക്ക്.

മിട്ടാൽ-പ. തീരം. വ. ചിറ.

മിട്ടിൽ-ഉരുത്തിരിയാത്ത തവളക്കുഞ്ഞ്.

മിഠായി-ഒരു മധുരപദാൎത്ഥം.

മിണുമിണുക്കുന്നു-കൊതിയാവിക്കുന്നു.

മിണുമിണുപ്പ്-കൊതി കാട്ടുക.

മിണ്ടാതെ-പറയാതെ.

മിണ്ടാട്ടം-സംസാരം, പറക.

മിണ്ടുന്നു-സംസാരിക്കുന്നു, പറയുന്നു.

മിണ്ണാണ്ണിമിണ്ണൻ-അയോഗ്യൻ.

മിത-വി. പ. അളക്കപ്പെട്ട. വ. അറിയപ്പെട്ട് ന. മതിയായ.

മിതംഗമം-ആന.

മിതദ്രു-കടൽ.

മിതം-പ. ആവശ്യമുള്ളത്. വ. (സാഹിത്യസാഹ്യത്തിൽ) നിഷ്പ്രയോജനമായി പദസംഖ്യ വൎദ്ധിപ്പിക്കാത്തതായ വാക്യം.

മിതമാകുന്നു-അടങ്ങുന്നു, ശമിക്കുന്നു.

മിതംപചം-വി. ലുബ്ധുള്ള. മിതംപചൻ എന്നാൽ മിതമായി പാകം ചെയ്യുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

മിതാക്ഷരാ-യാജ്ഞവൽക്യസ്മൃതിയുടെ ഒരു ശ്രുതിപ്പെട്ട വ്യാഖ്യാനം.

ഗ്രന്ഥകൎത്താ-വിജ്ഞാനേശ്വരൻ.

മിതാശന-വി. മിതമായി ഭക്ഷിക്കുന്ന.

മിതി-പ. അളവ്. വ. തൂക്കം. ന. സാക്ഷി, അറിവ്.

മിത്രത, മിത്രത്വം — ബന്ധുത്വം, സ്നേഹം.

മിത്രൻ-പ. ആദിത്യൻ, സൎവ്വരുടെയും സ്നേഹിതൻ എന്നൎത്ഥം. വ. ഏരിക്ക്.

മിത്രപുത്രൻ— പ. സുഗ്രീവൻ. വ. കാലൻ.

മിത്രഭേദം-ബന്ധുക്കളെ തമ്മിൽ അകലിപ്പിക്കുന്ന ഉപായം.

മിത്രം-ബന്ധു, സ്നേഹിതൻ, സുഹൃത്ത്, പ്രതിഫലേച്ഛ കൂടാതെ സ്വാഭാവികമായി സ്നേഹിക്കുന്നവൻ.

മിത്രവാൻ-ബന്ധുക്കൾ ഉള്ളവൻ. (സ്ത്രീ-മിത്രവതി).

മിത്രാ-മൈത്രേയ മുനിയുടെ മാതാവ്.

മിത്രാപായം-പ. സൂൎയ്യാസ്തമയം. വ. ബന്ധുനാശം.

മിത്രാവരുണന്മാർ - മിത്രനും വരുണനും.

മിത്രീ-സുമിത്ര.

മിഥില-ഒരു രാജ്യം. (ഇപ്പോൾ റിർഹുട്ട്-ബിഹാറിൽ).

വിദേഹരാജ്യത്തിന്റെ പ്രധാനസ്ഥലം. ജനകന്റെ രാജ്യം.

മിഥസ്സ്-അ. പ. അന്യോന്യം. വ. രഹസ്യമായി. ന. മുറമുറയായി.

മിഥു-അ. പ. കളവായിട്ട്. വ. തെറ്റായിട്ട്.

മിഥുനം-പ. മൂന്നാമത്തെ മാസം. വ. ഒരു സ്ത്രീക്കും ഒരു പുരുഷനും കൂടെ പറയുന്ന പേർ. സംഗമിക്കുന്നത് എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം. ന. മിഥുനരാശി.

മിഥ്യാ-അ. അസത്യം.

മിഥ്യാദൃഷ്ടി-നാസ്തികത്വം. പരലോകാദികളില്ലെന്നുള്ള ബുദ്ധി, ഉള്ളതിനെ മറച്ചുവെച്ച കാഴ്ച, ഇല്ലാത്തതു ഉണ്ടെന്നുള്ള കാഴ്ച. (വാസ്തവത്തിൽ മിഥ്യയായ പ്രപഞ്ചം ഉള്ളതാണെന്നും നിൎവ്വികല്പനായ ഈശ്വരൻ ഇല്ലെന്നും വാദിക്കുന്നവർ കാണുന്ന കാഴ്ച ഇതാണ്).

മിഥ്യാദേവന്മാർ-കള്ളദേവന്മാർ.

മിഥ്യാപ്രദൻ-ധാരാളക്കാരൻ.

മിഥ്യാഭിയോഗം-ഇല്ലാത്ത സംഗതി ആരോപിച്ചു പറയുന്ന അസത്യവാക്ക്, അസത്യമായ ആക്ഷേപം എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം.

മിഥ്യാഭിശംസനം-അപവാദം, ഇല്ലാത്ത ദോഷത്തെ ആരോപിച്ചു പറയുക.

മിഥ്യാഭിശംസി – അപവാദം പറയുന്നവൻ.

മിഥ്യാഭൂതം-മായാസംബന്ധം.

മിഥ്യാമതി-ഭ്രമം, ഭ്രാന്തി, തെറ്റിദ്ധാരണ, ഒന്നിനെ മറ്റൊന്നായി തോന്നുക. അസത്യമായ ബുദ്ധി എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം.

മിഥ്യാവാദം-അപവാദം.

മിഥ്യാവാദി — അപവാദം പറയുന്ന. (സ്ത്രീ-മിഥ്യാവാദിനി).

മിഥ്യാവികത്ഥനം-വെറുതെ പറയുക.

മിഥ്യാവിശ്വാസം-വെറുതെയുള്ള വിശ്വാസം.

മിദ്ധം-അജാഗ്രത.

മിന-൧. വേല. ൨. ദുഷ്പ്രവൃത്തി.

മിനകെട്ടുന്നു-വേലകൂടാതെയിരിക്കുന്നു.

മിനകെട്ട-വി. ൧. വെറുതെയുള്ള. ൨. മടിയുള്ള, കാര്യമില്ലാത്ത.

മിനക്കേട്-വേലയില്ലായ്ക.

മിനിഞ്ഞാന്ന്, മിനിയാന്ന്- അ. ഇന്നലെക്കു മുമ്പത്തെ ദിവസം.

മുൻ + ഞാൻറ, മുൻ=മുമ്പിലത്തെ, ഞാൻറ=ദിവസം.

മിനുക്കം-൧. മിനുസം. ൨. ശോഭ. ൩. മാർദ്ദവം, മൃദുത്വം, പരുപരുപ്പില്ലായ്ക.

മിനുക്കുകരു‌വ്-മിനുസം വരുത്തുന്ന ഒരായുധം, മിനുക്കുളി.

മിനുക്കുചാണ-രത്നവും മററും മിനുസം വരുത്തുന്ന ഒരുമാതിരി ചാണ.

മിനുങ്ങൽ-൧. മിനുസം. ൨. മിന്നൽ.

മിനുങ്ങുന്നു-൧. മിന്നുന്നു. ൨. ശോഭിക്കുന്നു. ൩. മിനുസംവരുന്നു. (സം. ക്രി-മിനുക്കുന്നു).

മിനുപ്പ്-മിനുങ്ങിയ വസ്തുവിൻെറ അവസ്ഥ.

മിനുമിനുപ്പ്-൧. പ്രകാശം, ശോഭ. ൨. തൊട്ടാൽ നല്ല മിനുസം തോന്നുന്ന വസ്തുവിൻെറ അവസ്ഥ.

മിനുമിനേ-അ. ൧. പ്രകാശമായി. ൨. മിനുസമായി.

മിനുസം-൧. മിനുക്കം. ൨. ശോഭ.

'മിനിതം' എന്നതാണ് 'മിനുസം' ആയതു്.

മിന്ന്-സ്ത്രീകൾ വിവാഹത്തിനു കഴുത്തിൽ കെട്ടുന്ന ഒരാഭരണം.

മിന്നൽ-൧. ഇടിവാൾ. ൨. പ്രകാശം. ൩. ഉല്ക്ക്.

മിന്നൽക്കോടി-ഇടിവാൾ.

മിന്നൽപിണര്-ഇടിവാൾ.

മിന്നാമിനുങ്ങ്-പൃഷ്ഠത്തിൽ വെളിച്ചമുള്ള ഒരു ചെറിയ പറക്കുന്ന ജന്തു.

മിന്നാരം-൧. ചെറിയ ഗോപുരം. ൨. വിളക്കുമരം.

മിന്നി-ചില പുരുഷന്മാർ കാതിലിടുന്ന ഒരുവക ആഭരണം.

മിന്നിക്കുന്നു-൧. പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ൨. ആനയെ നടത്തുന്നു.

മിന്നിപ്പുരിച-ഒരുമാതിരി തകിടു പതിച്ചിട്ടുള്ള പരിച.

മിന്നിവാൾ-മിനുക്കിയ വാൾ.

മിന്നുന്നു-൧. പ്രകാശിക്കുന്നു. ൨. ഉലുക്കുന്നു.

മിമ്മിനൻ-എല്ലാവാക്കുകളേയും അനുനാസികങ്ങളോടുകൂടി പറയുന്നവൻ.

മിരട്ടൽ, മിരട്ടുക-ഭയപ്പെടുത്തൽ.

മിരളുക-ഭയപ്പെടുക.

മിലനം-ചേരുക, കൂടുക.

മിലിന്ദം-വണ്ട്.

മിലിന്ദകം-ഒരുവക പാമ്പ്.

മിശ്ര-വി. കൂട്ടിക്കലൎന്ന.

മിശ്രജം-വെടിക്കുതിര.

മിശ്രണം-കൂട്ടിക്കലൎച്ച.

മിശ്രം-൧. കൂട്ടിക്കലൎച്ച, ഇടകലൎന്നത്. ൨. സാഹിത്യത്തിനു (കൃതികൾക്കു) ഉള്ള മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൩. ഒരു കാവ്യദോഷം. ൪. വലിയ മുള്ളങ്കി.

മിശ്രമാക്കുന്നു-കൂട്ടിക്കലക്കുന്നു.

മിശ്രിക്കുന്നു-കൂട്ടിക്കലൎത്തുന്നു.

മിശ്രിത-വി. ൧. കൂട്ടിക്കലൎത്തപ്പെട്ട. ൨. ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ട.

മിശ്രേയ, മിശ്രേയം-കാട്ടുശതകുപ്പ. ഔഷധങ്ങളിൽ കൂട്ടിച്ചേൎക്കപ്പെടുന്നത് എന്നൎത്ഥം.

മിഷം-വ്യാജം.

മിഷ്ട-വി. ൧. തളിക്കപ്പെട്ട, നനഞ്ഞ. ൨. മധുരമുള്ള.

മിഷ്ടം-൧. മധുരംകൂടിയ ഒരു പലഹാരം. ൨. മധുരരസം.

മിഷ്ടാന്നം-൧. തൃപ്തിയായ ഭോജനം. ൨. പായസം.

മിസി-൧. കാട്ടുശതകുപ്പ. കൈപ്പുരസമുള്ളതായി പരിണമിക്കുന്നത് എന്നൎത്ഥം. ൨. ശതകുപ്പ. ൩. അയമോദകം. കാലക്രമത്താൽ രൂപാന്തരത്തെ പ്രാപിക്കുന്നത് എന്നൎത്ഥം.

മിഹിക-൧. മഞ്ഞ്. ഭൂമിയെ നനക്കുന്നത് എന്നൎത്ഥം. ൨. കൎപ്പൂരം.

മിഹിരൻ-൧. ആദിത്യൻ. വിശ്വത്തെ നനയ്ക്കുന്നവൻ. 'ആദിത്യാജ്ജായതേവൃഷ്ടിഃ' എന്നു പ്രമാണം. ൨. എരിക്ക്. ൩. ചന്ദ്രൻ. ൪. വായു. ൫. വൃദ്ധൻ.

മിഹിരാണൻ-ശിവൻ.

മിളനം-ചേരുക, കലരുക.

മിളിന്ദം-വണ്ട്.

മിളിത-വി. ചേൎക്കപ്പെട്ട, കൂട്ടപ്പെട്ട.

മിഴാവ്-൧. ഒരുവക വാദ്യം. ൨. ഒരു മാതിരി വലിയ കുടം.

മിഴാവച്ചൻ-നമ്പ്യാൎക്കു ചില ദിക്കിൽ പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മിഴി-൧. കണ്ണ്. ൨. കണ്ണിലെ ഉണ്ണി.

മിഴിക്കുന്നു-൧. കണ്ണുതുറക്കുന്നു. ൨. വ്യാകുലപ്പെടുന്നു.

മിറ-൧. അനക്കം. ൨. ഉത്സാഹിപ്പിക്കൽ.

മിറുക്ക്-കുളിക്ക.

മിറുക്കൽ, മിറുക്കുക-ഭാഷ, സംസാരം, താണനിലയിൽ സംസാരിക്കുക.

മിറുമിറുക്കുന്നു-പിറുപിറുക്കുന്നു.

മിറുമിറുപ്പ്-അസൂയകൊണ്ടും മററും പതുക്കെപ്പറക.

മിററി, മുററി-മൂത്തു. (പ-മ.)

മീ

മീച്ച-൧. മിടുക്ക്. ൨. ലാഭം. (പ-മ.)

മീച്ചം-ശേഷി, പ്രാപ്തി.

മീട്ടൽ-വീണയുടെ കമ്പിമേൽ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തി.

മീട്ടുന്നു-വീണ മുതലായവ വായിക്കുന്നു.

'വീണകൾ തുംബുരു മീട്ടിത്തുടങ്ങി'

(അജ്ഞാനകുഠാരം)

മീഢ-വി. മൂത്രം മുട്ടിയ.

മീഢം-മൂത്രവിസജ്ജനം ചെയ്തതു്. സേചനം ചെയ്തതു് എന്നത്ഥം

മീണ്ടു്-ക്രി. തിരിയെ വരിച്ച്. വ. വീണ്ടും.

മീണ്ട-തിരിയെ ലഭിച്ച.

മീതൽ-മീതെ.

മീതിൽ-അ. മീതെ.

'അവൾക്കമീതിലേപോവാൻ
നിഴൽക്കമദ്ദനംചെയ്തു'
(ലങ്കാമദ്ദനം തുള്ളൽ)

മീതു-മേൽ

മീതെ-അ. മേലെ.

മീത്തെ-അ. മീതെ.

മീനകേതനൻ-കാമദേവൻ. മീനം (മത്സ്യം) കേതനം (കൊടിയടയാളം). മത്സ്യമാകുന്ന കൊടിയടയാളമുള്ളവൻ എന്നത്ഥം.

മീനഘാതി-കൊക്കു്.

മീനങ്ങാണി-ഒരുവക മരുന്നു്.

വ്രണം, കൃമി, ജ്വരം മുതലായവക്കു നന്നു. ഇല ഉഴുന്നിന്റെ ഇലപോലെ ചെറുതായിരിക്കും. സം-മത്സ്യാക്ഷി.

മീനം-ക്രി. മേടം മുതൽ പന്ത്രണ്ടാമത്തെ മാസം. വ. മീനംരാശി. ന. മത്സ്യം. ഹിംസിക്കുന്നതു്, ഹിംസിക്കപ്പെടുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാത്ഥങ്ങൾ. ര. വടക്കു കിഴക്കേ കോണു്.

മീനരംഗം-പൊന്മാൻ.

മീനാക്ഷി-ക്രി. മീനങ്ങാണി. വ. മീൻകണ്ണിക്കുറുക. ന. സുന്ദരി. ര. പാവ്വതി.

മീനാങ്കൻ-കാമദേവൻ.

'മീനാങ്കാർദ്ദിതയായ്മമക'
(ഭാഷാഭൂഷണം)

മീനാണ്ഡി-പഞ്ചസാര.

മീനാശി-വി. മത്സ്യത്തെ തിന്നുന്ന.

മീൻ-ക്രി. മത്സ്യം.

മാംസം-വാതശമനകരമാണു്. കഫത്തെ വദ്ധിപ്പിക്കും. ബലമധികമുണ്ടാക്കും. മൂത്രം പെരുപ്പിക്കും. ശരീരം തടിപ്പിക്കും. മദ്യപാനികൾ, വ്യായാമം വഴിനടപ്പു് ഇവകൊണ്ടു തളന്നവർ, സ്ത്രീസക്തന്മാർ, ജഠരാഗ്നിബലമുള്ളവർ ഇവക്കു ഹിതമാകുന്നു. വഷകാലത്തിൽ എല്ലാം മത്സ്യങ്ങളും ദോഷമുള്ളതാണു്. ഉണക്കാതെ വേവിച്ച എല്ലാം മത്സ്യവും നന്നു്. മത്സ്യം പാലിനോടും ശക്കരമുതലായ ഇക്ഷുവികാരങ്ങളോടും തേനിനോടും ഭക്ഷിച്ചാൽ വിരുദ്ധമാണു്.

വ, നക്ഷത്രം.

മീൻകള്ളത്തി, മീൻകൊത്തി—പൊന്മ.

മീൻകണ്ണിക്കുറുക-പന്നിക്കുറുക.

കുഷ്ഠം, ജ്വരം മുതലായവക്കു നന്നു്. ഇതു മിക്കവാറും ജലത്തിലും ജലത്തിന്റെ സമീപത്തിലും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇലയുടെ അഗ്രം സൂചിപോലെയിരിക്കും. സം-ഗണ്ഡദൂവ്വം. ത-കൊടിയറുക.

മീൻകാൽ-കാൽവണ്ണ.

മീൻകുഴ-കാൽവണ്ണ.

മീൻപാച്ചൽ-വിഷൂചികക്കുള്ള ഉരുണ്ടുകയററം.

മീമാംസ-ശാസ്ത്രങ്ങൾ ആറുള്ളതിൽ ഒന്നു്. (പൂവ്വമീമാംസ, ഉത്തരമീമാംസ).

മീമാംസ-ആറു ദശനങ്ങളിൽ ഒന്നാകുന്നു. ജൈമനി മുനിയാണു് ആ ദശനസ്ഥാപകൻ. ഇതിനെ പൂവ്വമീമാംസ (അ) കമ്മമീമാംസ എന്നു പറയുന്നു. യാഗകമ്മങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ദശനമാണു്. വേദാന്തത്തെ ഉത്തരമീമാംസ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

പൂവ്വമീമാംസ അല്ലെങ്കിൽ കമ്മമീമാംസ ജൈമനി സ്ഥാപിച്ചതു്. ഉത്തര

മീമാംസ അല്ലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മമീമാംസ ബാദരായണൻ സ്ഥാപിച്ചതു്. ആദ്യത്തേതു വേദത്തിലെ ആചാരങ്ങളേയും അവയുടെ അൎത്ഥത്തേയും വിവരിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തേതു് പരമാത്മാവിന്റെ സ്വഭാവത്തെ പറയുന്നു. രണ്ടിനും അന്യോന്യ സംബന്ധമില്ലായ്കനിമിത്തം വേറെ വേറെ വിചാരിച്ചുവരുന്നു. പൂൎവ്വമീമാംസ=മീമാംസ. ഉത്തരമീമാംസ=വേദാന്തം.

മീമാംസകൻ-൧. മീമാംസ പഠിച്ചിട്ടുള്ളവൻ. ൨. വിചാരണ ചെയ്യുന്നവൻ.

മീരം-൧. കടൽ. ൨. അതിൎത്തി.

മീലനം-കണ്ണടയ്ക്കുക.

മീലിത-വി. ൧. കണ്ണടയ്ക്കപ്പെട്ട. ൨. പകുതിതുറന്ന. ൩. കാണാതായ.

മീലിതം-൧, ഒന്നുകൊണ്ടു മറ്റൊന്നു മറഞ്ഞുപോകുന്നതു്. ൨. അലങ്കാരങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

മീവര-വി. ഉപദ്രവിക്കുന്ന.

മീവരൻ-സേനാധിപൻ.

മീവാ-വായു.

മീശ-പുരുഷന്റെ മുഖത്തുള്ള രോമം.

മീശക്കൊമ്പു്—കൊമ്പുപോലെ നീണ്ട മീശ.

മീളുന്നു-തിരിയെ എടുക്കുന്നു, ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

മീൾ-ഉദ്ധാരണം, തിരിയെ കൊടുക്ക.

മീറു-ഒരുവക ചെമന്ന കട്ടപ്പമുള്ള എറമ്പു്

മീറുന്നു-൧. ലംഘിക്കുന്നു. ൨. കോപിക്കുന്നു.

—oo—

മു

മുഃ-൧. ശിവൻ. ൨. കാവൽ, പാറാവു്. ൩. കരാൽനിറം.

മുകക്കയറു്-നാൽക്കാലികളുടെ മോന്തക്കിടുന്ന കയറു്.

മുകടു്-വസ്ത്രത്തിന്റെയും മറ്റും മുഖവട്ടു്.

മുകടുവള, മുകട്ടുവള-പുരക്കഴുക്കോലുകൾ ഇളക്കാതിരിപ്പാനായിട്ടു തുളച്ചു കോക്കുന്ന മരം, മോന്തായം.

മുകച്ചെവി-മുയൽ.

മുകത്തല-൧. കരക്കുവഴി. ൨. മുണ്ടിന്റെ വലതുവശം.

മുകപ്പു്- ഭവനത്തിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള ഒരു സ്ഥലം.

മുകം-മുഖം. (പ-മ.)

മുകയ്ക്കുക-൧ മണക്കുക. ൨. ചുംബിക്കുക.

മുകരുന്നു-൧. ഉമ്മവെക്കുന്നു, ചുംബിക്കുന്നു ൨. വാസനിക്കുന്നു.

മുകളിടുന്നു-ഭവനത്തിന്റെ മുകൾ ഓല കൊണ്ടും മറ്റും അടയ്ക്കുന്നു.

മുകളെടുപ്പു്-മേൽപ്പുരയുടെ രണ്ടറ്റത്തും ഭംഗിയായിട്ടു മരംകൊണ്ടു പണിതുവെക്കുന്ന ഒരു പണി.

മുകൾ-മേൽഭാഗം, അഗ്രം.

മുകഴുന്നു-മുകരുന്നു.

മുകഴ്ച-൧ ചുംബനം. ൨ മണക്കുക.

മുകറു്-മുഖം, മുൻഭാഗം.

മുകിൽ-മേഘം, കറുത്തമേഘം.

മുകിൽപെരുമാൾ- മുഗൾ ചക്രവൎത്തി.

മുകിൽവൎണ്ണൻ-കൃഷ്ണൻ.

മുകിലൻ-൧. മുഗൾപ്രഭു. ൨. പ്രധാനി.

മുകിലൊലി-ഇടിനാദം.

മുകുടം-൧ മകുടം, കിരീടം. ഇതുകൊണ്ടു ശിരസ്സു അലങ്കരിക്കപ്പെടുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി. ൨. പൎവ്വതശിഖരം.

മുകുന്ദൻ-വിഷ്ണു, കൃഷ്ണൻ.

മുകുന്ദം-൧. വൈശ്രവണന്റെ ഒമ്പതു നിധികളിൽ ഒന്നു്. മനോഹരമായിരി

ക്കുന്നതു്, ദാരിദ്ര്യമോക്ഷത്തെ ചെയ്യുന്നതു് ഇങ്ങനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. ൨. കുന്ദുരുക്കം. രോഗമുക്തിയെ ദാനംചെയ്യുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൩. രസം.

മുകുരം-പു. മുഖക്കണ്ണാടി. തേജസ്സിനെ മോചിക്കുന്നതു്, സമാ തേജസ്സിനെ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. മകരം എന്നുമാവാം. ൨. കുശവന്റെ കലംമെനയുന്ന യന്ത്രത്തിന്റെ പിടി. ൩. ഇലഞ്ഞി. ൪. ലന്തമരം. ൫. വള്ളിമുല്ല. ൬. താന്നി.

മുകുളം-വിടൎന്നുതുടങ്ങിയ മൊട്ടു്. മൊട്ടു് എന്നുള്ള അവസ്ഥയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മുകുളം എന്നതിനു മൊട്ടു് എന്നാണു് സാധാരണ അൎത്ഥം കാണുന്നതു്. എന്നാൽ വിടൎന്നതിന്റെ ശേഷം ചിലപ്പോൾ കൂമ്പിപ്പോവുക പതിവുണ്ടു്. അങ്ങിനെയുള്ള 'മൊട്ടു്' ആയിരിക്കണം. മൊട്ടിന്റെ ആകൃതിയിൽ നില്ക്കുന്ന പുഷ്പത്തിനും 'മുകുളം' എന്നു പറയാം.

മുകുളിത-വി. പു. കൂമ്പിയ. ൨. മൊട്ടുവിടൎന്ന.

മുകുലകം-ചെറിയ ദന്തി.

മുക്കു്-പു. കോണു്. ൨. പ്രയാസമായ കാൎയ്യം ചെയ്യുമ്പോളുണ്ടാകുന്ന ശബ്ദം. ൩. ജലത്തിൽ താഴ്ത്തുക. ൪. വിരൽമുക്കി സത്യംചെയ്ക.

മുക്കടു-ചുക്കു, മുളകു്, തിപ്പലി ഇവ മൂന്നും

മുക്കണ്ണൻ-ശിവൻ മൂന്നുകണ്ണുള്ളതുകൊണ്ടു് ഈ പേർ വന്നു.

സാധാരണ കണ്ണു രണ്ടും, നെററിയിലെ തീക്കണ്ണും ഉൾപ്പെടെയാണു്.

മുക്കണ്ണി-ത്രികോണു്.

മുക്കണ്ണിക്കുന്നു-ത്രികോണാകുന്നു

മുക്കൽ-പു. വെള്ളത്തിൽ മുക്കുക. ൨. ഒരുമാതിരി ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുക.

മുക്കവത്തി-മുക്കവന്റെ സ്ത്രീ.

മുക്കുവൻ, മുക്കവൻ-മീൻപിടിക്കുന്ന ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മുക്കവല-മൂന്നുവഴി കൂടുന്ന സ്ഥലം.

മുക്കവലവഴി-മൂന്നുവഴി കൂടിയതു്.

മുക്കളം-അ. നിറയെ. ഉ-ം, 'ചോര മുക്കളം കുടിച്ചു'.

മുക്കഴഞ്ചു്-മൂന്നുകഴഞ്ചു്.

മുക്കാട്ടു്-തിരശ്ശീല.

മുക്കാടി-മുക്കവക്കുടി.

മുക്കാണി-ഒരു കീഴ് കണക്കു്. 3/80.

മുക്കാണിയൻ-മുമ്പിൽ കുടുമയുള്ള പരദേശബ്രാഹ്മണരിൽ ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മുക്കാൻ-ചെമ്പോത്തു്.

മുക്കാപ്പീരാ-ഒരുമാതിരി പച്ചമരുന്നു്.

മുക്കാലം-കഴിഞ്ഞതും വരുവാനുള്ളതും ഇപ്പോഴുള്ളതുമായ മൂന്നു കാലം.

മുക്കാലി-പു. മൂന്നു കാലുള്ളതും, കുററക്കാരെ കെട്ടി അടിക്കുന്നതിനുള്ളതുമായ ഒരു സാധനം. ൨. മൂന്നു കാലുള്ള മേശ.

മുക്കാൽ-ഒന്നുകൊണ്ടു നാലു പങ്കു വെച്ചാൽ അതിൽ ഒരു പങ്കു നീക്കി ശേഷമുള്ളതു്.

മുക്കാൽവട്ടം-പു. ക്ഷേത്രംവകയായിട്ടുള്ള ദേശം. ൨. ചില ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കു പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മുക്കിടി, മുക്കുടി-മരുന്നുകൾ മോരിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ചുകലക്കി തിളപ്പിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ഒരൌഷധം.

മുക്കിത്തെളിയുന്നു - തിളച്ചുകിടക്കുന്ന നെയ്യിൽ കൈ മുക്കിയാൽ പൊള്ളാതെ നേരു തെളിയുന്നു.

മുക്കിളിക്കുന്നു-ജലത്തിൽ മുങ്ങി പൊങ്ങുന്നു.

മുക്കിഴങ്ങു്-ഒരുമാതിരി വള്ളിയുടെ കിഴങ്ങു്.

മുക്കടം-ം. മൂന്നു കുടം. വ. കിരീടം.

മുക്കടി-ചില മരുന്നുകൾ മോരിൽ വേവിച്ചു അരച്ചുകലക്കി തിളപ്പിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതു്.

മുക്കടിയൻ-മുഴുക്കുടിയൻ, വലിയ കള്ളുകുടിയൻ.

മുക്കട്ടുമി-മുമ്പിലും പുറകിലും നടുവിലുമുള്ള കുടുമി.

മുക്കന്നു-ം. പ്രയാസമായ കാൎയ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. വ. വെള്ളത്തിൽ താഴ്ത്തുന്നു. ന. വിരൽ മുക്കുന്നു.

മുക്കറ, മുക്രു-കാളയുടെ ശബ്ദം.

മുക്കുററി-ഒരുവക ചെടി, ം. തീണ്ടാനാഴി. വ. തൊട്ടാവാടി.

അതിസാരം, കഫം മുതലായവ കുന്നു്. മുള്ളുള്ളതും മുള്ളില്ലാത്തതും രണ്ടുതരമുണ്ടു്. സം-ലജ്ജാലു. ത-വരളച്ചുണ്ടി, തൊട്ടാൽവാടി. ഇം-A Sensitive plant.

മുക്കൂട്ടു്-എണ്ണയും നെയ്യും ആവണക്കെണ്ണയും കൂടെ കൂട്ടിയതു്.

മുക്കോണു്-ം. മൂന്നുകോണു്. വ. മൂന്നു കോണുള്ള വസ്തു.

മുക്ത-വി. മോചിക്കപ്പെട്ട, വിടപ്പെട്ട.

മുക്തകഞ്ചുകം-പടം കഴിച്ച പാമ്പു്, വളയഴിച്ച പാമ്പു്. കഞ്ചുകത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതു് എന്നൎത്ഥം.

മുക്തകം-ം. കൈകൊണ്ടെറിയുന്ന ഒരായുധം. വ. ഒററശ്ലോകം.

മുക്തകണ്ഠൻ-തൊണ്ടതുറന്നവൻ.

മുക്തകണ്ഠം-അ. ഉറക്കെ.

മുക്തചക്ഷുസ്സ്-സിംഹം.

മുക്തശങ്ക-വി. സംശയംകൂടാതെയുള്ള.

മുക്താ-ം. മുത്തു്, മുത്തുമണി. ശുക്തിസംപുടത്തിൽ നിന്നു മോചിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വ. അരത്ത. ന. ഗണിക.

മുക്താകാര-വി. മുത്തുപോലെയിരിക്കുന്ന.

മുക്താപുഷ്പം-കുരുക്കുത്തിമുല്ല.

മുക്താപ്രസൂ-മുത്തുച്ചിപ്പി.

മുക്താഫലം-ം. മുത്തു്. വ. കൎപ്പൂരം. ന. ലവലിക്കായ്.

മുക്താഭാ-കുടമുല്ല.

മുക്താവലി-ം. മുത്തുമാല. മുത്തുമണികളുടെ കൂട്ടം എന്നൎത്ഥം. മുക്താവലീഹാരം എന്നുമുണ്ടു്. വ. മുക്തന്മാരുടെ (മോക്ഷം പ്രാപിച്ചവരുടെ) സമൂഹം. ന. ഗ്രന്ഥവിശേഷം. വേദാന്തത്തിലും തൎക്കത്തിലും 'മുക്താവലി' എന്ന ഗ്രന്ഥമുണ്ടു്.

മുക്താസ്ഫോടം-മുത്തുച്ചിപ്പി. മുത്തുമണികൾ ഇതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു.

മുക്തി-ം. മോക്ഷം. ആത്മാവിനെ സംസാരബന്ധത്തിൽ നിന്നു വേർപെടുത്തുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വ. ഉപേക്ഷിക്ക. ന. വിടുക.

ക്ലേശങ്ങൾ മുഴുവനും നശിച്ചു ആത്മാവു കേവലമായ സ്വരൂപത്തിലിരിക്കുക എന്ന അവസ്ഥയാണു് മുക്തി. ആ അവസ്ഥ ആനന്ദമയമാകുന്നു. എന്നു പതഞ്ജലിയുടെ മതം. ആത്മാവു ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തിലായിത്തീരുക എന്നതാണു് 'മോക്ഷം' എന്നു പാണിനീയമതം.

മുക്തികാ-മുത്തു്.

മുക്തിപടം-ഒരുമാതിരി കളിക്കുന്നതിനുള്ള പടം

മുക്തിമാൎഗ്ഗം-ം. മോക്ഷം കിട്ടുന്നതിനുള്ള വഴി. വ. ജ്ഞാനം.

മുക്തിയാറ്-കോടതികാൎയ്യങ്ങളിൽ പ്രതിനിധിയായി നിന്നുകൊള്ളുവാൻ കിട്ടുന്ന അധികാരം. (അറബിഭാഷ). പൂൎണ്ണ അധികാരം സിദ്ധിച്ച ഒരു ചുമതലക്കാരൻ.

മുഖ-വി. ഒന്നാമത്തെ.

മുഖക്കയറ്-കാളയുടേയും മററും മുഖത്തു ഭംഗിക്ക കെട്ടുന്ന ഒരു കയറ്.

മുഖക്ഷാളനം-മുഖം കഴുകുക.

മുഖഖുരം-പല്ല്.

മുഖഗന്ധകം-വലിയ വെള്ളുള്ളി.

മുഖച്ഛായ-മുഖത്തിന്റെ ആകൃതി, മുഖത്തിന്റെ ഭാഷ.

മുഖജാലം-ഒരുമാതിരി പാട്ട്.

മുഖതാവ്-മുൻഭാഗം, സമക്ഷം.

മുഖതാവിൽ- മുഖത്തോടുമുഖമായി, മുമ്പാകെ.

മുഖദൎശനം-൧. മുഖം കാണുക, മുഖത്തോട്ടു നോക്കുക. ൨. അനുകൂലത.

മുഖദാക്ഷിണ്യം- മുഖത്തുനോക്കുമ്പോൾ തോന്നുന്ന അനുകൂലത.

മുഖദൂഷണം-വലിയ വെള്ളുള്ളി.

മുഖനിരീക്ഷകൻ - ൧. മടിയുള്ളവൻ. ൨. അനുസരണമുള്ള വേലക്കാരൻ.

മുഖനോട്ടം-മുഖംനോക്കി ചെയ്യുന്ന പക്ഷഭേദം.

മുഖപടം-൧. മുഖം മൂടുന്ന വസ്ത്രം. ൨. ആനയുടെ മുമ്പിൽ ചാൎത്തുന്ന മനോഹരമായ തുണി.

മുഖപത്മം-ഭംഗിയുള്ള മുഖം.

മുഖപരിചയം-കണ്ടറിവ്.

മുഖപാഠം-൧. പുസ്തകത്തിൽ നോക്കാതെ പറവാൻ തക്കവണ്ണം പഠിക്കുക. ൨. ആദ്യത്തെ പാഠം.

മുഖപൂരണം-ജലംകൊണ്ടു വായിൽ നിറക്കുക.

മുഖപ്പ്-ഭവനത്തിന്റെ ചെറിയ തളം, പൂമുഖം, മുകപ്പ്.

മുഖപ്രീതി-മുഖം കൊണ്ടറിയിക്കുന്ന സന്തോഷം, മുഖത്തിന്റെ തെളിവ്.

മുഖബന്ധനം-൧. കിണററിന്റെ വാഴ്ക്കല്ല്. ൨. സമചതുരശ്രമായ കളം. ൩. കഴിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ട കളം, കൊക്കറണി.

മുഖഭൂഷണം-൧. വെററില തിന്നുക. ൨. വെള്ളത്തീയം.

മുഖമണ്ഡപം-ശ്രീകോവിലിന്റെ മുഖപ്പ്, മുമ്പിലുള്ള മണ്ഡപം.

മുഖം-൧. കഴുത്തിനു മുകളിൽ തലയുടെ ഭാഗം. ൨. ഭവനത്തിന്റെ മുൻവശം, പൂമുഖം. ൩. ആരംഭം. ൪. വായ്. ഭക്ഷ്യത്തെ ചവക്കുന്നത് എന്നൎത്ഥം. മററു പൎയ്യായങ്ങൾ-വക്ത്രം, ആസ്യം, വദനം, തുണ്ഡം, ആനനം, ലപനം. (ഉപചാരാൽ അതോടുകൂടിയ ആസകലം മുഖത്തിനും പറയാം). ൫. നീക്കുപോക്ക്. ൬. പക്ഷിയുടെ ചുണ്ട്. ൭. മുഖപരിചയം. ൮. രാജ്യത്തിന്റെ ഭാഗം. ൯. അയിനി. ൧൦. അററം, തുമ്പ്, പൃഷ്ഠം. ൧൧. ഭാരം. ൧൨. വഴി.

മുഖര-വി. ൧. ശബ്ദമുള്ള. ൨. പരിഹസിച്ചു പറയുന്ന.

മുഖരൻ-൧. നായകൻ. ൨. അപ്രിയത്തെ പറയുന്നവൻ, നിന്ദിതമായ മുഖത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നൎത്ഥം.

മുഖരം-൧. കാക്ക ൨. ഒരുമാതിരി ശംഖ്.

മുഖരിത-വി. ശബ്ദിക്കപ്പെട്ട.

മുഖരീകരിക്ക-ശബ്ദായമാനമാക്കുക.

മുഖരീകൃതം- ശബ്ദായമാനമാക്കിച്ചെയ്യപ്പെട്ടത്.

മുഖരോമം-൧ മീശ. ൨. മുഖത്തുള്ള രോമം.

മുഖലാംഗലം-പന്നി.

മുഖവാരം-ഭവനത്തിന്റെ മുൻഭാഗത്തുള്ള സ്ഥലം.

മുഖവാസനം-മുഖസൌരഭ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്ന കർപ്പൂര താംബൂലാദിയുടെ പേർ. മുഖത്തിങ്കൽ വാസനയെ ചെയ്യുന്നത് എന്നൎത്ഥം.

മുഖവികാരം-മുഖത്തെ ഭാവഭേദം.

മുഖവിഷ്ഠാ-നരിച്ചീറ.

മുഖവീണ-ഒരു വാദ്യം.

മുഖവൃര-മുമ്പിൽ പറയുന്നത്.

മുഖശൃംഗം-വാരാഹം.

മുഖശ്ലില-വി. ചീത്തമുഖമുള്ള.

മുഖസംസ്കാരം-മുഖം നന്നാക്കുക.

മുഖസ്തുതി-മുഖത്തുനോക്കി സ്തുതിച്ചുപറക, നേരെനിന്നു പുകഴ്ത്തിപ്പറക.

മുഖസ്ഥ-വി. ഗ്ര. മുഖത്തിരിക്കുന്ന. ല. കാണാപ്പാഠം പഠിച്ച.

മുഖസ്ഥമാക്കുന്നു-പഠിക്കുന്നു.

മുഖസ്രാവം-ഉമ്മനീർ, വായിൽ നിന്നൊഴുകുന്ന വെള്ളം.

മുഖാന്തരം-ഗ്ര. സഹായം. ല. ഒത്താശ. (സം) ന. മറെറാരു മുഖം.

മുഖാമുഖം-അ. മുഖത്തോടു മുഖമായി, നേരിട്ടുനിന്ന്.

മുഖാമൃതം-പാല്.

മുഖാരി-ഒരു രാഗം.

മുഖാവരണം-മുഖമൂടി.

മുഖാസ്രൂ-ഞണ്ട്.

മുഖേന-മുഖമായിട്ട്, സഹായമായിട്ട്, ഒത്താശയായിട്ട്.

മുഖര-തുടസ്സം.

മുഖ്യ-വി. ശ്രേഷ്ഠമായ. ല. ഒന്നാമത്തെ

മുഖ്യചതുഷ്ടയം – അലങ്കാരത്തിനു വസ്ത്രം, ഭക്ഷണത്തിനു നെയ്യ്, സ്ത്രീകൾക്കു ഗുണം, വിദ്വാന്മാൎക്കു ആത്മജ്ഞാനം ഇവ നാലും.

മുഖ്യത-ശ്രേഷ്ഠത.

മുഖ്യതമ-വി. ഏററവും മുഖ്യമായുള്ള.

മുഖ്യം-ഗ്ര. പ്രധാനം, സാരമായുള്ളത്, ശ്രേഷ്ഠം. മുഖംപോലെയുള്ളത്, മുഖത്തിൽ ഭവിച്ചത്. ഇങ്ങനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. ല. സാരമായുള്ള നിയമകൎമ്മം.

മുഖ്യസ്ഥൻ-പ്രമാണി.

മുഗ്ദ്ധ-വി. ഗ്ര. ഭംഗിയുള്ള. ല. മൂഢതയുള്ള.

മുഗ്ദ്ധത, മുഗ്ദ്ധത്വം-ഗ്ര. ഭംഗി. ല. മൌഢ്യം.

മുഗ്ദ്ധബോധം-വോപദേവൻ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു വ്യാകരണം.

മുഗ്ദ്ധഹാസം-മന്ദഹാസം.

മുഗ്ദ്ധാ- സൌന്ദൎയ്യമുള്ള ചെറിയ സ്ത്രീ, ബുദ്ധിക്കുസാമൎത്ഥ്യംവന്നിട്ടില്ലാത്തവൾ, അപ്രൌഢാ.

മുഗ്ദ്ധാക്ഷി-നല്ല കണ്ണുള്ളവൾ, സുന്ദരി.

മുഗ്ദ്ധേന്ദുചൂഡൻ-ശിവൻ. ചന്ദ്രനെ ചൂടിയവൻ എന്നൎത്ഥം.

മുങ്ങൽ-ജലത്തിൽ താഴുക, മുങ്ങുക.

മുങ്ങിക്കപ്പൽ-സമുദ്രത്തിന്റെ അടിയിൽക്കൂടെ ഓടുന്ന ഒരുവക കപ്പൽ, അന്തൎവാഹിനിക്കപ്പൽ. (സബ്മെറൈൻ)

മുങ്ങുന്നു-ജലത്തിൽ താഴുന്നു.

മുചുകുന്ദൻ-മാന്ധാതാവു എന്ന രാജാവിന്റെ പുത്രൻ.

മുചുകുന്ദൻ രാജ്യം പരിപാലിക്കുമ്പോൾ ദേവലോകത്തുചെന്നു ദേവ വൈരികളെ ഒടുക്കി അവിടെ പാൎത്തു. ഇന്ദ്രൻ വളരെ സന്തോഷിച്ചു എന്തു വരം വേണമെന്നു ചോദിച്ചു. മോക്ഷമൊഴിഞ്ഞ് മറെറാക്കെത്തരാം, അതിനു വിഷ്ണുവിനെ അധികാരമുള്ളു എന്നു ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ഉറങ്ങീട്ടു വളരെക്കാലമായതിനാൽ ആ അലസത തീൎക്കണമെന്നപേക്ഷിച്ചു. ഏറിയ കാലം 'നിദ്രപൂണ്ടുകൊള്ളുക എന്നും നിദ്രക്കു ആരു ഭംഗം വരുത്തുന്നുവോ അവൻ അങ്ങയുടെ നേത്രാഗ്നിയിൽ

ഭസ്മമാകട്ടെ എന്നു് ഇന്ദ്രൻ വരം കൊടുത്തു. അനന്തരം പർവതഗുഹയിൽ നിദ്രാണനായിരുന്ന മുചുകുന്ദന്റെ മുമ്പാകെ യവനൻ ചെല്ലുകയും കണ്ണു തുറന്നു നോക്കുകയാൽ യവനൻ ഭസ്മമാകുകയും ചെയ്തു. ഈ യവനൻ കൃഷ്ണനെ ഉപദ്രവിപ്പാനായി ഓട്ടിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ കാണാതാകയും ഗുഹക്കകത്തുണ്ടെന്നു വിചാരിച്ചു ചെന്നു നോക്കിയ സമയം മുചുകുന്ദനെ കണ്ടു് തെററിദ്ധരിച്ചു ചവിട്ടുകയും ചെയ്തുയാലാണു് ഭസ്മമായി തീർന്നതു്. പിന്നീടു മുചുകുന്ദനെ ഭഗവാൻ കാണുകയും മോക്ഷം നൽകുകയും ചെയ്തു. ഇഷ്ടമുള്ളേടത്തു പോയി സ്വർഗീയ സന്തോഷങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുകൊള്ളുന്നതിനു കൃഷ്ണൻ വരംകൊടുത്തു എന്നും അതിൻപ്രകാരം ഗന്ധമാദനപർവതത്തിൽ പോയി തപസ്സുചെയ്തു എന്നുംകൂടി കാണുന്നുണ്ടു്.

മുചുകുന്ദം-ചെമ്പകംപോലെ ഒരു വലിയ വൃക്ഷം.

മുച്ചാൺവടി-മൂന്നു ചാണുള്ള വടി.

മുച്ചി-മുഖം.

മുച്ചിലിക്ക(ക)-പിഴയേററു എഴുതുന്ന ഒരെഴുത്തു്.

മുച്ചിറി, മുച്ചുണ്ടു് - ചിറിയുടെ (ഓഷ്ഠത്തിന്റെ) ആകൃതിയിൽ വന്നിട്ടുള്ള വിരൂപത.

മുച്ചൂട്ടം-അ. മുഴുവനേ, ഒട്ടുക്കു്.

മുച്ചോൽ-കീർത്തി.

മുജ്ജന്മം-മുമ്പിലത്തെ ജന്മം, പൂർവജന്മം.

മുജ്ജന്മവാസന-പൂർവജന്മത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതിന്റെ ചില അടയാളം.

മുഞ്ജം-മേഖലപ്പുല്ലു്.

മുഞ്ജകേശൻ-൧. ശിവൻ. ൨. വിഷ്ണു.

മുഞ്ജപ്പുല്ലു് - വേഴൽപോലെയുള്ള ഒരു പുല്ലു്.

തണ്ണീർദാഹം, ചുട്ടുനീറൽ മുതലായവക്ക നന്നു്. ഇതിനെ വ്രതികൾ അരഞ്ഞാണിനുപയോഗിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതു ഇതിന്റെ തണ്ടിനു പുറത്തുള്ള പോള ഉണക്കിയതാണു്.

മുഞ്ഞ-ഒരു വൃക്ഷം.

മുഞ്ഞി-മുഖം.

'ഒരുവൾക്കഥമുഞ്ഞികറുത്തു'

(കിരാതം തുള്ളൽ)

മുട-൧. അഴുക്കു്. ൨. നാററം. ൩. മുടിച്ചി, കെട്ടു.

ഉപ്പു്, ശക്കര, മുണ്ടു് ഇവയിലുള്ള അഴുക്കിനു മുടയെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

മുടക്കൻ-കതകിലും മററും തറയ്ക്കുന്ന ഒരു മാതിരി ഇരിമ്പുകൊളുത്തു്.

മുടക്കം, മുടക്കു്-൧. വിരോധം. ൨. ഉപേക്ഷ. ൩. മുടന്തു്.

മുടക്കു്-വിരോധം. ൨. മുടന്തു്.

മുടക്കച്ചീട്ടു്-വിരോധിച്ചു എഴുതുന്ന ഒരു ചീട്ടു്.

മുടക്കുക-വിലക്കുക.

മുടക്കോല-മുടക്കുള്ള ഓല.

മുടങ്ങുന്നു-വിഘ്നം വരുന്നു. (ക ക്രി-മുടക്കുന്നു).

മുടച്ചിൽ-മടച്ചിൽ.

മുടന്തു,മുടന്തൽ-കാലിന്റെ ഒരു അസ്വാധീനത, ഞൊണ്ടു്.

മുടന്തൻ-മുടന്തുള്ളവൻ.

മുടന്തുന്നു-ഭംഗികേടായി നടക്കുന്നു.

മുടമ്പല്ലു്-ചൊവ്വേ അല്ലാത്ത പല്ലു്.

മുടമ്പല്ലൻ-മുടമ്പല്ലുള്ളവൻ.

മുടമുടകൻ-ഒരുവക ശകാരം.

മുടയുന്നു-മടയുന്നു, തെങ്ങോലയും മററും പിണച്ചു ചേക്കുന്നു.

മുടവു്-മുടന്തു്.

മുടവൻ-മുടന്തൻ.

മുടി—൧. രോമം. ൨. ചില മൃഗങ്ങളുടെ കഴുത്തിലും തലയിലും ഉള്ള രോമം. ൩. തലമുടി, ൪. തല. ൫. കിരീടം. ൬. ഞാറ്. ൭. ഓട്ടൻ തുള്ളക്കാരും മററും തലയിൽ വെക്കുന്ന വസ്തു. ൮. കയറിന്റെ കെട്ട്. ൯. ഭദ്രകാളിയുടെയും മററും മുടി.

മുടികാലൻ—നശിപ്പിക്കുന്നവൻ.

മുടിക്കുന്നു—൧. അവസാനിപ്പിക്കുന്നു. ൨. നശിപ്പിക്കുന്നു.

മുടിക്കോൽ — കന്നുകാലിയെ അടിക്കുന്ന വടി.

മുടിച്ചിൽ—൧. കെട്ട്. ൨. സഞ്ചികെട്ടുക. ൩. നാശം.

മുടിത്തമ, മുടിത്തമൈ—മുടിച്ചു എന്നുള്ളതു, വധിച്ചതു (പ—മ).

മുടിപ്പു—൧. നാശം. ൨. സഞ്ചിയിൽ കെട്ടിയ പണം.

മുടിമണി—കിരീടത്തിലോ തലയിലോ അലങ്കരിക്കുന്ന രത്നം.

മുടിമന്നൻ—ശത്രുവിനെ ജയിപ്പാൻ ശക്തിയുള്ള രാജാവ്.

മുടിമന്നർ—മുടിക്ഷത്രിയർ.

പരശുരാമനെ എതിർത്ത ക്ഷത്രിയരെ ഇപ്രകാരം വിളിക്കുന്നു.

മുടിമാല—തലയിൽ കെട്ടുന്ന മാല.

മുടിയഞ്ചീര— നീർച്ചീരപോലെയുള്ള ഒരു മാതിരി ചീര.

(ഇല നീണ്ടതായിരിക്കും. സം—കന്തളീ).

മുടിയൻ—നശിപ്പിക്കുന്നവൻ.

മുടിയന്തരം—നാശം.

മുടിയിഴ—തലനാര്.

മുടിയുന്നു—൧. നശിക്കുന്നു. ൨. അവസാനിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുടിക്കുന്നു).

മുടിയേററ്—൧. രാജാവിനെ കിരീടം ധരിപ്പിക്കുക. ൨. ഒരുമാതിരി കളി.

മുടില്—൧. പുൽപ്പടപ്പ്. ൨. പാപ്പ്. ൩. മത്സ്യത്തിന്റെ കുഞ്ഞ്. ൪. വെളുക്കുഞ്ഞ്.

മുടിലാരം—പുല്പടപ്പ്.

മുടിവ്—നാശം, അവസാനം.

മുടുക്—൧. ഒരുമാതിരി പൊൻവള, (മിടുക് എന്നതു നന്ന്). ൨. കരിയും മററും കെട്ടുന്നതിനുള്ള വള്ളി.

മുടുകുന്നു—അടുക്കുന്നു. (ഭേദ്യപദം—ഒക്കോട്ടമാത്രം നടപ്പ്).

‘അലറി മാരുതിയോടു മുടുകിനാൻ’

(പാതാളരാമായണം).

സന്നദ്ധരായി എതിർക്കുന്നു.

മുടുക്ക്—൧. വീതികുറഞ്ഞ റോട്ട്, വഴി, ഇടുക്കുവഴി. ൨. കോൺ.

മുട്ട്—൧. തടവ്, തടസ്സം. ൨. കാലിന്റേയും കൈയുടേയും നടുവിൽ മുഴച്ചിരിക്കുന്ന അസ്ഥി. ൩. നാശം. ൪. കുറവ്. ൫. ആവശ്യം. ൬. തലയും മററും മുട്ടുക. ൭. കരിമ്പിന്റെ പോളനില്ക്കുന്ന സ്ഥലം. ൮. ആട്ടുമാടുകളും മററും തമ്മിലുള്ള ഇടി. ൯. വാക്കുമുട്ട്. ൧൦. ചിറ. ൧൧. മറിപ്പിരിക്കുക. ൧൨. വ്യാകുലം. ൧൩. ഉരുന്നുകാൽ. ൧൪. പുലിമുട്ട്. ൧൫. കൊട്ടുതടികൊണ്ടുള്ള അടി. ൧൬. വഴിയുടേയും ശ്വാസത്തിന്റേയും മററും തടവ്. ൧൭. യുദ്ധത്തിൽ രണ്ടു പുറത്തുമുള്ള സൈന്യങ്ങൾ തമ്മിൽ മുട്ടുക. ൧൮. നാരായത്തിന്റെ കൊട.

മുട്ട—പക്ഷികളുടേയും മററും മുട്ട, കോഴിയും മററും പ്രസവിക്കുന്ന സാധനം.

മുട്ടക്കരു—മുട്ടയുടെ അകത്തുള്ള വസ്തു.

മുട്ടക്രൂണ്—ഒരുമാതിരി ഉരുണ്ട ക്രൂണ്.

മുട്ടക്കോഴി—മുട്ടയിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കോഴി.

മുട്ടയപ്പ്-൧. കനകാലികൾ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി ദീനം. ൨. ശ്വാസത്തിന്റെ തടവ്.

മുട്ടടി-ഒരായുധം, മുട്ടത്തടി

മുട്ടത്തോട്-മുട്ടയുടെ തോട്.

മുട്ടൻ-൧. ശരീരപുഷ്ടിയും ആരോഗ്യവും ഉള്ളവൻ. ൨. ശഠൻ. ൩. മുട്ടാട്.

മുട്ടപ്പാരി-ഒരുവക പലഹാരം.

മുട്ടം-മുട്ടത്തടി, വെട്ടിയാൽ കീറുന്നതിനു പ്രയാസമുള്ള തടി.

മുട്ടൽ-ശ്വാസത്തിന്റെയും മററും തടവ്

മുട്ടാക്ക്-൧ തിരുശ്ശീല. ൨. മൂടി. ൩. തലയിൽ തുണിയിട്ടു (മുണ്ടും മററും ഇട്ടു) മറയ്ക്കുക.

മുട്ടാട്-ആണാട്, ആട്ടുകൊററൻ.

മുട്ടാളത്തം-വഷളത്തം, ദുർജ്ജനസ്വഭാവം. 'ത്വം' എന്നതു സംസ്കൃതപദങ്ങളോടു ചേർക്കണം. മലയാള പദങ്ങളോടു 'ത്തം' എന്നതന്നെയാണ് ചേർക്കേണ്ടതു്.

മുട്ടാളത്തരം-മുട്ടാളന്റെ തൊഴിൽ.

മുട്ടാളൻ-വഷളൻ, ഖലൻ, വീണൻ.

മുട്ടാൾ-മുട്ടാളൻ.

മുട്ടാ(ൾ)പ്രാക്ക്-മുട്ടാളന്റെ സ്വഭാവം

മുട്ടാറ്-നീളം കുറഞ്ഞ ആറ്.

മുട്ടി-൧. വിറകുതടി. ൨. കൊല്ലൻ ഇരിമ്പു കാച്ചി അടിക്കുന്ന ചുററിക. ൩. കളമെടുക്കുന്ന ഒരു പാത്രം. ൪. ഉണക്കല്ല്.

മുട്ടിക-ഇരിമ്പു തല്ലി നീട്ടുന്ന സാധനം, കൊല്ലന്റെ പണിക്കോപ്പുകളിൽ ഒന്ന്, ചുററിക.

മുട്ടിക്കത്തി-മൂർച്ചയില്ലാത്ത ക്ഷൌരക്കത്തി

മുട്ടിക്കാലൻ-വളകാലൻ.

മുട്ടിക്കാൽ-വളഞ്ഞ കാൽ.

മുട്ടിക്കുന്നു-൧. പ്രയാസപ്പെടുത്തുന്നു. ൨. തികയാതെയാക്കുന്നു. ൩. ഇല്ലാതെയാക്കുന്നു, മുടക്കുന്നു. ൪. കടക്കാരനെ ഞെരുക്കുന്നു. ൫. കൂട്ടിതൊടുവിക്കുന്നു. ൬. വഴിയടയ്ക്കുന്നു. ൭. ആടുകളെ തമ്മിൽ ഇടിപ്പിക്കുന്നു. ൮. തല മുട്ടിക്കുന്നു. ൯. കർമ്മങ്ങൾ മുടക്കുന്നു. ൧൦. വാക്കു മുട്ടിക്കുന്നു. ൧൧. കൂട്ടിയടിക്കുന്നു. ൧൨. തടയുന്നു.

മുട്ടിക്കരണ്ടി-ഇരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരുമാതിരി താണതരം പലക (പീഠം).

മുട്ടിത്തിരിച്ചൽ-൧. വഴിയറിയാതെ ചുററുക. ൨. നിവൃത്തിയില്ലാതെ വ്യാകുലപ്പെടുക.

മുട്ടിത്തിരിയുന്നു-൧. വഴിയറിയാതെ ചുററുന്നു. ൨. നിവൃത്തിയില്ലാതെ വ്യാകുലപ്പെടുന്നു.

മുട്ടിവണ്ടി-വണ്ടിക്കാർ ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരു വക താണതരത്തിലുള്ള മരവണ്ടി.

മുട്ടുകണ്ണി-പെരുവിരലോളം വലിപ്പമുള്ള കണ്ണികൾ ഉള്ള വല.

മുട്ടുകാരൻ-കൊട്ടുകാരൻ, ചെണ്ടക്കാരൻ.

മുട്ടുതല്ലി, മുട്ടുതട്ടി-നടക്കുമ്പോൾ മുട്ടുകൾ തമ്മിൽ തട്ടുന്നവൻ, കൊട്ടുകാലൻ.

മുട്ടുതെരു-പുറത്തു പോകാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാത്ത മുടക്കുവഴി.

മുട്ടുന്നു-൧. തടസ്സംവരുന്നു, തടവുവരുന്നു. ൨. ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ൩. ഞെരുങ്ങുന്നു, പ്രയാസപ്പെടുന്നു. ൪. ഇല്ലാതെയാകുന്നു, ദാരിദ്ര്യം അനുഭവിക്കുന്നു, ഉത്തരം ഇല്ലാതാകുന്നു. ൫. തിടുക്കപ്പെടുന്നു. ൬. എത്തിത്തൊടുന്നു. ൭. ഒന്നു മറെറാന്നിനോടു തട്ടുന്നു, കൂട്ടി അടിക്കുന്നു. ൮. ഇടിക്കുന്നു, കതകിൽ ഇടിക്കുന്നു. ൯. കൊട്ടുപടികൊണ്ടടിക്കുന്നു. ൧൦. മടങ്ങുന്നു. ൧൧. ശ്വാസം തടയുന്നു.

മുട്ടുപാട്-മറിപ്പ്, അത്യാവശ്യം.

മുട്ടുപാത്രം-പണയംവെച്ച പാത്രം.

മുട്ടുമറിപ്പ്-നിർബന്ധം, മുട്ടുപാട്.

മുട്ടവാസ്സ—തൽക്കാലമായിട്ടു വാങ്ങിച്ച കടം.

മുട്ടശാന്തി-ഩ. അത്യാവശ്യത്തിനായി പകരം വഹിക്കുക. ഉ. ശാന്തി മുടങ്ങാതിരിപ്പാൻ പൂജ കഴിക്ക.

മുറ്റേ-അ. കഴിയുന്നിടത്തോളം, മുഴുവനായി.

മുണമുണപ്പ്-മുറുമുറുക്കുന്ന ശബ്ദം.

മുണ്ട്-വസ്ത്രം, സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാൎക്കും ഉടുക്കുന്നതിനും തോളിൽ ഇടുന്നതിനും മറവുമുള്ള വസ്ത്രം. (അടിത്തുകിൽ എന്നതു നോക്കുക).

മുണ്ടകൻ-ഩ. ഓകളു ഒരുമാതിരി നെല്ല്. ഉ. ചില ദിക്കിൽ കന്നിമാസത്തിൽ വിതയ്ക്കുന്ന നിലം.

മുണ്ടകം-മകരമാസത്തിൽ കൊയ്യുന്ന ഒരു മാതിരി നെല്ല്.

മുണ്ടച്ചുക്ക-ഒരുവക ചെറിയ ചക്ക.

മുണ്ടച്ചി-വിധവ.

മുണ്ടത്തി-മുണ്ടി.

മുണ്ടൻ-ഩ. കറിയവൻ, നീളമില്ലാത്തവൻ. ഉ. കളമൂടുക്കുന്ന തെങ്ങിൻകുല.

മുണ്ടൻകൊട്ടി-കളമൂടുക്കുന്ന ചേകവൻ

മുണ്ടപ്പുള്ളി-ഒരുവക നെല്ല്.

മുണ്ടവള്ളി-ഒരുമാതിരി വള്ളി.

മുണ്ടാണി - മാഹാണിയുടെ മൂന്നിലൊരംശം.

മുണ്ടാറ്-നീളം കുറഞ്ഞ ആറ്.

മുണ്ടി-ഩ. കറിയവൾ, നീളം കുറഞ്ഞവൾ. ഉ. മുണ്ടിനീര്. ന. ഒരുവക പക്ഷി.

മുണ്ടിക്കുന്നു-പൊക്കം കുറയുന്നു.

മുണ്ടിനീര്-താടിയിലുണ്ടാകുന്ന നീര്.

മുണ്ടിയൻ-ഒരുവക വനദേവത.

മുണ്ടുകാരൻ-സ്വദേശ ക്രിസ്ത്യാനികൾ.

മുണ്ടുപെട്ടി-വസ്ത്രം സൂക്ഷിക്കുന്ന ഒരുമാതിരി പെട്ടി.

മുണ്ടുമുറി-വീട്ടുസാമാനം.

മുണ്ടുമുറിപ്പുടവ-കൈമുണ്ട്.

മുണ്ടോൻ-ഒരുവക അരി.

മുണ്ഡ-വി ഩ. ക്ഷൌരം ചെയ്യിച്ച, തല ചിരച്ച ഉ. മുനയില്ലാത്ത. ന. കഷണ്ടിയായ, മൊട്ടത്തലയായ.

മുണ്ഡകൻ-ക്ഷൌരക്കാരൻ.

മുണ്ഡകാ-അഥൎവ്വവേദത്തിന്റെ ഒരു ഉപനിഷത്ത്.

മുണ്ഡജം-ഇരുമ്പ്.

മുണ്ഡനം-മൊട്ടയടിപ്പ്, ക്ഷൌരം ചെയ്യിപ്പ്.

മുണ്ഡൻ-ഩ. ക്ഷൌരക്കാരൻ. ഉ. കേതുവിന്റെ ഒരു പേർ. ന. ദുൎഗ്ഗാദേവി കൊന്ന ഒരസുരൻ. ര. രാഹു.

മുണ്ഡൻ, മുണ്ഡിതൻ-തല മൊട്ടയടിച്ചവൻ. തലമുടി മുറിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം.

മുണ്ഡഫലം-തേങ്ങ്.

മുണ്ഡം-ഩ. മൊട്ടയടിച്ച തല, തല ഉ. നെററി. ന. അഗ്രത്തിലെ കൊമ്പുകൾ പോയ വൃക്ഷം (തയ്യരം). ര. ഇരുമ്പ്. ഩ. നരമ്പശ

മുണ്ഡമാല-തലയോട്ടു കോൎത്ത മാല.

മുണ്ഡാ-മഞ്ചട്ടി എന്ന മരുന്ന്.

മുണ്ഡായസം-ഇരിമ്പ്.

മുണ്ഡി-ഩ ക്ഷൌരക്കാരൻ. ഉ. അടയ്ക്കാമണിയൻ

മുണ്ഡിത-വി. ചിരയ്ക്കപ്പെട്ട.

മുണ്ഡിതം-ഩ. രോമംകളഞ്ഞ (ക്ഷൌരം ചെയ്യിച്ച) ശിരസ്സുമുതലായതു. ഖണ്ഡിക്കപ്പെട്ടതു് എന്നൎത്ഥം. ഉ. ഇരിമ്പ്.

മുണ്ഡി-ഩ. ക്ഷൌരക്കാരൻ മുണ്ഡനം ചെയ്യുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. ഉ. ശിവൻ.

മുതക്ക്-ഫ. ഒരുവക ഔഷധവള്ളി.

രക്തദോഷം, ചുട്ടുനീറൽ മുതലായവക്കു നന്ന്. സം-വിദാരീ. ത-യിറളി. വ, ചത്തമൂശം.

മുതക്കുന്നു-ഉയരുന്നു.

മുതപ്പ്-അടയാളപ്പൊങ്ങുതടി, പ്ലവം.

മുതല-ജലത്തിലുള്ള ഒരു വലിയ ജന്തു.

ഇതു മത്സ്യവർഗത്തിൽ ചേൎന്ന അനൂപമാംസമാണ്. പെരുമുതല എന്നും ഇതിനു പേരുണ്ട്.

മുതലവകാശം-ദ്രവ്യത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥത, ദ്രവ്യസംബന്ധം.

മുതലവകാശി-ദ്രവ്യത്തിന് ഉടമസ്ഥതയുള്ളവൻ, ദ്രവ്യസംബന്ധമുള്ളവൻ.

മുതലായ-വി. തുടങ്ങിയുള്ള.

മുതല്വാളൻ-നിലവും പുരയിടവും പാട്ടത്തിന്നായിട്ടു കുടിയാന്മാരെ ഏല്പിക്കുന്നവൻ, ജന്മി.

മുതലാളി-വലിയ കച്ചവടക്കാരൻ.

മുതലിക്കുന്നു-ചിട്ടി മുതലായ ഏർപ്പാടുകളാക്കായി മുതൽ ശേഖരിക്കുന്നു, ആരംഭിക്കുന്നു.

മുതലിച്ചവൻ-ആരംഭിച്ചവൻ, തുടങ്ങിയവൻ.

മുതലിയാർ-ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മുതലെടുപ്പ്-ആണ്ടടക്കമുള്ള അനുഭവം ശേഖരിപ്പ്; ആണ്ടടക്കമുള്ള കരം പിരിവ്.

മുതലൻ-ഒരു പ്രധാനി.

മുതൽ-ഫ ദ്രവ്യം. വ. ആകയുള്ള തുക. ന. തുടസ്സം, ആരംഭം.

മുതൽ-അ. ഇതു മററു ചില വാക്കിന്റെ ഒടുവിൽ ചേൎക്കുമ്പോൾ 'തുടങ്ങി' എന്നർത്ഥംവരും.

മുതൽകായ്യം-വസ്തുവക.

മുതൽക്കൂട്ട്-വരവിന്റെ കണക്ക്.

മുതൽക്ക്-അ തുടങ്ങി.

മുതൽച്ചെലവ്-ദ്രവ്യം ചെലവിടുക.

മുതൽദ്രവ്യം-മൂലധനം, പലിശയ്ക്കും ലാഭത്തിനും കാരണമായുള്ള നെല്ലും പണവും.

മുതൽ പലിശകൾ-മുതലും പലിശയും.

മുതൽപററ്-ചേകവന്മാരുടെ മേലധികാരിയുടെ സ്ഥാനം. (അധികാരി-മുതൽപററുകാരൻ).

മുതൽപിടി-ദ്രവ്യം ഏററുവാങ്ങിച്ചു സൂക്ഷിക്കുന്നവന്റെ ഉദ്യോഗം (ഉദ്യോഗസ്ഥൻ-മുതൽപിടിക്കാരൻ).

മുതൽപ്പട്ടിക-മുതലിനെ സംബന്ധിച്ചെഴുതുന്ന ഒരു കണക്ക്.

മുതൽപ്പേരു്-ഠാണം ശിപായിമാരിൽ പ്രധാനി (പ്രമാണി).

മുതിര-കാണം, ഒരുവക ധാന്യം.

(ചുമ, ചുട്ടുനീറൽ, അൎശസ്സ്, പ്രമേഹം മുതലായവക്കു നന്ന്. കണ്ണിനു നന്നല്ല. വെളുത്തും കറുത്തും ചെമന്നും മൂന്നുതരമുണ്ട്. ഗുണം ഒന്നുപോലെതന്നെ. അല്പം കാട്ടുജീരകം കൂട്ടിപ്പുഴുങ്ങിയാൽ ഏളുപ്പത്തിൽ നല്ലവണ്ണം വേകും. ഇതു പാലിനോടൊരുമിച്ചു ഭക്ഷിക്കരുത്. മുതിര തിന്നുണ്ടാകുന്ന അജീൎണ്ണത്തിങ്കൽ കടുക്കയോ നെല്ലിക്കയോ കഷായംവെച്ചു സേവിക്ക. സം-കുലത്ഥം. ത-കൊള്ളു. ഇം-Horse-gram ഹാഴ്സ്ഗ്രാം.

മുതിരപ്പിറവൻ-വസൂരി ഫവ-ൽ ഒന്ന്. (ഇതിനവധിയില്ല. പിഴച്ചാൽ ഉടൻ മരിക്കും).

മുതിരുന്നു-ഫ. തുനിയുന്നു, ഉദ്യമിക്കുന്നു, വട്ടംകൂട്ടുന്നു. വ. വളരുന്നു, പ്രായം കൂടുന്നു. ഉ-ം മുതിൎന്ന ആളുകൾ.

മുതിക്കുന്നു-ഫ. ഉത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. വ. പരിചയിപ്പിക്കുന്നു. ന. വലുതാക്കുന്നു. ൪ ഏല്പെടുത്തുന്നു.

മുദ്ധാതുവിൽ നിന്നുണ്ടായ 'മുതിക്കുക' എന്ന സകർമ്മക്രിയയും മുദ്ധാതുവിൽ നിന്നുള്ള 'മുതിരുക' (തുനിയുക) എന്ന അകർമ്മക്രിയയും രണ്ടാണെന്നു ധരിക്കുക.

മുതിപ്പ്, മുതിച്ച്-പു. തുനിച്ചൽ, തുനിയുക. വ. വളച്ച്. ന. വലുതാകുക.

മുതു-വി. വയസ്സുചെന്ന.

മുതു, മുതുക്-ദേഹത്തിൻെറ പിൻവശം.

മുതുക്കൻ-പു. വൃദ്ധൻ, വയസ്സുചെന്നവൻ. വ. മുഖക്കുരു.

മുതുക്കി-വൃദ്ധ, വയസ്സുചെന്നവൾ.

മുതുക്കിഴങ്ങ്-ഒരുവക കാച്ചിൽ.

മുതുചൊൽ-പ്രായം കവിഞ്ഞവർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ചില വാക്കു, പഴഞ്ചൊല്ല്.

മുതുതല-ചുവട്.

മുതുമുറി-മരവും മററും പലതായി മുറിച്ചാൽ അതിൽ ചുവട്ടുമുറി.

മുതുമുത്തച്ഛൻ-അച്ഛൻെറ മുത്തച്ഛൻ.

മുതുമുത്തശ്ശി-അമ്മയുടെ മുത്തശ്ശി.

മുത്ത്-പു. നവരത്നങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

മുക്താ എന്നതാണ് മുത്തായത്. ഒരു പാത്രത്തിൽ ഗോമൂത്രം ഒഴിച്ച് ഉപ്പും കാരവും പൊടിച്ചിട്ട് അതിൽ മുത്തിട്ട് ഒരുദിവസം വെച്ചിരുന്നെടുത്ത് ഉമികൊണ്ടു തുടച്ചു നോക്കുക. പൊട്ടു മുതലായ വികാരങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലെങ്കിൽ അതു ശ്രേഷ്ഠമായ മുത്താകുന്നു. ശോധനവും മാരണവും ശരിയാകാത്ത മുത്തു ഭക്ഷിച്ചുണ്ടാകുന്ന വികാരത്തിൽ പശുവിൻപാലും നെയ്യും പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്ത് സേവിക്കുക, സം-മുക്താ. ത-മുത്ത്. ഇം-Pearl പറൽ.

വ. സന്തോഷം, സുഖം. ന. ചുംബനം. ൻ. അകത്തേക്കരുവ്.

മുത്തങ്ങാ-ഒരുവക പുല്ല്. (തമിഴിൽ കോരക്കിഴങ്ങ്).

മേഘത്തിൻെറ പേരെല്ലാം ഇതിൻെറ പേരാണ്. അതിസാരത്തിനും മററും നന്ന്. സം-മുസ്തം. ത-മുത്തക്കാചു)

മുത്തച്ഛൻ-പു. അച്ഛൻെറ അച്ഛൻ. വ. അമ്മയുടെ അച്ഛൻ.

മുത്തണി-പു. മുത്തുമാല, (അണി=ആഭരണം). വ. സന്തോഷപരമ്പര.

മുത്തൻ-വൃദ്ധൻ, വയസ്സൻ.

മുത്തപ്പൻ-മുത്തച്ഛൻെറ അനുജൻ.

മുത്തം-ചുംബനം.

മുത്തമ്മ-അമ്മൂമ്മ.

മുത്തരം-വി. സന്തോഷമുള്ള.

മുത്തമ്പി, മുസ്തമ്പി-ഒരു വൃക്ഷം (കരനാംളിപോലെയിരിക്കും).

മുത്തരി-ചെറുമുത്തുപോലെയുള്ള പല്ല്.

മുത്തശ്ശി-പു. അമ്മൂമ്മ, അമ്മയുടെ അമ്മ. വ. അച്ഛൻെറ അമ്മ.

മുത്താരം-മുത്തുമാല.

മുത്താറി-പഞ്ഞപ്പുല്ല് (ഒരുവക ധാന്യം)

മുത്താഴം-രണ്ടുനേരവും ഭക്ഷണമുള്ളതിൽ ഒന്നാമത്തെ ഭക്ഷണം.

മുത്തി-പു. വൃദ്ധസ്ത്രീ. വ. അമ്മൂമ്മ

മുത്തിങ്ങൾ-മൂന്നു മാസം.

മുത്തിൾ-കുടകൻ, കുടങ്ങൽ, വല്ലാരം.

മുത്തുക്കുട-അരികിലും മററും മുത്തു കോത്തു കെട്ടിയ ഒരുമാതിരി കുട.

മുത്തുച്ചമ്പാവ്-ഒരുമാതിരി നെല്ല് (മുത്തുപോലെ നിറം കാണും.)

മുത്തുച്ചിപ്പി-അകത്തു മുത്തുവിളയുന്ന ഒരുമാതിരി ജലജന്തു, മുത്തുക്കക്ക.

ചുമ, ശൂലം, വായുമുട്ടൽ മുതലായവക്കു നന്ന്. അനേക നാരങ്ങാനീരിൽ ദോലായന്ത്രം കൊണ്ടു പചിച്ച് ചുട്ടു

വെള്ളത്തിൽ കഴുകി ഉണക്കുക. ശുദ്ധി വരും. സംസ്കൃതി. ഇം-Oyster-shell, pearl-oyster.

മുത്തുത്താവടം-മുത്തുമാല.

മുത്തുന്നു-ചുംബിക്കുന്നു, ഉമ്മവെക്കുന്നു.

മുത്തുപടം-പ്ര. മുത്തുമാല. വ. ഒരുവക വസ്ത്രം.

മുത്തുമണി-മുത്തു്.

മുത്തുമാല-മുത്തുകോൎത്ത മാല.

മുത്തേറ്റം-കടകപ്പാല.

മുത്ര്യം-മുത്തു്.

മുദാ-മുദത്തോടെ, സന്തോഷത്തോടെ.

മുദാ-വൃദ്ധി.

മുദി-ചന്ദ്രിക.

മുദിത-മോദിച്ച, സന്തോഷിച്ച.

മുദിരൻ-പ്ര. പ്രിയൻ. വ. സ്ത്രീലോലൻ

മുദിരാ-പ്ര. മേഘം. കൃഷിക്കാരെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതു എന്നൎത്ഥം. വ. തവള. ന. മുത്തങ്ങ. ര. ഒരുമാതിരി മുല്ല.

മുദ്ഗപൎണ്ണി-പ്ര. കാട്ടുപയറു്, ചെറുപയറിന്റെ ഇലയുടെ സമമായ ഇലയുള്ളതു് എന്നൎത്ഥം. വ. ചെറുപിടക്കോൽ.

മുദ്ഗഭുക്ക്-കുതിര.

മുദ്ഗം-പ്ര. ചെറുപയറു്. വ. നീൎക്കാക്ക.

മുദ്ഗരം-പ്ര. മുട്ടത്തടി. സന്തോഷത്തെ കളയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം വ. ഇരിമ്പുലക്ക ന. ചുററിക. ര. വൈരപ്പുളി.

മുദ്ഗലൻ-ഒരു സന്ന്യാസി.

ഇദ്ദേഹം പ്രാവിനെപ്പോലെ പാടങ്ങളിൽ നിന്നും ധാന്യം പെറുക്കി അതു കൊണ്ടു പല ബ്രാഹ്മണൎക്കും ആഹാരം കൊടുത്തുവന്നു. ഒരുക്കിയ ഭക്ഷണം എത്രതന്നെ ചെലവാക്കിയാലും ഇരുന്നതിൽ കുറവു വരികയില്ല. ദുൎവ്വാസസ്സു് ഒരിക്കൽ ശാന്തിശീലപരീക്ഷണാൎത്ഥം അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിച്ചു് ആറു പ്രാവശ്യം ഉണ്ടായിരുന്ന ഭക്ഷണങ്ങളെല്ലാം ഭക്ഷിച്ചു അവസാനിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു. എന്നിട്ടും മുദ്ഗലനു കോപമുണ്ടായില്ല. ഇതിൽ മുനി സന്തുഷ്ടനായി 'ശരീരത്തോടെ സ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിക്കുക' എന്നു വരം കൊടുത്തു. അനന്തരം സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും ഒരു ദൂതൻ വന്നു. അവനോടു മുദ്ഗലൻ അവിടത്തെ വിശേഷങ്ങളെ ചോദിച്ചറിഞ്ഞു, അവിടെയുള്ള സന്തോഷങ്ങൾക്കും അവസാനമുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കി സൎവ്വവുമുപേക്ഷിച്ചു തപസ്സു ചെയ്തു നിൎവ്വാണം പ്രാപിച്ചു.

മുദ്ര-പ്ര. അടയാളം. വ. അടയാളമുള്ള മോതിരം.

മുദ്രക്കടലാസ്സ്-മുദ്രകുത്തിയ കടലാസ്സ്.

മുദ്രക്കാരൻ-പ്ര. ശിപായി. വ. മുദ്രയുള്ളവൻ.

മുദ്രക്കെട്ട്-അടയാളക്കെട്ടു്.

മുദ്രക്കോൽ-മുദ്രയിടുന്ന അച്ചു്.

മുദ്രണം-പ്ര. മുദ്രവെയ്പ്പു്. വ. അടയ്ക്കുക.

മുദ്രപ്പറ-തോതു കണക്കാക്കി സൎക്കാരിൽ നിന്നും അടയാളപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തിട്ടുള്ള പറ.

മുദ്രമോതിരം-മുദ്രയിടുവാനുള്ള ഒരു മോതിരം.

മുദ്രയരക്ക്-മുദ്രവെയ്ക്കുവാനുള്ള ഒരുമാതിരി അരക്കു്.

മുദ്രയോല അച്ചടിയോല.

മുദ്രവാൾ-സ്ഥാനവലിപ്പത്തിനായിട്ടു കൊടുക്കുന്ന വാൾ.

മുദ്രശ്ശിപായി-ബില്ലയുള്ള ശിപായി.

മുദ്രാക്ഷരലേഖനി-എഴുതുവാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു യന്ത്രം. Type writer.

മുദ്രാങ്കിത-വി. മുദ്രയിടപ്പെട്ട.

മുദ്രാധാരണം-മുദ്രധരിക്കുക.

മുദ്രാധാരി-വി. മുദ്രധരിച്ച.

മുദ്രായന്ത്രം-അച്ചടിയന്ത്രം.

മുദ്രാരാക്ഷസം-ഒരു നാടകഗ്രന്ഥം,

ഈ നാടകം വിശാഖദത്തൻ ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. ൧൨-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. ചന്ദ്രഗുപ്തൻ ഇതിലെ ഒരു പ്രധാന പാത്രമാണ്.

മുദ്രാലങ്കാരം-ഒരു അലങ്കാരം.

'പ്രകൃതാപയോഗികളായ പദങ്ങൾ മുറക്കനുയിച്ചു പ്രകൃതവാക്യാർത്ഥത്തെ നിഷ്പാദനം ചെയ്തതിൻെറ ശേഷം ശബ്ദവിന്യാസവൈചിത്ര്യംകൊണ്ടു പ്രകൃതത്തെ സംബന്ധിച്ചു തന്നെ ഒരു വിശേഷാർത്ഥത്തെക്കൂടി സൂചിപ്പിക്കുന്നതു് മുദ്രാലങ്കാരം'.

(ഭാഷാഭൂഷണം)

ഉദാഹരണം.

(പ്രസാധകൻെറ സ്വന്ത കൃതി.)

'പുത്രൻതാനന്നിതെല്ലാമരുളവെനടുവ-
ത്തുച്ചനം വിസ്തരിപ്പാ-
നാളേശാൽസ്പഷ്ടമാദീന്നവരൊടുമേവ-
ഭൃത്യവർണ്ണിച്ചുനന്നായ്,
അദ്ദേഹത്തിങ്കൽവാച്ചുംസുരുചിരരചനാ-
ചാതുരിപ്രാഭവത്തെ
വാഴ്ത്താമോന്നല്പവാഗീശ്വരിയുടെനടന-
പ്പന്തലാണന്തരംഗം'.

(പാണ്ഡവവിജയം നാടകം)

പാണ്ഡവവിജയത്തെ കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായത്തിൽ ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ രവിവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു.

'മുദ്രാലങ്കാരരീത്യാമുഹുരപിനടുവ-
ത്തച്ഛനേയുംവിശേഷാൽ
മുദ്രാകാരാംവി[illegible]സുമഹിതഭവ-
ഭൂ[illegible]നയു[illegible]കീർത്തി,
നൽദ്രാക്ഷാപാകമാന്നിസ്സരസകവിവരൻ
തീർത്തഭാഗത്തെവീണ്ടും
മുദ്രാഹീനപ്രമോദത്തൊടുവിബുധവര-
ന്മാരുകൊണ്ടാടിവാഴ്ത്തും'.

മുദ്രാവാക്യം-അടയാളമോ പ്രമാണമോ ആയി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള വാക്യം.

മുദ്രാഹീനം-വി. അളവില്ലാത്ത, അതിരില്ലാത്ത, വിസ്താരിയായ.

മുദ്രിക-൧. മുദ്രയോ അടയാളമോ വെച്ച കടലാസ്സ്. ൨. ചെറിയ മുദ്ര. ൩. മോതിരം.

മുദ്രിത-വി. ൧. മുദ്രയിടപ്പെട്ട. ൨. വിടിരാത്ത.

മുധാ-അ. വൃഥാ, വെറുതെ.

മുന-൧. വല്ല വസ്തുവിൻെറയും കൂർത്ത അറ്റം. ൨. കോന്തലത്തു്. ൩. മൂർച്ച.

മുനക്കുന്നു-മുമ്പോട്ടു പോകുന്നു.

മുനക്കരുവ്- ചിത്രം കൊത്തുന്നതിനും മറ്റും ഉള്ള ചെറിയ കരുവ്.

മുനങ്ങുന്നു-പതുക്കെപ്പറയുന്നു. (പ-മ.)

മുനമ്പ്-൧. കോന്തലത്തു്. ൨. ഒരു സ്ഥലം.

മുനയുക-മുഴങ്ങുക, മുരളുക.

മുനി-൧. ഋഷി. ൨. സന്ന്യാസി. ൩. മൌനവ്രതമുള്ള തപസ്വി. ജ്ഞാനമുള്ളവൻ എന്നൎത്ഥം.

മുനിയുടെ ഗുണങ്ങൾ—

'നിവൃത്തഃസൎവ്വതൃഷ്ണോ
കാമക്രോധവിവൎജ്ജിതഃ
ധ്യാനധ്യാനിഷ്ക്രിയോദാന്ത
സ്തുല്യമൃത്കാഞ്ചനോമുനിഃ'

൪. മകിഴ്പ്പൂവ്. ൫. മുരുംമരം. ൬. അകത്തി. ൭. ബുദ്ധൻ. എല്ലായ്പോഴും ആത്മവിചാരത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നൎത്ഥം. സൎവ്വ ധൎമ്മങ്ങളുടെ അറിവോടുകൂടിയവൻ എന്നുമാവാം. ൮. ഏഴ് എന്ന അക്കം.

മുനിചതുഷ്ടയം-൧. അഗസ്ത്യൻ. ൨. വ്യാസൻ. ൩. ബുദ്ധൻ. ൪. പാണിനി. (ഇവർ നാലുപേരും).

മുനിച്ചൽ-കോപംകൊണ്ടും മററും മിണ്ടാതെയിരിക്ക.

മുനിഞ്ഞാന്ന്— അ. മിനിഞ്ഞാന്ന്. [മുൻ+ഞാൻറ്, മുൻ=മുമ്പിലത്തെ, ഞാൻറ=ദിവസം.]

മുനിത്രയം-പാണിനി, കാത്യായനൻ, പതഞ്ജലി ഇവർ മൂന്നുപേരും.

മുനിദ്രുമം-അകത്തി.

മുനിപ്പെരുമാൾ-പരശുരാമൻ.

മുനിയുന്നു-കോപിച്ചും മററോ മിണ്ടാതെയിരിക്കുന്നു, കോപിക്കുന്നു.

മുനിവ്-മുനിച്ചൽ, കോപം.
'മുനിവോടുചൊന്നതുകേട്ടുപിരിഞ്ഞിതു്'
(കണ്ണശ്ശരാമായണം)

മുനിഷി-൧. ഭാഷ പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ. ൨. എഴുത്തുകാരൻ.

മുനീന്ദ്രൻ-൧. മുനിശ്രേഷ്ഠൻ. ൨. ബുദ്ധമുനി.

മുൻ-അ. ൧. മുമ്പെ. ൨. ഒന്നാമതു്. ൩. പണ്ടേ.

മുൻക്കൂറ്-വി. മുൻകൂട്ടി, മുമ്പേറായി.

മുൻചൊൽ-൧. പഴഞ്ചൊല്ല്. ൨. മുമ്പിലത്തെ വാക്ക്.

മുന്തി-ഉടുത്തിരിക്കുന്ന വസ്ത്രത്തിൻെറ മടി

മുന്തിയ-വി. മുമ്പിലത്തെ, മേത്തരമായ.

മുന്തിയറുക്കുന്നവൻ-കള്ളൻ.

മുന്തിരി-൧. ഒരു കീഴ്ക്കണക്ക്. 1/320. ൨. മുന്തിരിവള്ളി, ഒരു വൃക്ഷം.
മുന്തിരിയുടെ പഴത്തെ കായ് ക്ഷയം, മൂത്രദോഷം മുതലായവക്കു നന്ന്. മലത്തെ പുറത്തുകളയും. സം-ദ്രാക്ഷ. തകൊടിമുന്തിരി. ഇം-Grape ഗ്രേപ്.

മുന്തിരിങ്ങ-മുന്തിരിമേലുണ്ടാകുന്ന കായ്.

മുന്തുന്നു-മുമ്പാകുന്നു, മുമ്പിലാകുന്നു.

മുന്ന-അ. മുൻപേ.

മുന്നട-(മുൻ+നട) മുമ്പിൽ നടക്കുക.

മുന്നണി- മുൻപട, മുന്നിൽ നില്ക്കുന്ന അണി.

മുന്നം-അ. പണ്ട്.

മുന്നമേ-അ. പണ്ടേ, മുമ്പേതന്നെ.

മുന്നരങ്ങ്- ആട്ടത്തിൻെറയും മററും ഇടസ്സം.

മുന്നൽ-മുന്നിൽ, മുമ്പിൽ. (പ-മ.)

മുന്നറിവ്-മുമ്പേയുള്ള അറിവ്.

മുന്നാഴി-മൂന്നു നാഴി. ഒരു ഇടങ്ങഴികൊണ്ടു് നാലായി പകുത്തതിൽ മൂന്നു പങ്ക്

മുന്നാളിൽ-അ. പണ്ട്.

മുന്നാൾ-൧. പ്രധാനി. ൨. മൂന്നുദിവസം.

മുന്നിക്കുന്നു-ആനയേയും മററും നടത്തിക്കുന്നു.

മുന്നിടുന്നു-മുമ്പിലാകുന്നു, മുമ്പേചെല്ലുന്നു.

മുന്നില-൧. (മുൻ+നില) മുമ്പിലത്തെ അവസ്ഥ. ൨. ദേശത്തുള്ള ഒരു ചെറിയ അധികാരം.

മുന്നിലക്കാരൻ, മില്ലക്കാരൻ-ദേശത്തിൻെറ ചെറിയ അധികാരി, ഒരു ചെറിയ ജീവനക്കാരൻ.

മുന്നിൽ-അ. മുമ്പിൽ, മുൻഭാഗത്തു്.

മുന്നുംപിന്നും-അ. മുമ്പിലും പിറകിലും.

മുന്നൂറ്-മൂന്നു നൂറു കൂടിയതു്.

മുന്നേ-അ. ൧. മുമ്പേ, പണ്ടേ. ൨. മുൻപിലേ ഭാഗത്തെ.

മുന്നേത്തു്-വി. മുമ്പിലത്തെ.

മുന്നോക്കം-അ. മുമ്പോട്ടു്.

മുന്നോക്കി-അ. മുമ്പോട്ടു്.

മുന്നോട്ടു-മുമ്പോട്ടു്.

മുമ്പ്-അ. ൧. പണ്ട്. ൨. മുൻഭാഗം. ൩. ആദി.

മുൻപട- യുദ്ധത്തിനായിട്ടു മുമ്പേ നിരത്തിയ സൈന്യം.

മുമ്പൻ-തലവൻ, ഒന്നാമൻ.

മുൻപല്ല്-പല്ലുകളിൽ നടുവിലുള്ള പല്ലുകൾ.

മുൻപാകെ-അ. മുമ്പിൽ, മുൻഭാഗത്ത്.

മുൻപായ-വി. പ്രധാനമായ.

മുൻപായി-അ. ആദിയായി.

മുൻപിടുന്നു-മുൻപിലാകുന്നു, ശേഷം പേരുടെ മുമ്പിൽ കയറി നടക്കയും മററും ചെയ്യുന്നു.

മുമ്പിൽ-അ. ൧. പണ്ട്. ൨. ആരുടെ എങ്കിലും നേരെയുള്ള ഭാഗത്ത്.

മുൻപിനാലെ-അ. പണ്ടേതന്നെ.

മുമ്പിനുപ്രം-അപ്പുറം.

മുൻപിലത്തെ-വി. പണ്ടത്തെ.

മുൻപുമറിയുന്നു-മുൻപോട്ടു മറിയുന്നു.

മുൻപെടൽ-മുമ്പേ ആക.

മുൻപെടുന്നു-മുമ്പേ ആകുന്നു.

മുൻപേ-അ. ൧. പണ്ടേ. ൨. മുമ്പിൽ, മുൻഭാഗത്ത്.

മുമ്പേറ്-വി. മുൻകൂറായി.

മുൻപേറ്-മുൻകൂറായി കൊടുക്കുന്ന തുക

മുൻപോക്കം-അ. മുൻപോട്ട്.

മുൻപോട്ട്-അ. മുമ്പിലോട്ട്.

മുൻഭാഗം-മുൻപു, മുൻവശം.

മുൻഷി-൧. ഭാഷ പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ. ൨. എഴുത്തുകാരൻ. (അറബിഭാഷ).

മുൻസിപ്പ്-(മുൻസിഫ്) ൧. സിവിൽ വ്യവഹാരങ്ങളെ കേട്ടു തീർക്കുന്ന ആദ്യത്തെ നീതിന്യായക്കോടതിയിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥൻ. ൨. ആ കോടതി. (അറബിഭാഷ).

മുപ്പത്-മൂന്നു പത്തുകൂടിയത്.

മുപ്പരപ്പൻപല്ല്-മപ്പാടൻപല്ല്.

അതിസാരത്തിനും മററും നന്ന്. ഉരുണ്ട തണ്ടുള്ളതിനു വട്ടപ്പുല്ലെന്നു പേർ.

മുപ്പല്ലി-മൂന്നു മുനയുള്ള ഒരുമാതിരി വടി.

മുപ്പഴം-മൂന്നു പഴം-(വാഴപ്പഴം, ചക്കപ്പഴം, മാമ്പഴം ഇവ മൂന്നും).

മുപ്പറ-മൂന്നു പറ. സർക്കാരിലേക്കു കൊടുക്കുന്ന ഒരു കരം.

മുപ്പാരുമയക്കി-കാമദേവന്റെ ഒരു മോഹനാസ്ത്രത്തിന്റെ പേർ.

മുപ്പാർ-മൂന്നു പാര്. (ഭൂമി, പാതാളം, സ്വർഗ്ഗം ഇവ മൂന്നും).

മുപ്പിരി-കയറിനും മററും മൂന്നിഴകൂട്ടി പിരിച്ച പിരി.

മുപ്പുരം-മൂന്നു ഭവനം.

മുപ്പൂ-ഒരു ആണ്ടിൽ മൂന്നു തവണ വിളവെടുക്കുക എന്നുള്ളത്.

മുമുക്ഷാ-മോക്ഷം.

മുമുക്ഷു-വി. മോക്ഷത്തിന്നാഗ്രഹമുള്ള.

മുമുക്ഷുചതുഷ്ടയം-തീവ്രൻ, മദ്ധ്യമൻ, മന്ദൻ, അതിമന്ദൻ ഇവർ നാലുപേരും.

മുമുചാനം-മേഘം.

മുമുരൻ-൧. കാമദേവൻ. ൨. സൂര്യന്റെ ഒരു കുതിര.

മുമുഷിഷു-കള്ളൻ.

മുമൂർഷ-മരിപ്പാനുള്ള ആഗ്രഹം.

മുമ്മടങ്ങ്-മൂന്നു മടങ്ങ്, മൂന്നിരട്ടി.

മുമ്മാ-ഒരു കീഴ് കണക്ക്.

മുമ്മാമുക്കാണി, മുണ്ടാണി-ഒരു കീഴ് കണക്ക്.

മുമ്മാല-സന്ധ്യ.

മുമ്മി-ഒരു കീഴ്കണക്ക്.

മുമ്മുന-മുപ്പല്ലി.

മുമ്മുല-൧. മൂന്നു മുല, ൨. മൂന്നു മുലയുള്ള പശു.

മുമ്മൂന്നു-൧. മൂന്നു മൂന്നുകൂടിയ. ൨. മൂന്നു വീതമുള്ള.

മുമ്മൂർത്തി-മൂന്നു മൂർത്തികൾ, ത്രിമൂർത്തികൾ. ബ്രഹ്മാവ്, വിഷ്ണു, മഹേശ്വരൻ ഇവർ മൂന്നും.

മുയലീ-ഒരു മീനം, പ്രലാപസന്നി.

മുയൽ-ഒരുവക ചെറിയ കാട്ടുജന്തു, ചെവിയൻ.

മാംസം രുചിയുള്ളതും വിനം മററും നന്ന്. സം-ശശം. ത-മുചൽ. ഇം-Hare, Rabbit.

മുയൽച്ചെവിയൻ-ഒരു പച്ചമരുന്ന്.

മുയ്യ്-ഒരുവക മത്സ്യം.

മുയ്യ-ലോഹാദികൾ ഉരുക്കുന്ന പാത്രം, മൂശ.

മുയ്യാലി-മൂശാരി.

മുര-വി. വരെ.

മുര-ചിററീന്ത.

മുരങ്കള്ളൻ-വലിയ കള്ളൻ.

മുരച്ച(ശ്രു)-ഒരുവക വാദ്യം.

മുരച്ചൽ-ഫ. പ്രയാസം. ര. വലച്ചൽ. ത. ക്ഷീണം. ർ. ദുഃഖം.

മുരജഫലം-പ്ലാവ്.

മുരജം-മിഴാവ്. തോൽവാറും മററും കൊണ്ടു കെട്ടിയതു് എന്നർത്ഥം. (മുരം = ചുററിക്കെട്ടുന്നതു്).

മുരജാ-ഫ. കുബേരന്റെ ഭാര്യ. ര. ഒരു വലിയ വാദ്യം.

മുരട്-വൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്.

മുരടൻ-ശാഠ്യക്കാരൻ.

മുരടിക്ക — മരവിക്ക. (മരംപോലെ യാവുക).

മുരടിക്കുന്നു-കുറുകുന്നു, മുരണ്ടുപോകുന്നു.

മുരട്ടുന്നു-ചുരുങ്ങുന്നു.

മുരട്ടുതടി-മുഴയുള്ള ഒരുമാതിരി വടി.

മുരട്ടുശീലം-ശാഠ്യമുള്ള സ്വഭാവം.

മുരൺ-ശക്തി, ബലം.

മുരത്തടം-ശാഠ്യം.

മുരൻ, മുരു-ഒരു അസുരൻ.

ഇവനെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ (വിഷ്ണു) കൊല്ലുകയാൽ മുരമഥനൻ, മുരാരി ഇങ്ങനെ പേരുണ്ടായി. മുരനു ൭൦൦൦ പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. പ്രാഗ്ജ്യോതിഷ നഗരത്തിൽ വാണ നരകാസുരന്റെ സ്നേഹിതനാകുന്നു. കൃഷ്ണൻ ഈ നഗരത്തിൽ പ്രവേശിക്കാതിരിപ്പാൻ മുരൻ നഗരത്തിനു ചുററും മൂർച്ചയുള്ള കണികൾ വെച്ചു. കൃഷ്ണൻ ചക്രംകൊണ്ട് അവയെ ഒക്കെ മുറിച്ചിട്ടു നഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് അവനെ വധിച്ചു. ൭൦൦൦-പുത്രന്മാരെയും ചക്രജ്വാലയിൽ ഭസ്മമാക്കി.

മുരമഥനൻ-വിഷ്ണു, കൃഷ്ണൻ.

മുരയുന്നു-ഫ. ദുഃഖിക്കുന്നു. ര. ക്ഷീണിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുരയിക്കുന്നു.)

മുരമർദ്ദനൻ-വിഷ്ണു. മുരാസുരനെ മർദ്ദിച്ചവൻ എന്നർത്ഥം.

മുരയൽ-ദുഃഖം.

മുരരിപു-വിഷ്ണു, കൃഷ്ണൻ.

മുരലാ-ഒരുവക മത്സ്യം. (ഇതു ശുദ്ധജലത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്നതാണ്).

മുരൽ-ഫ. ജലചാരം. ര. ഒരുവകമത്സ്യം

മുരവ്-അതിര്.

മുരവൈരി-വിഷ്ണു.

മുരശാസനൻ-വിഷ്ണു.

മുരശ്രു-ഫ. ഒരുവക മത്സ്യം. ര. ഒരുവക വാദ്യം.

മുരളി-ഓടക്കുഴൽ.

മുരളിക്കാരൻ-മുരളി ഊതുന്നവൻ.

മുരളിയൂത്ത്-ഓടക്കുഴൽ വിളിക്കുക.

മുരളീധരൻ-കൃഷ്ണൻ.

മുരളുന്നു-ഫ. മൂളുന്നു. ര. ചുരുങ്ങുന്നു.

മുരൾ-ഒരുവക വൃക്ഷം. (ഈന്ത് എന്നൊരു പക്ഷം).

മുരൾമരം-പഴുത്ത കായ് തണ്ണീർദാഹം, ജ്വരം മുതലായവക്കു നന്ന്. ഈ

വൃക്ഷം കൊങ്കണം മുതലായ ദേശങ്ങളിൽ അധികമായുണ്ടാകുന്നു. സം-പ്രിയാളം. ത-മുരളമഞ്ചെടി. ഇം-A tree called piyal.

മുരഠച്ച-൧. മൂളിച്ച. ൨. ചുരങ്ങൽ.

മുരാ-മുറാമാഞ്ചി. ചുററിപ്പിണയുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മുരാന്തകൻ-വിഷ്ണു. മുരന്റെ കാലൻ എന്നർത്ഥം.

മുരാമാഞ്ചി-ഒരു ഗന്ധദ്രവ്യം.

മുരാരി-൧. വിഷ്ണു, കൃഷ്ണൻ. ൨. അനർഘരാഘവത്തിന്റെ കർത്താവ്.

ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ൯-ാം ശതാബ്ദത്തിനു മുമ്പായി ജീവിച്ചിരുന്നു.

മുരിക്ക്-ഒരു വൃക്ഷം.

മുള്ളുള്ള മരമാണ്. ത-പവളമല്ലികൈ. സം-പാരിഭദ്രം. ഇം-Coral tree.

മുരിങ്ങ്-ഞമഞ്ഞി.

കൃമി, വിഷം മുതലായവക്കു നന്ന്. സം-ശിഗ്രു. ത-മുരുങ്കൈ. ഇം-Horse radish tree.

മുരിങ്ങ-൧. ഒരു വൃക്ഷം ൨. ഞമഞ്ഞി.

മുരു-ഞമഞ്ഞി.

മുരുകൻ-സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

മുരുത്ത്-൧. ചില ജന്തുക്കളുടെ പുറത്തെ എല്ല്. ൨. ചില വൃക്ഷങ്ങളുടെ തൊലി.

മുരുത്തോൻ-ഒരു വൃക്ഷം.

മുരുന്താ-കടൽനാക്ക്.

മുരുപ്പ്-തോലിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ തൊലിയുടെ ഉൾവശം.

മുർമ്മുരം-ഉമിത്തീയ്.

മുല-മാറത്തുള്ള അവയവം.

മുലക്കച്ച-സ്ത്രീകൾ മുല മൂടുന്ന വസ്ത്രം.

'മയ്യേൽക്കണ്ണി! നിനക്കുമൊരഴകമുല-
ക്കച്ചക്കൂടാതെ തന്നെ'

മുലക്കണ്ണ്-മുലയിൽ നിന്നും പാലു വരുന്ന ദ്വാരം.

മുലക്കാമ്പ്-മുലയുടെ ഞെട്ട്.

മുലപ്പുടം-മുലക്കച്ച.

മുലപ്പാൽ-മുലയിലുള്ള പാൽ.

വൈകുന്നേരം പാൽക്കുട്ടി ഉണ്ണകഴിച്ചാൽ സൂതികൾക്കു മുലയിൽ പാൽ വർദ്ധിക്കും.

മുല്പാട്-വി. ആദ്യമായിത്തന്നെ, മുൻകൂറായി, മുമ്പ്, മുൻഭാഗത്ത്.

മുല്പെട്ട്-അ. മുൻപിട്ട്.

മുല്ല-ഒരുമാതിരി സുഗന്ധപുഷ്പമുണ്ടാകുന്ന വള്ളി.

മുല്ലപ്പൂനാറിയകിൽ-ഒരുമാതിരി അകിൽവൃക്ഷം.

മുല്ലബാണൻ-കാമദേവൻ.

മുല്ലബാണാരി-ശിവൻ.

മുല്ലൈ-കാടും കാട്ടിനകത്തുള്ള നിലവും.

മുല്ലൈനിലക്കാരൻ-ഇടയൻ.

മുശിട്, മുശിര-ദേഹത്തിലുള്ള ചീത്ത നാററം.

മുശ്ശു-വലിയ കാരിമീൻ.

മുശ്ശു-നാററം.

മുശ്ശുമുശ്ശുക്ക്-ഒരുമാതിരി തൈ.

മുഷകം-എലി.

മുഷലി-ബലഭദ്രൻ. (മുസലി എന്നതിന്റെ പാഠം).

മുഷാ-മൂശ. (മൂഷ എന്നതിന്റെ പാഠം).

മുഷിക്കുന്നു-ചീത്തയാക്കുന്നു, അഴുക്കാക്കുന്നു.

മുഷിച്ചൽ-൧. നീരസം, ഇഷ്ടക്കേട്. ൨. അഴുക്കാക്കൽ.

മുഷിച്ചിലാക്കുന്നു-നീരസം വരുത്തുന്നു, ഉപദ്രവിക്കുന്നു.

മുഷിഞ്ഞ-വി. ൧. ഇഷ്ടക്കേടായ, നീരസമായ. ൨. അഴുക്കായ.

മുഷിത-വി. മോഷ്ടിക്കപ്പെട്ട.

മുഷിപ്പിക്കുന്നു-അസഹ്യപ്പെടുത്തുന്നു.

മുഷിയുന്നു-പു. പിണങ്ങുന്നു, നീരസമാകുന്നു. ഉ. അഴുക്കാകുന്നു. ന. വലയുന്നു

മുഷ്ക്ക്-അതിക്രമം, ബലം.

മുഷ്കകം-ഒരു മരം, വെൺപാതിരി.

ഗുല്മം, പ്ലീഹോമരം, ചൊറി മുതലായവ കളയുന്നു. ഇതു പ്ലാശ്ശുപോലെ മലയിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുതരം ക്ഷാരവൃക്ഷമാണ്. ത-കാട്ടുപരുത്തിച്ചെടി, മുളിയിലാവു്, മുഴമ്പിലാവു്, മുളപ്പാവു്, മുളംപ്ലാച്ചി എന്നു ദേശഭേദേന പറയുന്നതാണ് ഈ മരമെന്നു പഴയ ആളുകൾ പറയുന്നുണ്ടു്.

മുഷ്കൻ-പു. അതിക്രമക്കാരൻ, ബലമുള്ളവൻ, ഗർവ്വമുള്ളവൻ. ഉ. കള്ളൻ.

മുഷ്കം-പു. വൃഷണം. ഉ. വെൺപാതിരിവൃക്ഷം (മുഷ്കകം എന്നതു നോക്കുക). ന. കൂട്ടം, കൂമ്പാരം.

മുഷ്കരത്വം-മുഷ്കരന്റെ ഭാവം.

മുഷ്കരൻ-പു. മുഷ്കം വീർത്തവൻ. ഉ. (മ) വൻപൻ, ബലവാൻ, തന്റേടക്കാരൻ.

മുഷ്കരം-ബലം.

മുഷ്ടം-മോഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതു്.

'മുഷ്ടംധനാന്മോഷകനെവിളിച്ചു'

(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

മുഷ്ടി-പു. ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച കൈ. ഉ. വാളിന്റെയും മററും പിടി. ന. മുഴം. ര. പിടിനെല്ലു്. ഉ. മുഷ്കകവൃക്ഷം. ത്ര. ഒരളവു്.

മുഷ്ടി, മുഷ്ടിബന്ധം, മുഷ്ടിസംഗ്രഹം-കൈയിന്റെ വിരലുകൾ മടക്കി മുഷ്ടിപിടിക്കുക.

മുഷ്ടികാ-ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച കൈ.

മുഷ്ടികൻ-ഒരു മല്ലൻ.

കംസന്റെ ആശ്രിതനാണ്. ബലരാമൻ വധിച്ചു.

മുഷ്ടിബന്ധം-കൈചുരുട്ടുക.

മുഷ്ടിമുഷ്ടി-അ. കൈചുരുട്ടിച്ചുരുട്ടി മുഷ്ടിക്കുമുഷ്ടി.

മുഷ്ടിയുദ്ധം — തമ്മിൽ ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ച കൈകൊണ്ടു മാത്രം നടത്തുന്ന യുദ്ധം.

മുഷ്ണുൽ — വി. മോഷ്ടിക്കുന്ന. (ഷ്ണൻ, ഷ്ണന്തി, ഷ്ണൽ).

മുസലായുധൻ—ബലരാമൻ. മുസലം ആയുധമായുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം.

മുസലം-പു. ഇരുമ്പുലക്ക, ഉലക്ക. ഇതുകൊണ്ടു നെല്ലു കുത്തുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ഉ. ബലരാമന്റെ ആയുധം.

ബലരാമന്റെ ആയുധമായ മുസലത്തിനു 'സൌനന്ദം' എന്നായിരുന്നു പേർ.

മുസലി-പു. ബലരാമൻ. മുസലം ആയുധമായിട്ടുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. ഉ. ഉലക്കയെടുത്തവൻ. ന. പല്ലി, ഗൌളി. സംശയത്തെ തീർക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

ഗൌളിശാസ്ത്രം അനുസരിച്ചു ഗൌളിയുടെ ശബ്ദത്തെ മനസ്സിലാക്കി സംശയങ്ങൾ തീർക്കാമല്ലൊ.

ര. നിലപ്പന. രോഗങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ഉ. എലിച്ചെവി.

മുസല്യ-വി. ഉലക്ക കൊണ്ടടിച്ചു് കൊല്ലത്തക്ക.

മുസൽമാൻ-ഇസ്ലാംമതക്കാരൻ, മഹമ്മദീയൻ.

മുസൃണ്ഠി-ഒരായുധം.

'കുന്തിരവരെമുസൃണ്ഠികൾകൊണ്ടും'

(കിരാതം തുള്ളൽ)

മുസ്തം, മുസ്തകം-മുത്തങ്ങ. കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞു കിടക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മുസ്താദം-പന്നി.

മുസ്‌ലിം-മുഹമ്മദീയമതം അല്ലെങ്കിൽ വർഗ്ഗം.

മുസ്സാവരി - വിദേശീയ യാത്രക്കാരുടെ താൽക്കാലികമായ താമസത്തിനു വേണ്ടി ഏർപ്പെടുത്തി പ്രധാന പട്ടണങ്ങളിൽ പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള കെട്ടിടം. (അറബിഭാഷ).

മുഹറം–മഹമ്മദന്മാരുടെ ഒരു വിശേഷ ദിവസം.

മുഹിരത–ഭോക്തൃത്വം.

മുഹിരൻ–ഭോക്താവ്.

മുഹിരം–കാമം, സ്നേഹം.

മുഹുർഭാഷ–പറഞ്ഞതിനെത്തന്നെ വീണ്ടും വീണ്ടും പറയുക. മറെറാരു പര്യായം–അനുലാപം.

മുഹുർ-അ. പിന്നെ, പിന്നെയുംപിന്നെയും

മുഹൂർത്തകാലം–രണ്ടു നാഴിക കൂടിയ സമയം.

മുഹൂർത്തക്കാരൻ–ഗണിതശാസ്ത്രക്കാരൻ.

മുഹൂർത്തപദവി–ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവകയിൽ ഒരു പുസ്തകം.

മുഹൂർത്തം–൧. മുഹൂർത്തകാലം. ൨. നല്ല നേരം. ൩. പന്ത്രണ്ടു ക്ഷണം കൂടിയതു്, രണ്ടു നാഴിക.

നാട്ടുസമ്പ്രദായത്തിൽ–൬൦ ഗുർവ്വക്ഷരം കൂടിയതു ഒരു വിനാഴിക. ൬൦ വിനാഴിക കൂടിയതു് ഒരു നാഴിക. ൨ നിമേഷം (മാത്ര) അല്ലെങ്കിൽ ൧൮-കാഷ്ഠ=൧ ഗുർവ്വക്ഷരം. ൯൦-കാഷ്ഠ അല്ലെങ്കിൽ ൩ കല=ഒരു വിനാഴിക. ൧൫൦ കല അല്ലെങ്കിൽ ൬ ക്ഷണം=ഒരു നാഴിക (അര മുഹൂർത്തം) ൬൦ സെക്കണ്ട്=൧ മിനിട്ട്. ൬൦ മിനിട്ട്=൧ മണിക്കൂറ് (൨൮-നാഴിക) ഇതനുസരിച്ചു ൨൮ ഗുർവ്വക്ഷരം അല്ലെങ്കിൽ മൂന്നേമുക്കാൽ കാഷ്ഠം ൧ സെക്കെണ്ട്. ൨൮ വിനാഴിക അല്ലെങ്കിൽ ൭൮ കല=൧ മിനിട്ട്. ൨൮ നാഴിക അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നേകാൽ മുഹൂർത്തം=൧ മണിക്കൂറ്.

മുള–൧. ഇല്ലി.

സം—വംശം. ത—മൂങ്കിൽ. ഇം—Bamboo.

൨. കൃമി, നായ്. ൩. കൈയിലും കാലിലും ഉണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി ദീനം. ൪. കീലം.

മുളക്–൧. നല്ലമുളക്, കുരുമുളക്, കൊടിമുളക്.

ചുമ, വയറുമുട്ടൽ, അഗ്നിമാന്ദ്യം മുതലായ വകക്കു നന്നു്.

൨. ചീനമുളക്. ൩. കാന്താരിമുളക്. ൪. വാൽമുളക്. ൫. കൊള്ളിമുളക്.

മുളകുകഷായം–ഒരുമാതിരി കറി.

മുളകുകൊടി – നല്ലമുളകുണ്ടാകുന്ന ഒരു വള്ളി.

മുളകുചമ്പാവു്–ഒരുവക നെല്ലു്.

മുളകുതൂക്കു്–മുളക് ത്രാസിലോ വെള്ളിക്കോലിന്റെ തട്ടിലോ ഇട്ടു തൂക്കുക.

മുളകുപോററി–കയിൽ.

മുളകുമടിശ്ശീല–തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കച്ചേരി.

മുളകുസ്ഥലം–മുമ്പിൽ സർക്കാർവക നല്ലമുളക ശേഖരിക്കുന്ന സ്ഥലം.

മുളകെട്ടുന്നു–മുളയ്ക്കുന്നതിനു ധാന്യങ്ങൾ നനച്ചു കെട്ടിവയ്ക്കുന്നു.

മുളഞ്ഞ–ചക്കയരക്കു്.

മുളനെല്ലു്–മുളയുടെ കായ്. (തമിഴിൽ-മൂങ്കിലരിചി).

മുളപ്പൊടി–മുളച്ചവിത്തു വറുത്തുപൊടിച്ചതു്.

മുളം–കൈയുടെ മുട്ടും വിരലും കൂടി അളന്ന അളവു്.

മുളന്തൊലി – മുളപ്പിച്ച ധാന്യങ്ങളുടെ തൊലി.

മുളയൻ–പുലയൻ, പുലക്കണ്ണു്.

മുളയലക്-മുളവാരി.

മുളയാർ-മുളയലക്.

മുളയിടുന്നു-ധാന്യങ്ങൾ കിളക്കുന്നതിനു നനച്ചുവെക്കുന്നു.

മുളയില-ഉണങ്ങിയ ഇല.

മുളയുന്നു-൧. ഇഴഞ്ഞുകേറുന്നു. ൨. ഉഴവു നിറുത്തുന്നു.

മുളയ്ക്കുന്നു-കിളക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുളപ്പിക്കുന്നു)

മുളയ്പ്പ്-കിളപ്പ്.

മുളയ്പുമരുത്-ഒരു വൃക്ഷം.

മുളയ്പുവിത്ത്, മുളവിത്ത്-മുള വന്ന വിത്ത്.

മുളി-(ഥി) ൧. കരിഞ്ഞത്, വാടിയത്. ൨. പൊള്ളിയത്.

മുളിയില-കരിയില.

മുളിയുക-൧. കീറുക, മാന്തുക. ൨. മുടിയുക.

മുൾ-൧. മുള്ള്. ൨. കത്തുവാക്ക്. ൩. സൂചി ൪. മത്സ്യത്തിന്റെ അസ്ഥി, ൫. പൈതങ്ങളുടേയും മററും തൊണ്ടയിൽ വരുന്ന ഒരുവക ദീനം. ൬. വസ്ത്രം അലക്കിയാൽ നന്നാക്കുന്ന ഒരുമാതിരി ചീപ്പ്.

മുൾക്കൊളുത്ത്-ഇറച്ചി തൂക്കുന്ന കൊളുത്ത്.

മുൾത്തടി-ഒരായുധം.

മുൾപ്പടപ്പ്-മുള്ളും വള്ളിയും കൂടിയ കാട്.

മുൾപ്പടൽ-പടപ്പ്.

മുൾമുടി-തലയിൽ വയ്ക്കുന്നതിനായിട്ട് മുള്ളുകൊണ്ടു മുടിപോലെയുണ്ടാക്കിയത്.

മുൾമുരിക്ക്-ഒരുമാതിരി മുള്ളുള്ള വൃക്ഷം.

മുള്ള്-൧. വൃക്ഷങ്ങളിലും മററും മുനകൂർത്തുണ്ടാകുന്ന വസ്തു. ൨. മുള്ളുപോലെ കൂർപ്പിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ചില വസ്തു. ൩. മുൾ.

മുള്ളങ്കി-മൂലരി.

മുള്ളൻ, മുള്ളൻപന്നി-ഒരുവക കാട്ടുമൃഗം, എയ്യൻ.

(ഇതിന്റെ നായാട്ടുപേർ-കല്ലടക്കൊററൻ).

മുള്ളൻകൊഴിഞ്ഞിൽ—മുള്ളൻകൊഴുവ.

മുള്ളൻചീര-ഒരുമാതിരി ചീര.

മുള്ളൻചേന-ഒരുമാതിരി കിഴങ്ങ്.

മുള്ളൻപായൽ-ജലത്തിലുള്ള ഒരുവക പായൽ.

മുള്ളമ്പുല്ല്-മുള്ളുള്ള ഒരുവക പുല്ല്.

മുള്ളാണി-ഒരുമാതിരി ചെറിയ ആണി.

മുള്ളി-൧. ഒരുമാതിരി ചുണ്ട. ൨. ഒരുവക മത്സ്യം.

മുള്ളിക്കാ(യ്)-ഒരുമാതിരി ചുണ്ടക്കാ.

മുള്ളിലവ്(വം)- ഒരുമാതിരി പഞ്ഞിമരം.

മുള്ളുകത്തി-൧ മുള്ളെടുക്കുന്ന സൂചി. ൨. കള്ളുകത്തി. ൩. ഒരുമാതിരി തമക്കോൽ.

മുള്ളുന്നു-മുള്ളിട്ടു കുത്തും വണ്ണം കുത്തുന്നു.

'തൊള്ളയിലുടനേ മുള്ളീടേണം'

(സ്യമന്തകം തുള്ളൽ)

മുള്ളുപട്ടിൽ-പരുവ, മുളക്കായൽ

മുള്ളുവാക്ക്-ഇഷ്ടവാക്കു പറയുന്നപ്രകാരം മാധുര്യത്തോടെ ശകാരിക്കുന്ന വാക്ക്. ഭംഗിയുള്ള നിന്ദാവാക്ക്.

'മുള്ളുപറഞ്ഞാലതുപൊഴുതുടനേ'

(രാമാനുചരിതം തുള്ളൽ)

മുള്ളുവാള-ഒരുവക മത്സ്യം.

മുള്ളുവേങ്ങ ഒരു വൃക്ഷം.

മുള്ളെലി-മുള്ളൻപന്നി.

മുളെള്ളല്ല്-തണ്ടെല്ല്.

മുഴ-൧. ശരീരത്തിൽ വീൎത്തുവരുന്ന വേദന കൂടാതെ വരുന്ന ദീനം. ൨. വൃക്ഷത്തിന്നും മററുമുള്ള നിരപ്പില്ലായ്മ.

മുഴക്കം- ശബ്ദം, പ്രതിശബ്ദം, ഇടിയുടെ ശബ്ദം.

മുഴക്കുക-൧. ശബ്ദമുണ്ടാക്കുക. ൨. തേയ്ക്കുക. മുഴക്കം (ശബ്ദം) ഉണ്ടാകത്തക്ക വണ്ണം തേയ്ക്കുക എന്നൎത്ഥം. ഉ-ം, പാത്രംമുഴക്കുക.

മുഴക്കോൽ-ഒരുമാതിരി അളവുകോൽ.

മുഴങ്കാൽ-മുട്ടിന്നു താഴെയുള്ള കാൽ.

മുഴങ്കൈയ്-കൈയുടെ മുട്ടിന്നു താഴെയുള്ള ഭാഗം. (മുഴങ്കൈ എന്നും കാണുന്നു)

മുഴങ്ങുന്നു-ശബ്ദിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുഴക്കുന്നു. കാ. ക്രി. മുഴക്കിക്കുന്നു).

മുഴന്ത്-വൃക്ഷത്തിന്റെ മുഴ.

മുഴം-മുട്ടും വിരലും കൂട്ടി അളക്കുന്ന അളവ്.

മുഴയൻ-മുഴയുള്ളവൻ.

മുഴലുക-മുരളുക ഉ-ം, 'വണ്ടുമുഴലുന്നു'.

മുഴയ്ക്കുന്നു- മുഴയുണ്ടാകുന്നു, നിഴലിപ്പിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുഴപ്പിക്കുന്നു).

മുഴി-ഏപ്പ്, സന്ധിബന്ധം.

മുഴിപ്പ്-൧. ദുഃഖം. ൨. ദ്വേഷം. ൩. കോപം.

മുഴു-വി. ഇത് മററു ചിലതിനോടു ചേൎത്താൽ 'വലിയ' എന്നൎത്ഥം.

മുഴുകൽ-൧. വെള്ളത്തിൽ താഴുക. ൨. മുങ്ങിക്കുളിക്ക.

മുഴുകുന്നു-൧. ജലത്തിൽ താഴുന്നു. ൨. മുങ്ങിക്കുളിക്കുന്നു.

മുഴുക്കുന്നു-൧. മതിയാകുന്നു, തികയുന്നു. ൨. വലുതാകുന്നു. ൩. തീരുന്നു. ൪. ശേഷിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മുഴുപ്പിക്കുന്നു).

മുഴുക്കപ്പായം-നിലയങ്കി.

മുഴുക്കേ-അ. വളരെ, കനക്കേ.

മുഴുങ്ങ്-നാററം.

മുഴുത്ത-വി. ൧ തികഞ്ഞ. ൨. മുഴുവനായ, തീൎന്ന ൩. തടിച്ച, വലിയ.

മുഴുപ്പ്-൧. വണ്ണം. ൨. തീച്ചം.

മുഴുമതി-പൂൎണ്ണചന്ദ്രൻ.

മുഴുവനും-അ. നിശ്ശേഷം, എല്ലാം.

മുഴുവൻ-അ. ആസകലം, ഒക്കെയും.

മുഴുവർ-ഗുണം തികഞ്ഞവർ.

മുഴുവാരം-അ. ശരീരം മുഴുവനും.

മുറ-൧. ക്രമം. ൨. ചട്ടം. ൩. ആചാരം. ൪. നടപ്പ്. ൫. പ്രമാണം. ൬. മൎയ്യാദ. ൭. നിലവിളി.

മുറക്കാരൻ-൧. മുറയുള്ളവൻ. ൨. വേണ്ടപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടുന്നവൻ. (സ്ത്രീ- മുറക്കാരി).

മുറച്ചെവിയൻ-ആന. മുറംപോലെയുള്ള ചെവിയുള്ളതിനാൽ ഈ പേർവന്നു.

മുറജപം—രാജ്യത്തിന്റെ ഐശ്വൎയ്യത്തിന്നായി രാജാക്കന്മാർ നടത്തുന്ന മാന്ത്രികമായ ഒരു വലിയ അടിയന്തിരം.

'മുറജപം' എന്നാൽ മുറതോറുമുള്ള ജപം എന്നാകുന്നു. ഒരു മുറ എന്നതു എട്ടു ദിവസമാണ്. ദിവസന്തോറും ഋഗ്വേദത്തിൽ ഓരോ അഷ്ടകം വീതം പാരായണം ചെയ്യണമെന്നാണ് ഏൎപ്പാട്. ൭ മുറയ്ക്കുള്ള ൫൬ ദിവസംകൊണ്ട് ഋഗ്വേദം മുഴുവനും ഋഗ്വേദികൾ പാരായണം ചെയ്യണം. അതനുസരിച്ച് യജുൎവ്വേദവും സാമവേദവും അവരവർ ചൊല്ലേണ്ടതാണ്. ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മുഖമണ്ഡപത്തിൽ ചെന്നിരുന്നു ദിവസന്തോറും പ്രാതഃകാലത്തു പാരായണം ചെയ്യണമെന്നാണ് ഏൎപ്പാട്. മുറജപത്തിന്റെ മുഖ്യാംഗം ഇതുതന്നെ. ഇതു ആറു കൊല്ലങ്ങൾക്കു ഒരിക്കൽ തിരുവനന്തപുരത്തു നടന്നുവരുന്നു. ഈ വലിയ സത്രം ശ്രീവീരമാൎത്താണ്ഡവൎമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സു

കൊണ്ടാണ് ആദ്യമായി ഏർപ്പെടുത്തിയത്. ഒരു അയനത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ഭദ്രദീപം ഘോഷിക്കുന്നു. ൧൨ ഭദ്രദീപം കഴിയുമ്പോൾ ഒരു മുറജപം ഉണ്ടാകുന്നു. മുറജപത്തിന്റെ അവസാനത്തിലാണ് 'ലക്ഷദീപം' എന്ന മഹോത്സവം. ആദ്യത്തെ മുറജപം ൯൨൫-ാമാണ്ട വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ആരംഭിച്ചു.

മുറണ്ട്-ശാഠ്യം, ഒരുമാതിരി ചീത്തസ്വഭാവം.

മുറണ്ടൻ-മുറണ്ടുള്ളവൻ.

മുറം-൧. നെല്ല് അരി മുതലായവ പേററിക്കൊഴിക്കുന്നതിനുള്ള പാത്രം. ൨. ഒരളവ്.

മുറമ-കീഴ്നടപ്പ്.

മുറമുറണ-മുരൾ (മുറൾ)

മുറമുറയായി-അ. ൧. ക്രമമായി. ൨. വിളംബത്തോടെ.

മുറയിടുന്നു-൧. നിലവിളിക്കുന്നു. ൨. ചട്ടം നിശ്ചയിക്കുന്നു.

മുറവിളി-നിലവിളി (ക്രി. മുറവിളിക്കുന്നു)

മുറൾ-ഒരുമാതിരി സുഗന്ധവസ്തു.

മുറി-൧. കഷണം, നുറുക്ക്. ൨. ചില ദിക്കിൽ സ്ത്രീകൾ ഉടുക്കുന്ന വസ്ത്രം. ൩. ചിട്ടി. ൪. പുരമുറി. ൫. ചീട്ട്. ൬. ദേശത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ൭. മുറിവ്.

മുറിക്കൂട്ടുന്നു-മുറിഞ്ഞ് അകത്തിരുന്നവയെ യഥാസ്ഥാനം ചേർത്തു യോജിപ്പിക്കുന്നു.

മുറിക്കൂട്ടി-കറുത്ത ഇലയുള്ള ഒരുവക പച്ചമരുന്ന്.

മുറിക്കാരൻ-൧. കരക്കാരൻ, ദേശത്തുള്ളവൻ. ൨. മുറിയുള്ളവൻ.

മുറിക്കൈത്താൽ-ഭൂമരക്ഷയ്ക്കുള്ള ഒരു ചട്ടം.

മുറിച്ചൽ-൧. മുറിയുക. ൨. മുറിവ്.

മുറിച്ചുകുത്ത്-കുത്തിപ്പിരിക്ക, പിന്നൽ

മുറിത്തടി-മരക്കഷണം, മുട്ടം.

മുറിത്തോണി-വള്ളത്തിന്റെ പാതി.

മുറിപാട്-൧. മുറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുണ്ടായ അടയാളം, മുറിവ്. ൨. മുറിവു പൊറുത്തിട്ടുള്ള തഴമ്പ്.

മുറിപ്പട്ടിണി-ഭക്ഷണത്തിനു തികയായ്കകൊണ്ടു അല്പം ഭക്ഷിച്ചു വിശന്നിരിക്കുക.

മുറിപ്പരുത്തി-ഒരുവക ചെടി.

മുറിമൂക്കൻ-മൂക്കു മുറിഞ്ഞുള്ളവൻ.

മുറിമൊഞ്ഞ്-ഫലമില്ലാത്ത കോപം.

മുറിമൊഞ്ഞൻ-ഫലമില്ലാത്ത കോപമുള്ളവൻ.

മുറിയൻ-മുരട്ടുശീലമുള്ളവൻ, പിടിയാത്തവൻ.

മുറിയൻശർക്കര-അലിഞ്ഞ ഒരുമാതിരി ശർക്കര.

മുറിയുന്നു-൧. മുറിവുണ്ടാകുന്നു. ൨. വേർപെടുന്നു. ൩. ഒടിഞ്ഞു വേർപെടുന്നു. (സ-ക്രി-മുറിക്കുന്നു. കാ-ക്രി-മുറിപ്പിക്കുന്നു)

മുറിവ്-൧. വാൾ മുതലായ ആയുധങ്ങൾ കൊണ്ടു ശരീരത്തിലും മററുമുണ്ടാകുന്ന അടയാളം. ൨. മുറിയുക.

കളിയടയ്ക്കായും കടുക്കയും കൂട്ടി അരച്ചു വെച്ചു കെട്ടിയാൽ ദശ പുറത്തേയ്ക്കു വ്യാപിച്ച മുറിവിന്റെ ദശ ഒതുങ്ങി സുഖപ്പെടും.

മുറിവാ-മുറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഭാഗം, കോൾവം.

മുറിവാക്ക്-൧. സാരമില്ലാത്ത വാക്ക്. ൨. തികയാത്ത വാക്ക്.

മുറു-വി. മുരടായ.

മുറുകൽ-൧. തിടുക്കം. ൨. കെട്ടും മററും മുറുകുക. ൩. കട്ടയാക.

മുറുകുന്നു-൧. തിടുക്കമാകുന്നു. ൨. കെട്ടും മററും മുറുകുന്നു. ൩. വെള്ളമായ വസ്തു കട്ടയാകുന്നു.

മുറുകെ-അ. ൧. മുഴക്കമായിട്ട്, മുറുകെ. ൨. വേഗത്തിൽ.

മുറുക്ക്-൧. ഒരുവക പലഹാരം. ൨. കെട്ട്. ൩. വെററിലതീററി. ൪. ബലപ്പെടുത്തൽ. ൫. എണ്ണകാച്ചുക.

മുറുക്കം-കെട്ടിനും മററുമുണ്ടാകുന്ന ഉറപ്പ്, അമർത്തൽ.

മുറുക്കാണി-മുറുക്കുന്ന ആണി, വീണയുടേയും മററും കമ്പി മുറുക്കുന്ന ആണി.

മുറുക്കുന്നു-൧. വെററില തിന്നുന്നു. ൨. ഞെരുക്കിയുറപ്പിക്കുന്നു. ൩. കെട്ടുമുറുക്കുന്നു. ൪. ഉറപ്പിക്കുന്നു. ൫. ബലമായി പിടിക്കുന്നു. ൬. എണ്ണകാച്ചുന്നു.

മുറുക്കുപെട്ടി-വെററിലപ്പെട്ടി, മുറുക്കുന്നതിനു വെററില പാക്കു മുതലായവ വയ്ക്കുന്നതിനുള്ള പെട്ടി.

മുറുക്കുസഞ്ചി-വെററില തിന്നുന്നതിനു വെററിലയും മററും സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സഞ്ചി.

മുറുമുറുക്കുന്നു-മുറുമുറെ ശബ്ദിക്കുന്നു, പിറുപിറുക്കുന്നു.

മുറുമുറുപ്പ്-പിറുപിറുപ്പ്, ഒരുമാതിരി ശബ്ദം.

മുറുവൽ-പല്ല്. (മുറുവലൊളി-പല്ലിന്റെ ശോഭ)

മുററ്-വി. തിങ്ങിയ.

മുററം-ഭവനത്തിന്റെ അടുത്ത ചുററുമുള്ള സ്ഥലം.

മുററമുറെറ-അ. മുറുകമുറുകെ.

മുററാത്ത-വി. ൧. വലുതാകാത്ത. ൨. തികയാത്ത.

മുററി, മിററി-മുത്തു. (പ-മ)

മുററിമുറം-ഒരുമാതിരി കൊച്ചുമരം.

മുററിയ-വി. പരിപൂർണ്ണമായ.

മുററുന്നു-൧. തികയുന്നു. ൨. തീരുന്നു. ൩. നല്ലപാകമാകുന്നു, മൂക്കുന്നു, വിളയുന്നു. (സ-ക്രി-മുററിക്കുന്നു.)

മുററും-അ. ൧. അശേഷം. ൨. മാത്രം ൩. വീണ്ടും.

മുറെറ-അ. മുഴുവനായി, മുറുകെ.

മൂ

മൂക-വി. സംസാരിപ്പാൻ വയ്യാത്ത.

മൂകൻ-൧. സംസാരിപ്പാൻ വയ്യാത്തവൻ, ഊമ. 'മൂ' എന്നു ശബ്ദിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ഒരു ദേവൻ. ൩. ഒരു മത്സ്യം. ൪. ഒരു അസുരൻ.

ഈ അസുരനാണ് അർജ്ജുനന്റെ തപസ്സിനെ മുടക്കുന്നതിനു ഒരു കാട്ടുപന്നിയുടെ രൂപത്തിൽ ചെന്നതും ഹതനായതും. മൂകൻ ഉപസുന്ദന്റെ പുത്രനാണ്. കിരാതവേഷധാരിയായ ശിവനാകുന്നു മൂകാസുരനെ കൊന്നത്. (കിരാതം നോക്കുക.)

൫. ഒരു മഹാകവി.

മൂകമഹാകവിയുടെ ജന്മദേശം ദ്രാവിഡം എന്നാണൂഹം. ജാതിയിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ആയിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. കാഞ്ചീപുരത്തു കാമാക്ഷിയെ ഭജിച്ചു ഇദ്ദേഹം വരംവാങ്ങി. ദേവി മഹാകവിത്വമാണ് ഇദ്ദേഹത്തിനു നൽകിയതു്. മൂകമഹാകവി ജീവിച്ചിരുന്നതു ക്രിസ്തുവിനു പിമ്പ് പതിനേഴാം ശതാബ്ദത്തിനു മുമ്പാണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കു നല്ല ചമൽക്കാരസൌരഭമുണ്ട്. പ്രധാനകൃതി-'മൂകപഞ്ചശതി.

മൂകം-മീൻ.

മൂകാംബാ-ദുർഗ്ഗ.

മൂക്ക്-൧. കണ്ണുകൾക്കു മദ്ധ്യേ കീഴ്പ്പോട്ടുനീണ്ടുമുന്തിനില്ക്കുന്ന അവയവം. ൨. ചൂളപ്പാരം.

മൂക്കടപ്പ്-ജലദോഷത്തിങ്കൽ മൂക്കിൽക്കൂടി ശ്വാസം പോകുന്നതിനുള്ള തടവ്.

മൂക്കണാങ്കയർ-കാളയുടെ മൂക്ക തുളച്ചു കോർക്കുന്ന കയർ.

മൂക്കൻ-൧. നീണ്ട മൂക്കുള്ളവൻ. ൨. ഒരു തരം പാമ്പ്.

മൂക്കറ-വി. മൂക്ക മുറിഞ്ഞുപോയ.

മൂക്കറയൻ-മൂക്ക മുറിഞ്ഞുപോയവൻ, മൂക്കില്ലാത്തവൻ.

മൂക്കറ്റം-അ. മൂക്കോളം

മൂക്കിട്ട-മൂക്കിള.

മൂക്കിള-മൂക്കിലെ മലം.

മൂക്കുകുത്തുന്നു-൧. മൂക്ക തുളക്കുന്നു. ൨. മൂക്കുകുത്തിവീഴുന്നു.

മൂക്കുത്തി-സ്ത്രീകൾ മൂക്കിലിടുന്ന ഒരാഭരണം.

മൂക്കുനീര്-മൂക്കിലെവെള്ളം.

മൂക്കുന്നു-൧. വിളയുന്നു. ൨. വളരുന്നു. ൩. ഉയരുന്നു. ൪. പുളിച്ചുപൊങ്ങുന്നു. ൫. അഹംഭാവം നടിക്കുന്നു.

മൂക്കുപടിയൻ-വൃത്തികെട്ട മൂക്കുള്ളവൻ.

മൂക്കുപാലം-മൂക്കിന്റെ ദ്വാരങ്ങൾ രണ്ടിന്റെയും നടുവിലെ ഭാഗം.

മൂക്കുവാൎച്ച-മൂക്കിൽക്കൂടെ വെള്ളം ഒഴുകുക.

മൂക്കവിട്ട-മൂക്കിള.

മൂക്കൊഴുക്ക്-മൂക്കുവാൎച്ച.

മൂങ്കിൽ-൧ ഒരുവക വംശം. ൨. മുള.

മൂങ്ങ-ഊമൻപക്ഷി.

മൂചേട്ട-മൂധേവി.

മൂച്ചി-൧. വയസ്സുചെന്ന സ്ത്രീ, മൂത്താച്ചി, മൂത്തി. ൨. പഴക്കംചെന്ന മാവ് വൃക്ഷം. ൩. മാവുവൃക്ഷം. ൪. ശ്വാസംപിടിപ്പ്.

മൂച്ച-മച്ചി, മുഖം.

മൂഞ്ഞ-ഒരു ചെറിയതരം വൃക്ഷം.

മൂഞ്ചുക-നക്കുക, വലിച്ചുകുടിക്കുക, ഈമ്പുക. (സഭ്യമല്ല).

മൂജ-കാലുറ.

മൂട്-൧. വൃക്ഷം മുതലായതിന്റെ ചുവട്. ൨. ചിലതിന്റെ വേർ.

മൂട-൧. ധാന്യക്കൂമ്പാരം. ൨. ചിപ്പം ൩. മൂടകഞ്ഞ്.

മൂടകുത്തി-അരിച്ചാക്ക തുളക്കുന്നതിനുള്ള ഇരിമ്പുസാധനം.

മൂടൽ-൧. മഴക്കാറ്. ൨. മങ്ങൽ. ൩. മറവ്. ൪. മന്ദത. ൫. വിഡ്ഢിത്തം.

മൂടൽമഞ്ഞ്-ഉറച്ചമഞ്ഞ്.

മൂടാപ്പ്-തിര, മറ.

മൂടി-൧. പെട്ടകത്തിന്റെയും മറ്റും അടപ്പ്. ൨. മൂടുന്നവസ്തു.

മൂടുന്നു-൧. മറയ്ക്കുന്നു. ൨. അടയ്ക്കുന്നു. ൩. പുതയ്ക്കുന്നു. ൪. അടക്കുന്നു. (സ-ക്രി. മൂടിക്കുന്നു)

മൂടുപടം-മൂടുന്ന വസ്ത്രം, പുതപ്പ്.

മൂടുപടലം-കണ്ണിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി ദീനം.

മൂടുപല്ലക്ക്-മൂടിയപല്ലക്ക്.

മൂടുപുടവ-മൂടുപടം, മൂടുന്നവസ്ത്രം.

മൂടുശീല-മൂടുന്നതിനുള്ള ശീല.

മൂട്ട്-തുന്നൽ.

മൂട്ട-പേനിനേക്കാൾ വലുതായ ഒരുവക ചെറിയജന്തു, മക്കുണം.

(കസേരകളിലും മതിലുകളുടെ ദ്വാരങ്ങളിലും മററും കയറിപ്പാറുന്ന മൂട്ട, ചെള്ള് മുതലായ പ്രാണികളെ നശിപ്പിക്കാൻ ചൂടുവെള്ളത്തിൽ പടിയക്കാരം കലക്കി ആ വെള്ളം ഒഴിച്ചു കഴുകുന്നത് വളരെ ഫലപ്രദമാകുമെന്ന് കണ്ടിരിക്കുന്നു.)

മൂട്ടൽ-തുന്നൽ, കൂട്ടിത്തയ്പ്പ്.

മൂട്ടുതുണി-തുന്നിയവസ്ത്രം.

മൂട്ടുന്നു-൧. ഊന്നുന്നു, തയ്ക്കുന്നു. ൨. തീ വളൎത്തുന്നു.

മൂട്ടപ്പാ-കൂട്ടിത്തയ്യാനുള്ള പാ.

മൂട്ടുമുറി-വൃക്ഷത്തിന്റെയും മറ്റും ചുവട്ടുമുറി.

മൂട്ടുശീല-കൂട്ടിത്തച്ച ശീല, വസ്ത്രം.

മൂട്ടെരിമ-ഓട്ടെരിമ.

മൂഢ-വി. അറിവില്ലാത്ത, ഭോഷത്വമുള്ള.

മൂഢത്വം, മൂഢത — അറിവില്ലായ്മ, ഭോഷത്തം.

മൂഢൻ-൧. ഭോഷൻ. ൨. മടിയൻ ൩. മൂൎഖൻ, മോഹിച്ചവൻ (തിരിച്ചറിവില്ലാത്തവൻ) എന്നൎത്ഥം. മറ്റു പൎയ്യായങ്ങൾ, അജ്ഞൻ, യഥാജാതൻ, മൂൎഖൻ, വൈധേയൻ, ബാലിശൻ. മൂഢൻ > < വിദ്വാൻ.

മൂഢബുദ്ധി-ഭോഷത്തരം.

മൂഢസൂത്രം-പുസ്തകങ്ങളിൽ വയ്ക്കുന്ന ഒരു അടയാളം.

മൂഢാത്മാവ്-യഥാൎത്ഥസ്ഥിതി അറിയാത്ത ആൾ, അജ്ഞാനി.

മൂണ, മോണ-പല്ലിന്റെ മാംസം.

മൂണ്ടാണി—മുണ്ടാണി എന്ന കീഴ്ക്കണക്ക്.

മൂത-വി. കെട്ടപ്പെട്ട.

മൂത്ത— വി. ൧. വയസ്സേറിയ. ൨. വിളഞ്ഞ.

മൂത്തതു്-അമ്പലവാസികളിൽ പൂണൂലുള്ള ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മൂത്തമ്മ-൧. പേരമ്മ. ൨. വയസ്സായ സ്ത്രീ.

മൂത്തവൻ-൧. ജ്യേഷ്ഠൻ. ൨. വയസ്സേറിയവൻ. (സ്ത്രീ-മൂത്തവൾ)

മൂത്തവേളി-മുമ്പേ ബ്രാഹ്മണൻ വിവാഹം ചെയ്ത ഭാൎയ്യ.

മൂത്താച്ചി-൧. വയസ്സുചെന്നവൾ. ൨. അച്ഛന്റെയോ അമ്മയുടെയോ അമ്മ.

മൂത്താൻ—൧. വയസ്സുചെന്ന ശൂദ്രൻ, മൂത്തവൻ. ൨. ഒരു ജാതിക്കാരൻ.

മൂത്താർ-മൂത്തനാര്.

മൂത്രകൃച്ഛ്റം — മൂത്രം തടഞ്ഞു തുള്ളി തുള്ളിയായി പോകുന്ന ഒരുമാതിരി ദീനം. മൂത്രം വീഴുന്നതിൽ പ്രയാസത്തെ ചെയ്യുന്നതു എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം.

മൂത്രകൃച്ഛ്റി-മൂത്രകൃച്ഛ്റമുള്ളവൻ.

മൂത്രദോഷം-അസ്ഥിസ്രാവദീനം.

മൂത്രം—ശരീരത്തിൽ നിന്നും മൂത്രദ്വാരത്തിൽക്കൂടെ ഒഴുകുന്ന വെള്ളം. ഒലിച്ചുപോകുന്നതു എന്നൎത്ഥം.

മൂത്രത്തെ തടുത്താൽ മേലൊക്കെ നുറുങ്ങി നോവുകയും അശ്മരിയും, മൂത്രാശയത്തിങ്കലും ലിംഗത്തിലും ഒടിയിലും വേദനയും പ്രായേണ മുൻ പറഞ്ഞ രോഗങ്ങളുമുണ്ടാകും.

മറ്റൊരു പൎയ്യായം-പ്രസ്രാവം.

മൂത്രമൊഴിവ്-മൂത്രവാച്ച്, ഒരു ദീനം.

മൂത്രവാച്ച്-മൂത്രമൊഴിവ്.

മൂത്രവിസൎജ്ജനം-മൂത്രം ഒഴിക്കുക (അടിതോൽ എന്നതു നോക്കുക).

മൂത്രളം-വി. മൂത്രത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്ന.

മൂത്രാഘാതം—മൂത്രമടയ്പ്പ്.

മൂത്രാശയം — ശരീരത്തിനകത്തുള്ള ഒരു അവയവം.

മൂത്രിക്കുന്നു-മൂത്രം വീഴ്ത്തുന്നു.

മൂത്രിത-വി. മൂത്രമൊഴിക്കപ്പെട്ട.

മൂദേവി, മൂതേവി, മൂധേവി—മൂത്തദേവി, നാശത്തിന്റെ ഇരിപ്പിടമായ ദേവത, ജ്യേഷ്ഠാദേവി, ലക്ഷ്മിയുടെ ചേട്ടത്തി.

മൂന്നു്-വി. രണ്ടും ഒന്നും കൂടിയ തുക.

മൂന്നാൻ, മൂന്നാളൻ - മൂന്നാംസ്ഥാനക്കാരൻ.

മൂന്നാം-വി. മൂന്നാമത്തെ.

മൂന്നാമത്ത്-അ. മൂന്നാംപ്രാവശ്യം.

മൂന്നാമൻ-൧. മൂന്നാമത്തവൻ. ൨. മദ്ധ്യസ്ഥൻ.

മൂന്നാമവൻ-മൂന്നാമത്തവൻ.

മൂന്നാമസ്ഥാനം-മദ്ധ്യസ്ഥന്റെസ്ഥാനം.

മൂന്നിലൊന്ന്-വി. മൂന്നിൽ ഒരു പങ്ക്.

മൂപ്പ്-൧. വയസ്സിന്റെ അധികത. ൨. വിളച്ചൽ. ൩. കാരണവസ്ഥാനം.

മൂപ്പത്തി-൧. വയസ്സുചെന്ന സ്ത്രീ. ൨. കന്നാത്തി. ൩. തട്ടാത്തി. ൪. വാണിച്ചി.

മൂപ്പൻ-൧. വയസ്സുചെന്നവൻ. ൨. കന്നാൻ. ൩. തട്ടാൻ. ൪. വാണിയൻ. ൫. തലവൻ. ൬. മഹമ്മദുകാരിൽ ഒരു പ്രമാണി.

മൂപ്പര്-൧. ചിലയാളുകൾ കന്നാന്മാരേയും, തട്ടാന്മാരേയും, വാണിയന്മാരേയും പറയുന്ന ഒരു പേർ. ൨. വലിയവൃദ്ധൻ.

മൂപ്പിക്കുന്നു-൧. വളൎത്തുന്നു. ൨. പഴക്കമാക്കുന്നു, ൩. നെയ്യും മററും മുറുക്കുന്നു.

മൂപ്പിറക്കുന്നു-പാട്ടക്കാരൻ പുരയിടം ഒഴിയുമ്പോൾ തേങ്ങാ മുതലായ മൂത്ത ഫലങ്ങൾ എടുക്കുന്നു.

മൂപ്പിന്ന്-വയസ്സധികമുള്ളവരിൽ ചിലരെ പറയുന്ന ഒരു ബഹുമാനപ്പേർ.

മൂയെട്ട, മൂവെട്ട-മൂദേവി.

മൂരൽ-മുറിക്ക, കൊയ്യുക, അറക്ക.

മൂരി-൧. കാളക്കുട്ടി. ൨. വലിയ തിരമാല. ൩. കൈയ്യും കാലും നിവൎത്തു ശ്വാസം കളക.

മൂരിക്കുന്നു-൧. ചോറ ചീത്തയാകുന്നു. ൨. വഴക്കമില്ലാതാകുന്നു.

മൂരിനിവിൎക്കുക-ചടവുതീൎക്കുക.

മൂരിപ്പ്-൧. ചോറധികം തണുത്തു ചീത്തയാക. ൨. വഴക്കമില്ലായ്ക.

മൂരുക-വിരിയുക, നീട്ടുക, വലിയുക, വിസ്താരമാക്കുക.

മൂരുന്ന-വി. പരന്ന, മൂൎച്ചയുള്ള.

മൂരുന്നവൻ-കൊയ്യുന്നവൻ, മുറിക്കുന്നവൻ.

മൂരുന്നു-കൊയ്യുന്നു, അറുക്കുന്നു.

മൂൎക്കുക-മൂൎച്ചകൂട്ടുക.

മൂൎഖ-വി. മൂഢതയുള്ള (നാമം-മൂൎഖത)

മൂൎഖൻ-൧. അറിവില്ലാത്തവൻ. ൨. മുട്ടാളൻ ൩. ക്രൂരൻ, ദുഷ്ടൻ. മൂൎഖൻ > < പണ്ഡിതൻ. ൪. ഒരുവക പാമ്പ്.

മൂൎഖൻപാമ്പ്-ഒരുമാതിരി വിഷമുള്ള പാമ്പ്.

മൂൎഖത, മൂൎഖത്വം-അറിവില്ലായ്മ, മുട്ടാളത്തം.

മൂൎഖപുലം-പാമ്പിരിക്കുന്ന സ്ഥലം.

മൂൎഖമതി-അറിവില്ലാത്തവൻ, ശഠൻ.

മൂൎച്ച-വായ്ത്തല.

മൂൎച്ഛ-ബോധക്കേട്, മോഹാലസ്യം. തന്റേടമില്ലാതാവുക എന്നൎത്ഥം, മററ പൎയ്യായങ്ങൾ-കശ്മലം, മോഹം.

മൂൎച്ഛനാ-൧. ബോധക്കേട്. ൨. സംഗീതത്തിലെ ഒരു സ്വരഭേദം.

മൂൎച്ഛാല-വി. ബോധംകെട്ട, മോഹാലസ്യപ്പെട്ട.

മൂൎച്ഛിക്കുന്നു-൧. ബോധം കെടുന്നു. ൨. വൎദ്ധിക്കുന്നു.

മൂൎച്ഛിത-വി. ൧. ബോധക്കേടുള്ള. ൨. മൂഢതയുള്ള. മൂൎച്ഛിതന്റെ മററ പൎയ്യായങ്ങൾ-മൂൎച്ഛാലൻ, മൂൎത്തൻ. ൩. ഉന്നതമായുള്ള, വൎദ്ധിച്ച.

മൂൎണ്ണ-വി. ബന്ധിക്കപ്പെട്ട.

മൂൎത്ത-വി. ബോധക്കേടുള്ള. ൨. ആകൃതിയുള്ള. ൩. കഠിനമായിട്ടുള്ള. ൪. മണ്ടത്തരമുള്ള. ൫. മൂൎച്ചയുള്ള. ൬. ഉളയുന്ന. ൭. കാണത്തക്ക. ൮. പ്രശംസായോഗ്യമായ മൂൎത്തിയോടുകൂടിയ.

മൂൎത്തദ്രവ്യങ്ങൾ-കാണത്തക്ക ശരീരമുള്ള വസ്തുക്കൾ.

മൂൎത്താ-മൂൎത്തിമതി.

'മൂൎത്താപുണ്യാൽകരപരിണതിഃ

(മയൂരസന്ദേശം)

മൂൎത്തി-പു. ശരീരം. തന്റെ സ്ഥിതിമറന്നു പ്രവൎത്തിക്കുന്നതു്, വളരുന്നതു് ഇങ്ങനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. വ. രൂപം. ന. വസ്തു. ഭ. പിശാചു്. ഉ. ക്രൂരത, കാഠിന്യം. മൂൎച്ഛയെ പ്രാപിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മൂൎത്തിതുള്ളൽ-പിശാചുബാധിച്ചുതുള്ളുക.

മൂൎത്തിത്രയം-ബ്രഹ്മാവു്, വിഷ്ണു, മഹേശ്വരൻ ഇവർ മൂവരും.

മൂൎത്തിത്വം-അവതാരം, ശരീരധാരണം, വസ്തുവായിരിക്കുക.

മൂൎത്തിമൽ-വി. പു. ആകൃതിയുള്ള (മാൻ, മതി, മൽ) വ. കഠിനമായുള്ള.

മൂൎത്തിയാട്ടം-പിശാചു ബാധിച്ചു തുള്ളുക.

മൂൎത്തീകരിക്കുന്നു-ആകൃതിപ്പെടുത്തുന്നു.

മൂൎത്തുള്ള-മൂൎച്ഛയുള്ള.

മൂൎദ്ധപുഷ്പം-നെന്മേനിവാക

മൂൎദ്ധജം-തലമുടി.

മൂൎദ്ധനി, മൂർദ്ധ്നി-അ. തലയിൽ.

മൂൎദ്ധന്യ, മൂൎദ്ധനീയ—മൂൎദ്ധാവിനെ സംബന്ധിച്ച. വ. മുഖ്യമായ. ന. ശ്രേഷ്ഠമായ.

മൂൎദ്ധന്യങ്ങൾ-(വ്യാകരണത്തിൽ) ട, ഠ, ഡ, ഢ, ണ, ഋ, ഷ, ഴ, ൠ, ര, റ ഇവ പു-ം, മൂൎദ്ധാവിൽനിന്നു ജനിക്കയാൽ ഈ പേർ വന്നു.

മൂൎദ്ധവേഷ്ടനം-തലപ്പാവു്.

മൂൎദ്ധാഭിഷിക്തൻ-പു. രാജാവു്. വ. ക്ഷത്രിയൻ. രാജ്യദാനസമയത്തിൽ മൂൎദ്ധാവിൽ അഭിഷേകം ചെയ്യപ്പെട്ടവൻ എന്നൎത്ഥം, ന. മന്ത്രി.

മൂൎദ്ധാവു്-പു. തല. ഇതിന്മേൽ അടികൊണ്ടാൽ മോഹാലസ്യപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു് ഈ പേർവന്നു. വ. നെററി ന. ഉച്ചം അഗ്രഭാഗം.

മൂൎപ്പു്-മൂൎച്ച.

മൂൎപ്പിക്കുന്നു-മൂൎച്ചകൂട്ടുന്നു.

മൂൎവ്വ-പെരുംകുരുമ്പ, വെള്ളൂവരം. പടന്നു പിടിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മൂല-പു. കോണു്. വ. ഗൂഢസ്ഥലം.

മൂലകം-പു. മുള്ളങ്കി, കാനകവാഴ. മുരച്ചുനിൽക്കുന്നതു്, മുരച്ചുണ്ടാകുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാൎത്ഥങ്ങൾ. വ. ഒരുമാതിരി വിഷം.

മൂലകൎമ്മം-ഒരുവക മന്ത്രവാദപ്രവൃത്തി, ഔഷധികളുടെ മൂലം മുതലായതുകൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഉച്ചാടനാദികൎമ്മം.

മൂലക്കല്ലു്-കോൺകല്ലു്.

മൂലക്കുരുവു്-ഭഗന്ദരക്കുരുവു്.

മൂലഘാതി-ആകപ്പാടെ നശിപ്പിക്കുന്നതു്.

മൂലച്ഛേദം-വേരോടുകൂടി നശിപ്പിക്ക എന്നതു്.

മൂലത്താണ്ടു്-തണ്ടെല്ലു്.

മൂലദേവൻ-കംസൻ.

മൂലദ്രവ്യം-പൂൎവ്വധനം.

മൂലധനം-പൂൎവ്വധനം. മററു പൎയ്യായങ്ങൾ-നീവി, പരിപണം.

മൂലധാതു-ശ്ലേഷ്മജലം.

മൂലനഗരം-പ്രധാനപട്ടണം.

മൂലനാശം-പു. കാരണത്തിന്റെയും മററും നാശം. വ. വേരോടെ നശിപ്പിക്കുക.

മൂലപ്രകൃതി-ലോകസൃഷ്ടിക്കു് ആദ്യനിദാനമായ ശക്തി.

മൂലഫലദം-പ്ലാവു്.

മൂലബലം-പ്രധാന സൈന്യം.

മൂലബിംബം-പ്രധാന ബിംബം.

മൂലഭാഷാ-പണ്ടേയുള്ള ഭാഷ.

മൂലമന്ത്രം-പ്രധാനമന്ത്രം.

മൂലം-൧. വേർ. (മുരട്). മുറച്ചുനില്ക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. മുതൽദ്രവ്യം. ൩. മൂലം എന്ന നക്ഷത്രം. ൪. കിഴങ്ങ്. ൫. ആദ്യം, കാരണം, ബീജം. ൬. ആത്മസാക്ഷി. ൭. ഇന്ദ്രജാലം. ൮. സമീപത. ൯. തിപ്പലിമൂലം. ൧൦. പുഷ്കരമൂലം. ൧൧. ചേന. ൧൨. അടിവാരം, അടിസ്ഥാനം. ൧൩. പ്രധാന നഗരം. ൧൪. അടിസ്ഥാനഗ്രന്ഥം.

മൂലരോഗം-അർശസ്സ്.

മൂലരോഗി-അർശസ്സുള്ളവൻ.

മൂലവർഗ്ഗം-ഒരു വസ്തുവിന്റെ ആദ്യത്തെ ഉടമസ്ഥാനം.

മൂലസ്ഥാനം-൧. പ്രത്യേകമുള്ള സ്ഥലം, ൨. രാജധാനി. ൩. ശ്രീകോവിൽ. (സം) ൪. ദൈവം ൫. ആകാശം.

മൂലാക്ഷരം -(വ്യാകരണത്തിൽ) അ. ഇ. ഉ.

മൂലാഗ്നി-വയററിലുള്ള തീ.

മൂലാതണ്ട്-പുറത്തെ എല്ല്.

മൂലാധാരം-ആറ് ആധാരങ്ങളിൽ ഒന്ന്, ശരീരത്തിനുള്ളിൽ പ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനം.

മൂലാരുള്-പെരുമരത്തോൽ.

മൂലാശനം-മൂലഭക്ഷണം.

മൂലാഭം-മുള്ളങ്കിക്കിഴങ്ങ്.

മൂലാശി-വി. മൂലം ഭക്ഷിക്കുന്ന.

മൂലിക-വേർ.

മൂലിക-വി. മൂലത്തെ സംബന്ധിച്ച.

മൂലികൻ-മൂലത്തെ ഭക്ഷിക്കുന്ന സന്യാസി.

മൂലിക്കുന്നു-പാകിടുന്നു.

മൂലി-വൃക്ഷം (നകാരാന്തം)

മൂലോകം-മൂന്നുലോകം.

മൂലോപദംശം— മൂലങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള കറി.

മൂലോപദേശം—ആദിയിലുള്ള ഉപദേശം, പ്രത്യേകമായ ഉപദേശം.

മൂല്യ-വി. മൂലിക്കേണ്ടുന്ന, വേരോടെ പറിക്കേണ്ടുന്ന.

മൂല്യം-൧. വില. അസ്സൽ വിലയിൽ കറയാത്തത് എന്നർത്ഥം. ൨. ശമ്പളം ൩. വിലക്കുവാങ്ങിച്ച വസ്തു.

മൂവഞ്ച്-വി. പതിനഞ്ച് (൩ × ൫ = ൧൫).

മൂവന്തി-പ്രഭാതകാലം, ഉച്ച, അസ്തമന സമയം ഇവ മൂന്നിനും കൂടെയുള്ള ഒരു പേർ.

മൂവർ-മൂന്നുപേർ.

മൂവാറ്-വി. പതിനെട്ട് (൩ × ൬ = ൧൮)

മൂവില-ഒരു പച്ചമരുന്ന്.

ചുട്ടുനീറൽ, ച്ഛർദ്ദി, വാതം, വിഷമജ്വരം, ഇക്കിൾ, പ്രമേഹം, ജ്വരം, അർശസ്സ്, ശോഫം, അതിസാരം, ക്ഷയം, ഗുല്മം, ഇവയ്ക്കുനന്ന്. ധാതുപുഷ്ടികരമാണ്. ദേഹം തടിപ്പിക്കും, രസായനഗുണമുണ്ട്. ഉഷ്ണവീര്യമാണ്. ഗുരുവാകുന്നു. സം-സാലപർണ്ണി. ത-മേർമല്ലി.

മൂവെട്ട്-വി. ഇരുപത്തുനാല് (൩ × ൮ = ൨൪)

മൂവേണി-ഗംഗാനദി.

പാതാളം, ഭൂതലം, ആകാശം ഇൗ മൂന്നു ലോകങ്ങളിൽ കൂടി പ്രവഹിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി. മൂവേണി = മൂന്നു കൈവഴിയുള്ളത്. വേണിക്കു 'കെട്ടിയ തലമുടി' എന്നും അർത്ഥമുണ്ട്.

മൂവേഴ്-വി. ഇരുപത്തിയൊന്ന് (൩ × ൭ = ൨൧.)

മൂവൊൻപതു്— വി. ഇരുപത്തേഴു് (൩ × ൯ = ൨൭)

മൂവൊന്നു്-വി. മൂന്നു് (൩ × ൧ = ൩.)

മൂശ- ലോഹങ്ങൾ ഉരുക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പാത്രം.

മൂശാരി, മൂശകാരി-ഓട്ടുരുക്കി പാത്രമുണ്ടാക്കുന്നവൻ. (മൂശാലി, മൂസ്സാലി എന്നുമുണ്ടു്.)

മൂശാവലാ— ഉപദ്രവം. ഉപദ്രവഹേതു. (പ. മ.)

മൂശെട്ട-വൃത്തികേടു്.

മൂഷ(ക)ം-എലി.

മൂഷ്-൧. മൂശ. ൨. എലി. ൩. ഒരുപുല്ലു്.

മൂഷി-൧. എലി. ൨. പെരുച്ചാഴി.

മൂഷികക്ഷത്രിയർ-പരശുരാമനെ എതിർത്തു കീഴടങ്ങിയ ക്ഷത്രിയർ.

മൂഷികൻ-൧. എലി. അന്നം മുതലായതിനെ കക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. കള്ളൻ.

മൂഷികപ(ക)ർണ്ണി-ഒരു പച്ചമരുന്നു്, എലിച്ചെവിയൻ.

മൂഷികം-൧. എലി ൨. ശിരീഷകുസുമം

മൂഷികം, മൂഷീകം-൧. ഒരു വൃക്ഷം. ൨. മൂഷികരാജ്യം.

മൂഷികപാഷാണം-എലിപ്പാഷാണം.

മൂഷികരഥൻ-ഗണേശൻ.

മൂഷികരാജ്യം-കൊല്ലത്തിനും കന്യാകുമാരിക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള രാജ്യം.

ഇതു കേരളത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമെന്നും കണ്ണൂററിമുതൽ കുമാരിവരെയുള്ള സ്ഥലമെന്നും കാണുന്നുണ്ടു്.

മൂഷികവാഹനൻ-ഗണപതി.

മൂഷികാ, മൂഷാ-പെരുച്ചാഴി, എലി.

മൂഷികാങ്കൻ-ഗണേശൻ.

മൂഷികാഞ്ചനൻ-ഗണേശൻ.

മൂഷിത-വി. മോഷ്ടിക്കപ്പെട്ട.

മൂസ്സതു്-൧. ബ്രാഹ്മണരിൽ ചിലർ വയസ്സുമൂപ്പുള്ളവരെ മാനിച്ചു പറയുന്ന ഒരു പേർ. ൨. ഒരു ജാതിക്കാരൻ A lower division of Brahmans=ഊരിലെ പരിഷ 151 who have left the കർമ്മങ്ങൾക്കാധിക്യം to others and with Parasu Rama's sins have taken on themselves the secular power ഭൂമിക്കാധിക്യം-Brahmans who practise surgery are ranking with them.—(Gundert.)

മൂള-തലച്ചോറു്.

മൂളക്കം-൧. മൂളിച്ച. ൨. തോക്കിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്ന ഉണ്ടയുടേയും മററും ശബ്ദം.

മൂളൽ-൧. മൂളുക, ഞരക്കം. ൨. അനുസരണത്തിൽ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഒരു ശബ്ദം ൩. പല്ലക്കുകാരുടെ ശബ്ദം. ൪. ആലാപം.

മൂളി-൧. ഒരു ചെവിയില്ലാത്തവൻ (ൾ) (മൂളിക്കാതൻ—മൂളിക്കാതി) ൨. കഴുത്തു പോയ കുപ്പിയും മററും.

മൂളിച്ച-മൂളൽ.

മൂളിയൻ-ആൺകുരങ്ങു്.

മൂളുന്നു-൧. ഞരങ്ങുന്നു. ൨. പല്ലക്കുകാർ ശബ്ദിക്കുന്നു. ൩. അനുവദിക്കുന്നു. ൪. വിളിക്കുന്നു. ഉ-ം. ചേലം മൂളുന്നു. ൫. ആലാപിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മൂളിക്കുന്നു. കാ. ക്രി. മൂളിപ്പിക്കുന്നു.)

മൂഴക്കു്-മൂന്നു് ഉഴക്കു കൂടിയതു്, ഒരു നാഴിയിൽ നാലു പങ്കിൽ മൂന്നു പങ്കു കൂടിയതു്.

മൂഴി-വയലിലെ വെള്ളപ്പാത്തി.

മൃ

മൃഗകാനനം-മാൻ മുതലായ മൃഗങ്ങളെ വളൎത്തുന്നതിന വച്ചുകെട്ടിയ സ്ഥലം.

മൃഗചൎമ്മം-പ്ര. മാൻതോൽ. വ. മൃഗങ്ങളുടെ തോൽ.

മൃഗചൎമ്മജം-പച്ചപ്പുഴുവ്.

മൃഗണാ-അന്വേഷണം.

മൃഗതൃഷ-മൃഗതൃഷ്ണ.

മൃഗതൃഷ്ണ-മണൽ പ്രദേശത്തിങ്കൽ വ്യാപിച്ച സൂൎയ്യകിരണങ്ങളിൽ ഉച്ചനേരത്തു ചിലക്കണ്ടാകുന്ന ജലഭ്രമം. (തിളതിളക്കം) (കാനൽ). മൃഗങ്ങൾക്ക് ഇതിൽ ആഗ്രഹമുള്ളതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി.

മൃഗതൃഷ്ണിക-മൃഗതൃഷ്ണ.

മൃഗദംശ(ക)ൻ-നായ്. മൃഗങ്ങളെ കടിക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

മൃഗദ്രഷ്ടി-സിംഹം.

മൃഗദ്വിട്ട്-സിംഹം.

മൃഗധൂൎത്ത(ക)ൻ-കുറുക്കൻ.

മൃഗനാഭി-കസ്തൂരി. മൃഗത്തിന്റെ നാഭിയിൽ നിന്നുണ്ടായത് എന്നൎത്ഥം.

മൃഗനാഭിജാ-കസ്തൂരി.

മൃഗപതി-സിംഹം.

മൃഗപാളിക-കസ്തൂരിമാൻ.

മൃഗപൂകം-മൃഗക്കൂട്ടം.

മൃഗപ്രായ-വി. മൃഗത്തോടു തുല്യതയുള്ള, മൃഗസ്വഭാവമുള്ള.

മൃഗബന്ധിനി-നായാട്ടുവല, മൃഗപക്ഷികളെ പിടിക്കുവാനുള്ള വല.

മൃഗമദം-കസ്തൂരി.

മൃഗമദവാസാ-കസ്തൂരിമുല്ല.

മൃഗം-പ്ര. മാൻ. നായാട്ടുകാരാൽ അന്വേഷിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നൎത്ഥം. വ. കാട്ടുമൃഗം. ന. പശുക്കളും മററും. ര. അന്വേഷണം. ഌ. മകയിരം. ന്യ. മകരം. ൧. കസ്തൂരി. വ്യ. വേട്ട. ൻ. ഒരുവക ആന. പ്ര. മാൎഗ്ഗശീൎഷമാസം.

മൃഗമാംസഭുക്ക്-കടുവാ.

മൃഗയാ-പ്ര. നായാട്ട്. വ. അന്വേഷണം.

മൃഗയാകുശല-വി. നായാട്ടിനു സാമൎത്ഥ്യമുള്ള.

മൃഗയു-പ്ര. നായാടി, വ്യാധൻ. മൃഗവധത്തിനായി അവയെ പിന്തുടരുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. വ. കുറുക്കൻ. ന. ബ്രഹ്മാവ്. ര. കടുവാ.

മൃഗരാജൻ-സിംഹം.

മൃഗരിപു-സിംഹം.

മൃഗരോമജ-വി. മൃഗരോമം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ.

മൃഗലക്ഷ്മാവ്-ചന്ദ്രൻ.

മൃഗലാഞ്ഛനൻ-ചന്ദ്രൻ.

മൃഗവധം-മൃഗത്തെ കൊല്ലുക.

മൃഗവധാജീവ-വി. മൃഗത്തിനെ കൊന്നു ദിവസവൃത്തികഴിക്കുന്ന. (മൃഗവധാജീവൻ=വ്യാധൻ).

മൃഗവാഹനൻ-വായു.

മൃഗവ്യം-പ്ര. നായാട്ട്. ഇതിൽ മൃഗങ്ങൾ നശിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. വ. ലക്ഷ്യം.

മൃഗശാബം-പ്ര. മാൻകുട്ടി. വ. മൃഗത്തിന്റെ കുട്ടി.

മൃഗശിരസ്സ്, മൃഗശീൎഷം-മകീരം നക്ഷത്രം. മൃഗത്തിന്റെ തലപോലെയുള്ളത് എന്നൎത്ഥം.

മൃഗശീല-വി. മൃഗസ്വഭാവമുള്ള.

മൃഗശീലം-മൃഗസ്വഭാവം.

മൃഗഹാ-കടുവാ.

മൃഗാക്ഷി-മാൻകണ്ണി, സുന്ദരി.

മൃഗാങ്കൻ-ചന്ദ്രൻ. മൃഗം അടയാളമായുള്ളവൻ.

ചന്ദ്രമണ്ഡല മദ്ധ്യത്തിലുള്ള കറുപ്പിനെ ചിലർ മൃഗം എന്നും മററു ചിലർ ശശം എന്നും പറയുന്നു.

മൃഗാങ്കാ-കർപ്പൂരം.

മൃഗാങ്കലേഖാ-വിശാഖദത്തൻ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു നാടകം.

മൃഗാംഗനാ-മാൻപേട.

മൃഗാജീവൻ-പു. നായാട്ടുകാരൻ. വ. ചെന്നായ്.

മൃഗാജീവം-ചെന്നായ്.

മൃഗാണ്ഡജാ-കസ്തൂരി.

മൃഗാദന(ൻ)ം-പു. ചെന്നായ്. വ. പുലി. മൃഗങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മൃഗാദനം എന്നതു കഴുതപ്പുലിയിലുള്ളതും പട്ടിയുടെ ആകൃതിയോടു കൂടിയതുമായ ഒരു മൃഗവിശേഷമെന്നു അഭിപ്രായം കാണുന്നു.

ന. സിംഹം.

മൃഗാദനി-പു. ചെന്നായിൽപെണ്ണ്. വ. കാട്ടുവെള്ളരി. ന. മഞ്ഞക്കുറുന്തോട്ടി.

മൃഗാദ്ര-ചെറുപുലി.

മൃഗാധിപൻ-സിംഹം.

മൃഗാന്തകൻ-പുലി.

മൃഗാരാതി-പു. നായ്. വ. സിംഹം.

മൃഗാരി-പു. പട്ടി. വ. കടുവാ. ന. സിംഹം.

മൃഗാശനൻ-സിംഹം.

മൃഗാസനം-സിംഹാസനം.

മൃഗാസ്യൻ-ശിവൻ.

മൃഗിത-വി. അന്വേഷിക്കപ്പെട്ട.

മൃഗീ-പു പേടമാൻ. വ. ഒരു വൃത്തത്തിന്റെ പേർ. ന. മൃഗജാതിസ്ത്രീ. മൃഗ+ഈ=മൃഗീ.

മൃഗേന്ദ്രൻ-സിംഹം.

മൃഗ്യ-വി. അന്വേഷിക്കപ്പെടേണ്ടുന്ന.

മൃജ-പു. മേൽ തേച്ചുമററും ശരീരം ശുദ്ധിവരുത്തുക. വ. വെടിപ്പാക്കുക.

മൃഡൻ - ശിവൻ. സുഖത്തെ ചെയ്യുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മൃഡാനി -പാർവ്വതി. മൃഡന്റെ (ശിവന്റെ) പത്നി എന്നർത്ഥം. (പാഠങ്ങൾ-മൃഡാ, മൃഡീ).

മൃണാളം-പു. താമരവളയം. ഭക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നർത്ഥം. (ഇതു ഭക്ഷണസാധനമായി ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടു്), വ. രാമച്ചം.

മൃണാളതന്തു-താമരയുടെ നൂൽ.

മൃണാളശാകം-ഒരു ചീര.

മൃണാളസൂത്രം-താമരനൂൽ.

മൃണാളി-പു. താമര. വ. താമരവളയം.

മൃണാളികാ-താമരവളയം.

'മൃദുമൃണാളികാകലിതകങ്കണം'

(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

മൃച്ഛകടീ-ഒരു നാടകം.

ശൂദ്രകരാജാവുണ്ടാക്കിയതാണ്. സംസ്കൃത നാടകങ്ങളിൽ വെച്ചു വളരെ പുരാതനമാകുന്നു. ഇതുണ്ടാക്കിയതു് ഒന്നാം ശതാബ്ദത്തിലെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

മൃത-വി. പു. മരിച്ച. വ. ലോഹങ്ങൾ ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു ശക്തികുറയ്ക്കപ്പെട്ട.

മൃതകം-പു. മരണം. വ. ശവം.

മൃതകാന്തകൻ-കുറുക്കൻ.

മൃതം-ഇരന്നുവാങ്ങി ഉപജീവിക്കുക. മരിക്കുന്നതിനോടു തുല്യം എന്നർത്ഥം.

മൃതപത്രിക-മരണശാസനം Will.

മൃതപ്രായം-വി. മരിച്ചവണ്ണമുള്ള ഭാവത്തിൽ, ജീവനില്ലാത്ത മട്ടിൽ.

മൃതസഞ്ജീവനി-മരിച്ചവരെ ജീവിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മന്ത്രവും ഒരു മരുന്നും.

മൃതസ്നാത-വി. മരിച്ചതിന്റെ ശേഷം കുളിച്ച, പുലകുളിച്ച.

മൃതാംഗം-പ്രേതം, ശവം.

മൃതാലകം-സുഗന്ധമണ്ണ്.

മൃതാളകം-തുവര. മണ്ണിനെ അലങ്കരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. (പാഠം-മൃത്താളകം).

മൃതി-മരണം.

മൃത്തു്-൧. മണ്ണ്. കുശവന്മാരാൽ കുഴയ്ക്കപ്പെടുന്നതു്, മൎദ്ദനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. തുവര.

മൃത്തിക-൧. മണ്ണ്. കുശവന്മാരാൽ കുഴയ്ക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. സുഗന്ധമണ്ണ്.

'മൃത്തികകൊണ്ടൊരു ശിവലിംഗത്തെ'
(കിരാതം തുള്ളൽ)

മൃൽപിണ്ഡം-മണ്ണുരുള.

മൃത്യു-൧. മരണം. പ്രാണനെ ഉപേക്ഷിക്കുക എന്നൎത്ഥം. ൨. കാലൻ. ൩. ബ്രഹ്മാവ്. ൪. വിഷ്ണു. ൫. മായ. ൬. കാളി. ൭. കാമദേവൻ.

മൃത്യുകരചതുഷ്ടയം- ശഠനായ ബന്ധു, കഠിനയായ ഭാൎയ്യ, എതിൎത്തുപറയുന്ന ഭൃത്യൻ, സൎപ്പസഞ്ചാരമുള്ള ഭവനം ഇവ നാലും.

മൃത്യുഞ്ജയൻ-ശിവൻ. മൃത്യുവിനെ (അന്തകനെ) ജയിച്ചവൻ എന്നൎത്ഥം.

മൃത്യുഞ്ജയം-ഒരുമാതിരി ഹോമകൎമ്മം.

മൃത്യുപുഷ്പം-കരിമ്പ്.

മൃത്യുഫല-വാഴ.

മൃത്യുലോകം-തെക്കേദിക്ക്.

മൃത്യുശാസനൻ-ശിവൻ.

മൃത്യുസൂതി-ഞണ്ട്.

മൃത്സാ, മൃത്സ്നാ-നല്ല വിശേഷപ്പെട്ട മണ്ണ്. പ്രശംസാൎത്ഥത്തിൽ 'സ' 'സ്ന' എന്ന പ്രത്യയങ്ങൾ വെച്ചാണ് രൂപസിദ്ധി. (പ്രശസ്താമൃത്തികാ).

മൃത്സ്നാ-൧. നല്ല മണ്ണ്. വിശേഷപ്പെട്ടമണ്ണ്, സുഗന്ധമുള്ള ഒരുവക മണ്ണ്, കുഴയ്ക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൨. തുവര. നല്ല മണ്ണിലുണ്ടാകുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു.

മൃത്സ്നം-പൊടി.

മൃദംഗം-൧. മിഴാവ്. ൨. ഒരുവക മദ്ദളം. മൎദ്ദനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ൩. ശബ്ദം.

മൃദിതം-൧. ഞെക്കിയ. ൨. ചതച്ച. ൩. കൊല്ലപ്പെട്ട. ൪. തുടച്ചുകളയപ്പെട്ട.

മൃദു-വി. ൧. മാൎദ്ദവമുള്ള, കോമളമായുള്ള. ൨. സാവധാനമുള്ള. ൩. മൂൎച്ഛയില്ലാത്ത, തീക്ഷ്ണമല്ലാത്ത. മൎദ്ദിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. (നാമം-മൃദുത, മൃദുത്വം). മൃദു > < കഠിനം.

മൃദുക്കൾ-(വ്യാകരണത്തിൽ) ഗ, ജ, ഡ, ദ, ബ ഇവ ൫-ം.

മൃദുതമം-വി. അത്യധികം മൃദുവായുള്ള.

മൃദുതര-വി. അധികം മൃദുവായുള്ള.

മൃദുത്വക്-ഒരു വൃക്ഷം, പൂതണക്ക്.

മൃദുഭാഷണം-മൃദുവായ വാക്ക്.

മൃദുല-വി. മൃദുവായുള്ള. (നാമം-മൃദുലത).

മൃദുലം-൧. വെള്ളം. ൨. കറുത്ത ചണം പയറ്. ൩. കോമളം, മാൎദ്ദവമായുള്ളതു്.

മൃദുലോമകം-മുയൽ.

മൃദുഹാസം-പുഞ്ചിരി.

മൃദുള-വി. മൃദുവായുള്ള.

മൃദ്വീക-മുന്തിരി. മൎദ്ദനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

ഇതിന്റെ ഫലമായ മുന്തിരിങ്ങയെ മദ്യമുണ്ടാക്കുന്നതിനായി മൎദ്ദിക്കുക സാധാരണമാണല്ലോ.

മൃധം-൧. യുദ്ധം. ഹിംസിക്കുക എന്നൎത്ഥം. ൨. അലക്ഷ്യം, അപഹാസം.

മൃന്മയ-വി. മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള.

മൃഷാ-അ. ൧. അസത്യമായി. ൨. വെറുതെ.

മൃഷാധ്യായി-കൊക്ക്.

മൃഷാർത്ഥകം-ഒട്ടും ചേൎച്ചയില്ലാത്ത അൎത്ഥത്തോടുകൂടിയ വാക്ക്.

മൃഷാലകം-മാവുവൃക്ഷം.

മൃഷാവാദം-൧. നിന്ദാസ്തുതി. ൨. അസത്യവാക്ക്.

മൃഷാവാദി-വി. അസത്യം പറയുന്ന.

മൃഷാവാദി-അസത്യം പറയുന്നവൻ.

മൃഷ്ട-വി. ൧. ശുദ്ധിയാക്കപ്പെട്ട. ൨. വെടിപ്പായ. ൩. തൊടപ്പെട്ട.

മൃഷ്ടഭോജനം, മൃഷ്ടാന്നം, മൃഷ്ടാശനം, മൃഷ്ടി-വെടിപ്പായ ഭക്ഷണം.

മൃഷ്ടം-മുളക്.

മൃഷ്ടി-൧. വെടിപ്പാക്കുക. ൨. തൊടുക. ൩. ഭക്ഷണത്തിന്നൊരുക്കുക.

മെ

മെകളി-ബഹ്ളി.

മെക്കരിക്ക-ഛർദ്ദിക്ക.

മെച്ചം-൧. മേത്തരം. ൨. അത്ഭുതം.

മെച്ചമേ-നന്നായി.

'അച്ഛനെത്തന്നെയും മെച്ചമേ നോക്കി'
(കൃഷ്ണഗാഥ)

മെതി-൧. ധാന്യങ്ങൾ ചവുട്ടിഉതിക്കൽ. ൨. ചവുട്ടുക. ൩. നെയിത്തുകാരന്റെ ചവുട്ടുതടി. ൪. കിണററിന്റെ അരികിൽ ഇടുന്ന പലക.

മെതിക-അരയുക.

മെതിക്കല്ല്-ചവുട്ടിക്കയറുവാനുള്ള കല്ല്.

മെതിക്കുന്നു-൧. ചവുട്ടുന്നു. ൨. ധാന്യങ്ങൾ ചവുട്ടി ഉതിക്കുന്നു.

മെതിപ്പാവൽ-ഒരുമാതിരി പാവൽ വള്ളി.

മെതിമരം-കിണററിനുള്ള പടിപ്പലക.

മെതിയടി-പാദകരട്ട്, കാലിലിട്ടുകൊണ്ടു നടക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു വസ്തു. ചെരിപ്പ്.

'എന്നുടെ മെതിയടി രണ്ടുണ്ടായതി
ലൊന്നു തനിക്കും മററതെനിക്കും'
(പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം തുള്ളൽ)

മെതിയം-മതിയം.

മെതിയാല-ഉരൽ.

മെതിയുന്നു-മൃദുവാകുന്നു.

'പാതിമെതിഞ്ഞൊരു താംബൂലം'
(കൃഷ്ണഗാഥ)

മെതുക്കുന്നു-മൃദുവാക്കുന്നു.

മെത്ത-൧. കിടക്കുന്നതിനു തുണികൊണ്ടു തച്ച് അകത്തു പഞ്ഞി അടച്ചത്. ൨. വെണ്മാടം. ൩. കയററുപായ, ചന്ന.

മെത്തപ്പായ്-രണ്ടു പായ് കൂട്ടി തച്ചുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി നല്ല പായ്.

മെത്തശ്ശീല-മെത്തയുണ്ടാക്കുന്ന ഒരുമാതിരി തുണി.

മെത്താരണ-കട്ടിലിന്റെ കാക്കലും തലയ്ക്കലുമുള്ള ക്രാതി.

മെത്തുന്നു-൧. വർദ്ധിക്കുന്നു. ൨. ഉയരുന്നു. ൩. ചാടുന്നു. ൪. ചേരുന്നു.

മെത്രാൻ-സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികൾ അവരുടെ സഭാമേലദ്ധ്യക്ഷനെ വിളിക്കുന്ന പേർ.

മെത്രാപ്പോലീത്താ-ഒരു സംസ്ഥാനത്തുള്ള ക്രിസ്തീയ സഭാമേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരിൽ പ്രധാനി.

മെയ്യ്-൧. ശരീരം. ൨. സത്യം.

മെയ്ക്കടം-പണയത്തിന്മേലോ ഈടിന്മേലോ അല്ലാതെ പണം കടം വാങ്ങിക്ക എന്നത്.

മെയ്ക്കാവൽ-ശരീരത്തെ കാത്തു സൂക്ഷിക്കുക.

മെയ്ത്തല-അ. മീതെ, മേൽ, ശരീരത്തിന്മേൽ.

മെയ്ത്തൊഴിൽ-ശരീരവ്യായാമം.

മെയ്ത്തോക്ക്-ചെറിയ തോക്ക്.

മെയ്പിടിത്തം-ശരീരത്തിൽ എണ്ണതേച്ചു തിരുമ്മുക.

മെയ്പൊറക്കുന്നു-ഫ. ശരീരം സൂക്ഷിക്കാതെയിരിക്കുന്നു. ല. സത്യം മറക്കുന്നു.

മെയ്പുറുതി-മരണം.

മെയ്പ്പാക്കം-ദേഹബലം.

മെയ്പിടുക-വസ്തു മറ്റൊരാളിനു മാറ്റിക്കൊടുക്ക.

മെയ്പുര-സത്യം, ആണ.

മെയ്പ്പുറുക-അടികലശൽ കൂട്ടുക.

മെയ്പ്പോളക്കം-ദേഹബലം, മെയ്പാക്കം.

മെയ്പുഴി-വാസ്തവമായ മതം.

മെയ്ശങ്ക-ഫ. അടക്കം, ഒതുക്കം. ല. മയ്യാദ.

മെരുക്, വെരു-ഒരുമാതിരി കസ്തൂരിമൃഗം.

വെരു, വെരുക് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതു് തെക്കൻദിക്കുകളിലാണ്. ഇതിന്റെ നായാട്ടുപേർ ഓമനക്കൊടിയൻ.

മെരുകിൻചട്ടം—മെരുകിന്റെ പുഴവുണ്ടാകുന്ന സ്ഥലം.

മെരു(രി)ങ്ങുക-അനുഗ്രഹിക്കുക, ആശവയ്ക്കുക, പരിചയിക്കുക.

'കല്പകപ്പൂമലർനണ്ണിനവണ്ടുതാൻ
മറ്റൊരുപൂവിൽമെരുങ്ങുമോതാൻ'
(കൃഷ്ണഗാഥ)

മെലിച്ചൽ, മെലിവ്— ശരീരത്തിന്റെ വണ്ണം കുറക.

മെലിയുന്നു-ചടയ്ക്കുന്നു, വണ്ണംകുറയുന്നു.

മെല്ലവെ-അ. പതുക്കെ.

മെല്ലിക്കുന്നു-മെലിയുന്നു.

മെല്ലിടയാൾ-കൃശമദ്ധ്യ, സുന്ദരി.

മെല്ലുളി-ചിറവുളിയിൽ അല്പം വലുതു്.

മെല്ലെ-അ. പതുക്കെ.

മെൽ-വി. മൃദുവായ.

മെഴു, മെഴുക്-തേനിന്റെ കീടൻ, അരക്ക്.

കഷ്ടം, വ്രണം മുതലായവക്കു നന്ന്. ഇതു തേൻകൂടാണ്. സം-മധൂച്ഛിഷ്ടം.

മെഴുകുതിരി-ഫ മെഴുകുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന തിരി. ല. വിളക്കുവെക്കുന്നതിനു വെളിച്ചെണ്ണകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന തിരി.

മെഴുകുന്നു-ചാണകം ജലത്തിൽ കലക്കി നിലത്തു തേക്കുന്നു.

മെഴുകുശീല- മെഴുക പൂശിയ തുണി. (വസ്ത്രം).

മെഴുക്ക്-ഫ. എണ്ണമയം. ല. എണ്ണ. ക്ഷ. മെഴുകുക.

മെഴുക്കൽ-ഫ. ചാണകം വെള്ളത്തിൽ കലക്കി നിലത്തു തേക്കുക. ല. മെഴുകിയിട്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥലം.

മെഴുക്കനെ-അ. മിനുക്കെ.

മെഴുക്കുന്നു-ഫ. തടിക്കുന്നു. ല. മിനുന്നു.

മെഴുക്കെ-അ. കനക്കെ.

മെഴുത്ത-വി. തടിച്ച.

മെഴുനിലം-മെഴുക്കൻ, സ്ഥണ്ഡിലം.

മെഴുപ്പ്-ഫ. തടിപ്പ്. ല. മൃദുത്വം.

മെഴുമീൻ-പാഞ്ഞെത്തുന്ന മീൻ.

മെഴുമെഴെ-അ. തെറ്റിത്തെറ്റി.

മേ

മേകലം-ആട്.

മേക്കലം-മീതെവയ്ക്കുന്ന കലം.

മേക്കാത്-കാതിന്റെ മുകൾ.

മേക്കാമോതിരം-മേക്കാതിലിടുന്ന ആഭരണം, കുണുക്ക്.

മേക്കാരൻ-ഇടയൻ.

മേക്ക്-പടിഞ്ഞാറ്.

മേക്കണക്ക് - മേക്കാതിലിടുന്ന ഒരാഭരണം.

മേ(ൽ)ക്കെട്ടി-കിടക്കുന്നതിനു മേൽഭാഗത്തും മററും ശീലകൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന സാധനം.

മേഖല-൧. സ്ത്രീകളുടെ അരഞ്ഞാണം. ൨. വാൽക്കച്ച. ൩. ബ്രാഹ്മണരും മററും അരയിൽ കെട്ടുന്ന പുല്ല്. ൪. പർവ്വതത്തിൻെറ ചുററുമുള്ള ഭൂമി. ൫. നർമ്മദാനദി. ൬. ഓരില. ൭. പൂഞ്ഞാൽ. ൮. വാൾപട്ട.

മേഖലകന്യ(ക)-നർമ്മദാനദി.

മേഖലപ്പുല്ല്-മേഖല പിരിക്കുന്നതിനുള്ള പുല്ല്.

മേഘകഫം-ആലിപ്പഴം.

മേഘഛന്ന-വി. മേഘത്താൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ട.

മേഘച്ചാർത്ത്-മേഘക്കൂട്ടം.

മേഘജീവനം-വേഴാമ്പൽ പക്ഷി.

മേഘജ്യോതിസ്സ്-മിന്നൽ, ഇടിത്തീയ്. പരസ്പരസംഘട്ടനം ഹേതുവായിട്ട് മേഘങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നിന്നു കീഴോട്ടു പതിച്ചു വൃക്ഷം മുതലായവയിൽ പിടിപെടുന്ന തേജസ്സ് എന്നർത്ഥം. മറെറാരു പര്യായം-ഇരമ്മദം.

മേഘതിമിരം-മഴക്കാറ്.

മേഘത്തൂണ്-തൂണുപോലെ നില്ക്കുന്ന മേഘം.

മേഘദീപം-മിന്നൽ.

മേഘദൂത്-പ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു കാവ്യം. കാളിദാസൻ ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. മേഘസന്ദേശത്തിൽ കവി കാവ്യവിഷയമാക്കീട്ടുള്ളതു് ഒരു യക്ഷൻ അളകാപുരത്തിൽ നിന്നും ബഹിഷ്കൃതനായി രാമഗിരിയിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ തൻെറ ഭാര്യക്ക് ദൂതയച്ചതിനെയാണ്.

മേഘദ്വാരം-ആകാശം.

മേഘനാദൻ-൧. ഇന്ദ്രജിത്ത്, രാവണൻെറ മൂത്ത മകൻ. ൨. വരുണൻ.

മേഘനാദം-൧. ചെറുചീര. ൨. ഇടിമുഴക്കം. ൩. പ്ലാശുവൃക്ഷം.

മേഘനാദാനുലാസി-മയിൽ. മേഘനാദത്തിനു ചേർന്നു നൃത്തംചെയ്യുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

മേഘനാമാവ്—മുത്തങ്ങ. മേഘത്തിൻെറ പേരുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

മേഘനിർഘോഷം-ഇടിശബ്ദം,മേഘം

മേഘപുഷ്പം-൧. വെള്ളം. മേഘത്തിൻെറ പുഷ്പംപോലെയുള്ളതു് എന്നർത്ഥം. മേഘങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നിന്നു പുഷ്പം പോലെ ഉതിർന്നു വീഴുന്നതു് എന്നുമാവാം. ൨. ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ(വിഷ്ണുവിൻെറ) തേർക്കുതിര.

'മേഘപുഷ്പവലാഹകന്മാരെക്കൊ-
ണ്ടിണചേർത്തുവിലാസമെഴുന്നൊരു'
(സന്താനഗോപാലം പാന)

൩. ആററുവഞ്ചി. ൪. ആലിപ്പഴം.

മേഘപ്രസവം-ജലം.

മേഘഭവ-വി. മേഘത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന.

മേഘം-൧. ജലധരം, കാറ്. ജലംകൊണ്ടു നനയ്ക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. മററു പര്യായങ്ങൾ-അഭ്രം, വാരിവാഹം, സ്തനയിത്നു, വലാഹകം, ധാരാധരം, ജലധരം, തഡിത്വാൻ, വാരിദം, അംബുഭൃത്ത്, ഘനം, ജീമൂതം, മുദിരം, ജലമുക്, ധൂമയോനി. ൨. മുത്തങ്ങ.

മേഘമണ്ഡലം-മേഘങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്ന പ്രദേശം.

മേഘമാല-മേഘക്കൂട്ടം. മറെറാരു പര്യായം-കാദംബിനി.

മേഘരാഗം—സ്വരങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

മേഘരാവീ—മയിൽ.

മേഘവർണ്ണാ—നാ. അമരി. ൨. ആറവാവൽ.

മേഘവാഹനൻ—നാ. ഇന്ദ്രൻ. വർഷത്തിനു മേഘങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ശസ്ത്രധാരികളായ ഭൈരവാദികൾ വാഹനമായിട്ടുള്ളവൻ എന്നുമാവാം. ൨. ശിവൻ.

മേഘസാരം—ചീനക്കർപ്പൂരം.

മേഘസുഹൃത്തു്—മയിൽ.

മേഘസ്കന്ദം—എട്ടടിമാൻ.

മേഘാഡംബാവു്—ആകാശം.

മേഘാനന്ദം(ന്ദി)—മയിൽ.

മേഘാനന്ദാ—വെള്ളിപ്പക്ഷി.

മേഘാന്തം—ശരൽക്കാലം.

മേഘാരി—കാററു്.

മേഘാസ്ഥി—ആലിപ്പഴം.

മേങ്ങുക—മേടിക്ക.

മേങ്കൈ—അധികാരം.

മേങ്കൊങ്ക—നല്ല മുല.

മേങ്കോയിമ്മ—മേലധികാരം.

മേചക—വി. കറുത്ത.

മേചകം—നാ. കറുത്ത നിറം. മററു നിറത്തോടു ഇടചേരുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മേചകനിറം കറുപ്പും നീലനിറവും കൂടി ചേർന്നതും കാമ്പോജ്യനിറത്തിനു തുല്യവുമാകുന്നു. 'മേചകഃ കൃഷ്ണനീലഃ സ്യാദതസീപുഷ്പസന്നിഭഃ' എന്നു ശബ്ദാർണ്ണവം.

൨. പീലിക്കണ്ണു്. മേചകനിറമുള്ളതു് എന്നർത്ഥം. ൩. കാരുപ്പു്. ൪. സൌവീരാഞ്ജനം. ൫. സ്രോതാഞ്ജനം. ൬. കരിമുരിങ്ങ. ൭. കസ്തുരകം. ൮. മേഘം. ൯. പുക.

മേചകാപഗാ—യമുന.

മേച്ചൽ—നാ. പുരാമയുക. ൨. മൃഗങ്ങളെ തീററുക. ൩. തീൻ തേടി നടക്കുക.

മേടു്—നാ. മലമുകൾ. ൨. ഉയർന്നസ്ഥലം. ൩. ഉപദ്രവം.

മേട—ഒരുമാതിരി മാളിക.

'മേടാഹർമ്മ്യഞ്ചമാളിക'

(വൈജയന്തി)

മേടം—നാ. മാസങ്ങൾ പന്ത്രണ്ടുള്ളതിൽ ഒന്നാമത്തെ മാസം. (മേഷം എന്നതാണു് മേടം ആയതു്).

മേടവിഷു—ആണ്ടു പിറക്കുന്ന ദിവസം, മേടമാസം ഒന്നാംതിയതി.

മേടിക്കുന്നു—നാ. വാങ്ങിക്കുന്നു. ൨. കൊള്ളുന്നു.

മേട്ടുക—കിഴുക്കുക, വിരൽകൊണ്ടു തട്ടുക.

മേട്ടി—ഭക്ഷണവസ്തു പാകംചെയ്തു ശേഷം എടുത്തുകൊടുക്കുന്ന ഒരു വേലക്കാരൻ.

മേട്ടുവഴി—മലയിൽകൂടിയുള്ള വഴി.

മേഠൻ—ആനക്കാരൻ.

മേഢ്രകം—കറിയാടു്.

മേഢ്രം—നാ. പുരുഷന്റെ ലിംഗം. ശുക്ലംകൊണ്ടു യോനിയെ നനയ്ക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൨. മുട്ടാടു്, കറിയാടു്.

മേത്തു്—മേദിനി, ഭൂമി. (പഴയ മലയാളം, മേദിനിയുടെ തൽഭവം).

'ഉടലൊട്ടയിരംവൊറായി
അമ്മേത്തിൽ വീഴ്ന്തനർ'

(രാമചരിതം)

'മേത്തിൽനിറഞ്ഞൊരു മിരുവഴിയെന്നൊരു
ശീലംപൊറുക്കരുതാഞ്ഞു'

(കൃഷ്ണഗാഥ)

മേധാ—ബുദ്ധി. (പ. മ.)

മേത്തു്—അ. മേലെ.

മേത്തൻ-തുലുക്കന്മാരിൽ ചിലൎക്കു പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മേത്തരം-വി. വിശേഷമായുള്ള.

മേത്തോന്നി, മേന്തോന്നി-ഒരു പച്ചമരുന്നു്. കലപ്പക്കിഴങ്ങ് എന്നു ചിലർ.

വീക്കം, അൎശസ്സ് മുതലായവൎക്കു നന്നു്. സം-കലികാരി. ഇം-Wolfs' bane.

മേഥി-(മേധി എന്നതിന്റെ പാഠം).

മേദകം-പ്ര. മദ്യത്തിന്റെ അടിയിൽ ഊറിക്കിടക്കുന്ന കല്ക്കം. ൨. കൊഴുത്ത മദ്യം. സ്നിഗ്ദ്ധതയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മേദസ്കൃത്തു്-മാംസം.

മേദസ്സ്-മാംസത്തിന്റെ അകത്തിരിക്കുന്ന നെയ്യു്, കൊഴുപ്പു്, സപ്തധാതുക്കളിൽ ഒന്നു്, സ്നിഗ്ദ്ധതയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു് എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം.

മേദാ-ഒരു മരുന്നു്.

ക്ഷയത്തിനും മററും നന്നു്. ഇം-A root resembling ginger.

മേദിനി-പ്ര. ഭൂമി. മേദസ്സിനെ സംബന്ധിച്ചതു് എന്നൎത്ഥം.

മധു എന്നും കൈടഭൻ എന്നും രണ്ടു അസുരന്മാരുടെ മേദസ്സിനാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ടതുകൊണ്ടു് ഈ പേർ വന്നു.

'മധുകൈടഭയോൎയ്യസ്മാ-
ന്മേദസാസംപരിപ്ലുതാ
മേദിനീതിതതോദേവി
പ്രോച്യസേബ്രഹ്മവാദിഭിഃ'

എന്നു പ്രമാണം.

൨. അമരകോശം പോലെയുള്ള ഒരു നിഘണ്ടു. ൩. മേദ

മേദിനീപതി-രാജാവു്.

മേദുരം-വി. പ്ര. വലിയ. ൨. തടിച്ച. ൩. മളിച്ച. ൪. വമ്പിച്ച. ൫. കനത്തും മിനുത്തും ഇരിക്കുന്ന.

മേധം-യാഗം.

മേധ-ധാരണയുള്ള ബുദ്ധി (ധരിച്ചതിനെ മറക്കാത്ത ബുദ്ധി), ഒന്നിനേയും മറന്നുകളയാത്തതു് എന്നു സാരം. എല്ലാം ഇതിൽ വന്നുചേരുന്നു എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം.

മേധാതിഥി-പ്ര. ഒരു ഋഷി.

തപസ്സ് ഹേതുവായിട്ടു സന്തുഷ്ടനായ ഇന്ദ്രൻ ഈ ഋഷിയെ ഒരാടിന്റെ ആകൃതിയിൽ സ്വൎഗ്ഗത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി.

൨. തത്ത.

മേധാവി-പ്ര. ധാരണബുദ്ധിയുള്ളവൻ. ൨. നായകൻ. ൩. സമൎത്ഥൻ.

മേധാവിനീ-പഞ്ചവൎണ്ണക്കിളി.

മേധാവീ-പ്ര. തത്ത. ൨. മദ്യം.

മേധി-കാള, പശു മുതലായതിനെ കെട്ടുന്ന കെട്ടുകുററി. പശുക്കളെ ഇതോടു ചേൎക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. പാഠം-മേഥി.

മേധ്യ-വി. പ്ര. ശുദ്ധിയുള്ള. കുടിച്ചേരുവാൻ യോഗ്യമുള്ള എന്നൎത്ഥം. ൨. യാഗത്തിനു കൊള്ളാവുന്ന.

'മേധ്യമായിരിക്കുന്നധൎമ്മവുമതിങ്കൽ'
(ഭാഗവതം)

മേധ്യാ-പ്ര. വയമ്പു്. ൨. വലിയ വാലുഴവം. ൩. വന്നി. ൪. ഗോരോചന. ൫. പൂക്കൈത. ൬. ബ്രഹ്മി. ൭. ശംഖുപുഷ്പി. ൮. വിഷ്ണുക്രാന്തി. ൯. ചെറുപ്പുന്ന. ൧൦. ആട്ടിൻപെട. ൧൧. വെളുവയമ്പു്.

മേധ്യാജിനം-യാഗത്തിനു വേണ്ട മാൻതോല്.

മേധ്യം-൧. യവം. ൨. ആട്.

മേനക-൧. വിശ്വാമിത്രന്റെ തപോവിഘ്നം വരുത്തുന്നതിനായ് അയക്കപ്പെട്ട ഒരപ്സരസ്ത്രീ, ശകുന്തളയുടെ മാതാവ്. ൨. ഹിമവാന്റെ ഭാര്യ, പാർവ്വതിയുടെ അമ്മ.

മേനകാത്മജാ-പാർവ്വതി.

മേനവൻ-൧. ചില രാജാക്കന്മാർ നായന്മാർക്കു കൊടുക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാനപ്പേർ. ൨. കണക്കെഴുത്തുകാരനു ചില ദിക്കിൽ പറയുന്ന പേർ.

മേനാ-൧. ഹിമവാന്റെ ഭാര്യ. ൨. ഒരു നദി.

മേനാദം-൧. ആട്. ൨. പൂച്ച. ൩. മയിൽ.

മേനാവ്-ഒരുമാതിരി വാഹനം.

മേനാൾ-മേൽനാൾ.

മേനി-൧. ദേഹം. ൨. ഭംഗി. ൩. മാർദ്ദവം. ൪. തൊഴുത്ത്. ൫. നിറം. ൬. ശ്രേഷ്ഠത്വം. ൭. നന്മ. ൮. മാതിരി. ൯. മുഖസ്തുതി. ൰. വൻപ്പുപറക. ൰൧. വിതെയ്ക്കുന്ന വിത്തിനു കൂടുതൽ കിട്ടുന്ന സംഖ്യ.

മേനിക്കാരൻ-൧. മേനിയുള്ളവൻ. ൨. അഹംഭാവമുള്ളവൻ.

മേനിപ്പാട്ടം-൧. വസ്തുക്കളിൽ നിന്നും പല പൂവുകളിലായി ലഭിക്കുന്ന ആദായങ്ങളെ കണക്കാക്കി ഒരാണ്ടത്തേക്കു ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള ശരാശരിപ്പാട്ടം.

മേനിപ്പൊരുതി-സുഖമായിട്ടുള്ളപാർപ്പ്.

മേനിവിളച്ചൽ-ഒന്നാംതരം വിളവ്.

മേനോക്കി-നായന്മാരുടെ ഒരു സ്ഥാനപ്പേർ.

മേന്തടി-മീതെയുള്ള തടി.

മേന്തോന്നി-ഒരു പച്ചമരുന്ന്, മേത്തോന്നി.

മേമ്പൊടി, മേമ്പടി-൧. കഷായങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ചിതറുവാനുള്ള പൊടി. ൨. അല്പമായി ചേർക്കേണ്ട നല്ല സാധനം.

മേമ്പൊടി എന്നതിനെ മേല്പൊടി എന്നും പറയുന്നുണ്ട്. (കഷായത്തിനു മേല്പൊടി എന്നു പറയുന്നതു ഇതാണ്.) ഇതു കഷായത്തിനു വീര്യം കൂട്ടുന്നതാകുന്നു.

മേന്മ-ഉൽക്കർഷം, വലുപ്പം.

മേന്മീശ-മൂക്കിനു താഴെ ചുണ്ടിനു നില്ക്കുന്ന മീശ.

മേന്മേൽ-മേലാൽ, മേൽക്കുമേൽ.

മേപ്പടവ്-ഉയർന്നതട്ട്.

മേപ്പടി-മേൽപറഞ്ഞവിധം.

മേപ്പാവ്-വലുതായ കെട്ടിടം.

മേപ്പുലം-മേച്ചിൽസ്ഥലം.

മേയ-വി. അളക്കത്തക്ക.

മേയനാമം-(വ്യാകരണത്തിൽ) ഒരു ജാതിവ്യക്തി വിവേകം ഇല്ലാത്ത വസ്തുവിനെ കുറിക്കുന്ന പദം. ഉ-ം, ഇരുട്ട്, മഴ ഇത്യാദി.

മേയാപ്പുര-തല്ക്കാലത്തേക്കുള്ള പുര.

മേയിക്കൽ-കന്നുകാലിയെ തീറ്റുക.

മേയുന്നു-൧. കന്നുകാലികൾ നടന്നു തിന്നുന്നു. ൨. പുര കെട്ടുന്നു, ഓലകെട്ടുന്നു.

മേയ്ക്കുന്നു, മേയിക്കുന്നു—കന്നുകാലിയെ തീറ്റുന്നു. (സ. ക്രി.—മേയ്പ്പിക്കുന്നു)

മേയ്ക്കൂലി-൧. ഇടയന്റെ കൂലി, ഏരുത്താന്ത്യം. ൨. പുരകെട്ടുകാരന്റെ കൂലി.

മേയ്പ്പുകാരൻ-കന്നുകാലിത്തീറ്റുകാരൻ.

മേര-മേനി.

മേരു-ഒരു പർവ്വതം. (മഹാമേരു എന്നുള്ള

നോക്കുക.) തന്റെ കൊടുമുടികളെക്കൊണ്ടു ജ്യോതിസ്സുകളിൽ ചെന്നു മുട്ടുന്നതു് എന്നത്ഥം. അസുരന്മാരെ ഹിംസിക്കുന്നതു് എന്നുമാവാം.

മേരുധന്വാവു്-ശിവൻ.

മേരുപൃഷ്ഠം-പു. സ്വർഗ്ഗം. വ. ആകാശം.

മേരുപ്പു്-ഒരു ലവണദ്രവ്യം.

അശ്മസ്സിന്നും മറവും നന്നു്, നിറം വെളുപ്പാണു്.

മേരുസഖൻ-ഹിമവാൻ. മഹാമേരുവിന്റെ ഇഷ്ടൻ എന്നത്ഥം.

മേരുസാവൎണ്ണി-മേരുവിനോടൊപ്പം നിറമുള്ള.

മേരുസാവൎണ്ണി-ഒരു മഹഷി.

മേലടി-പു. കടിയാൻ മുതലായുള്ള സൽക്കാരമായി കൊടുക്കുന്ന വസ്തുക്കൾ. വ. കന്നുകാലികളെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനു ഏല്പിക്കുക.

മേലധികാരം-മേൽവിചാരം.

മേലധികാരി-മേൽവിചാരിപ്പുകാരൻ.

മേലവൻ, മേലാൻ-മേലാളു്.

മേലാ-അ. വഹിയാ, വയ്യാ.

മേലാക്കം-കരേററം.

മേലാച്ചി-വേലക്കാരി.

മേലാട-മേൽമുണ്ടു്.

മേലാപ്പു്-മേൽക്കെട്ടി.

മേലായ്ക-പു. വഹിയായ്ക വ. ക്ഷീണത.

മേലായ്ക്കുറു്-ജന്മിയുടെ അവകാശം.

മേലാരു്-ഉയൎന്ന ജാതിക്കാരെ ചില തീണ്ടലുള്ള ജാതിക്കാർ പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മേലാൽ-അ. വരുംകാലം, ഇനി.

മേലാളു്, മേലാവു്-പു. മേലധികാരി. വ. പ്രമാണി.

മേലികാ-വാവൽ.

മേലിൽ-അ. വരുംകാലത്തിൽ.

മേലും-അ. പു. വിശേഷിച്ചും, കൂടാതെയും. വ. വരുംകാലത്തും.

മേലുര-ഉരകല്ലിൽ പൊന്നുരച്ച മേലത്തെ പാടു്.

മേലെരി-ഹോമത്തിനുള്ള വിറകു്, പിലാവിൻ വിറകു്.

'നാലു ഭാഗങ്ങളിൽ നല്ല
മേലെരിയുമെരിയിച്ചു'
(ത്രിപുരദഹനം തുള്ളൽ)

മേലെഴുത്തു്—മേലെഴുത്തുകാരന്റെ ഉദ്യോഗം.

മേലെഴുത്തുകച്ചേരി - തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തെ ഒരു (മേൽ കണക്കെഴുത്തു) കച്ചേരി.

മേലെഴുത്തുപിള്ള- മേലെഴുത്തുകച്ചേരിയിൽ പ്രധാനിയായ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

മേലേ-അ. മീതെ.

മേലേക്കുറുമ്പടി-കട്ടിളയുടെ മേല്പടി.

മേലേടം-ഭാവികാലം.

മേലേതു്-മീതെയുള്ളതു്.

മേലോട്ടു്-അ. മുകളിലോട്ടു്.

മേൽ-അ. മീതെ.

മേൽകാച്ചിൽ-ശരീരത്തിലെ ചൂടു്.

മേൽകീഴ്-തലകീഴായി.

മേൽക്കച്ച-ഉടുപ്പിനുമീതെ അരയിൽ കെട്ടുന്ന ഒരു കച്ച.

മേൽക്കച്ചവടം-വലിയ കച്ചവടം.

മേൽക്കണക്കു്-പ്രധാനമായ കണക്കു്.

മേൽക്കരം-മേലാലുള്ള പാട്ടം.

മേൽക്കാച്ചിൽ-കാച്ചിലിന്റെ വള്ളിയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ചെറിയ കാച്ചിൽ.

മേൽക്കാണം-പണയം എഴുതിയ വസ്തുവിന്മേൽ പിന്നെയും വാങ്ങിക്കുന്ന ദ്രവ്യം, പുറവായ്പ്പ.

മേൽക്കാതു്-കാതിന്റെ മുകൾഭാഗം.

മേൽക്കാററു്-പടിഞ്ഞാറൻ കാററു്.

മേൽക്കുമേൽ-അ. മീതെ മീതെ.

മേൽക്കൂട്ടു്-പുരയുടെ ഭിത്തിക്കുമീതെ പണിയുന്ന ഉത്തരവും മറവും.

മേൽക്കെട്ടി-പൊടിയും മററും വീഴാതെ തിരിപ്പാനായിട്ടു മുറിയിൽ മച്ചിനു താഴെ കെട്ടുന്ന വസ്ത്രം.

മേൽക്കോയ്മ-മേലധികാരം.

മേൽച്ചീട്ട്-മേൽവിലാസം.

മേൽച്ചുങ്കം-പ്രധാനമായ ചുങ്കസ്ഥലം.

മേൽത്തട്ട്-൧. പുരമുറിക്കകത്തു മുകളിൽ തുലാത്തിന്മേൽ ഇടുന്ന പലക, മച്ച്. ൨. കപ്പലിന്റെ മേൽഭാഗം. ൩. മാളിക. ൪. തേരിന്റെയും മററും മേൽഭാഗം.

മേൽത്താഴ്-പൂട്ടിന്നതിനു മീതെ ഇട്ടു പൂട്ടിയ താഴ്, മേൽപ്പൂട്ട്.

മേല്പഞ്ചായം-കാര്യങ്ങളെ കേട്ടു തീർച്ച വരുത്തുന്ന ഒരാലോചനക്കാരുടെ കൂട്ടം.

മേല്പട-വരവാനുള്ള സൈന്യം.

മേല്പടി-വി. മുൻപറഞ്ഞ.

മേല്പടി-അ. മുൻപറഞ്ഞവിധം, മേപ്പടി.

മേല്പട്ടക്കാരൻ-വലിയ പട്ടക്കാരൻ, ബിഷോപ്പ്, മെത്രാനും മററും.

മേല്പട്ടം-വലിയ പട്ടക്കാരന്റെ സ്ഥാനം.

മേല്പാട്ട്-മുകൾവശം.

മേല്പാടം-൧. പുരാതനമായ എഴുത്ത്. ൨. ഉയർച്ചയുള്ള കണ്ടം.

മേല്പടവ-ഉത്തരീയം.

മേൽപ്പുര-പുരയുടെ മുകളിൽ മേഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഓലയും മററും.

മേല്പ്പൂട്ട്-പുറംപൂട്ട്, മേൽത്താഴ്.

മേല്പെട്ട്, മേല്പെട്ടു-അ. മുകളിലേട്ട്.

മേല്പൊടി-കഷായത്തിൽ ഇടുന്ന പൊടി. മേമ്പടി.

മേൽഫലം-൧. മുകളിലുള്ള തേങ്ങയും മററും. ൨. മേലിൽ വരുന്ന ഫലം.

മേൽബലം-൧. മുൻപട. ൨. സഹായിക്കുന്ന സൈന്യം.

മേൽഭാഗം-മുകൾവശം, ആകാശം.

മേൽഭാരം-മുകളിൽ കയററപ്പെട്ട ഭാരം.

മേൽമണിയം-മേലധികാരം.

മേൽമണ്ഡലം-ആകാശത്തുള്ള ചന്ദ്രമണ്ഡലവും മററും.

മേൽലാഭം-അധികമായുണ്ടാകുന്ന ലാഭം.

മേൽവയറ്-പൊക്കിളിന്റെ മീതെയുള്ള വയറ്.

മേൽവരവ്-൧. ക്രമപ്രകാരമുള്ളതു കൂടാതെ അധികമായുണ്ടാകുന്ന ഉവ്യലാഭം. ൨. വർദ്ധന.

മേൽവാചകം-൧. തലവാചകം. ൨. മേൽവിലാസം.

മേൽവായ്-അണ്ണാക്ക്.

മേൽവായ്പ്പ(യിപ്പ)-പുരവായ്പ്പ.

മേൽവാരം-മലംകൃഷിക്കും മററും കൊടുക്കുന്ന കരം.

മേൽവാഴി-മേൽക്കോയിമ്മ ഭരിക്കുന്നവൻ.

മേൽവിചാരം-മേൽനോട്ടം.

മേൽവിത്ത്-ഒരുത്തൻ വിതച്ച നിലത്തിൽ പിണങ്ങി മറെറാരുത്തൻ പിന്നേയും വിതക്കുന്ന വിത്ത്.

മേൽവിരിപ്പ്-മേൽക്കെട്ടി.

മേൽവിലാസം-കൊടുത്തയക്കുന്ന എഴുത്തു ഇന്ന സ്ഥലത്തേക്കെന്നും ഇന്നാൾക്കെന്നും മററും പുറത്തെഴുതുന്ന വാചകം.

മേൽവെള്ളം-പുതുവെള്ളം.

മേൽശാന്തി-൧. ക്ഷേത്രത്തിലെ പ്രധാന ശാന്തിക്കാരൻ. ൨. പ്രവൃത്തി, ദേവനെ പൂജിക്കയും മററും.

മേവലർ-ശത്രുക്കൾ.

മേവൽ-൧. യോജിപ്പ്. ൨. സ്നേഹം. ൩. പാൎക്കുക. ൪. ആഗ്രഹം. ൫. ഇരിക്ക. ൬. സ്ഥിരപ്പെടുത്തുക.

മേവിക്കൊടുക്കുന്നു-യോജിക്കുന്നു.

മേവിടുന്നു-പാർക്കുന്നു.

മേവുന്നു-൧. പാർക്കുന്നു. ൨. യോജിക്കുന്നു. ൩. അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. ൪. സ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്നു. ൫. ഭരിക്കുന്നു. ൬. സ്നേഹിക്കുന്നു. ൭. ഉണ്ടാകുന്നു. ൮. ചെയ്യുന്നു.

മേവുക എന്നതിന്റെ അർത്ഥം ആദ്യം 'സ്നേഹിക്ക', 'പരിചയിക്ക' എന്നായിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ അർത്ഥം 'വസിക്കുക' എന്നായിത്തീർന്നു.

മേശ-ഒരു വലിയ നാൽക്കാലിപ്പലക.

മേഷ-൧. തടവ്. ൨. പ്രയാസം. ൩. കുററം. ൪. മരങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി വിരിച്ചിൽ.

മേഷകംബളം—കംബളം (കമ്പിളി), ആട്ടിൻരോമംകൊണ്ടു നെയ്തുണ്ടാക്കിയ കരിമ്പടം മുതലായത്. (കംബളം = ശീതാർത്തന്മാരാൽ കാമിക്കപ്പെടുന്നത്).

മേഷം-൧. മുട്ടാട്, കുറിയാട്. സ്പർദ്ധിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. മേടം. ൩. തകര.

മേഷാ-ചിററേലം.

മേഷാണ്ഡൻ-ഇന്ദ്രൻ

മേഷി-൧. പെണ്ണാട്. ൨. മഞ്ചി. ൩. ചെട്ടുകാര.

മേഷിക-പെണ്ണാട്.

മേസ്തിരി-പണി നടത്തുവാൻ ഏററിരിക്കുന്ന ആൾ, പ്രധാനിയായ പണിക്കാരൻ.

മേഹഘ്നാതിനി-മഞ്ഞൾ.

മേഹനം-൧. മൂത്രദ്വാരം. ൨. മൂത്രം. ൩. മൂത്രമൊഴിവ്. ൪. പുരുഷന്റെ ലിംഗം. ശുക്ലം കൊണ്ടു യോനിയെ നനയ്ക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

മേഹം-൧. മൂത്രമൊഴിവ്, പ്രമേഹം. എപ്പോഴും മൂത്രമൊഴിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. മൂത്രം. ൩. ആട്.

മേള-൧. മഷി. ൨. അമര,

മേളക്കാരൻ-വാദ്യക്കാരൻ.

മേളക്കൊഴുപ്പ്-കൊമ്പ്, കുഴൽ, വാദ്യം മുതലായതിന്റെ ശബ്ദംകൊണ്ടുള്ള യോജിപ്പ്.

മേളതാളം-മേളക്കാരുടെ താളം.

മേളനം-കൂട്ടം, ഒരുമിപ്പ്.

മേളപ്പണം - വാദ്യക്കാർക്കു കൊടുക്കുന്ന കൂലി.

മേളം-൧. വാദ്യക്കാരുടെ കൂട്ടം. ൨. ആട്ടക്കോട്ട്. ൩. സന്തോഷം, സല്ലാപം. ൪. കൂടുക. ൫. ചേരുക.

മേളത്തിൽ-നല്ലവണ്ണം.

മേളക്കം-തമ്മിൽ കൂടിച്ചേരുക

മേളാ-൧. അമരി. ൨. ഒരുമിപ്പ്. ൩. കൂട്ടം. ൪. മഷി.

മേളാങ്കം-ഉല്ലാസം, സന്തോഷം.

മേളിക്കുന്നു-൧. യോജിക്കുന്നു. ൨. സന്തോഷിക്കുന്നു.

മേളിത-വി. യോജിപ്പിക്കപ്പെട്ട.

മേളിപ്പ്- ൧. യോജിപ്പ്. ൨. സന്തോഷം.

മേഴി-കലപ്പയുടെ പിള്ളം.

മൈ

മൈ-൧. മഷി. ൨. കറുത്ത നിറം.

മൈക്കണ്ണി-സ്ത്രീ, സുന്ദരി.

മൈക്കോലവാർകുഴലാൾ— ഇരുണ്ട തലമുടിയുള്ളവൾ, സുന്ദരി.

മൈതാനനിലം-ഒപ്പനിരപ്പുള്ള നിലം.

മൈത്തുക-ലഭിക്കുക.

മൈത്തൽ-അദ്ധ്വാനം, മിടുക്ക്, ജാഗ്രത, വേല.

മൈത്തുന്നു-അദ്ധ്വാനപ്പെടുന്നു.

മൈത്ര-വി. മിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച.

മൈത്രൻ-പു. ശുദ്ധ (പരമാൎത്ഥ) ബ്രാഹ്മണൻ. ൨. സ്നേഹിതൻ.

മൈത്രകം-സ്നേഹം.

മൈത്രം-ന. അനിഴം. ൨. ബന്ധുത്വം.

മൈത്രാവരുണൻ-പു. അഗസ്ത്യൻ. 'വാരുണി' എന്നു മാത്രമായാലും പൎയ്യായം തന്നെ.

മിത്രാവരുണന്മാരുടെ രേതസ്സിനെ ഉൎവ്വശി കലശത്തിൽ ഭദ്രമായി വെച്ചു എന്നും തദനന്തരം ആ കലശത്തിൽ നിന്നും അഗസ്ത്യൻ ജനിച്ചു എന്നും പുരാണപ്രസിദ്ധം. 'മിത്രാവരുണയോഃ സൂനരൌൎവ്വശേയശ്ച വാരുണിഃ'

൨. വാല്മീകി. ൩. വസിഷ്ഠൻ.

മൈത്രാവരുണി-പു. വാല്മീകി.

'പ്രാചേതസശ്ചാദികവിഃ
സ്യാന്മൈത്രാവരുണിശ്ച സഃ'
എന്നു പ്രമാണം.

൨. അഗസ്ത്യൻ. ൩. വസിഷ്ഠൻ.

മൈത്രീ, മൈത്ര്യം-മിത്രത്തിന്റെ ഭാവം (കൎമ്മം), സ്നേഹം.

മൈത്രേയൻ-കുഷാരുവിന്റെ മകനും പരാശരന്റെ ശിഷ്യനുമായ ഒരു ഋഷി.

ഓരോ മന്വന്തരത്തിൽ ഓരോ മഹൎഷി വ്യാസപദവിയെ കൈക്കൊള്ളുന്നു. ഹിന്ദുമതം സ്ഥാപിച്ച വ്യാസൻ കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ എന്ന മഹൎഷിയായിരുന്നു കൃഷ്ണദ്വൈപായനന്റെ ശേഷം വ്യാസപദത്തെ സ്വീകരിച്ചതു മൈത്രേയമഹൎഷിയാണ്. വ്യാസപദം വഹിക്കുന്ന മഹൎഷിമാർ വിഷ്ണുവിന്റെ അംശമാകുന്നു. പാണ്ഡവരോടു കലഹിക്കരുതെന്നു ധൃതരാഷ്ട്രരെ ഉപദേശിച്ചവരിൽ മൈത്രേയമഹൎഷിയുമുണ്ട്. ഇദ്ദേഹം ഇപ്പോഴും ബദരികാശ്രമത്തിനു സമീപം സ്വന്ത ആശ്രമത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ഇപ്പോഴും വ്യാസപൌൎണ്ണമി ദിവസം ‘ശാംങ്’വനത്തിൽ വെച്ചു ഉപന്യാസം ഈ ധീമാൻ ചെയ്യാറുണ്ടുപോലും.

(കൌഷാരവി എന്നതു നോക്കുക)

മൈത്രേയീ-യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ ഭാൎയ്യ.

മൈഥില-വി. മിഥിലയെ സംബന്ധിച്ച

മൈഥിലി-സീത.

മൈഥുന-വി. പു. ഇരട്ടയായ. ൨. വിവാഹംകൊണ്ടു യോജിച്ച.

മൈഥുനം-പു. സ്ത്രീയും പുരുഷനും കൂടിയുള്ള ചേൎച്ച, സ്ത്രീസംഗം. സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ പ്രവൃത്തി എന്നൎത്ഥം. മററു പൎയ്യായങ്ങൾ- വ്യവായം, ഗ്രാമ്യധൎമ്മം, നിധുവനം, രതം. ൨. രാശിസംബന്ധം. മിഥുനത്തിന്റെ (സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ) തു് എന്നൎത്ഥം. ഇവരുടെ കൎമ്മം എന്നുമാവാം.

മൈഥുനി-വണ്ണാരങ്കോഴി.

മൈധാവകം-ബുദ്ധി.

മൈനാകം-പു. ഒരു പൎവ്വതം.

കൈലാസത്തിനു വടക്കു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇന്ദ്രൻ പൎവ്വതങ്ങളുടെ ചിറകു മുറിച്ചപ്പോൾ മൈനാകം മാത്രം രക്ഷയെ പ്രാപിച്ചു. മൈനാകം എന്ന പൎവ്വതം സദാ സമുദ്രമദ്ധ്യത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇപ്പോൾ ‘ശിവാലിക്’ എന്നു പറയുന്നതു് ഇതാണെന്നു ചിലരുടെ മതം. മൈനാകം ഹിമവാന്റെ പുത്രനും പാൎവ്വതിയുടെ സഹോദരനുമാണത്രെ.

൨. ഒരുവക പക്ഷി.

മൈനാത്ത്-അലക്കുകാരനു ചില ദിക്കിൽ പറയുന്ന ഒരു പേർ.

മൈനാലൻ-മുക്കുവൻ.

മൈന്തൻ-പു. മകൻ. ൨. ബാലൻ.

മൈന്ദൻ-ഒരസുരൻ.

കൃഷ്ണനാൽ വധിക്കപ്പെട്ടു.

മൈമ്പ്-ഉന്മാദംമയക്കം.

മൈയൽ-മയക്കം, മോഹം.

മൈയ്യൻ-വലിയ കള്ളൻ.

മൈരേയം-ഒരുവക മദ്യം, ശർക്കര കൂട്ടിച്ചമച്ച മദ്യം. കരിമ്പിൻനീർ മുതലായതു കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മദ്യം എന്നും കാണുന്നു. മിരയിൽ ഉണ്ടായതു എന്നർത്ഥം. മിര എന്നതിനു ദേശവിശേഷമെന്നും ഔഷധവിശേഷമെന്നും അർത്ഥം കാണുന്നു.

കൃമി, ഗുല്മം മുതലായവക്കു നന്ന്. മൈരേയം എന്നതു താതിരിപ്പൂവ്, ശർക്കര, വറുത്തയവം, ജലം ഇവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മദ്യമാണെന്നാണ് മാധവാചാര്യരുടെ അഭിപ്രായം.

മൈല-പ്ര. ഒരുവക വൃക്ഷം. വ. വെളുപ്പും കറുപ്പും കൂടിയ നിറം.

മൈലാടമഞ്ഞൾ-ഒരുമാതിരി നല്ല മഞ്ഞൾ.

മൈലെള്ള്-ഒരുവക വൃക്ഷം.

മൈലൊമ്പി-ഒരുവക ചെടി.

മൈസൂർ-ഒരു രാജ്യം. Mysore.

മൈളിന്ദം-വണ്ട്.

മൊ

മൊക്കണി, മുകക്കണി-കുതിരക്കു തീറ്റിയിട്ടു കെട്ടുവാനുള്ള ചാക്കുസഞ്ചി.

മൊങ്കാൻ-വലിയ കെട്ടുവടി.

മൊങ്ങ-കുരങ്ങ്.

മൊച്ച-പ്ര. കരിങ്കുരങ്ങ്. വ. ഒരുമാതിരി മതെ.

മൊച്ചക്കൊട്ട-മൊച്ചയുടെ കായ്.

മൊഞ്ച്-പ്ര. കോപം. വ. അഴക്.

മൊഞ്ചൻ-പ്ര. വേഗത്തിൽ കോപിക്കുന്നവൻ. വ. നല്ല ബലമുള്ളവൻ, മിടുക്കൻ.

മൊട്ട്-വിടരാത്ത പൂവ്.

മൊട്ട, മുട്ട-പ്ര. പക്ഷികളും മറ്റും പ്രസവിച്ച സാധനം. വ. ചിരച്ച തല ന. കഷണ്ടിത്തല.

മൊട്ടമ്പ്-മൂർച്ചയില്ലാത്ത ഒരുമാതിരി അമ്പ്.

മൊട്ടയിടുന്നു-പ്ര. ചിരക്കുന്നു. വ. പക്ഷി പാമ്പു മുതലായ ചില ജന്തുക്കൾ പ്രസവിക്കുന്നു.

മൊട്ടവാൾ-വാളുറ കളിക്കുള്ള വാൾ.

(നീണ്ടിരിക്കും, പിച്ചളപ്പിടി കാണും)

മൊട്ടസ്സൂചി-കുഴയില്ലാത്ത ഒരുമാതിരി സൂചി.

മൊത്താ-മുഴുവൻ.

മൊത്തി-മുഖം, മുഞ്ഞി.

'പാണ്ഡവവൃഷ്ണികളൊന്നായപ്പോൾ
കണ്ണാടികളുടെ മൊത്തികറുത്തു'

(കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിജയം തുള്ളൽ)

അധികം പുസ്തകങ്ങളിലും ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളതു 'മുഞ്ഞി' എന്നാണ്, മൊത്തി എന്നല്ല.

മൊത്തുന്നു-പ്ര. പാത്രം ചൊടിയിൽവെച്ചു വലിച്ചു കുടിക്കുന്നു. വ. ചുംബിക്കുന്നു.

മൊന്നാക്കൾ-പുരോഹിതന്മാർ.

മൊന്ത-പ്ര. പിച്ചളയും മററും കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി ചെറിയ കുടം. വ. കാട്ടുപന്നി കിടക്കുന്ന സ്ഥലം.

മൊന്തൻപഴം-പ്ര. കാര്യത്തിന്നു കൊള്ളാത്ത ആൾ. വ. ഒരുവക പഴം.

മൊരമ്പുക-മുരളുക.

മൊരശ്ശു, മുരശ്ശു-മുരച്ച്, ഒരു വാദ്യം.

മൊരി-പ്ര. വൃക്ഷത്തിന്റെ ഉണങ്ങിയ തൊലി. വ. ദേഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഒരു ഉണക്ക.

മൊരിച്ചൽ-പ്ര. വൃക്ഷത്തിന്റെയും മററും തൊലിയുടെ ഉണക്ക്. വ. ഉണങ്ങിയ തൊലി.

മൊരിച്ചുണങ്ങ് - ദേഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഒരുമാതിരി ചുണങ്ങ്.

മൊരിയൻ-ശരീരത്തിൽ മൊരിയുള്ളവൻ.

മൊരിയുന്നു-പ്ര. തൊലിയിൽ ഉണക്കുണ്ടാകുന്നു. വ. നല്ലവണ്ണം വറളുന്നു. (പൊരിയുന്നു).

മൊഹറം-ഒരു നോൻപ്.

മൊഹറം നോമ്പ്—മഹമ്മദു നിബിയുടെ മകളായ ഫാത്തിമയെ (പാത്തുമ്മായെ) ആലി (അലിയാർതങ്ങൾ) വിവാഹം കഴിച്ചു. ആലിക്കു ഹസയിൻ, ഹുസയിൻ ഇങ്ങനെ രണ്ടു മക്കൾ ഉണ്ടായി. ഒരു കാമിനിമൂലമുള്ള കലഹത്തിൽ അന്നത്തെ ഒരു യഹൂദരാജാവായ യസീദ് ഹസയിനാരെ നഞ്ചുകൊടുത്തു കൊല്ലുകയും, ഹുസയിനാരെ കെർബലാ എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചു ൬൮൦ അക്ടോബർ ൧൦-ാം തീയതി വെട്ടിക്കൊല്ലുകയും ചെയ്തു. ഹുസയിനാരുടെ മരണദിവസമാണ് മൊഹറം.

മൊളി-പ്ര. വൃക്ഷത്തിന്റെ കരിന്തൊലി. വ. തൊലികളിലും മററുമുണ്ടാകുന്ന ഉണക്ക്, മൊരി.

മൊളിച്ചൽ-മൊരിച്ചൽ.

മൊളിയില-കരിയില

മൊള്ള്-മൂത്രം.

മൊള്ളുന്നു-മൂത്രം വീഴ്ത്തുന്നു.

മൊഴി-വാക്ക്.

മൊഴിമാതു്-സരസ്വതി.

മൊഴിമാറു്-കൈച്ചീട്ട്.

മൊഴിമാററം-വാക്കുവ്യത്യാസം.

മൊഴിയുന്നു-പറയുന്നു.

മൊഴിവഴി-അനുസരണം.

മോ

മോകുക-കുടിക്കുക, മോന്തുക.

മോക്തൃ-വി. പ്ര. മോചിക്കുന്ന, ഉപേക്ഷിക്കുന്ന. വ. അയക്കുന്ന. ന. അഴിച്ചുവിടുന്ന.

മോക്ഷക-വി. വിടുവിക്കുന്ന.

മോക്ഷപുരി-കാഞ്ചിപട്ടണം.

മോക്ഷം-പ്ര. ജ്ഞാനംകൊണ്ടു ആത്മാവിനു കിട്ടുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം, പ്രവൃത്തികൊണ്ടു മോക്ഷം കിട്ടുന്നതല്ല.

ജീവതത്തിന്റെ ശുഭമായ പരിണാമത്തെ 'മോക്ഷം' എന്നു തത്വജ്ഞാനികൾ വ്യവഹരിക്കുന്നു. ദുഃഖനിവൃത്തിക്കും അതിന്റെ ഫലമായ പരമാനന്ദപ്രാപ്തിക്കും മോക്ഷം എന്നു അവർ പേർ പറയുന്നു.

ബ്രഹ്മാനന്ദം. വ. മരണം. ന. പാടലിവൃക്ഷം. (മോക്ഷം എന്നതിനു സംസാരദുഃഖത്തിന്റെ അവസാനം എന്നർത്ഥം. അവിദ്യാപാശത്തിൽ നിന്നു ആത്മാവിനെ മോചിപ്പിക്കുന്നതു എന്നുമാവാം.

മോക്ഷചതുഷ്ടയം-സാലോക്യം, സാമീപ്യം, സാരൂപ്യം, സായൂജ്യം ഇവ നാലും. ഓരോന്നും നോക്കുക.

മോക്ഷണം-വിടുതൽ.

മോക്ഷദ്വാരപാലചതുഷ്ടയം-ശാന്തം, സന്തോഷം, സാധുസംഗമം, വിചാരണ ഇവ നാലും.

മോക്ഷവിളക്ക്-മരിച്ച മൂന്നാംനാളത്തെ വിശേഷം.

മോഘ-വി. വ്യർത്ഥമായ. വ. വിടപ്പെട്ട.

മോഘം—നിഷ്ഫലമായിട്ടുള്ളതു്. ഇതിൽ ബുദ്ധി ക്ഷയിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഈ പേരുണ്ടായി. മറെറാരു പൎയ്യായം—നിരൎത്ഥകം.

മോഘാ—പ്ര. പൂപ്പാതിരി. വ. വിഴാൽ, ഇലവു്.

മോഘാലി—വേലി.

മോങ്ങൽ, മോങ്ങ—കര. (പട്ടിയുടെ ശബ്ദം).

മോചാ—പ്ര. വാഴ. പട്ടുകളെ മോചിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

'അരുണം സൽബഹിരുപവനം
തന്നിൽ മോചാകദംബം'
(മയൂരസന്ദേശം)

വ. ഇലവു് (വി). മരം. പശ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. ന. അമരി. ര. ഇരുന്തിൽ.

മോചക—വാഴ.

മോചകൻ—ഒരു സന്ന്യാസി.

മോചകം—പ്ര. മുരിങ്ങ. വ. വാഴ. ന. ഇലവിൻപശ. ര. മുഷ്കകവൃക്ഷം.

മോചനം—വിടുക.

മോചം—പ്ര. വാഴപ്പഴം. വ. കരിമുരിങ്ങ. ന. പ്ലാവു്.

മോചിക്കുന്നു—വിടുന്നു, ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.

മോഞ്ഛ—പ്ര. മോണ. വ. മോണയിലെ ഒരു രോഗം.

മോട്ടു്—മുകളിലെ ഭാഗം.

മോടകം—ഒരുമാതിരി വള്ളി.

മോടൻ—ഒരുവക നെല്ലു്.

മോടി—പ്ര. വെടിപ്പു്. വ. ഭംഗി. ന. കൺകെട്ടുവിദ്യ. ര. ഉല്ലാസം.

മോടിക്കാരൻ—പ്ര. ഭംഗിക്കാരൻ. വ. ഉല്ലാസക്കാരൻ. ന. മോടിവിദ്യക്കാരൻ.

മോടിവിദ്യ—കൺകെട്ടുവിദ്യ, ചെപ്പടിവിദ്യ.

മോട്ടം—അഹംകാരം.

മോട്ടായിതം—നായികമാൎക്കു യൌവനാവസ്ഥയിൽ സത്വോദ്രേകം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതായ ൨൮ അലങ്കാരങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

മനസ്സിൽ പ്രിയതമന്റെ രൂപം, ശീലം മുതലായവയെത്തന്നെ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥതന്നെ കേൾപ്പാനിടയായി. അനന്തരം ചെയ്യുന്ന കൎണ്ണകണ്ഡൂയനം, വിരൽപൊട്ടിക്കുക, കോട്ടുവായിടുക മുതലായ ചേഷ്ടാവിശേഷങ്ങൾക്കു മോട്ടായിതം എന്നു പേർ.

'തത്ഭാവഭാവിതേ ചിത്തേ
വല്ലഭസ്യ കഥാദിഷു
മോട്ടായിതമിതി പ്രാഹുഃ
കൎണ്ണകണ്ഡൂയനാദികം'
(എന്നു പ്രമാണം)

(വിലാസങ്ങൾ എന്നതു നോക്കുക)

മോണ—പല്ലിന്റെ ചുവട്ടിലെ മാംസം.

എലഞ്ഞിത്തൊലി ചുട്ട കരിയും ഉമിക്കരിയും സമംവീതം എടുത്തു ജാതിക്കപ്പൊടിയും കാത്തും കരുമുളകുപൊടിയും കുറെശ്ശെ ചേൎത്തു പല്ലുതേച്ചാൽ മോണപഴുപ്പു്, പല്ലിനിടയിൽ രക്തംവരുക ഇവ ശമിപ്പിക്കും.

മോണം—പ്ര. ചീങ്കണ്ണി. വ. പാമ്പുകളെ വയ്ക്കുന്ന കൊട്ട (കുട്ട)

മോണയൻ—ഒരു ശകാരവാക്കു്. (സ്ത്രീ.—മോണച്ചി).

മോരണാലി—ഒരുവക നെല്ലു്.

മോണ്ഡം—മുഖമണ്ഡപം.

മോത—പ്ര. തിരപൊങ്ങുക. വ. ഒരുവക മീൻ.

മോതിരക്കണ്ണി—പ്ര. ഒരുമാതിരി തൈ. വ. ഇരുമ്പുകൊണ്ടും മററുമുള്ള ചെറിയ വളയം. ന. കാൽവിരലിന്റെ മുട്ടു്. ര. ചെറിയ ഉരാഞ്ചുളുക്കു്.

മോതിരം–വിരലിൽ ഇടുന്ന ഒരാഭരണം.

മോതിരവള്ളി–ഒരുമാതിരി വള്ളി.

മോതിരവിരൽ–അണിവിരൽ.

മോതുക–മുട്ടുക, തട്ടുക.

മോദകം–പ്ര. അപ്പം. (പലഹാരവിശേഷം). മോദിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. കൊഴക്കട്ടയുടെ ആകൃതിയിലുള്ള ഒരു വക പലഹാരം. അട എന്നു ചിലർ. വ. അംപഴം.

മോദം–പ്ര, സന്തോഷം, (സുഖം) വ. അമ്പഴം. ന. പരിമളം, സുഗന്ധം.

മോദയന്തി(ക)–കാട്ടുമുല്ല.

മോദിക്കുന്നു–സന്തോഷിക്കുന്നു. (സ. ക്രി. മോദിപ്പിക്കുന്നു.

മോദിത–വി. സന്തോഷിപ്പിക്കപ്പെട്ട.

മോന–ഒരു പദത്തിന്റെ പ്രഥമഖണ്ഡത്തിലേ ആദ്യക്ഷരത്തോടു അതിലെ രണ്ടാംഖണ്ഡത്തിലെ ആദ്യക്ഷരത്തിനു വരുന്ന സാമ്യം. 'എതുക' എന്നതു നോക്കുക.

മോനയുടെ പ്രാബല്യം എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തോടുകൂടി ക്ഷയിച്ചു. എതുകയ്ക്കും മോനയ്ക്കും അക്ഷരസാമ്യം മാത്രമല്ലാതെ അക്ഷരൈകരൂപ്യം ആവശ്യമുള്ളതല്ല.

മോൻ–മകൻ.

മോന്ത–മുഖം.

മോന്തൽ–പാത്രം മുഖത്തു ചേൎത്തു് വലിച്ചുകടിക്കൽ.

മോന്തായം–പുരയുടെ കഴുക്കോൽ പിടിപ്പിക്കുന്ന ഒരു നീളമുള്ള തടി.

മോന്തുന്നു–പാത്രം എടുത്തു വായിൽ തൊട്ടുവിച്ചു വലിച്ചുകടിക്കുന്നു.

മോരു്–പ്ര. വെണ്ണ എടുത്ത തൈരു്. വ. തൈരിൽ വെള്ളം ചേൎത്തതു്.

വിഷം, വീക്കം, മഹോദരം, അൎശസ്സ്, ഗ്രഹണി മുതലായവക്കു നന്നു്. ഇതു പാൽപ്പായസത്തിന്റെ പിന്നാലെ കുടിച്ചാൽ വിരുദ്ധം. മോരു സേവിച്ചുണ്ടാകുന്ന അജീൎണ്ണത്തിൽ ചുക്കുവെള്ളം സേവിക്കുക. സം–തക്രം, ത–മോരു. ഇം–Butter-milk.

മോരടം–പ്ര. കരിമ്പിൻവേർ. ചുററിപ്പിണഞ്ഞിരിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വ. പെരുംകുരുമ്പ.

മോരടാ–പെരുംകുരുമ്പ. ചുററിപ്പിണയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

മോർചിലന്തി–വസൂരി പതിനെട്ടിൽ ഒന്നു്. പ്രവൃ–ഠംദിവസം കളിപ്പിക്കാം.

മോർവഴന–ഒരുമാതിരി വഴനവൃക്ഷം.

മോശക്കാരൻ–പ്ര. മോഷൻ, വ. ഹീനൻ. ന. ദരിദ്രൻ.

മോശം–പ്ര. കുറവു്. വ. ചേതം. ന. ദാരിദ്ര്യം. ൪. അപകടം. ൫. മൂഢത്വം. ൬. കുററം.

മോഷകൻ–കള്ളൻ. കക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. മോഷ്ടിച്ചവൻ.

'മുഷ്ടംധനംമോഷകനേവിളിച്ചു'
(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

മോഷണം–കളവു്.

മോഷണിക്കുക–മോഷ്ടിക്കുക.

മോഷൻ–കള്ളൻ.

മോഷാ–പ്ര. കള്ളം. വ. കവച്ച്.

മോഷ്ടാവു്–കള്ളൻ.

മോഷ്ടിക്കുന്നു–മോഷണം ചെയ്യുന്നു.

മോഹന–ഒരുമാതിരി മുല്ല.

മോഹന–വി മോഹിപ്പിക്കുന്ന, വശീകരിക്കുന്ന.

മോഹനകം–ചൈത്രമാസം.

മോഹനൻ–പ്ര. മോഹിപ്പിക്കുന്നവൻ. വ. ശിവൻ.

മോഹനം–പ്ര. വശീകരണം. വ. സംയോഗം. ന. കാമദേവന്റെ ഒരസ്ത്രം. ൪. ഉമ്മത്തു്.

മോഹനമാല-പൊന്മാല.

മോഹനീയ-വി. മോഹിപ്പിക്കത്തക്ക.

മോഹം-൧. വലിയ ആഗ്രഹം. ൨. മോഹാലസ്യം. വിചിത്തതാ (ചിത്തനാശം) എന്നർത്ഥം. ൩. അറിവില്ലായ്മ, ഭോഷത്വം. ൪. വ്യാകുലത. ൫. നൊമ്പരം, ദുഃഖം. ൬. തെററ്, പിഴ. ൭. ഐശ്വര്യതിമിരത്താൽ കൃത്യാകൃത്യങ്ങളെ അറിയാതിരിക്ക.

മോഹമുദ്ഗരം-വേദാന്തം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്ന ഒരു കാവ്യം.

മോഹർ, മോഹറാവ്-ഒരു സ്വർണ്ണനാണയം. (വില രൂപാ ൧൫).

മോഹാലസ്യം-ബോധക്കേട്. പര്യായങ്ങൾ-മൂർച്ഛ, കശ്മലം, മോഹം.

മോഹി-വിടൻ, അത്യാഗ്രഹക്കാരൻ.

മോഹിക്കുന്നു-൧. ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ൨. ബോധംകെടുന്നു, മനസ്സിന്ന് അന്ധത വരുന്നു. (കാ. ക്രി. മോഹിപ്പിക്കുന്നു).

മോഹിത-വി. ൧. മോഹിപ്പിക്കപ്പെട്ട. ൨. ബോധംകെട്ട.

മോഹിനി-൧. തേവിടിശ്ശി. ൨. സുന്ദരി. ൩. ഒരപ്സരസ്ത്രീ. ൪. പാലാഴിമഥനത്തിൽ അസുരന്മാരെ ജയിപ്പാൻ വിഷ്ണു എടുത്ത ഒരു വേഷം.

'ദൈത്യരെമോഹിപ്പിച്ചു
പീയൂഷംവീണ്ടീടുവാൻ
ദൈത്യാരിപുനരൊരു
മോഹിനീവേഷംപൂണ്ടാൻ'
(ഭാഗവതം)

പാലാഴിമഥനത്തിൽ വിഷ്ണു മോഹിനിവേഷത്തെ അവലംബിച്ചതു അമൃതത്തെ അസുരർ കൈവശപ്പെടുത്താതിരിക്കുന്നതിനായിട്ടാണ്.

൫. വശീകരിക്കുന്നവൾ, മോഹിപ്പിക്കുന്നവൾ. ൬. കഞ്ചാവ്.

മോഹിനിയാട്ടം-തേവിടിശ്ശിയാട്ടംപോലെ കളിക്കുന്ന ഒരു കളി.

മൊഴ-൧. ഭോഷത്വം. ൨. കൊമ്പില്ലാത്ത കാളയോ പശുവോ.

മൊഴപിരട്ടുന്നു-വഞ്ചിക്കുന്നു.

മൊഴവള-സ്വർണ്ണവള.

മോറ്-മുഖം.

മോറൽ-കഴുകുക.

മോറാഴി(യി)-കത്തിയുടേയോ വടിയുടേയോ പിടി.

മോറുന്നു-വെടിപ്പാക്കുന്നു, കഴുകുന്നു.

—oooo—

മൌ

മൌകലി(ളി)-കാക്ക.

മൌകുലി(ളി)-കാക്ക. 'മൂകലഃ പ്രേതത്വാസ്യാന്മൂകലഃ കാനനേചരഃ' എന്നു യമപര്യായം (ശബ്ദാർണ്ണവം). യമനോടു സംബന്ധപ്പെട്ടതു് എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം.

മൌക്തികദാമ-ഒരു വൃത്തം.

മൌക്തികപങ്ക്തി-ഒരു വൃത്തം.

മൌക്തികപ്രസവ-മുത്തുച്ചിപ്പി.

മൌക്തികം-മുത്തുമണി. ശുക്തിസംപുടത്തിൽനിന്നു മോചിക്കുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മൌക്തികമാല-ഒരു വൃത്തം. (ഇതിന്നു 'ശ്രീ' എന്നും പേരുണ്ട്).

മൌക്തികശുക്തി-മുത്തുച്ചിപ്പി.

മൌഖര്യം-നിന്ദ.

മൌഞ്ജി - ബ്രഹ്മചാരിയുടെ അരയിൽ കെട്ടുന്ന ഒരു ചരട്, ദർഭമാതിരി പുല്ലുകളെക്കൊണ്ടു പിരിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന അരഞ്ഞാൺ.

മൌഢ്യം-മൂഢത, അറിവില്ലായ്മ.

മൌണ്ഡ്യം-മുണ്ഡിതത്വം.

മൌദ്ഗീനം - ചെറുപയറു വിളയുന്ന സ്ഥലം.

മൌനഭാൿ-മുനി.

മൌനം-൧. മിണ്ടാതെയിരിക്ക. ൨. വ്രതങ്ങൾ നിമിത്തമായി മിണ്ടാതിരിക്കുക. മുനിയുടെ ഭാവം (കൎമ്മം) എന്നൎത്ഥം.

മൌനവ്രതം-മിണ്ടാതെയിരുന്നു അനുഷ്ഠിക്കുന്ന വ്രതം.

മൌനാനുവാദം - മനസ്സില്ലാത്ത അനുവാദം, അനുവാദത്തിനു പകരം മിണ്ടാതിരിക്കുക.

മൌനി-വി. മിണ്ടാതെയിരിക്കുന്ന.

മൌനി-സന്ന്യാസി, മഹൎഷി.

മൌനേയർ-കശ്യപൻെറ മക്കളായ ഒരു കൂട്ടം ഗന്ധൎവ്വന്മാർ.

ഇവർ നാഗങ്ങളെ തോല്പിച്ചു അവരുടെ ലോകം പിടിച്ചടക്കി. ഈ സന്ദൎഭത്തിൽ നാഗങ്ങൾ വിഷ്ണുവിനോടു സഹായിക്കണമെന്നു പ്രാൎത്ഥിച്ചു. വിഷ്ണു പുരുകുത്സനെ അയച്ചു അവരെ നശിപ്പിച്ചു.

മൌരജികൻ-മൃദംഗക്കാരൻ. മുരജം ശില്പമായിട്ടുള്ളവൻ. മിഴാവടിക്കുന്നവൻ എന്നും പക്ഷമുണ്ട്.

മൌൎഖ്യം, മൌൎക്ക്യം-മൂൎഖത, മൂഢത്വം.

മൌൎയ്യർ-പാടലീപുത്രത്തിൽ ചന്ദ്രഗുപ്തൻ സ്ഥാപിച്ച രാജവംശം.

ഈ വംശത്തിൽ ചന്ദ്രഗുപ്തൻ, ബിന്ദുസാരൻ, അശോകവൎദ്ധനൻ, സുയശസ്സൻ, ദശരഥൻ, സംഗതൻ, ശാലിശൂകൻ, സോമശൎമ്മാവ്, ശശധൎമ്മാവ്, ബൃഹദ്രഥൻ ഇപ്രകാരം പത്തു രാജാക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. ചില പുസ്തകങ്ങളിൽ ഈ പേരുകൾ മാറിയും കാണുന്നുണ്ട്.

മൌൎവ്വി-വില്ലിൻെറ ഞാൺ. മൂൎവ്വയുടെ (പെരുംകുരുമ്പയുടെ) വികാരം എന്നൎത്ഥം

മൌല-വി. മൂലത്തിൽ നിന്നുണ്ടായ, വേരിൽ നിന്നുണ്ടായ.

മൌലി-൧. കിരീടം. ൨. ശിരസ്സ്. ൩. കെട്ടിയ തലമുടി. ൪. കുടുമ. മൂലത്തിൻെറ അഗ്രത്തിൽ വെച്ചതു എന്നൎത്ഥം. ൫. ഭൂമി. ൬. അശോകം.

മൌലിമാല-മൌലിയിൽ അലങ്കരിക്കുന്ന മാല.

'മാനിനിമാർ മൌലിമാലേ'

മൌൽഗല്യൻ-ഒരു മുനി (നാളായണീചരിതം തുള്ളൽ നോക്കുക).

മൌൽഗീനം-ഉഴുന്നു വിളയുവാൻ യോഗ്യമായ കണ്ടം.

മൌഷ്കൎയ്യം-മുഷ്കരത.

മൌഷ്കലി-കാവതിക്കാക്ക.

മൌഷ്ടാ-മുഷ്ടിയുദ്ധം.

മൌഹൂൎത്തൻ-ജ്യോതിഷക്കാരൻ. മുഹൂൎത്തത്തെ അറിയുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. മുഹൂൎത്തഗ്രന്ഥത്തെ പഠിച്ചവൻ എന്നുമാവാം.

മ്യ

മ്യാൽ-൧. പാകുന്ന സ്ഥലം. ൨. മഴ കൊണ്ടു നനയുന്ന സ്ഥലം.

മ്ര

മ്രാൽ-ഒരുമാതിരി പേരാൽ വൃക്ഷം.

മ്രിശ-നേരംപോക്ക്.

മ്ല

മ്ലാന-വി. ൧. വാടിയ. ൨. മലിനമായ.

മ്ലാനി-൧. ക്ഷീണം. ൨. മലിനത. ൩. വാട്ടം, ഉണക്കം.

മ്ലാവ്-ഒരുവക കാട്ടുമൃഗം.

(സം-ശ്രീകാരി. ഇ-Elk എൽക്ക്)

ക്ലിഷ്ട-വി. ൧. വ്യക്തമില്ലാത്ത. ൨. ആലസ്യമുള്ള.

ക്ലിഷ്ടം-വ്യക്തമില്ലാത്ത വാക്ക്, കൊഞ്ഞിക്കൊണ്ടു പറയുക. വ്യക്തമായി കേൾക്കപ്പെടാത്തതു് എന്നൎത്ഥം.

മ്ലേച്ഛകന്ദം-വെള്ളുള്ളി.

മ്ലേച്ഛജാതി-മ്ലേച്ഛദേശത്തു പാൎക്കുന്ന പല ജാതിക്കാർ.

മ്ലേച്ഛത-ഹീനത, വെറുപ്പ്.

മ്ലേച്ഛദേശം-ഇൻഡ്യക്കു തെക്കും വടക്കുമുള്ള ദേശം. മറെറാരു പൎയ്യായം-പ്രത്യന്തം.

കാമരൂപാദികൾ ഒക്കയും മ്ലേച്ഛദേശങ്ങളാകുന്നു. മ്ലേച്ഛദേശലക്ഷണം—

'ചാതുൎവ്വൎണ്യവ്യവസ്ഥാനം
യസ്മിന്ദേശേന വിദ്യതേ
തംമ്ലേച്ഛവിഷയംപ്രാഹു-
രാൎയ്യാവൎത്തമതഃപരം'

എന്നതുകൊണ്ടു അറിയേണ്ടതാകുന്നു. ഇതിന്റെ അൎത്ഥം ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ, വൈശ്യർ, ശൂദ്രർ ഇങ്ങനെയുള്ള ജാതിനിയമത്തോടു കൂടാത്തതുകളായ ദേശങ്ങളെ 'മ്ലേച്ഛദേശ'ങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. മ്ലേച്ഛദേശങ്ങളിൽ ചേരാത്തതായ ദേശത്തെ 'ആൎയ്യാവൎത്തം എന്നു പറയുന്നു.

മ്ലേച്ഛലക്ഷണം.

'ഗോമാംസഭക്ഷകോയസ്തു
ലോകബാഹ്യഞ്ചഭാഷതേ,
സൎവ്വാചാരവിഹീനോഽസൌ
മ്ലേച്ഛഇത്യഭിധീയതേ.'
(സൂതസംഹിത)

മ്ലേച്ഛൻ-൧. സംസ്കൃതം ഒഴികെ മററുഭാഷപറയുന്ന ചില ജാതിക്കാൎക്കു പറയുന്ന പേർ. ൨. പാപി. ൩. കററക്കാരൻ. (മ്ലേച്ഛന്മാർ എന്നതിനു അവ്യക്തമായി പറയുന്നവർ എന്നൎത്ഥം).

മ്ലേച്ഛന്മാർ-അനുദ്രുഹ്യുവിന്റെ പരമ്പര.
'അനുദ്രുഹ്യുവിന്മക്കളെല്ലാം
മ്ലേച്ഛജാതികളല്ലോ' (ഭാരതം)

മ്ലേച്ഛഭോജനം-കോതമ്പ്.

മ്ലേച്ഛം-ചായില്യം

മ്ലേച്ഛമുഖം-ചെമ്പ്. മ്ലേച്ഛദേശത്തിലുണ്ടായതു് എന്നൎത്ഥം. മ്ലേച്ഛന്മാരുടെ മുഖംപോലെയുള്ളതു് എന്നുമാവാം.

മ്ലേച്ഛസ്ഥലം-ചീത്തസ്ഥലം.

യ

യ—ഒരു വ്യഞ്ജനാക്ഷരം, മദ്ധ്യമങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

യകൃത്തു്-കരൾ, ഉദരത്തിന്റെ അകത്തു വലത്തുഭാഗത്തിലിരിക്കുന്ന കറുത്ത ഒരു മാംസപിണ്ഡം. ഒതുങ്ങിയിരിക്കുന്നതു എന്നു ശബ്ദാൎത്ഥം. മറെറാരു പൎയ്യായം-കാളഖണ്ഡം.

യക്ഷകൎദ്ദമം-കറിക്കൂട്ട്. യക്ഷപ്രിയമായ കറിക്കൂട്ട്.

(കൎപ്പൂരം, അകിൽ, കസ്തൂരി, തക്കോലപ്പുട്ടിൽ ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിച്ചേൎത്തുണ്ടാക്കിയതാണ്. തക്കോലപ്പുട്ടിലിന്റെ സ്ഥാനത്തു ചന്ദനം ചേൎക്കുന്നതുമുണ്ട്. ചിലർ കുങ്കുമത്തെ ചേൎക്കുന്നതായും കാണുന്നു.

'കൎപ്പൂരാഗരുകസ്തൂരി,
കക്കോലൈൎയ്യക്ഷകൎദ്ദമഃ'
(അമരകോശം)

'കൎപ്പൂരാഗരുകസ്തൂരി
കക്കോലഘുസൃണാനി ച
ഏകീകൃതമിദംസൎവ്വം
യക്ഷകൎദ്ദമഇഷ്യതേ'.
(എന്നു വ്യാഡി.)

This PDF edition is generated from the scanned images of Śabdatārāvali, volume 2, edition 2, made available by a team of volunteers comprising of Shiju Alex, Byju Ramakrishnan, VS Sunil, Vishva Prabha and Benjamin Varghese. This can be downloaded or read online at http://stv.sayahna.org under the terms of Creative Commons Attribution-ShareAlike License.

Sayahna Foundation, JWRA 34, Jagathy, Trivandrum 695014 • ⟨info@sayahna.org⟩